RADHIKA JHA

Mirosul lumii

LEDA - GRUPUL EDITORIAL CORINT

Devenit bestseller în ţara natală a autoarei, India, romanul spune povestea unei tinere pe care viaţa o poartă la Paris, unde trăieşte un puternic sentiment de înstrăinare, dar unde adierea exotică a frumuseţii ei îi va deschide calea spre mirajul civilizaţiei.

Scrisul ei este strălucitor, necenzurat, senzual. Alături de ea, poţi redescoperi Parisul, frumuseţea lui, farmecul şi capcanele lui, cu un ochi hoinar, ochiul *celuilalt*, un străin căruia i-ar plăcea un răgaz de o clipă departe de mirosul exilului.
Le Figaro

O carte de debut fascinantă, presărată cu pasaje filosofice pe care le descoperi ca pe acele monede din prăjiturile de Crăciun, asemeni romanului *Vagabond prin Paris şi Londra* al lui Orwell.
India today

Probabil nici un indian de la Ruskin Bond încoace n-a mai folosit o limbă engleză atât de frumoasă.
The Statesman

www.ledabooks.ro
www.edituracorint.ro

RECOMANDAT DE

Radhika Jha s-a născut în anul 1970 la Delhi. La vârsta de trei ani, își pierde mama. Copilăria o petrece la Bombay, stă o perioadă la un internat din Himalaya, după care obține o bursă pentru a-și continua studiile în Statele Unite. A studiat antropologia la Amherst College din Massachusetts și a obținut o diplomă de master în Științe Politice la Universitatea din Chicago. A lucrat pentru *Hindustan Times* și *Business World,* unde a scris articole ce acopereau diverse domenii: cultural, economic, social și despre mediu. Descoperă apoi Franța, unde locuiește o bună perioadă de timp, și Elveția — ca stagiară la ONU, după care se întoarce în Bombay. Aici, se implică în activitatea Fundației Rajiv Gandhi, urmărind diverse proiecte privind educația copiilor victime ale terorismului în diferite părți ale Indiei. Astăzi, trăiește la Delhi, este atașat cultural al Ambasadei Franței în India și, în același timp, studiază una dintre cele mai vechi forme de dans tradițional din estul Indiei, odissi.

Este una dintre tinerele speranțe ale literaturii indiene contemporane, situându-se exact la confluența literaturii indiene tradiționale cu cultura occidentală, într-o perioadă în care India este pe cale de a se integra, în felul și în ritmul său, unei oarecare modernități.

Mirosul lumii, romanul ei de debut, a fost apreciat deopotrivă de public și de critică, fiind adesea comparat cu *Parfumul* lui Süskind și obținând prestigiosul premiu Guerlain în 2004, la Paris. Volumul său de povestiri *The Elephant and the Maruti (2003)* s-a bucurat, de asemenea, de un succes binemeritat.

Redactor: Antonia Kacsó
Tehnoredactare computerizată: Cristina Gvinda, Mihaela Ciufu
Coperta: Guliver/Getty Images

ISBN 978-973-102-068-6

Timbrul literar se plătește Uniunii Scriitorilor din România
Cont: RO 65 RNCB 0082000508720001 BCR Sucursala UNIREA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
JHA, RADHIKA
Mirosul lumii / Radhika Jha ; trad.: Mona Apa. - București:
Leda, 2007
ISBN: 978-973-102-068-6

I. Apa, Mona (trad.)

821.214-31=135.1

R A D H I K A   J H A

Mirosul lumii

Traducere şi note de Mona Apa

LEDA – GRUPUL EDITORIAL CORINT

Pentru sufletele călătoare

Mulţumiri

În primul rând, ţin să le mulţumesc tuturor celor care au citit manuscrisul în forma sa „crudă" şi ale căror remarci m-au ajutat să-l duc la bun sfârşit — Nina Payne, Cheryl Slover-Linett, Ava Li, Helene Peu du Vallon, Ajay Agarwal, Fred Glick, Donna Bryson, David şi Pat Specter.

Lui Sudhir Kakar, pentru încurajările sale şi pentru că a trimis manuscrisul mai departe.

Editorilor mei de la Penguin India — David Davidar, Karthika V.K. şi Sayoni Basu, care m-au învăţat că un lucru, cu cât este mai simplu, cu atât este mai bun.

Lui Melanie Fleishman, editor cu un nas fin *par excellence* şi cu simţul umorului.

Impresarei mele, Laura Susjin, pentru că îmi spune întotdeauna ceea ce gândeşte.

Lui Prabuddha Das Gupta şi lui Bena Sareen, pentru că i-au oferit personajului Leela un chip de neuitat.

Lui Sabine Thiriot şi lui Sabine Gaudemare, care m-au făcut să trec peste şocul întoarcerii întâmpinându-mă cu urări de bun venit.

Tatălui meu, Prem Jha, fiindcă mi-a fost totodată şi mamă. Familiei mele — trup şi suflet.

PARTEA *întâi*

Unu

De fiecare dată când vântul bătea cu putere, aşa cum se întâmpla adesea în acea primăvară, mirosul de baghetă proaspătă îşi croia drum până la Épicerie Madras unde se războia cu aromele înţepătoare de murături şi *masala*[1].

Pătrundea încrezător în magazin, ignorând cu desăvârşire manechinele cu sânii voluptuoşi, înveşmântate în sariuri, roţile chinezeşti pentru rugăciune şi casetele video cu filme indiene, expuse toate în vitrina spaţioasă dinspre stradă. Zăbovea pentru o clipă în faţa rafturilor cu diverse preparate — banane feliate, prăjite în ulei de cocos, *samosas*[2], *gulab jamuns*[3] şi *papads*[4] — de parcă puterile i-ar fi scăzut în faţa picantelor arome necunoscute.

Însă o nouă rafală a vântului rece de aprilie, năvălind cu putere pe uşa deschisă, aducea cu sine forţe proaspete, iar mirosul de baghetă îşi continua nestingherit drumul prin magazin. Trecea vijelios pe lângă rafturile cu legume, ocolea tejgheaua unde unchiul

[1] Termen folosit în bucătăria indiană pentru a desemna un amestec de condimente.

[2] Preparat specific indian, un fel de ruladă umplută cu legume sau carne şi care se serveşte caldă.

[3] Desert foarte popular în Pakistan şi în India, preparat dintr-un aluat dat printr-un sirop dulce şi aromat cu nucşoară, apă de trandafir şi şofran.

[4] Pişcoturi preparate după o reţetă din sudul Asiei.

își citea liniștit ziarul, străbătea magazia care mirosea a tuș și a tot felul de chimicale, pentru ca, în cele din urmă, să o cotească spre camera din spate unde mă aflam eu. Ajuns acolo și încolțit din toate părțile de aromele amețitoare de nucșoară, șofran, scorțișoară și coriandru, lipsit de forțe proaspete, din pricina formei în L a încăperii, se împotrivea cu ultimele puteri până când era înfrânt de hoardele străine.

În acele ultime clipe de vitejie nesăbuită îmi pătrundea în nări. Îmi țineam respirația încercând să-i ofer adăpost până când plămânii mă trădau. Răsuflam apoi învinsă și mă lăsam din nou ademenită de mirodeniile din țara mea natală, țară pe care nu am văzut-o niciodată.

Unchiul meu, Krishenbhai Patel, era proprietarul acelei *épicerie*[1]. O cumpărase cu treisprezece luni în urmă de la văduva fostului proprietar, domnul Gunashekharan, un tamilez originar din Sri Lanka, înjunghiat mortal chiar în acel magazin. Întreaga comunitate știa că fusese ucis de mafia tamileză.

— A fost un prost, zicea mătușica Latha, i-a înșelat pe cei care-i protejau avutul. Îmi spui și mie, ce fel de om și-ar înșela protectorii?

Mătușica Latha era soția indiancă a unchiului. Krishenbhai era fratele cel mic al tatălui meu, mezinul familiei. A rămas la Nairobi cât de mult a putut, mult timp după ce a murit bunicul și tata a moștenit magazinul. Dar, în cele din urmă, a trebuit să plece, la scurt timp după ce tata s-a însurat cu mama. N-am știut niciodată de ce, dar printre servitori se zvonea că se îndrăgostise de ea. Nimeni din familie nu a vorbit vreodată despre asta.

La acest al treilea unchi am fost trimisă atunci când au început din nou răscoalele care s-au abătut ca un roi peste zidurile

[1] Băcănie (fr.).

groase, ajungând până la casa noastră din Parklands. Tatăl meu murise deja, iar magazinul dispăruse odată cu el. În tot acest timp, noi ceilalți eram la Mombasa, în casa celui de-al doilea unchi al meu unde ne petreceam mai toate vacanțele. Tata rămăsese acasă pentru a se ocupa de renovarea magazinului. Avea de gând să transforme o parte din el într-o galerie pentru tinerii artiști africani și ținea ca lucrările să se încheie înainte de sosirea ploilor, la timp pentru deschiderea sezonului turistic. Era convins că răscoalele nu aveau să țină mai mult de o zi sau două, cum se întâmpla de obicei. Le promisese muncitorilor să-i plătească dublu dacă rămâneau să-și termine treaba. Așa că mulți dintre ei au rămas. Până într-o zi, când a ajuns la magazin și a găsit totul pustiu. S-a enervat și a sunat acasă să i se trimită mașina. Dar i s-a spus că șoferul se dusese cu mașina până la farmacie ca să cumpere laxative pentru bunica. Când Chege, șoferul, a ajuns în cele din urmă, magazinul era deja cuprins de flăcări. A doua zi, după ce focul s-a stins, i-au găsit în magazin scheletul carbonizat. În acea noapte, am început să-l urăsc pe Chege și, odată cu el, pe toți negrii. Eram, însă, singura cuprinsă de ură. Restul familiei acceptase cu naivitate că fusese mâna destinului. Chiar și mama, care ar fi trebuit să știe cum stau lucrurile, îl învinovățea pe tata fiindcă se lăsase ucis.

— A avut prea multă încredere în ei, spunea ea cu amărăciune în glas.

Ne-am întors la Nairobi ca să luăm parte la slujba de incinerare. Mă gândeam cât de stupid era să-i fie arse încă o dată oasele. Când i-am spus asta mamei, mi-a tras o palmă. Era pentru prima dată când o făcea.

— Ești o nemernică nerecunoscătoare și fără credință.

Apoi a început să plângă. În timp ce o priveam și usturimea din obraz mi se domolea, o curiozitate puternică a pus stăpânire

pe mine. De ce era incinerarea un lucru atât de important de vreme ce el era deja mort și din trupul său nu mai rămăsese aproape nimic?

— Mami, i-am spus cu glas șovăielnic, îmi pare rău, nu mai plânge.

Nu mi-a răspuns. Am bătut-o încet pe spate, așa cum făcea și ea când eu sau frații mei nu puteam adormi. Mă simțeam îngrozitor fiindcă vorbisem fără să mă gândesc. În cele din urmă, umerii i s-au oprit din tremurat. Și-a șters ochii cu colțul sariului ei alb. M-am ridicat în tăcere și mă îndreptam spre ușă când vocea ei m-a țintuit în loc:

— Leela. Trebuie să-i călăuzești pe cei morți către lumea de dincolo. Altfel, te vor bântui.

— Cum adică? am provocat-o eu, fiindcă nu-mi puteam închipui cum tatăl meu, care ne iubise pe toți, avea să ne facă rău doar fiindcă era mort.

— Îți vor fura amintirile, îmi răspunse ea, fiindcă nu le-ai respectat acel ultim moment de aducere-aminte.

L-au incinerat după toate ritualurile hinduse, cu unt topit, flori, orez și l-au așezat pe un pat din trestie. Sunil, în vârstă de cinci ani și mai mare cu doar zece minute decât fratele său geamăn, a trebuit să aprindă rugul funerar, căci el era acum capul familiei. Mama a fost nevoită să-i țină mâna atunci când a sosit momentul să toarne untul topit peste rugul de lemn și să-i repete vorbele preotului, deoarece Sunil de-abia dacă era în stare să pronunțe ciudatele silabe. Cu toate că tradiția nu le permitea fetelor să asiste la incinerări, mama m-a obligat să merg cu ea și să privesc rugul arzând. Am stat în spatele ei și al fraților mei și am privit cum se înalță flăcările, dar din ochii mei nu a curs nici o lacrimă. Simt și acum mirosul amărui al fumului. Când ne-am

întors ca să luăm cu noi rămășițele, așa cum cerea obiceiul, mama m-a pus să duc până acasă urna funerară, cu cenușa și frânturile de oase ale tatălui meu.

A urmat cea de-a doua răscoală, când au intrat peste noi în casă și au sfâșiat tapițeriile, căutând bani. N-au găsit mare lucru, așa că s-au mulțumit să ia televizorul, aparatul video și colecția tatei de casete cu animale sălbatice. După acea întâmplare, mama a hotărât să părăsească definitiv Kenya. I-a scris o scrisoare fratelui ei care se stabilise în Anglia și acesta a invitat-o, cu inima îndoită, să vină să stea la el. „Casa e mică", ne-a scris el, „și nu avem decât o cameră liberă."Mama a devenit și mai tăcută decât înainte. Din când în când, îi surprindeam privirile ațintite asupra mea. Nu-i puteam desluși expresia de pe chip, dar știu că mă îngrijora.

Într-o zi, m-a așteptat la poarta liceului.

— Hai să facem o plimbare cu mașina, mi-a zis, ca răspuns la o întrebare pe care n-o rostisem. Mă gândeam să mergem în parc. Vreau să discut ceva cu tine și putem să stăm de vorbă cât timp eu conduc.

Am simțit cum îmi tresare inima. Parcul Național din Nairobi se afla la doar douăzeci de minute de centrul orașului. Fusese unul dintre locurile preferate ale tatei. Îi plăcea atât de mult să ne ducă acolo duminică după-amiaza după ce termina cu toate socotelile. De fiecare dată, mama conducea în timp ce tata ne vorbea despre animale. Ei îi plăcea să conducă. Am simțit însă că mă prăbușesc când am auzit despre ce voia să-mi vorbească. Hotărâse să îi ducă cu ea în Anglia doar pe frații mei mai mici. Eu urma să merg la Paris, să locuiesc cu Krishenbhai și soția lui.

— Asta numai până îmi găsesc o slujbă și îmi fac și eu un rost, s-a grăbit să adauge când mi-a citit durerea de pe chip.

— De ce nu pot să vin cu tine? am întrebat-o furioasă. E atât de nedrept. Mai întâi, s-a dus tata. A trebuit să părăsesc liceul şi Nairobi şi pe toţi prietenii mei, iar acum îmi spui că o să te pierd şi pe tine, şi pe Sunil şi Anil.

Lacrimi amare îmi şiroiau pe obraji.

— Tu chiar nu mă iubeşti deloc, mami?

— Nici să nu-ţi treacă prin minte aşa ceva, Leela, a ţipat ea şi a oprit brusc maşina pe marginea drumului.

O pereche de antilope, ce se ascunseseră în stufăriş, au sărit speriate şi s-au îndepărtat în fugă.

— Crezi cumva că mie mi-e uşor? N-ai văzut cât de pierdută sunt de când am primit scrisoarea lui Atul? Dar nu pot rămâne la Nairobi. Sunt prea multe amintiri, prea multă teamă. În afară de asta, am muri de foame. Magazinul era asigurat, dar asigurarea nu acoperă decât o mică parte din pagubă.

Şi-a încleştat mâinile pe volan şi între ochi i-a apărut acea încruntătură uşoară pe care o căpătase încă de la moartea tatei.

— Au mai fost şi datoriile... Afacerile au mers prost de când cu răscoalele. Nu-mi permit nici măcar să repar stricăciunile pe care ni le-au făcut la casă. Dacă o vindem, o să pot cât de cât să o iau de la capăt în Anglia.

— Dar de ce nu mă iei şi pe mine în Anglia? am întrebat în timp ce mă luptam din răsputeri să-mi înec lacrimile.

Mama s-a aplecat într-o parte şi mi-a dat colţul sariului ei ca să-mi şterg ochii.

— Pentru că fratele meu nu e un om înstărit; nu putem cădea toţi patru pe capul lui, mi-a răspuns cu blândeţe.

— Dar de ce trebuie să mă duc eu? De ce nu poţi să trimiţi pe unul din băieţi să stea cu unchiul şi cu mătuşa?

— Sunt prea mici şi, în plus, mătuşica Latha te vrea pe tine, Leela.

— De ce pe mine?

— Vrea o fată. Mătuşica Latha nu poate avea copii din pricina stării ei. Îşi doreşte cu disperare o fată pe care să o dezmierde şi să o răsfeţe. Aş fi o egoistă dacă aş refuza-o.

Am ştiut atunci că mama se hotărâse să renunţe la mine.

— De ce? am întrebat prosteşte.

— Deoarece Krishen este fratele cel mic al tatălui tău. Şi seamănă tare mult cu el, să ştii.

— Nu asta. De ce nu poate avea copii?

Mi s-a părut că mama se simţea stingheră; şi-a coborât privirea şi a început să-şi studieze palmele.

— Nu ştim nici noi, mi-a răspuns în cele din urmă. Medical vorbind, nu pare să fie nimic în neregulă, nici cu ea, nici cu Krishenbhai.

N-am prea înţeles ce era cu „starea" asta, dar servitorii chicoteau de fiecare dată când venea vorba de ea. Am vrut să o întreb pe mama, însă din felul în care îmi evita privirea, am ştiut că nu avea să-mi spună adevărul.

În zilele următoare, pe când făceam pregătirile pentru plecare, povestea asta continua să-mi dea bătăi de cap. Cine era această persoană la care aveam să locuiesc? Şi de ce îmi răspundeau cu toţii în doi peri când întrebam de ea? În timp ce mă pregăteam să plec spre aeroport, am făcut o ultimă încercare.

— Care este „starea" mătuşicii Latha, mamă?

Nu mi-a răspuns. Am încercat să-i surprind privirea în oglindă, dar se uita într-un punct fix undeva la vreo cincisprezece centimetri deasupra capului meu.

— Spune-mi, mami, te rog, am încercat să o înduplec. Nimeni nu-mi mai spune nimic.

Mâna cu care-mi împletea părul lung i s-a oprit pentru o clipă, apoi a luat-o de la capăt.

— Eşti o fată nespus, nespus de norocoasă, a schimbat ea cu uşurinţă subiectul. Vei locui în cel mai frumos oraş din lume. Vei fi răsfăţată şi alintată de mătuşa şi de unchiul tău care te vor îndrăgi ca pe copilul lor. Te vei face mai frumoasă cu fiecare an şi, într-o bună zi, lumea întreagă va fi la picioarele tale.

Privirile ni s-au întâlnit în oglindă şi, dintr-odată, am început amândouă să zâmbim.

Zâmbetele arătau ciudat pe chipurile noastre şi au pierit încet, încet, în vreme ce noi ne priveam mai departe în oglindă. Apoi, ne-am întors privirile, simţindu-ne vinovate, şi nu ne-am mai vorbit până când a venit vremea să ne luăm rămas-bun.

Însă acea imagine îmi revine în minte de fiecare dată când mă gândesc acum la ea — mama mea cea frumoasă şi iubitoare, lipsită de apărare dar, până la urmă, o trădătoare.

Doi

Unchiul Krishenbhai a venit să mă ia de la aeroport. M-a recunoscut de îndată ce am intrat pe uşile automate şi mi-a făcut semn să mă îndrept spre el. Când l-am văzut, am rămas uimită. Era cu mult mai înalt decât tata, dar semăna atât de bine cu el încât ai fi putut zice că erau gemeni. Dar era cu mult mai bine îmbrăcat decât fusese vreodată tata. Purta un palton negru dintr-o lână moale. În jurul gâtului avea o eşarfă colorată în negru, roşu şi bleumarin. M-am simţit urâtă în paltonul meu albastru fără nici o formă, cu gluga de şcolăriţă şi pantofii tociţi pe care-i purtam la şcoală. Nu-mi plăcuseră niciodată acei pantofi şi încercasem să-i las acasă.

— Te rog frumos, mami, arăt ca o africancă în haine primite de pomană de la *mazungu*[1], m-am văitat eu.

Dar mama nu se lăsase impresionată.

— Suntem săraci acum, mi-a spus grăbită şi a adăugat, ca şi cum gândul i-ar fi venit prea târziu în minte, dar nu trebuie să-ţi fie ruşine cu asta.

Zâmbiserăm amândouă atunci, căci folosise aceleaşi cuvinte pe care tata ni le repetase de nenumărate ori.

Eu şi unchiul ne holbam unul la celălalt şi nu găseam nimic să ne spunem. În cele din urmă, el a rupt tăcerea.

[1] Oameni albi (swahili).

— Dumnezeule, ce bine semeni cu mama ta! Aceeași privire...

Ochii i s-au încețoșat. A scotocit prin buzunarul paltonului după o batistă și și-a suflat nasul. Fără să-și dea seama, și-a îndreptat din nou privirile înspre mine.

— Tatăl tău a fost cel norocos. Dar uite ce a pățit până la urmă, bietul de el.

Vorbele sale păreau pline de compătimire, dar m-a încercat un sentiment de dezgust când am înțeles că ascundeau, de fapt, o satisfacție nemărturisită de care se făcea vinovat. Și astfel a dispărut orice urmă de asemănare cu tatăl meu. Bărbatul care se afla în fața mea era un străin. O tristețe îngrozitoare a pus stăpânire pe mine și m-a amuțit.

— Ce ghinion, zău așa, l-am auzit zicând. Și mama ta, sărmana, să rămână văduvă. Și încă atât de tânără. Pesemne că punditul le-a potrivit greșit destinele.

L-am privit îngrozită; nu-mi venea să-mi cred urechilor ce auzisem.

— Însă acum e mort, am izbucnit eu.

Expresia i s-a preschimbat pe dată într-una de suferință.

— Desigur, desigur. Te rog să mă ierți. Nu am vrut să fac glume pe seama celor morți. Numai că, vezi tu, mie mi se pare că Prembhai încă mai trăiește.

A clătinat din cap și colțurile gurii i s-au lăsat și mai mult în jos.

— Va mai dura ceva până să mă obișnuiesc.

Îmi țineam ochii plecați ca să nu-i întâlnesc privirea. Nu mai suportam să-i văd expresia aceea de suferință falsă întipărită pe chip.

Pesemne că unchiul și-a dat seama de reacția mea.

— Vino. Unde ți-e bagajul? Asta-i tot ce ai? m-a întrebat cu o voce aspră și fără să se uite la mine.

— N-am avut voie să luăm în avion decât douăzeci de kilograme, unchiule, am minţit eu.

În realitate, testamentul tatei nu fusese încă autentificat şi nu ne rămăsese altceva de făcut decât să vindem aproape tot ca să putem cumpăra biletele până la Paris şi Londra. Unchiul meu s-a uitat întâi la geantă, apoi la mine şi m-a mângâiat pe cap.

— Nu-ţi face griji, mătuşica Latha o să-ţi cumpere o grămadă de haine.

A apucat geanta şi s-a îndreptat cu paşi repezi spre ieşire. L-am urmat afară. Mă gândeam la Kenya şi trotuarele late de aici mi se păreau atât de pustii... Cerul era cenuşiu şi bătea un vânt rece şi aspru. Cei câţiva oameni din jur se îndepărtau cu paşi grăbiţi, cu capetele plecate, refuzând să se privească unii pe alţii. Maşinile se târau pe străzi şi din ţevile de eşapament ieşeau fire subţiri de fum. Spatele înveşmântat în negru al unchiului îşi croia drum prin vântul care părea să nu-l deranjeze câtuşi de puţin. Am încercat să fac la fel, dar trupul mi s-a încovoiat în faţa vântului şi mi s-a chircit, în încercarea de a păstra puţină căldură. Niciodată nu mi-a fost atât de frig. Vântul mă biciuia prin haine şi îmi îngheţa trupul.

Unchiul a străbătut în viteză parcarea şi s-a oprit în faţa unei camionete albastre; a deschis portiera, iar eu m-am urcat cu atenţie înăuntru. În maşină mirosea a benzină, a piele şi a fum de ţigară. Erau nişte mirosuri neobişnuite şi m-am lăsat îmbătată de ele. M-am întors spre geam şi am privit afară. Mergeam pe un drum cenuşiu şi neted ce ocolea aeroportul. De o parte şi de alta, nu puteai vedea nimic altceva decât nişte panouri imense cu reclame la tot felul de lucruri obişnuite, dar cu denumiri bizare. Apoi am ajuns pe o şosea lată, cu şase benzi şi o mulţime de maşini. Mă uitam la oamenii din maşini. Din când în când, se

uitau și ei la mine și uneori îmi zâmbeau. Cel mai adesea, erau cei care conduceau mașini vechi și greoaie. Șoferii care conduceau mașini noi și puternice aveau privirile ațintite înainte, asupra drumului.

Am mers așa mult timp, cred, până când l-am întrebat:

— Dar orașul unde este? Și clădirile?

Unchiul a început să râdă.

— Suntem încă departe. Aeroportul se află la mai bine de optzeci de kilometri de Paris.

— Îți place orașul în care stai, unchiule? l-am întrebat.

— Parisul?

A ridicat din sprânceană cu o neîncredere sfidătoare.

— E cel mai grozav oraș din lume.

— Cel mai grozav, am repetat după el. De ce?

— De ce? mi-a zis cu o voce răgușită de emoție. Fiindcă este un oraș internațional, în adevăratul sens al cuvântului, plin cu oameni veniți din toate colțurile lumii.

— Cât de minunat! am spus eu și mi-am întors privirea către el, cuprinsă de pasiunea cu care vorbea. Atunci, trebuie să fie ca la Muthaiga.

M-a privit nedumerit.

— Muthaiga, la Nairobi, unchiule. Unde sunt toate ambasadele și unde locuiesc albii. Doar ai fost acolo când locuiai în Kenya, nu?

A clătinat din cap.

— Nu, niciodată. Pe atunci, doar albii aveau voie.

Apoi a adăugat pentru a încheia subiectul:

— În orice caz, în comparație cu Parisul, întregul Nairobi nu este decât un sătuc. Oamenii vin de pretutindeni aici doar ca să devină o parte din acest oraș. Vin ca să se molipsească de spiritul orașului, fiindcă este mai puternic decât toți cei ce locuiesc în el.

Entuziasmul său era contagios și răceala mea față de el s-a topit.

— De-abia aștept să-l văd, i-am spus și m-am îndreptat dintr-odată în scaun, întinzându-mă ca să privesc peste gardurile ce se înșirau acum pe marginea șoselei.

Nu era însă nimic de văzut. Doar niște câmpuri imense și pustii și niște garduri vii, uscate de frig. M-am întors către el și l-am întrebat:

— În ce parte a orașului locuiești, unchiule?

A ridicat nervos din umeri.

— Numele nu ți-ar spune nimic.

— Dar unde este? În est, în vest, în nord, în sud?

Pentru o clipă, a încetat să mai privească șoseaua și s-a uitat la mine de parcă ar fi vrut să se scuze.

— Noi nu locuim chiar în oraș.

— Dar scrisorile purtau timbrul poștei din Paris.

Mâinile i s-au încleștat mai tare pe volanul mașinii.

— E prea multă aglomerație în oraș, prea multă lume, prea cald vara. Casele sunt mici și înghesuite. Nimeni nu mai locuiește propriu-zis în oraș. Toată lumea stă în suburbii. Ca și noi.

Mi-a aruncat un zâmbet triumfător și a început să se uite din nou la drum.

N-am spus nici un cuvânt. Dar mă simțeam ciudat, de parcă tocmai aș fi primit niște vești proaste.

Am ieșit de pe autostradă și am luat-o pe niște străduțe. Casele cu fațade înguste aveau ferestrele prost închise, iar pe uși nu scria nimic. M-a apucat dintr-odată dorul de casă, gândindu-mă la drumurile mari și curate din Parklands, pe marginea cărora vedeai înșirați palisandri și arbori de mărgean. Îmi doream să fiu din nou, pentru ultima oară, în grădina noastră și să mă las copleșită

de emoție la gândul că, la o aruncătură de băț distanță, începea parcul, cu antilope, gazele și rinoceri. Casele înghesuite ca sardelele și arhitectura străină îl făceau pe tata să pară și mai departe decât era.

Apoi am trecut de case și am mers mai departe pe lângă clădirile tăcute și semețe, zugrăvite în combinații imposibile de culori. Între ele, pământul era neted și bătătorit. Întocmai ca și la aeroport, nu se zărea nici picior de om. Drumul se sfârșea în fața unei porți late. Am intrat și ne-am oprit în fața unui ansamblu de clădiri vopsite în cafeniu, roșu și mov. M-a încercat o senzație de slăbiciune când am înțeles că acela era noul meu cămin.

Trei

Am urcat până la etajul cinci, într-un ascensor cu pereții metalici, mâzgăliți de graffiti, și care scârțâia din toate încheieturile. S-a oprit cu o zdruncinătură și de-abia am reușit să deschidem ușa. Am tras cu putere aer în piept și am ieșit repede. Ne aflam pe un coridor pustiu și cenușiu, cu uși de oțel de o parte și de alta. Deodată mi-a pătruns în nări — mirosul acela de ulei, saramură și condimente, care este pecetea oricărui cămin indian. L-am recunoscut cu ușurință tocmai fiindcă trăisem alături de trei generații de oameni care miroseau a fum, a cenușă și a unt ușor rânced, într-o țară cu câmpuri deschise și vânt. Odată, când eram mică, dădaca mea, Mariamma, mi-a spus că africanii îi recunosc pe asiatici după miros, cu mult înainte să îi zărească. Am tot încercat să mă miros, dar nu am simțit nimic. În acea zi, pe coridorul închis, împrejmuit din toate părțile de ziduri groase de beton, mirosul de care-mi vorbise Mariamma a prins viață și a ieșit încet la iveală de dincolo de umbre, ca un șacal.

Am rămas nemișcată. Nu mai simțisem nicicând un miros atât de pătrunzător și atât de străin de tot ce-l înconjura. O presimțire sumbră m-a cuprins. Am vrut să fug afară și să las din nou vântul să-și înfigă colții în carnea mea ca să șteargă amintirea acelui miros. Era, însă, prea târziu. Liftul pornise deja. Unchiul a mers mai departe de-a lungul coridorului, arătându-mi drumul,

a trecut pe lângă trei uşi identice şi s-a oprit în faţa celei de-a patra. Eu mă târam în urma lui şi simţeam cum mirosul devenea mai puternic şi mai apăsător cu fiecare pas pe care îl făceam.

Deasupra uşii de la intrare, se bălăngănea un ardei iute, uscat, agăţat acolo ca să alunge spiritele rele. Unchiul a pus jos geanta, a descuiat pe rând cele trei încuietori şi a dat un brânci în uşa din oţel, care atunci s-a deschis. A ridicat geanta de jos şi a intrat în casă. Eu m-am tras înapoi. Din holul îngust, l-am auzit pe unchiul cum ţipa nerăbdător:

— Nu mai sta acolo, intră odată. Trebuie să încui uşile.

Vocea lui părea atât de îndepărtată. Am tras aer în piept şi am intrat. Mirosul rânced m-a încolţit din toate părţile, încercând parcă să-mi spună că picasem în capcană.

Am început să mă uit în jur ca să găsesc o cale de scăpare. Erau patru uşi pe care puteai ieşi din hol. Însă toate erau închise. După ce a terminat de încuiat uşa, unchiul a ridicat din nou geanta. A deschis una din uşi şi a luat-o înainte pe un alt coridor. Aici, mirosul se simţea mai puţin, dar a continuat, totuşi, să ne urmărească.

Unchiul s-a oprit în faţa unei uşi chiar la capătul coridorului şi m-a aşteptat să-l ajung din urmă. Cu un gest de bun venit, m-a poftit să intru prima. Am ajuns într-o încăpere mică şi pătrată în care nu se găsea nimic în afară de două saltele înfăşurate, sprijinite fiecare de câte un perete. În capătul mai îndepărtat al încăperii se afla o fereastră acoperită pe de-a-ntregul de nişte obloane cenuşii din metal. Pe perete, deasupra uneia din saltele, era lipită o poză, decupată cu siguranţă dintr-o revistă şi care înfăţişa o tânără actriţă indiancă. Avea o figură rotundă, durdulie, un nas mic, iar gura, micuţă şi ea, îi dădea un aer bosumflat. Poza se termina chiar în dreptul decolteului ei generos.

Krishenbhai a aşezat valiza într-un colţ, lângă cealaltă saltea.

— Acesta este patul tău, mi-a spus şi a zâmbit cu un aer uşor stingher. Odihneşte-te puţin aici, eu mă duc să văd ce face mătuşica Latha.

Şi a dat să iasă pe uşă.

Deodată, am simţit nevoia să-l opresc. Ideea de a rămâne singură în acea încăpere mă îngrozea.

— Unchiule, l-am strigat, ştii cumva cine stă în camera asta?

Din pricina oboselii, întrebarea a sunat greşit.

S-a oprit, cu mâna pe clanţă. Fără să se întoarcă spre mine, mi-a răspuns într-o doară:

— Da, cum să nu. Aici stă Amma. Ne este de mare ajutor, are grijă de mătuşa ta când nu se simte bine. Poate să aibă grijă şi de tine.

Încăperea începea să mi pară şi mai îngustă.

— Dar... dar am aproape optsprezece ani, nu mai e nevoie ca cineva să aibă grijă de mine, m-am plâns eu. Şi nici nu-mi place să fiu urmărită tot timpul.

S-a întors şi a început să se uite intenţionat la picioarele mele. I-am urmărit privirea. Avea ochii umezi şi lucioşi ca pietricelele din apa râului. În jurul genunchilor care erau goi, am simţit cum mi se face pielea de găină. Apoi şi-a ridicat privirile şi a zâmbit rece.

— Din păcate, nu ne-am dat seama că eşti aşa de mare, Leela.

Glasul i s-a ascuţit.

— În ţara asta, apartamentele sunt înghesuite şi va trebui să înveţi să te descurci. Voi, cei din Africa, sunteţi răsfăţaţi.

Nu-mi puteam crede urechilor. Cum să avem noi, cei din Africa, mai mult decât avea el care locuia în Europa? Nu era el, oare, cel care trăia în siguranţă la Paris, în vreme ce fratele său fusese ucis la Nairobi?

A profitat de tăcerea mea ca să părăsească încăperea.

— Aşa vezi. Odihneşte-te acum. Vei vedea că în curând te vei obişnui, a spus calm şi a ieşit din cameră.

Uşa s-a închis în urma lui. Mă simţeam ca într-o închisoare. M-am uitat disperată de jur împrejur şi privirile mi-au fost atrase către fereastră. Însă pe rama ferestrei erau pironite nişte plăci groase de oţel care mă împiedicau să arunc vreo privire afară. Am încercat din răsputeri să deschid geamul şi am simţit cum mă cuprinde panica. În cele din urmă, am izbutit.

O rafală de vânt rece m-a lovit peste faţă şi m-a făcut să-mi aduc aminte încă o dată unde mă aflam. M-am aplecat cu înverşunare în afară, nerăbdătoare să zăresc alţi oameni. Nu era nimeni, însă. Nu se vedeau decât şiruri întregi de ferestre identice, dreptunghiulare, încadrate de galben pe fond liliachiu şi pereţii albăstrui ai clădirii de vizavi. M-am retras din dreptul ferestrei şi mi-am reclădit în minte, în cele mai mici detalii, priveliştea camerei mele de la Nairobi — pământul roşiatic şi florile purpurii de bougainvillea ce creşteau pe lângă zidurile de beton şi de cealaltă parte, strada din spatele casei. Acolo erau mereu oameni — copilaşi care azvârleau pietrele cu piciorul, ridicând în aer nori de praf, *bokamama,* cu desaga ei de paie, sau Chege care flirta şi fuma cu servitoarele.

Imaginea nu a rezistat prea mult. Nuanţele au pălit şi, în cele din urmă, s-au şters. Mă uitam din nou, cu ochi mari, la ferestrele de peste drum. Erau ca nişte oglinzi şi tot ce-am putut să văd a fost imaginea mea reflectată într-una din suprafeţele acelea plane. M-am rezemat de pervaz fără să mai pot face vreo mişcare.

Am auzit zgomotul surd şi târşâitul unor paşi ce se apropiau. S-au oprit chiar în faţa uşii. Am aşteptat. Deodată, am auzit cum uşa s-a deschis în spatele meu cu o bubuitură. M-am întors repede, simţindu-mă oarecum vinovată.

Un munte de femeie stătea în pragul îngust, cu o privire de groază întipărită pe chip. Brațele ei erau la fel de groase ca pulpele mele la un loc. Sânii ei ar fi putut hrăni un orfelinat întreg. Pântecele îi era umflat ca pânza unui vapor în bătaia vântului. Aceasta era, după cum mi-am dat seama, cu dezgust și uimire deopotrivă, mătușica Latha. Cel mai adesea, femeile gujarati sunt mărunte și, pe măsură ce îmbătrânesc, se usucă întocmai ca niște așchii de lemn. Pentru mama fusese de ajuns o singură noapte, după moartea tatei, ca să se zbârcească de tot. Femeia asta, în schimb, ajunsese ca un balon.

În timp ce stăteam încremenită în dreptul ferestrei, muntele a început să se miște. Mergea cu pași repezi și nesiguri prin cameră, neagră de furie. Odată cu ea, au intrat și aromele de ulei de muștar, *masala* și pudră de talc ieftină care o făceau să pară prea mare pentru acea încăpere îngustă.

— Oh, nu! Ce te-a apucat să deschizi fereastra? O să te vadă lumea, a țipat ea în gujarati.

M-am înghesuit cât am putut în pervaz.

— Niciodată să nu mai deschizi fereastra, altfel o să fim jefuiți! Habar n-ai cât de răi sunt oamenii ăștia!

M-a împins la o parte și a închis fereastra, trăgând în jos de mâner ca să fie sigură că e complet blocată.

— I-am spus că nu e bine să avem ferestre din sticlă. Aici e nevoie de un grilaj, un grilaj solid din fier. Dar Krishen ține neapărat să cheltuiască banii pe haine când nici măcar n-am terminat de plătit ipoteca pe magazin.

Când în cele din urmă a reușit să fixeze bine fereastra, s-a întors spre mine și a început să mă privească, sigură pe ea.

— Așadar, tu ești nepoata soțului meu, a declarat cu o voce plictisită. Bine ai venit!

Nu se citea, însă, nici o urmă de blândeţe în glasul ei sau în gesturile pe care le făcea în timp ce se sprijinea cu putere de fereastră. M-a măsurat din cap până-n picioare, observându-mi hainele ponosite şi pantofii tociţi. Apoi, şi-a fixat din nou privirile pe chipul meu.

— Krishen mi-a spus că semeni foarte bine cu mama ta.

A dat din cap aprobator, de parcă ar fi fost de acord în sinea ei.

— Dacă ţin bine minte, era o fată drăguţă din Saurashtra, nu?

— Poftim? am întrebat uimită şi uşor enervată de ignoranţa ei. Mama este din India, nu din Saura — în nici un caz.

A început să râdă şi obrajii îi tremurau, iar gâtul şi braţele i se cutremurau şi ele.

— Tare prostuţă mai eşti, Saurashtra se află în Gujarat.

— Ah, da... desigur, am spus eu, simţindu-mă dintr-odată ca o neroadă.

Mă uitam la trupul ei uriaş şi îmi doream să dispară. Dar a continuat să stea acolo, holbându-se la mine şi râsul i-a pierit puţin câte puţin din ochi până când a fost înlocuit de o privire mult mai serioasă.

— Să fii fată cuminte, mi-a spus, şi n-o să avem probleme, mă înţelegi?

Atunci când vorbea, avea un fel anume de a graseia „r"-urile şi de a răsufla încât te făcea să-ţi pierzi echilibrul.

Cadenţa întretăiată a vorbelor ei se asemăna cu zgomotul târşâit pe care îl făcea atunci când păşea. Deodată, mi s-a făcut milă de ea, pentru masa imensă de grăsime pe care trebuia să o care peste tot, zi de zi. Mă întrebam cum de fusese cu putinţă ca unchiul, care era un bărbat atât de suplu şi de elegant, să se însoare cu muntele acela uriaş de carne. Am încercat să mi-i închipui făcând dragoste şi pe el legănându-se deasupra ei.

Mi-a surprins privirea și expresia i-a devenit mai aspră.

— Krishen m-a mințit iarăși. Mi-a spus că ești tânără și bine-crescută. Voi, africanii, sunteți cu toții la fel, niște răzgâiați păcătoși și obișnuiți cu luxul.

Am făcut un pas către ea, furioasă.

— Cum îndrăznești? m-am răstit la ea. Eu nu sunt africancă, după cum nu ești nici t... .

Cuvântul mi-a pierit pe buze. Și-a apropiat fața de a mea și m-a înfruntat din priviri, cu ochii ei negri, ca niște mărgele. În comparație cu moliciunea formelor ei, ochii aceia erau singurii care-i trădau firea.

— Nu ești africancă? m-a întrebat pe un ton ușor zeflemitor. Atunci ce ești, mă rog? Cu siguranță, nu ești indiancă. Nu te-ai născut acolo și să știi că zeii noștri nu traversează mările.

Ochii aceia mă provocau să o contrazic. M-am uitat la ea cu dușmănie, dar fără să fiu în stare să găsesc o replică potrivită. S-a îndepărtat în grabă, scârbită parcă de ceea ce văzuse în mine, dar și-a ținut mai departe tirada.

— Ai face bine să-ți schimbi obiceiurile, fetițo. Pe aici, nu prea o să ai parte de lux. De-acum înainte, locuiești în casa mea și va trebui să-mi respecți regulile. Roagă-te la Dumnezeu să te ajute.

Apoi, s-a întors și a plecat.

În cele din urmă, am plâns. Am plâns după tata, după mama, după frații mei, după bunica, după grădina casei noastre, după străzile mereu pline de oameni și după animalele din Parc. Am plâns fiindcă îmi dădeam în sfârșit seama de tot ce pierdusem.

Patru

— L-am auzit pe unchiul care mă chema la cină din celălalt capăt al casei. Mi-am netezit repede părul, mi-am scos paltonul și mi-am făcut curaj ca să ies din cămăruța aceea cât o cutie de chibrituri. Chiar lângă ea, se afla o cameră de baie îngustă. Am intrat, fără să mă obosesc să aprind lumina și m-am așezat pe toaletă. Era răcoare și se simțea un miros proaspăt de săpun. Așezată pe toaletă, în întuneric, m-am liniștit. Brusc, însă, am auzit un zgomot, ca o explozie, undeva deasupra capului meu. Am sărit în sus și mi-am îndreptat disperată privirile spre tavan. Apoi, am auzit zgomotul potolit al apei ce se scurge printr-o țeavă. Cineva din apartamentul de deasupra tocmai trăsese apa. Am început să râd, liniștită în chip ciudat de zgomotul acela.

Când am ajuns în sufragerie, după ce m-am spălat pe față și pe mâini, i-am găsit deja așezați la masă. Masa era plasată chiar în dreptul ferestrei peste care erau trase cu grijă niște draperii de satin roz. Camera în sine nu era cu mult mai spațioasă decât a mea și avea același rând de ferestre de-a lungul unuia din pereți. Părea însă și mai îngustă fiindcă adăpostea o canapea mare din catifea, cu model, niște scaune și o masă joasă din sticlă pe care erau îngrămădiți zei și zeițe din argint și bronz.

— Hai, vino. Așază-te și apucă-te de mâncat, mi-a poruncit unchiul.

L-am ascultat și m-am așezat pe scaunul liber de lângă el.

— Nu, nu, nu acolo, a rostit iute mătușa, cu gura plină de mâncare. O să-i stai în drum Ammei. Du-te și așază-te acolo.

Scaunul pe care mi-l indicase se afla tocmai la capătul mesei lungi și dreptunghiulare, cât mai departe cu putință de ei doi.

M-am așezat în liniște în timp ce mă zgâiam la mâncărurile de pe masă. *Puri*[1], *pulao*[2], pui și diverse preparate din carne, *kheer*[3], *srikhand*[4], trei feluri de legume și supă de linte. Era un adevărat ospăț — dar unul interzis. Am fost uimită să văd puiul și celelalte preparate din carne, înșirate, cu nerușinare, laolaltă cu legumele. Tata ar fi fost de-a dreptul oripilat.

Chiar în acea clipă, o bătrână a ieșit din bucătărie, târșâindu-și picioarele și aducând cu ea alte farfurii pline cu mâncare. Am privit-o curioasă. Deși era cald, avea pe ea un pulover și o broboadă pe care și-o trăsese peste cap și frunte, așa încât era imposibil să-i zărești chipul.

— Dumneaei este Amma și ne ajută pe noi la treburile casei, astfel mi-a prezentat-o mătușica Latha.

Amma și-a târșâit picioarele până în dreptul meu și s-a uitat cu atenție în jos, către mine.

— Ce frumușică ești, a spus și mi-a zâmbit.

Mi-am ridicat sfioasă privirea către ea și am simțit că-mi îngheață sângele-n vine. Chipul Ammei era jumătate alb și roz din pricina leucodermei, și jumătate brun-închis. De îndată ce mi-a observat privirea, s-a retras către celălalt capăt al mesei,

[1] Un fel de pâinișoare prăjite în ulei, pregătite fără drojdie și care se mănâncă mai ales în Asia de Sud.

[2] Fel de mâncare, asemănător cu pilaful, cu carne sau cu legume, pregătit cu orez basmati.

[3] Budincă de orez indiană.

[4] Preparat aparținând bucătăriei indiene, dulce-acrișor, pe bază de lapte fermentat.

bolborosind ceva în șoaptă. A așezat tacâmurile pe masă, cu stângăcie și s-a îndepărtat vorbind mai departe singură.

— Voi dormi în aceeași cameră cu ea? am șoptit eu plictisită.

Nici unul din ei nu mi-a răspuns. Erau prea preocupați să-și îndese mâncarea în gură cu o viteză nemaipomenită.

În cele din urmă, unchiul și-a ridicat privirile către mine, cu obrajii pocnindu-i de atâta mâncare.

— Hai, nu te mai rușina. Ar trebui să mănânci. Ești printre ai tăi acum.

M-am uitat la mâncare. Miresmele pe care le răspândea îmi erau deopotrivă familiare și nefamiliare, aromele cunoscute și cele necunoscute se împleteau cu atâta viclenie încât nu le puteai distinge pe unele de celelalte. Mirosurile îmi pătrundeau simțurile și mă amețeau. Mă gândeam nedumerită, din pricină că legumele noastre n-au avut niciodată un miros atât de puternic și de greu. De vină trebuie să fie *masala*, am decis eu, probabil că pe aici nu se găsesc soiuri din cele bune.

Mi-am îndreptat hotărâtă mâna înspre supa de linte, pentru ca apoi să-i schimb brusc direcția, lăsând-o să planeze indecisă deasupra castronului cu pui. Unchiul a băgat de seamă și a zâmbit.

— *Hahn, hahn, beti*, gustă și tu. Ești într-o țară străină acum, vechile obiceiurile nu mai sunt valabile aici. Trebuie să mănânci, altfel o să te ajungă răceala.

Am cedat și am luat niște sos de friptură, fără pui, simțindu-mă rușinată și nerăbdătoare în același timp.

Am gustat cu băgare de seamă. Mâncarea era delicioasă, praful de curry părea să fi absorbit înăuntru toată savoarea cărnii de pui, basmatiul[1] era pregătit minunat — fiecare grăunte era perfect și distinct. Pentru câteva clipe, am rămas aplecată deasupra

---

[1] Soi de orez.

farfuriei ca să inspir nenumăratele arome. După care, n-am mai pierdut vremea şi am început să înfulec, cu viteză, lingură după lingură.

Deodată, mătuşa a rupt tăcerea.

— Doamna Gunashekharan a plătit banii?

Unchiului a început să-i tremure lingura în mână, chiar când să şi-o ducă la gură. Nişte supă de linte i s-a vărsat pe cămaşă şi câţiva stropi i-au rămas suspendaţi de vârfurile mustăţii.

— Nu chiar pe toţi... aproape... de fapt... nu prea, s-a bâlbâit el.

— A plătit sau nu factura? Asta-i tot ce-am întrebat.

— Păăăi...

Unchiul părea să se facă din ce în ce mai mic cu fiecare clipă.

— Vrei să ne aduci la sapă de lemn? Ne datorează încă 157,50 franci. Cine o să plătească pentru ea dacă tu n-o obligi?

— Dar este nevasta şefului meu.

— Fostului şef... acum e mort. Tu eşti şeful acum, aşa că încearcă să te porţi ca atare.

— Nu e vina ei că el a murit, s-a răstit şi el. De-abia dacă au trecut treisprezece luni, Latha, e încă înnebunită de durere. Spiritul soţului ei se află încă în magazin. Lasă-l să se ducă — după aceea am să-i spun să plătească sau să plece.

— Of, proşti mai sunt bărbaţii! a scuipat mătuşa printre dinţi. Nu există nici un spirit. Atâta doar că e foarte deşteaptă şi şi-a dat seama că eşti un laş.

— Sărăcuţa de ea, e nebună, a replicat unchiul.

— Hm, nebună. Ba nu e deloc nebună.

După asta, am mâncat cu toţii în tăcere. Unchiul şi mătuşa au hăpăit fără oprire cantităţi uriaşe de mâncare, cincisprezece sau douăzeci de felii de *puri*, patru porţii de *pulao* şi cantităţi însemnate de pui şi legume.

Când au terminat, s-au întors şi s-au uitat unul la altul.

— L-am adus pe cel nou, i-a spus unchiul.

— Cum se numeşte? a întrebat ea.

— *Tum Mere Ho*, i-a răspuns el.

— Cu cine e?

— Cu Aamir şi Juhi.

Nu înţelegeam despre ce vorbesc. Dar am hotărât să nici nu-i întreb.

Unchiul a părăsit camera şi s-a întors cu o casetă video pe care mi-a oferit-o mie.

— Am luat-o special ca să nu te simţi departe de casă, mi-a zis. Cred că ai văzut multe filme indiene acasă, împreună cu mama ta. Îi plăceau tare mult.

Nu i-am răspuns. Acasă, tata ni le interzisese.

— Sunt nişte gunoaie, ne spunea el adesea. Uitaţi-vă la filmele cu animale sălbatice. În felul ăsta, veţi şti mai multe despre oameni.

Uneori, când el era plecat, mama le aducea pe furiş în casă. Dar eu i-am rămas mereu credincioasă tatei şi am refuzat să le urmăresc.

Unchiul a deschis un dulap care era lipit de perete şi s-a dat mândru la o parte ca să mă lase să văd televizorul cu ecran mare.

— Aparatul video şi televizorul sunt modele noi. De-abia le-am cumpărat acum două luni.

— Şi încă nici nu le-ai plătit în întregime, i s-a adresat mătuşa cu o voce sictirită.

— Culorile sunt atât de clare — e ca şi cum ai fi la cinema, a început el să se laude, de parcă nici n-ar fi auzit-o.

Am ciulit urechile şi am aşteptat să-l certe din nou. Dar ea s-a mulţumit să zâmbească.

— Te duci la cinema aici, unchiule? l-am întrebat, căci îmi aminteam cum chiuleam de la școală când eram la Nairobi ca să mergem la Blackstone să vedem cele mai noi filme americane.

— Oh, nu. N-ar avea nici un rost, mi-a răspuns. Oricum, totul e în franceză.

— Ah, am spus, simțind din nou cum se micșora camera.

Am urmărit o vreme filmul, dar mi s-a părut la fel de străin ca tot ce mă înconjura. Așa că mi-am cerut scuze și am mormăit ceva cum că eram nespus de obosită. Nici unul din ei nu s-a întors când le-am urat noapte bună. Am ieșit tiptil din cameră. M-am oprit în pragul ușii și m-am întors către ei. Privirile lor erau lipite de ecranul televizorului. Am rămas acolo și m-am uitat la ei o vreme — bărbatul care semăna, dar nu era tatăl meu, nevasta lui cea grasă și servitoarea cu chipul pestriț. Noua mea familie.

Cinci

Când m-am trezit în dimineața următoare, în casă domnea liniștea. Amma părăsise deja încăperea. Salteaua ei era împăturită cu grijă și sprijinită de perete. Fereastra, pe care o lăsasem deschisă noaptea trecută, era acum bine ferecată și peste ea erau trase draperiile groase, de culoare roșie. Aerul din încăpere era înăbușitor și totul se scălda într-o lumină roșie, sinistră. În timpul nopții, aruncasem la o parte pătura și cămașa de noapte mi se trăsese cumva în jurul pieptului. Cu toate că transpiram întruna, salteaua de sub mine era doar puțin umedă. Lumina purpurie îmi mânjea trupul, de la talie în jos. Mi-am aranjat cămașa de noapte și m-am încolăcit ca o minge mică și umflată. Oare unde era mama acum? Îmi promisese să mă sune de îndată ce avea să ajungă la Londra. De-abia așteptam, aveam deja plănuită în minte întreaga conversație.

Mamă, nu pot. Nu pot rămâne aici.

De ce, *beti*? Doar este fratele tatălui tău.

Fiindcă sunt prea diferiți. Nu sunt ca noi.

În ce fel sunt „diferiți"?

Ei... ea e grasă. Și... și mănâncă pui și tot felul de preparate din carne... și se uită la filme indiene... și ea nu iese niciodată din casă... și unchiul are o privire ciudată, sfredelitoare...

Mă întrebam unde e telefonul. Parcă îl văzusem în sufragerie, noaptea trecută. Dar nu eram sigură. Brusc, mi-a venit în minte că dacă aş sta şi aş aştepta lângă telefon, atunci eu aş fi cea care ar răspunde când ar suna mama şi astfel i-aş putea spune tot ce aveam pe suflet înainte ca mătuşa şi unchiul să vină şi să mă audă. M-am ridicat grăbită, mi-am împăturit salteaua şi am sprijinit-o de perete cum făcuse şi Amma. Am păşit cu grijă pe coridorul întunecat. Din camera alăturată, se auzea muzică din filmele indiene răzbătând din nişte boxe micuţe. Cineva era deja în bucătărie şi pregătea masa de prânz.

Am început să merg cu paşi repezi de-a lungul holului. Uşa de la camera mătuşii era întredeschisă. Chiar când mă pregăteam să trec mai departe, i-am auzit glasul.

— Leela!

M-am oprit şi am privit disperată în jur. Puteam, oare, să mă prefac că nu auzisem?

— Leela! m-a strigat din nou. Vino încoace.

Aproape că-i întrezăream silueta masivă, întinsă pe pat.

Cu inima strânsă, am deschis încă puţin uşa şi am intrat în dormitorul ei. Camera era la fel ca şi a mea, o cutie pătrată. Avea, însă, nişte ferestre lungi care se întindeau pe tot peretele şi erau acoperite de nişte draperii groase, de culoare roşie, întocmai ca cele din camera mea. Şi întocmai ca în camera mea, totul era scăldat în lumina aceea ciudată. În mijlocul încăperii, trona un imens pat dublu. Lângă fereastră, era înghesuit un fotoliu jos pe care era aşezat un alt televizor.

— Intră, Leela, a şoptit muntele din pat. Ai dormit bine?

— Destul de bine, mulţumesc, i-am răspuns politicoasă.

— Vino şi aşază-te aici, copilă. De-abia dacă te zăresc, atât eşti de mică şi de slăbuţă.

Un braţ uriaş a apărut de sub aşternuturi şi mi-a făcut semn să mă apropii.

Am înaintat încet şi m-am aşezat pe marginea patului.

— Iată-mă, mătuşico.

Dar mătuşa renunţase să se mai uite la mine. Ochii îi erau aţintiţi asupra ecranului îngust; urmărea un alt film indian. Am început să mă zgâiesc prosteşte la ecran, unde nişte figuri ca de jucărie se iveau pe neaşteptate.

Brusc, o reclamă a fulgerat ecranul. Un tânăr cuplu de indieni, doamna îmbrăcată într-un sari şi domnul într-un costum, stăteau în mijlocul unui grup de masai[1] ce dansau cu suliţe în mâini. Aceştia erau pictaţi ca pentru război, cu chipurile mâzgălite într-un ocru roşiatic, iar părul lung, mânjit cu noroi de aceeaşi culoare. Dansau şi băteau neconvingător din picioare, în jurul tinerilor care stăteau netulburaţi şi îşi zâmbeau drăgăstos unul altuia. Am strâmbat din buze, scârbită. Grupul de masai nu era altceva decât un obiect de recuzită în lumea aceea nouă şi măreaţă a comerţului. Războaiele lor, legătura lor cu animalele alături de care trăiau şi gândirea lor de prădători, toate acestea nici nu existau pentru cuplul de tineri care se uitau orbiţi la propria lor imagine oglindită în ochii celuilalt. N-ar avea nici o importanţă, m-am gândit în sinea mea, până în clipa în care unul dintre masai, sătul să rămână în umbră, s-ar apleca puţin şi i-ar tăia capul asiaticului. Atunci, femeia ar plânge şi ar fugi în Anglia.

Dar cu tatăl meu fusese altfel. El iubise cu adevărat Kenya. Crezuse cu pasiune în Kenyatta[2] şi în mişcarea de eliberare. La

[1] Populaţie de păstori ce trăieşte în Kenya şi anumite regiuni ale Tanzaniei.

[2] Jomo Kenyatta (1891–1978), luptător pentru independenţă şi primul preşedinte al Kenyei în perioada 1964–1978. El a devenit în multe ţări o figură-simbol pentru tendinţa consecventă de africanizare din domeniul economiei şi al administraţiei. La sfârşitul anilor '60, prin măsurile dure întreprinse pentru anihilarea opoziţiei, a devenit, practic, un dictator.

fel ca și bunicul — care chiar adăpostise în casa noastră pe unul din ajutoarele lui Kenyatta. Deoarece iubise atât de mult pământul acela, tata înțelesese că, pentru a fi african, trebuia să îi iubești pe africani, iar dragostea, credea el, nu se putea naște decât din înțelegere. Dar africanii nu au priceput asta. Imediat, mi-am întors privirile de la ecran, iar ochii mi s-au umplut de lacrimi nedorite și vederea mi s-a încețoșat.

Africa, așa cum o cunoscusem și o iubisem eu, a pierit și ea, odată cu tatăl meu. După ce mama a vândut toate bunurile noastre de o viață și în vreme ce aștepta ca cineva să cumpere casa, ne-am mutat din vila luxoasă cu două etaje, într-un singur dormitor cu pereții vopsiți într-un galben aprins, la hotelul Herald Court, renumit mai ales pentru viața de noapte pe care o găzduia. Hotelul se mândrea cu unul din cele mai rău famate baruri din Nairobi, care atrăgea secretarele sârguincioase, vânzătoarele de la magazine și dădacele cu virtutea ușoară care veneau acolo seară de seară ca să strângă ceva bani pentru rochia aceea pe care era musai să o aibă. Camera noastră se afla chiar în aripa care adăpostea barul și, ca să ajungem în fiecare seară în cameră, trebuia să îndurăm o formă de tortură cum nu crezusem vreodată că poate exista. Pe când învățam să-i ocolesc pe clienții amețiți de băutură și nu închideam un ochi în nopțile de sâmbătă, îngrozită de țipetele și înjurăturile prostituatelor ai căror clienți refuzau să plătească, de amenințări și lovituri de pumni și de gemetele de durere care urmau, am înțeles că au existat mereu două Africi în Nairobi. Iar noi n-am făcut altceva decât să depășim granița care le separa. Pe când stăteam așa, în patul mătușii, am început să mă uit de jur împrejur la pereții roșiatici ai camerei. Păreau chiar mai mohorâți decât cei din Herald Court. Unde am ajuns? mă întrebam nefericită.

Pe neașteptate, brațul uriaș și-a făcut din nou apariția de sub așternuturi și m-a mângâiat pe cap.

— Sărăcuța de tine, a spus în șoaptă, să-ți fie ucis tatăl de mâinile negrilor ăstora sălbatici.

Și-a coborât glasul ca la o reprezentație teatrală și a privit peste umăr pentru o clipă.

— Trebuie să-ți spun adevărul... Nu ți-l pot ascunde. Sunt și aici, da, chiar în clădirea noastră. Și sunt mulți, mulți...

Nu înțelegeam nimic.

— Cine, mătușico? Despre cine vorbești?

— Ei, africanii.

Mi s-a oprit inima-n loc.

— Sunt aici? am întrebat neîncrezătoare.

A dat hotărâtă din cap că da.

— Este îngrozitor, sunt peste tot, ca șobolanii.

— Vrei să spui că și aici în Franța există șobolani? am întrebat uimită și distrasă de la subiect pentru o clipă.

— Cum să nu, mi-a spus grăbită.

— Dar eu știam că șobolanii trăiesc numai în țările sărace.

A început să râdă și tot corpul i se cutremura.

— Ah, ce nostimă ești, a zis în cele din urmă. Șobolanii nu au țară.

Apoi, a devenit din nou serioasă.

— Trebuie să fii cu băgare de seamă aici. Sunt la noi în clădire — și sunt mulți. Nu au nici un fel de principii, de moravuri. Sunt ca animalele, ca animalele, îți spun.

— Dar francezii, mătușico? De ce nu locuiți împreună cu ei?

Și-a întors privirile.

— Vezi tu, a făcut o pauză, apoi a continuat, n-ar avea nici un rost. Sunt pretutindeni.

M-au trecut fiorii.

— Aici trebuie să fii cât mai atentă cu putinţă.

M-a privit cu asprime un timp care mi s-a părut îndelungat până când, în cele din urmă, mi-am plecat ochii. Apoi, mi-a spus cu un glas de duhovnic:

— Amma mi-a zis ce ai făcut.

M-am uitat la ea, nedumerită.

— Ce am făcut?

Părea iritată.

— Cum adică? Vrei să spui că nu ştii ce ai făcut?

Mi-am plecat încă o dată ochii, simţindu-mă vinovată, în chip inexplicabil.

— Nu ai deschis fereastra azi-noapte? a spus în cele din urmă.

M-am uitat în sus, mirată, şi apoi mi-am îndepărtat repede privirile, muşcându-mi buzele.

— A fost o prostie din partea ta. Un lucru nespus de primejdios. Din cauza ta, am fi putut fi jefuiţi sau ucişi. Nu ştiu dacă aşa făceai în ţara ta, dar aici nu ai voie.

— Dar, mătuşico, era atât de cald, am încercat eu să mă apăr, şi nu e cu putinţă ca cineva să se caţere pe zidurile astea până la etajul cinci.

— Tu nu-i cunoşti pe oamenii ăştia, mi-a replicat ea. Sunt foarte vicleni. Ştiu exact pe cine să atace.

— Atunci înseamnă că fură şi jefuiesc foarte des, nu? Şi mai şi ucid, nu? am întrebat pe un ton sceptic. Ieri, pe stradă, nu se vedea nici picior de om.

— Asta fiindcă sunt cu toţii prea speriaţi.

— Chiar aşa? Dar atunci de ce rămâneţi aici, mătuşico? Trebuie să fie ca o închisoare pentru voi.

Nu e de mirare că s-a îngrăşat în halul ăsta, mi-am zis în sinea mea.

A oftat enervată.

— Pun deoparte fiecare bănuţ, dar mai este şi ipoteca pe magazin. Viaţa nu-i uşoară în ţara asta plină de străini, ca şi noi, care se chinuiesc să supravieţuiască. Chiar atunci când eşti mai slab, te lovesc toate relele. Ca şi pe tatăl tău. Bietul de el, n-a avut nici un dram de noroc.

— N-a fost vorba de noroc, am sărit eu în apărarea tatei. Poate n-au ştiut că mai era încă înăuntru. A fost un om cumsecade. N-a făcut nici un rău nimănui.

Mi-am îngropat chipul în mâini şi am plâns. N-a mai scos nici un cuvânt, dar mi-a mângâiat mai departe părul. Ceva din mişcarea aceea ritmică îmi aducea aminte de mama.

— Din cauza amintirilor, am şoptit, cu răsuflarea întretăiată. Nu pot uita lucrurile pe care mi le spunea şi cum făcea totul să pară atât de măreţ şi, totuşi, lipsit de primejdii. Chiar şi în Parcul Naţional din Nairobi, înţelegi? Acum totul s-a sfârşit şi mă simt de parcă aş fi pierdut atât de multe: o familie, o ţară, un destin însemnat care era chiar acolo şi mă aştepta să-l împlinesc.

Mătuşa nu mi-a răspuns. Mi-am ridicat privirea către ea. Urmărea din nou ecranul televizorului. Am închis ochii şi am încercat să reînvii parfumul încins şi proaspăt al câmpiilor, aroma pătrunzătoare a pământului roşiatic amestecată cu mirosurile grele ale animalelor, care mă făceau să deschid larg braţele şi să cuprind cerul imens, albastru şi să alerg departe, cât mai departe. Am ţinut ochii strâns închişi şi am făcut un efort de memorie, dar nu am mai reuşit să regăsesc nici spaţiul larg deschis, nici cerul boltit şi nici ritmul paşilor mei. Imaginea dispărea. Mi-am îngropat chipul în poala ei, scufundată în întunericul deplin, înfricoşată de ciudata lumină roşie ce ţâşnea din pereţi şi se pogora peste amintirile mele. În cele din urmă, lacrimile au secat. Mă

simţeam epuizată. Stăteam liniştită în poala ei când mi-am dat seama, brusc, de duhoarea de urină caldă pe care o răspândea.

În sfârşit, mătuşa a rupt tăcerea.

— Ce să facem noi cu tine? a întrebat ţâfnoasă.

N-am ştiut ce să-i răspund. Cu o zi în urmă, îmi dorisem să merg şi să văd Parisul, grădinile, magazinele. Dar acum nu mă mai puteam gândi la asemenea lucruri.

— Tu ce ai vrea să fac, mătuşico? am întrebat-o ascultătoare.

Replica i-a fost pe plac, deşi s-a străduit să nu o arate.

— Păi, dacă ai fi fost un musafir oarecare din India, am fi mers la cumpărături. Dar tu nu ai nici un ban. Iar noi nu putem cheltui din ai noştri — Krishen se tot chinuieşte să cumpere magazinul.

— Dar nici nu voiam să cheltuiţi din banii voştri, mătuşică Latha, i-am răspuns înţepată.

A părut mulţumită.

— Păi, atunci nu văd nici un alt motiv pentru care am ieşi. Astă-seară, unchiul tău va aduce un alt film de la magazin şi putem să-l urmărim cu toţii.

Şi-a întors privirile către ecran. Mă uitam la ea cu ochi trişti. Deodată, a spus:

— Să ştii că a fost ideea mea să avem casete din India. Unchiului tău i-a fost frică. Dar eu nu m-am lăsat; i-am scris unui văr din Bombay şi l-am rugat să-mi trimită o duzină. Iar acum se vând ca pâinea caldă. Toţi tamilezii şi chiar şi arabii sunt invidioşi.

Apoi, îşi aţinti din nou privirile asupra mea.

— Aşadar, ce ai putea tu să faci? Poate să o ajuţi pe Amma la gătit. Sau dacă vrei, te las pe tine să pregăteşti cina astăzi, ce zici? Îi avem invitaţi pe soţii Ramdhunes împreună cu fiica lor.

Mi-am lăsat ochii în jos spre plapumă şi nu i-am răspuns. Nu ştiam să gătesc. La Nairobi, întotdeauna mama era cea care gătea

sau, dacă nu ea, atunci servitorii. Mie mi se părea o pierdere de vreme. Când mama a încercat să mă învețe, m-am dus în fugă la tata care îmi ținea mereu partea.

— Nu șșș... știu, i-am spus neliniștită.

— Ce nu știi? m-a întrebat mătușa.

— Nu știu să gătesc, i-am răspuns sfidătoare. Tata nu a considerat că ar fi necesar.

Mătușa Latha s-a uitat la mine cu dispreț. Până la urmă, mi-a spus:

— În cazul ăsta, va trebui să te învățăm. În Franța nu avem servitori și fiecare este nevoit să ajute la treburile casei.

Urechile îmi ardeau. După câteva clipe, am răspuns liniștită:

— Îți promit că voi învăța, mătușico.

— Atunci, du-te și ajut-o pe Amma. Musafirii sosesc la șapte și avem o grămadă de treburi de făcut.

Şase

Bucătăria era lungă şi îngustă, mărginită de o fereastră lată ce oferea exact aceeaşi privelişte ca cele din dormitoare. Aragazul era plin de rotocoale de grăsime de un maroniu-închis, care luceau în lumina palid-gălbuie a becului suspendat în tavan. Lângă aragaz, era o chiuvetă plină cu vase murdare scăldate într-o apă cenuşie şi unsuroasă. M-am îndreptat cu paşi repezi către fereastră. Chiar lângă ea, era o adevărată oază de curăţenie. Pe o măsuţă din lemn, pictată în galben, erau aşezate trei castroane cu legume — *brinjal*[1] purpuriu, roşii şi cartofi galbeni, moi.

Amma stătea deja la masă şi curăţa şi felia cantităţi însemnate de cartofi. M-am aşezat lângă ea şi am început să curăţ şi eu. Dar erau alunecoşi şi cuţitul mi-a scăpat din mâini de două ori. Cartoful, mă gândeam eu, nu era nici pe departe leguma inofensivă pe care mi-o închipuisem. Pe măsură ce tăiai, se scurgea din el un lichid lăptos care îţi rodea treptat mâinile. După un timp, au început să mă usture şi să-mi tremure. M-am întors către Amma.

— Nu mai pot să curăţ. Mă dor mâinile.

M-a privit fără să înţeleagă. Am ridicat mâinile ca să vadă cât de roşii erau. Încet, încet, chipul i s-a luminat. A început să râdă.

[1] Vânătă.

— Cum arată mâinile tale după numai opt cartofi. Of, oare cum o să ai tu grijă de o familie? La vârsta ta eu aveam deja un copil.

Mă uitam insistent la figura ei pestriță și mă îngrețoșa. La un moment dat, a încetat să mai fie chipul unui om și a devenit cel al sorții absurde.

— Pe mine, mama m-a învățat să citesc, nu să fac mâncare, am izbucnit eu.

Dar n-am reușit decât să-i stârnesc și mai tare râsul.

— Ei bine, asta nu prea o să-ți fie de mare folos pe-aici, a zis în timp ce-și ștergea lacrimile de la ochi.

După aceea, ne-am văzut mai departe de treabă, în tăcere. Amma felia cartofii mai repede decât reușeam eu să-i curăț și, cât aștepta după mine, cânta melodii vechi din filme. De fiecare dată când îi dădeam câte un cartof, se oprea puțin din cântat. Apoi, o lua de la capăt. Degetele parcă îmi luau foc, încheieturile și gâtul începuseră să mă doară și curățam tot mai încet. Până la urmă, Amma a rămas să se ocupe de restul cartofilor, iar pe mine m-a trimis să mă spăl pe mâini.

Chiuveta mirosea a mâncare stricată și a condimente putrede. Steluțe de grăsime de culoarea muștarului pluteau pe suprafața apei. Mi-am întors privirile în altă parte și am deschis robinetul. Apa a răbufnit cu putere peste zoaiele din chiuvetă și câțiva stropi m-au împroșcat pe piept și pe față.

— Amma, am izbucnit eu, vasele astea stau de ieri aici, nu?

Nu mi-a răspuns.

— De ce nu le-ai spălat?

— Sunt o femeie în vârstă, mi-a răspuns îmbufnată. Mă dor degetele de la apa rece.

— Dar ai fi putut să golești chiuveta și să o umpli cu apă caldă, am subliniat eu.

Mi-a aruncat o căutătură plină de ură și a mormăit ceva într-o limbă pe care n-am înțeles-o.

— Ce ai zis? am întrebat-o în gujarati.

— Am zis că n-ai decât să o faci tu. Aseară ai mâncat ce-am gătit eu. Așa că acum poți să mă ajuți cu spălatul vaselor.

Am încercat o ultimă tactică disperată.

— Nu știu să spăl vase.

— Oricine poate să spele vase, a râs ea batjocoritoare. Hai odată, mai repede. De vreme ce nu știi nici să tai cartofi, o să termin eu și cu cartofii și cu ceapa cât timp te ocupi tu de vase. După care, ne apucăm de gătit.

Mi-a zâmbit vag și mi-a spus:

— Grăbește-te, că altfel o să se înfurie mătușica Latha.

Mi-am dat seama că nu mai aveam nici o șansă. M-am apropiat în silă de chiuvetă și, după ce am tras aer în piept, mi-am scufundat mâinile în apa soioasă. Bucăți de mâncare pe jumătate dizolvată mi se lipeau de mâini și apoi se dezintegrau. Duhoarea era de nesuportat — apa absorbise toate aromele din seara trecută, dar acestea erau acum împrăștiate haotic și se luptau între ele pentru supraviețuire. Am simțit cum mi se întoarce stomacul pe dos.

Farfuriile erau alunecoase. Am scos una dintre ele ca să mă uit mai bine la ea. Era năclăită de grăsime închegată. Pe măsură ce apa fierbinte încălzea mocirla din chiuvetă, grăsimea a început să se topească. Curând, o patină de unsoare arămie mi-a acoperit brațele până la coate. Îngropată în grăsime, mirosul mi-a pătruns cu ușurință prin porii perfizi. Mi-am adus imediat aminte de parfumul vechi din Zanzibar, pe care bunicul mi-l dăruise când aveam zece ani. Mirosisem a trandafiri și a miere, cu nuanțe de mosc, și ajunsesem acum îngropată în grăsime.

Mi-am căutat alinarea în amintiri şi am spălat vasele cât de repede am putut. Am scurs apa din chiuvetă, am pescuit rămăşiţele fleşcăite şi descompuse de mâncare şi am frecat bine chiuveta cu detergent, fără să ţin seama de durerea pe care mi-o provocau chimicalele care-mi frigeau degetele zdrelite. Mă simţeam murdară şi tânjeam după o baie, dar chiar atunci mătuşa s-a ivit în pragul uşii, blocând ieşirea.

— Mă duc să mă spăl. Am terminat cu vasele de seara trecută, am spus şi i-am aruncat o privire plină de înţeles Ammei.

Mătuşa a ignorat remarca mea.

— Mă bucur că te faci utilă. Înainte să înveţi să găteşti, trebuie să ştii să faci curăţenie.

S-a uitat la Amma şi au schimbat între ele un zâmbet.

Am băgat de seamă şi am simţit cum furia mocneşte în mine.

— Scuză-mă, mătuşico, i-am spus cu răceală, trebuie să fac o baie.

Nu s-a clintit din loc.

— Poţi să faci mai târziu, după ce termini. Acum am să te învăţ să găteşti.

— Dar miros urât, i-am zis în timp ce mă holbam la ea, revoltată.

— Nu-i nimic, a replicat ea.

Amma terminase de tăiat legumele. Erau aşezate pe masă sub pervaz. Mătuşica Latha a scos din frigider un vas de ceramică, acoperit cu o fâşie de tifon.

— Primul lucru pe care trebuie să-l înveţi este cum să prepari mirodeniile. Poţi fie să le pisezi până obţii o pastă fină, fie să le prăjeşti întregi. Dacă le pisezi, nu mai ai nici o problemă după aceea, le poţi pregăti oricum.

A dat la o parte pânza şi s-a uitat înăuntru.

— Dacă nu, poţi să prăjeşti mai întâi mirodeniile în ulei şi să laşi căldura să elibereze mirosul.

Mi-a înmânat castronul şi s-a dus să ia ceva din bufet. M-am uitat în interiorul castronului şi am văzut că erau bucăţele de ghimber, tăiate mărunt şi căţei de usturoi întregi, deja cojiţi. Am fost cât pe ce să scap castronul din mâinile care-mi tremurau.

— Mătuşică Latha, tu... tu mănânci usturoi? am îndrăznit eu, neputând încă să cred că acela era, într-adevăr, usturoi.

Spatele i s-a îmbăţoşat şi s-a întors cu faţa spre mine.

— În ţările reci, ai nevoie de cât mai mult usturoi ca să-ţi ţină de cald. Cel puţin, noi îl gătim. Dar barbarii ăştia îl mănâncă aşa cum e.

Mi-a împins castronul în stomac.

— Acum, pisează, mi-a poruncit şi mi-a întors iarăşi spatele.

N-am avut curajul să mă opun. Totul era altfel acum. Viaţa mi se schimbase cu atâta repeziciune: ce importanţă mai avea dacă mătuşa, sau chiar şi eu, de ce nu, mâncam usturoi? Îmi aminteam cum îmi spusese tata că mâncarea se împărţea în trei categorii — *satvik*, care predispunea la detaşare şi la contemplare, *rajasik*, care încuraja forţa şi acţiunea, şi *tamasik*, care stârnea focul şi pasiunea. Pasiunea era cea mai de temut, căci dădea naştere la furie şi la pofte trupeşti care destrămau familiile. Usturoiul, ne spunea nouă tata, era reprezentarea cea mai pură a mâncării *tamas*. De aceea, tata, ca şi alţi gujarati, nu ne dădea voie să mâncăm usturoi. Dar, deodată, am simţit că nu-mi mai pasă de dezaprobarea lui. Tatăl meu era mort. Nu mai aveam familie. Aşa că, fireşte că puteam să mănânc usturoi!

Am început să caut prin bucătărie după o unealtă cu care să pisez usturoiul. N-am găsit nimic, aşa că m-am mulţumit cu mânerul unui cuţit mare şi greu.

— *Aiee*, a zbierat mătuşa când a văzut ce făceam. Da' bleagă mai eşti. Amma, arată-i unde ţinem piuliţa din piatră.

Amma s-a îndreptat către bufetul lat, construit în perete, şi a început să scotocească într-un colţ care era plin ochi cu pungi de plastic, până când a scos afară o piatră mare, cu o adâncitură în formă de vas, chiar în mijloc. Înăuntrul adânciturii se afla un pisălog greu, din acelaşi tip de piatră. Mi-a smuls din mâini castronul cu mirodenii şi a aruncat o parte din ele în adâncitură. Apoi, a apucat pisălogul şi, cu capătul mai gros, a început să fărâmiţeze mirodeniile. În mai puţin de un minut, încăperea s-a umplut de mirosul înţepător şi picant al usturoiului şi al ghimberului, o pătură de catifea care-mi acoperea simţurile şi-mi făcea trupul greoi şi vlăguit. Vedeam cum tremură trupul Ammei în timp ce lovea piatra. Am vrut să încerc şi eu, ca să simt în mâini vibraţiile pisălogului ce se izbea de adâncitura netedă, slobozind aroma înţepătoare de ghimber şi usturoi. Aproape fără să-mi dau seama, am luat piuliţa din mâinile ei şi am început să pisez şi eu. Mirosul acelei paste mă făcea să mă simt flămândă şi sătulă în acelaşi timp.

În bucătărie, mătuşa devenea o cu totul altă persoană. Se mişca vioaie, cuprinsă de o energie neaşteptată. Priveam fascinată cum mâinile ei se desfăceau ca nişte flori şi se închideau apoi, din nou, în jurul cepei, fără să lase nici o bucăţică să se irosească. A strâmbat din nas şi a clătinat dezaprobator din cap când i-am arătat pasta.

— Nu are destulă sare, mi-a spus.

Fără să-şi ridice privirea, şi-a întins mâna sus, deasupra capului. Şi-a încleştat degetele pe un borcan din plastic, plin cu sare. A luat un pic de sare între degetele ei uriaşe şi a presărat-o peste pastă. După care, a mai adăugat nişte chili verde şi seminţe de susan. A apucat pisălogul şi a mărunţit încă puţin mirodeniile,

fără să le mai zdrobească, însă, nu cu putere, ci mișcând încet pisălogul în adâncitura pietrei. Treptat, mirosul mirodeniilor a devenit mai pătrunzător și a căpătat un ușor iz de lămâie. Mătușica Latha a început să vorbească în timp ce prepara mirodeniile.

— Vezi tu, Leela, fiecare mirodenie are un miros aparte. Adevărata provocare este să cununi mirodeniile între ele. Ca și în viață, unele cununii rezistă — ca cea dintre mine și unchiul tău. Noi ne-am potrivit destul de bine. Alte cupluri nu au avut norocul ăsta. Sora mea are un soț înfiorător. N-o ascultă niciodată.

Un zâmbet triumfător i-a răsărit pe chip.

— Nici nu se compară cu Krishenbhai al meu.

A ridicat din umeri și grăsimea ei a început să facă valuri.

Pe aragaz, uleiul era încins. Mătușica Latha s-a dus repede și a aruncat înăuntru cepele și pasta. Mirosul a explodat în aer. M-am tras înapoi spre măsuța de lângă fereastră, în timp ce mătușa cerceta cu atenție conținutul din oală și-l amesteca energic. Flăcările de un albastru-gălbui îi luminau bărbia dublă.

— Vino-ncoace, Leela, și amestecă aici, m-a strigat ea.

M-am dus în dreptul aragazului și am apucat instrumentul plat, ca o lingură, pe care-l întrebuințase și ea.

— Amestecă încontinuu cepele până devin transparente, mi-a cerut și s-a rostogolit până în cealaltă parte a încăperii.

Am privit cu atenție prin pâcla care ieșea din oală. Aburul mi-a udat obrajii ca o sărutare caldă. Am amestecat cu grijă cubulețele albe din oală. Deodată, am simțit un miros nou, cu totul diferit, un miros urât, ca de mort.

Am făcut un salt înapoi de parcă aș fi simțit o palmă peste față. Lingura mi-a scăpat din mâini și a zdrăngănit pe podea. Într-o frântură de secundă, mătușa parcursese deja distanța de doi metri care ne separa și se afla lângă mine.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? Te-ai stropit cu ulei?

— Nu, nu, e... e din cauza mirosului, atâta tot. M-a luat prin surprindere.

M-am simţit ca o proastă încă dinainte de a deschide gura. Am tăcut imediat şi m-am uitat nervoasă la mătuşa.

Însă în loc să fie furioasă, a zâmbit, de astă dată, cu adevărat amuzată. Zâmbetul îi dădea o cu totul altă expresie.

— Acum sunt convinsă că mama ta nu te-a învăţat niciodată să găteşti. Am crezut că mă minţi.

A luat o altă lingură şi a început să amestece cu putere cepele care nu mai scoteau acum şuieratul acela şi se colorau treptat în maroniu.

— Dar nu face nimic, să ştii. Instinctul tău a fost bun — ascultă-ţi mirosul, îţi va spune multe, mi-a zis, mestecând mai departe. Ceapa degajă un miros specific atunci când se evaporă apa. De aceea, ochii te ustură şi îţi lăcrimează. Aşa că trebuie să o călim ca să iasă apa din ea.

S-a oprit şi s-a uitat la mine.

— La început, ceapa se revoltă. Nu vrea să dea drumul apei dinăuntru, se teme că va muri. Îşi cântă cântecul, ţipă la tine şi te blestemă. Şi emană un miros oribil. Dar, până la urmă, focul şi uleiul înving, iar ceapa se dă bătută. Îşi pierde mirosul ca un muribund care-şi dă ultima răsuflare, pentru ca mai apoi să se amestece cu restul mâncării.

A făcut o pauză teatrală.

— Mirosul cepei este mirosul morţii.

M-am uitat fix la ea, cu uimire. Expresia mătuşicii Latha se mai îmblânzise şi ochii îi sticleau, în urma unui zâmbet.

— Vei fi o bucătăreasă grozavă, copila mea, mi-a spus.

Toată ziua, cât am gătit, mătuşa mi-a vorbit despre familia Ramdhune. Erau singurii prieteni pe care-i avea în Franţa. În fiecare sâmbătă, veneau la ea la cină şi în fiecare duminică, Krishenbhai lăsa magazinul în seama unui puşti din Sri Lanka, pe nume Arun, şi o ducea pe mătuşa cu maşina ca să ia prânzul la familia Ramdhune.

— Pe-aici nu e ca în Anglia. Nu sunt prea multe familii de indieni cumsecade. Dar soţii Ramdhune sunt oameni cumsecade, mi-a zis în timp ce pasa roşiile, cu toate că nu sunt gujarati.

Le pronunţa numele Ramdoon.

— Ramdoon — ce nume ciudat, nu-i aşa, mătuşico?

A pufnit-o râsul.

— În India, ar fi fost Ramdhun. Doar că, de trei generaţii încoace, familia lor n-a mai trăit în India.

— Şi atunci ei de unde sunt? am întrebat, curioasă.

— Dintr-o insulă, undeva pe mare. Nu mai ţin minte cum îi zice. Dar mulţi hinduşi s-au stabilit acolo. A fost colonie franceză.

— Ah, am zis eu, lămurindu-mă despre ce insulă era vorba, Mauritius, aşa e, mătuşico? E undeva între India şi Africa.

— Da, Mauritius.

A dat la o parte castronul cu roşii şi mi-a aruncat o privire fugitivă.

— Însă nu mai locuiesc acolo. Acum stau aici, la Paris.

Mătuşa m-a informat că domnul Ramdhune lucra la poştă şi că avea cetăţenie franceză. După ce Mauritius şi-a câştigat independenţa, soţii Ramdhune au hotărât să se mute în Franţa. Zece ani mai târziu, îşi cumpăraseră propriul lor bungalou, cu perete comun, în Bobigny.

— Domnul Ramdhune este un om de vază, a conchis mătuşa.

— Îmi dau seama, i-am răspuns, deşi nu îmi dădeam deloc seama.

La Nairobi, poştaşii nu erau câtuşi de puţin nişte oameni de vază.

Soţii Ramdhune aveau un singur copil, pe Clothilde Radha, căreia îi ziceau Lotti. Se născuse în Franţa şi era, prin urmare, franţuzoaică şi nu o emigrantă ca părinţii ei — sau ca unchiul şi mătuşa sau chiar ca mama. Eu şi Lotti eram la fel, mi-am zis în sinea mea, căci eu mă născusem în Kenya, ca şi tatăl meu. De aceea, noi eram diferiţi, m-am gândit cu mândrie. De-abia aşteptam să fac cunoştinţă cu familia Ramdhune şi îndeosebi cu Lotti.

Până la şase seara, totul era gata. Cinci feluri de legume, două soiuri de linte, trei preparate din pui şi alte tipuri de carne, orez, *papads* şi *puri* stăteau aliniate pe măsuţa de lângă fereastră şi aşteptau să fie mâncate. Tot acolo, se mai găseau şi trei deserturi diferite, toate neîmpachetate. Dacă masa din seara trecută fusese bogată, socoteam eu, în mintea mea, aceasta avea să fie de trei ori mai somptuoasă. Casa era scăldată în aromele de migdală, de carne friptă, de salată de ananas şi alte delicatese. Cârduri întregi de mirosuri noi şi puternice îmi agresau nările şi aşa sensibilizate de atâta gătit.

— Aşa e bine, a spus mătuşa care ne supraveghea munca. Acum du-te şi spală-te. Să fii gata repede, familia Ramdhune trebuie să sosească dintr-o clipă-n alta.

Șapte

La ora șapte, s-a auzit soneria. Sosiseră. M-am schimbat pe fugă în hainele pe care mătușa ținuse neapărat să le port — un *kameez salwar*[1] roșu, înfiorător, pe care mătușa mi-l cumpărase ca un cadou de bun venit. Era, însă, cu cel puțin două măsuri mai mare, iar *kameez*-ul prea lung avea o croială care mă făcea să par șleampătă. Mătasea sintetică a *salwar*-ului mi se lipea de ciorapi și-mi făcea picioarele să arate ca niște bețe. M-a bătut gândul să mă schimb în altceva, dar n-am îndrăznit să o jignesc pe mătușa Latha. Toată satisfacția pe care mi-o dăduse lecția de gătit pierise cu desăvârșire. Nu îmi mai doream câtuși de puțin să fac cunoștință cu familia Ramdhune.

— Leela, am auzit vocea mătușii, izbindu-se de ziduri, ca o pocnitură de bici. Hai, vino odată. Ne-au sosit musafirii.

— Vin acum, mătușico, am țipat la rândul meu.

Pe când străbăteam, mâhnită, coridorul cenușiu, le auzeam glasurile și amestecătura de accente hindi, gujarati și britanic.

— Trebuie să fie nemaipomenit să o ai pe nepoata ta lângă tine, a rostit o voce tremurândă de femeie. În sfârșit, ți s-a întregit familia.

[1] Haină tradițională în India, formată dintr-un *kameez*, o tunică foarte lungă, până la genunchi, purtată peste un *salwar*, un pantalon gen pijama care se lărgește ușor spre călcâie.

— Ea este nemaipomenită, a zis, pe neaşteptate, unchiul.

— Fetele noastre indience sunt cu mult mai frumoase decât franţuzoaicele, a încuviinţat cealaltă voce masculină.

— Asta pentru că sunt pure şi inocente, a adăugat mătuşa, nişte fete cuminţi.

Am cotit şi m-am trezit faţă-n faţă cu legendara familie Ramdhune. Au tăcut cu toţii şi au început să mă măsoare din cap până-n picioare. Domnul Ramdhune semăna bine cu unchiul. Păşea cu aceeaşi graţie lenevoasă în mişcări, dar avea în plus un barbişon scurt şi părul alb, ceea ce conferea expresiei lui, altminteri, tinereşti, demnitatea vârstei. Doamna Ramdhune era o versiune mai blândă şi mai prescurtată a mătuşii. Trupul ei ofilit era strâns într-un sari de şifon, de culoarea piersicii şi a lămâii, care o făcea să semene cu o acadea învelită într-un ambalaj multicolor, cum au copiii mici. M-am mirat să văd ce ten închis aveau cu toţii. Mai ales Lotti, a cărei piele era de un castaniu-roşcat, ca arama şlefuită. Nu era nimic franţuzesc în înfăţişarea ei. Nu avea mai mult de un metru cincizeci şi trei înălţime, iar părul negru îi atârna până la genunchi. Ochii ei mari şi căprui aveau o căutătură uşor piezişă. Silueta ei era voluptuoasă şi feminină, încorsetată în nişte haine strâmte de culoare neagră. În fiecare nară, avea nu mai puţin de patru cercei. O stare de agitaţie o învăluia ca o membrană transparentă, starea aceea pe care o simţi atunci când un lucru teribil de însemnat rămâne nespus.

Lotti a făcut primul pas. A venit la mine, sigură pe ea, mi-a luat mâinile într-ale ei şi m-a tras în cercul lor.

— *Salut. Namaste,* mi-a spus în hindi, cu accent franţuzesc.

Buzele ei rujate s-au desprins într-un surâs şi m-a sărutat pe ambii obraji. I-am întors salutul, în engleză, cu stângăcie.

— Bună, ce faci?

Zâmbetul i-a devenit pe dată mai larg.

— Ce accent englezesc ai, tare haios, mi-a spus, şi eşti atât de înaltă.

Era atât de plină de viaţă şi de fermecătoare! M-am străduit să găsesc o replică potrivită, dar nu mi-a venit nimic în minte.

Mama ei mi-a sărit în ajutor.

— *Tiens*, Lotti. Ce tot spui acolo, nu vezi că se simte prost? Ştii doar că de-abia a ajuns, trebuie să fie încă obosită.

M-a strâns în braţe, învăluindu-mă într-o aromă discretă.

— Sărmană copilă, îmi pare atât de rău de tatăl tău.

M-am îndepărtat brusc şi am fost cât pe ce să izbucnesc în lacrimi. Doamna Ramdhune a mai făcut o încercare.

— Şi cum găseşti Parisul? E un oraş rafinat, nu-i aşa?

— Până acum nu am văzut decât aeroportul, i-am răspuns eu.

— Nu se poate. Trebuie să remediem numaidecât situaţia. Nu te vei simţi niciodată ca acasă aici dacă nu vei ajunge să iubeşti tot ce este franţuzesc, aşa cum facem şi noi.

— Aşadar, vă place aici mai mult decât în Mauritius? mi-a scăpat din greşeală.

A căscat ochii mari şi parcă i-a dispărut ceva din expresia aceea de bună dispoziţie. A deschis gura ca să zică ceva, dar s-a răzgândit. M-a mângâiat mai departe pe cap, dar şi-a întors privirile către soţul ei.

— Cecil, i-a spus, ce-ar fi să-i scoatem la o plimbare cu maşina după-amiază?

A pronunţat „plimbarrre".

— De ce? i-a replicat el. Vreau să văd meciul diseară.

Doamna Ramdhune i-a aruncat o căutătură aspră.

— Nu crezi că ar trebui măcar să-i arătăm bietei fete minunatul nostru oraş pe timp de seară, ca să mai uite şi ea de necazuri?

Apoi s-a întors cu fața la mine; își regăsise, din plin, buna dispoziție.

— Biată copilă orfană, a gângurit ea în timp ce mă mângâia pe cap.

Am început să-mi privesc furioasă picioarele. Proستănaca vorbea de parcă și mama ar fi fost moartă. Până să apuc să o corectez, a intervenit mătușa.

— Noi ne-am oferit să-i facem un tur al orașului, dar Leela a ținut neapărat să gătească azi, a spus ea, liniștită. Se vede că e fată de casă.

Brusc, am înălțat capul, mânioasă și am deschis gura ca să o contrazic. Apoi, ochii mei i-au întâlnit pe cei ai mătușii.

— Leela este o bucătăreasă desăvârșită, i-a zis ea, calmă, doamnei Ramdhune.

Am privit covorul. Era violet.

Grupul s-a mutat în sufragerie și s-a așezat, după vârstă, pe canapeaua tare ca piatra.

— Ah, da, fetele din India. Niște bucătărese excelente. Dar sunt convins că nepoata dumitale nu gătește la fel de bine ca dumneata, scumpă doamnă Patel, a spus domnul Ramdhune, politicos.

A mai tras o dată din pipă, după care a adăugat:

— Bunica mea, Sita, care l-a urmat pe bunicul tocmai din Bihar și a avut grijă de el cât timp el ne-a construit nouă drumurile și podurile din Mauritius, ei bine, bunica mea a fost o bucătăreasă desăvârșită. Dar tinerele din ziua de azi! a zis și i-a aruncat lui Lotti o privire care exprima deopotrivă regret și mândrie.

— Din păcate, lui Lotti nu-i plac decât hainele și arta. Așa pățești dacă faci un copil la Paris.

Doamna Ramdhune a sărit imediat în apărarea fiicei sale.

— Dar este prima din clasă, într-o şcoală de primă mână, unde se vorbeşte numai în franceză.

Obrajii domnului Ramdhune s-au îmbufnat brusc.

— Şi nu ştie o boabă din limba noastră, bhojpuri. Nu poate nici să vorbească cu propria ei bunică.

— Ce nevoie are să vorbească cu bunica ei când poate vorbi cu o lume întreagă, a ripostat doamna Ramdhune.

Domnul Ramdhune arăta ca un balon dezumflat.

— Nu sunt aşa de sigur că asta e neapărat mai bine. Cel puţin, bunica ei o iubeşte şi nu i-ar face niciodată vreun rău, a bodogănit el.

În încăpere s-a aşternut tăcerea. M-am uitat la Lotti care stătea lângă mine şi se juca cu brăţara imensă de metal pe care o purta pe braţ şi la unchiul şi mătuşa care încercau să pară înţelegători, dar se bucurau în secret de cearta stârnită.

Domnul Ramdhune a adăugat:

— E vina şcolii ăleia prosteşti la care se duce şi care-i învaţă să se poarte ca nişte bogătaşi.

Doamna Ramdhune s-a întors către noi şi ne-a explicat:

— Soţul meu este îngrijorat din pricina noii pasiuni pe care o are Lotti pentru arta franceză.

Apoi, privirile i s-au oprit asupra lui Lotti şi au devenit mai îngăduitoare.

— Dar fiica mea, draga de ea, este o fată cuminte, ştiu asta. Când va creşte, îşi va scoate din cap ideile astea copilăreşti.

Ambii părinţi s-au uitat îngrijoraţi la fiica lor. Dar Lotti s-a prefăcut că nu îi aude. Domnul Ramdhune începea să dea semne de nervozitate.

— Femeia asta care-i ministrul Educației are numai idei stranii, vrea să-i mute pe *banlieusards*[1] în muzee, în loc să-i lase la muncă.

Unchiul a început să râdă zgomotos și să bată din palme.

— Că bine ziceți, că bine ziceți, domnule Ramdhune.

Domnul Ramdhune a părut puțin surprins, ba chiar ușor nervos. L-a fixat pe unchiul cu o privire glacială. Apoi, i-a aruncat un zâmbet de superioritate și a continuat:

— *Monsieur* Bestiole de la *poste* este ceea ce numesc eu un ministru competent. Când a venit la noi la poștă...

Pe nevasta lui a apucat-o căscatul.

— Iar începe cu *Monsieur le Ministre* al lui.

A început să-și netezească pliurile sariului. Interpretând gestul ca pe o aluzie, mătușica Latha s-a grăbit să intervină.

— Ce sari frumos aveți, doamnă Ramdhune! De unde l-ați luat?

Doamna Ramdhune a zâmbit.

— Este șifon franțuzesc, să știți, și e tare scump. Dar eu l-am cumpărat din Lyon la jumătate din prețul pe care l-ai plăti la Paris. Trebuie să vii cu mine data viitoare, Lathaji.

Chipul mătușii exprima un amestec de invidie și dorință.

— Tare mi-ar mai plăcea, a replicat ea, dar am o casă de ținut și mai e și magazinul. Krishenbhai, după cum știi, nu e în stare să țină evidențele.

— Mare păcat, a răspuns doamna Ramdhune. Ai acolo de ales între atâtea lucruri minunate.

— Parisul a devenit mult prea scump, a căzut de acord mătușa, tușind.

---

[1] Persoane care locuiesc la periferie (fr.).

— Asta este și motivul pentru care ne-am mutat la Bobigny. Acolo poți cumpăra totul la jumătate de preț, a adăugat doamna Ramdhune.

Mi-am reținut un zâmbet. Înțelegeam acum de ce mătușa și doamna Ramdhune se aveau așa de bine.

— Sunt cele mai bune prietene fiindcă amândouă iubesc la fel de mult banii, mi-a rostit încet Lotti.

Surâsul pe care mă chinuisem să mi-l rețin a ieșit la iveală.

— Hai să mergem undeva unde putem vorbi, mi-a spus Lotti și a zâmbit și ea.

M-a luat de braț și m-a condus pe balconul minuscul.

— Ah, așa e mai bine. Era zăpușeală înăuntru.

Și-a scos capul în bătaia vântului.

— Dar ție ți-e frig, a spus ea repede. Am uitat că tu nu ești încă obișnuită cu clima noastră. Nu vrei să intrăm?

— Nu, nu, te rog, m-am grăbit să-i spun. Mă simt bine aici, e prima oară când ies afară de când am ajuns.

— Poftim? a făcut ea și a ridicat din sprâncene până la jumătatea frunții.

Am schițat un surâs amar.

— Mătușa zice că e prea primejdios să ieșim afară, chiar și pe balcon.

Expresia ei devenea tot mai nedumerită.

— Pesemne că mătușica Latha se uită prea des la televizor, a zis și a clătinat din cap. Aici nu sunt probleme. Acele *banlieues*[1] cu adevărat periculoase sunt cu mult mai spre sud și spre vest. Aici suntem aproape în Paris.

M-am simțit oarecum ușurată la auzul vorbelor ei, după care am avut o tresărire de emoție. Deci, Parisul nu era chiar atât de

[1] Periferii (fr.).

departe. M-am întors încet cu fața în bătaia vântului geros. Pielea mi s-a făcut de găină și vântul a șters de pe ea orice urmă a mirosului de mâncare în care fusese învăluită.

— Ahh... Acum simt și eu cu adevărat că sunt în Franța.

Lotti și-a apropiat obrazul ei cald de al meu și m-a strâns cu putere de mână.

— Firește că ești.

Opt

Mi-am petrecut prima lună în Franța așteptând un telefon de la mama. Am așteptat cu o voință pe care nici măcar claustrofobia apartamentului n-a reușit să mi-o știrbească. Uneori mă concentram atât de tare să aud telefonul încât, din pricina încordării, mă apucau durerile de cap. Adormeam cu greu. Când mă trezeau dimineața ca să mă cheme la micul dejun, aveam ca o ceață peste ochi și mă simțeam apatică. Mirosul trist și rânced al apartamentului se prindea de mine și mă condamna la o izolare totală.

Apoi, într-o seară, pe când eram cu toții la masă, a sunat telefonul. Capul mi-a tresărit cu o mișcare bruscă.

Mătușa m-a privit încruntată.

— Trebuie să fie unul din soții Ramdhune. Lasă-l pe unchiul tău să răspundă.

Unchiul s-a ridicat cuminte și s-a îndreptat încet către telefon. A răspuns la al șaselea țârâit.

— Alo? Da. Eu sunt, a rostit el cu o voce nesigură, de parcă interlocutorul ar fi fost o persoană pe care nu o cunoștea.

Apoi, dintr-odată, și-a schimbat tonul.

— Da, da, a spus el cu emoție în glas.

N-am mai stat să mă cheme. Am știut că ea era. Am alergat în hol și am așteptat nerăbdătoare cât timp unchiul a salutat-o și

i-a adresat întrebările obişnuite. Şi el era emoţionat. Mâna cu care ţinea telefonul îi tremura. În cele din urmă, mi-a înmânat receptorul.

— Leela?

Glasul ei părea atât de aproape. Mi s-a uscat gâtul. Am încercat să spun ceva, dar n-am reuşit să scot nici un sunet.

— Zi ceva, a spus unchiul şi mi-a dat un ghiont peste umăr. Doară nu dă atâţia bani ca să te asculte pe tine cum taci.

Mă holbam la dispozitivul de comunicare din mâna mea. Aveam atâtea să-i spun.

— Leela, mă auzi? a răsunat glasul ei uşor temător.

Mă blestemam în gând. Momentul se strica în mod inevitabil ca un lapte lăsat prea mult în soare.

— Mami, te aud, am reuşit în cele din urmă să articulez.

— Da, ştiu că mă auzi, mi-a răspuns pe un ton iritat. Îţi place la Paris?

— Da, mami, totul e... e minunat.

Asta voia să audă. Iar unchiul şi mătuşa ascultau cu urechile pâlnie.

— Ce... ce faci?

— Bine. Casa e cam mică, totuşi. Şi e frig şi plouă întruna. N-am mai văzut soarele de o lună.

A avut un râs uşor tremurat.

— Acum ştiu de ce sunt englezii aşa. Fiindcă nu-şi pot scoate umezeala din oase.

Am râs şi eu, dar în mintea mea se conturase o întrebare. Când ai să mă iei de aici, mami?

— Şi ce planuri ai, Leela? Te vei înscrie la vreun colegiu? Nu trebuie să-ţi întrerupi studiile, altfel mintea ţi se va toci.

— Aici? am tresărit eu. Dar cum? Totul e în franceză.

— Trebuie să existe şi cursuri în engleză, doar nu toată lumea vorbeşte franceza. Roagă-l pe Krishenbhai să-ţi găsească ceva. Mă mir că nu s-a interesat până acum. Dă-mi-l la telefon.

— Dar, mami, de ce atâta deranj? Mă pot duce la universitate în Anglia când voi veni la tine. Nu voi pierde decât un an, iar cărţile le voi citi acasă împreună cu tine.

Chiar şi eu m-am minunat de viclenia mea. Ce introducere potrivită pentru a-i da mamei ocazia să-mi spună când avea să mă ia acasă. Am tras cu putere aer în piept.

A urmat o tăcere lungă la celălalt capăt al firului. Când a vorbit, vocea ei era schimbată, distantă.

— Leeela, mi-a spus, subliniind „e"-ul aşa cum făcea şi tata când urma să-mi dea o veste proastă, nu... nu pot să te aduc aici anul ăsta... Casa lui Atul e prea mică. Iar Sunil şi Anil sunt atât de greu de stăpânit. Nu sunt servitori şi eu trebuie să fac totul singură. Sheilabehn nu zice nimic, dar eu tot am sentimentul că o deranjăm. Aş vrea să mă mut — să-mi găsesc un apartament doar al meu, dar Londra e un oraş tare scump. Mai scump decât mi-am închipuit eu vreodată...

Glasul i s-a stins.

Eu nu puteam să zic nimic. Dezamăgirea mă amuţise. Am apucat strâns receptorul de parcă ar fi fost ultimul lucru care mă mai lega de familia mea.

— Leela, i-am auzit vocea, gata să izbucnească, unchiul şi mătuşa se bucură că stai cu ei. Curând, cât de curând am să pot, am să vin să te văd.

N-am zis nimic.

— Leela? Mă auzi?

Am scos un sunet gâtuit.

— Dă-mi-l pe unchiul tău, Leela, mi-a cerut.

Fără să spun nimic, i-am dat receptorul unchiului și am fugit la mine în cameră.

Am zăcut acolo, fără să pot dormi, recapitulând în minte conversația. Oare era supărată pe mine? Oare i s-a plâns Krishenbhai de mine înainte ca eu să vorbesc cu ea? Priveam sus, într-un punct fix, pe întuneric, fără să plâng. Mă simțeam ca atunci, la incinerare, ca și cum aș fi ajuns la sfârșitul existenței și totul în mine se îndrepta scârțâind spre ultima gară. Apoi, am auzit pași pe coridor și cineva s-a oprit în fața ușii.

— Leela, a șoptit unchiul.

Am închis ochii și m-am prefăcut că dorm.

— Leela.

Ușa s-a deschis cu un scârțâit. Unchiul s-a oprit și m-a privit pentru o vreme, după care a închis cu grijă ușa la loc. Mi-am ținut ochii strâns închiși și trebuie că am adormit până la urmă, căci m-au trezit glasurile ce răsunau cu putere în întuneric. Mătușa Latha și Krishenbhai se certau.

— Sst... nu ridica vocea, o să te audă, i-a șoptit răspicat Krishenbhai.

— Nu-mi pasă, i-a răspuns mătușica Latha cu vocea ei ascuțită, dintotdeauna. Lasă să audă. Nu spun minciuni. Habar n-ai cât e de leneșă — se trezește târziu, bântuie prin casă, nu vorbește nimic și se uită de sus la noi. M-am săturat. Așa nu se mai poate.

— Am putea să o trimitem la facultate. O să învețe repede franceza. Am putea să o înscriem mai întâi la niște cursuri de franceză. Mama ei m-a rugat.

Mătușica l-a întrerupt scoțând un sunet scurt, undeva între un țipăt și un sâsâit.

— Să o trimitem la facultate? Și de unde o să avem bani pentru așa ceva?

— Universitățile de stat nu costă atât de mult, s-a hazardat Krishenbhai.

— Prostii, totul costă aici, iar noi avem o ipotecă de plătit și trebuie să ne gândim la viitorul nostru. Oricum, nu crezi că am făcut destule pentru ea? I-am oferit un acoperiș deasupra capului, mâncare și haine. Dacă vrea să facă studii, să le plătească maică-sa.

— Chiar n-ai pic de suflet? Este fata fratelui meu. Ce-ai vrea să fac cu ea? s-a auzit glasul unchiului acoperindu-l pe cel al mătușii.

Acum țipau amândoi.

— N-ai decât să o iei cu tine, de vreme ce e fata fratelui *tău*. Eu m-am săturat să o văd cum se fâțâie prin casă, a ripostat mătușa.

— Foarte bine, atunci, a zis unchiul liniștit. Mâine o voi lua cu mine la magazin.

Am auzit ușa de la dormitorul lor trântindu-se, după care s-a așternut din nou tăcerea.

În dimineața următoare, Amma a început să mă zgâlțâie ca să mă trezesc.

— Scoală-te. Vor să-ți vorbească, mi-a spus și a plecat.

M-am îmbrăcat în viteză și am străbătut coridorul până în sufragerie. Mă așteptau deja, bățoși, așezați unul lângă altul pe canapea.

Unchiul a luat cuvântul.

— Am hotărât împreună, mătușa ta și cu mine, că cel mai bine ar fi să vii și să-ți faci de lucru pe la magazin. Stai prea mult în casă, nu e sănătos.

Vorbise cu blândețe, fără să mă privească însă în ochi.

Am dat din cap aprobator, prefăcându-mă, la rândul meu, că nu auzisem nimic noaptea trecută. M-am simțit imediat inundată de un val imens de ușurare. Nu va mai trebui să o văd pe Amma și să ascult muzica din filmele indiene ale mătușicii Latha,

muncind ca o sclavă în bucătărie. Nu va mai trebui să rămân încuiată în apartamentul sângeriu cu obloanele ţintuite; nu va mai trebui să gătesc şi să tot gătesc, întruna, până mi se îngălbenesc unghiile şi până când mirosul condimentelor îmi îmbâcseşte părul şi sudoarea. Apoi, am simţit un junghi de spaimă.

— Dar dacă sună mama când sunt plecată?

— E foarte puţin probabil, m-a asigurat el. Lucrează toată ziua la magazinul fratelui ei, nu-i aşa?

— Da, am încuviinţat încet.

— Iar seara te vei întoarce înainte ca ea să sune.

L-am privit încurcată.

— Nu uita că Londra e cu o oră în urma noastră, mi-a explicat el.

— Dar... dar dacă vine să mă ia şi sună ca să ne anunţe?

Au avut un schimb de priviri; neliniştea mea creştea.

Apoi, mătuşa m-a apucat de umeri şi m-a strâns în braţe.

— Dacă va fi aşa, să ştii că am să te sun la magazin şi tu ai să o suni imediat înapoi.

— Adică o să pot să o sun în Anglia?

— Fireşte.

Au dat amândoi din cap aprobator.

— Mulţumesc, vă mulţumesc, am spus cu o voce piţigăiată, răsuflând uşurată.

Se uitau şi ei la mine şi ceva din uşurarea mea se oglindea şi pe chipurile lor.

Nu le-am mai vorbit niciodată despre asta. Nu-mi permiteam să nu am încredere în ei.

Nouă

N-a durat mult până când viaţa alături de Krishenbhai şi de mătuşa Latha să devină rutină. De unde zilele fuseseră un lung şir de impresii derizorii proiectate pe un fond de aşteptare nesfârşită, ele au devenit familiare şi previzibile. În timpul săptămânii, munceam împreună cu unchiul la magazin, iar în weekend, mergeam la familia Ramdhune. Şablonul invariabil îmi oferea un sentiment de siguranţă şi de stabilitate. În sfârşit, senzaţia aceea că păşeam pe coji de ouă, senzaţie care mă însoţise pretutindeni încă de la Nairobi, se risipea acum încetul cu încetul. Chiar şi eventuala plecare în Anglia începea să mi se pară îndepărtată şi ciudat de ireală. Încă le mai duceam dorul mamei şi fraţilor mei. În lumea rece şi străină în care ajunsesem să trăiesc, mă agăţam cu putere de amintirile pe care le aveam cu ei. Ei erau familia mea — a mea — într-un fel în care nici mătuşa şi nici măcar Krishenbhai n-ar fi putut deveni vreodată. Dar dorul sfâşietor a cedat puţin câte puţin în faţa acceptării indiferente a despărţirii. Toate s-au preschimbat treptat în vise, familia mea, casa noastră din Parklands, chiar şi tata.

PENTRU MINE, ZIUA ÎNCEPE la şase dimineaţa. De îndată ce ies din clădirea care este acum casa mea, trag adânc aer în piept. Pustietatea întunecată a dimineţii este odihnitoare, nu cere nimic

de la mine. Simt cum liniştea mă înconjoară. Mă îndrept spre staţia de metrou. La ora aceasta, oamenii merg în aceeaşi direcţie, în grupuri mici. Cafenele şi *boulangeries*[1] strălucesc învăluite într-un nimb de lumină caldă şi aurie. Aroma încântătoare de pâine proaspătă mă urmăreşte când trec pe lângă ea.

Adeseori, până să ajung la metrou, cerul dinspre răsărit îmbracă un cenuşiu şters. Lumina firavă şlefuieşte contururile şi îmblânzeşte hidoşenia clădirilor. Cobor treptele care ajung în măruntaiele pământului unde mirosurile nopţii se năpustesc din nou asupra mea. Metroul de 6.45 înspre Nation este mereu plin de lume — muncitorii din tura de noapte care se întorc acasă şi cei de dimineaţă: telefoniştii, poliţiştii, instalatorii şi muncitorii în construcţii.

Cei din tura de noapte stau în poziţii bizare care le trădează tensiunea ascunsă. Trupurile lor sunt câmpuri de luptă între oboseala epuizantă şi energia de la muncă. Cei ce muncesc ziua sunt altfel. Par pustiiţi. Machiajul femeilor nu este prea reuşit, arată de parcă ar fi fost aplicat de nişte mâini adormite. Stau cu toţii prăbuşiţi pe bănci, înşiraţi ca păpuşile pe raft.

De la Nation, urc scările până la linia de suprafaţă, una dintre cele mai vechi linii de metrou din oraş, care mă duce în La Chapelle. Ador fragilitatea şi forţa încrengăturii de şine pe care se deplasează vagoanele.

Într-o zi, în toiul iernii, zăresc o femeie care dă de mâncare la porumbei pe sub bare şi le vorbeşte duios. Este înfăşurată într-un palton uriaş de culoare neagră şi corpul ei pare un imens pătrat neregulat. Pe cap poartă o pălărie din tweed cu o panglică verde, din stofă; de sub ea îi iese părul cărunt, încâlcit. Mă impresionează dragostea ei pentru păsări. Pare o bătrână excentrică şi

[1] Brutării (fr.).

care n-are cu cine vorbi. Apoi, văd geanta de lângă ea și îmi dau seama că e săracă și că a venit să vâneze porumbei. Vreau să țip ca să le avertizez pe păsări, dar o face trenul în locul meu. Frânează, cu un scrâșnet, într-o haltă deasupra capului meu, speriind toți porumbeii. Femeia privește în sus, obrajii îi ard de furie și țipă la tren. Privit de sus, chipul ei arăta înfiorător. Trăsăturile i se prelinseseră unele în altele de parcă cineva le-ar fi frecat cu un obiect coroziv dur. Gura ei arată ca o rană nebandajată. Mă vede că mă uit țintă la ea și, mișcându-se cu viteza unei femei tinere, aruncă în mine cu firimituri de pâine. Mă feresc și o iau la fugă, iar din urmă se aud blesteme pe care nu le înțeleg.

Până la 7.15 ajung la magazin. Peste tot în jur, străzile se trezesc molcome la viață. Tamilezii din Sri Lanka și arabii vorbesc încet unii cu alții, pe limba lor, în timp ce mătură în fața magazinelor și își scot afară cutiile cu legume. În fața cafenelelor, pe trotuar, chelnerii scot mesele și așază scaunele cu ușurința rutinei. Uneori, câte unul din ei mă mai fluieră sau îmi spune ceva în franceză fără ca eu să înțeleg.

Dau cu mătura, car afară lăzile cu legume, le așez cu grijă și șterg vitrina de praf. Când termin cu toate aceste treburi, aprind două bețișoare parfumate în dreptul figurinelor colorate care-i înfățișează pe Vishnu, pe Lakshmi și pe Ganesh cu capul lui de elefant. E ideea mătușicii Latha. Insistă să fac asta în fiecare zi. Nu-mi place mirosul bețișoarelor. Simt că mă sufocă. Dar se face 8.30, începe goana matinală către locul de muncă. Așa că îmi ocup poziția în pragul ușii.

Îi privesc cum trec. Bărbații în costume și paltoane lungi, femeile pe tocuri înalte și cu servietele lor elegante. Nimeni nu vorbește. Merg grăbiți — cu capetele plecate, cu picioarele-n mișcare — trecând de la viața de noapte la cea de zi. Timp de

douăzeci, treizeci de minute, merg înşiraţi, fără oprire. Apoi, mulţimea se răreşte până rămâne doar un firicel — majoritatea, gospodine sau şomeri.

Îmi place să văd cum trece mulţimea de funcţionari. Stau în pragul uşii şi aspir aerul vieţilor lor — mirosul uscat şi metalic al aerului condiţionat, mirosul sărat al transpiraţiei uscate, cafea, ţigări şi, apoi, un alt miros necunoscut. Îmi atinge atât de uşor nările, atât de fin şi de delicat, încât este greu de surprins. Oamenii nu-mi observă nările adulmecând sau nu le pasă.

Tânjesc să fiu ca ei, să mă scufund în aroganţa lor, să ţin pasul cu ei. Pentru mine, sunt ca nişte zei. Şi tânjesc să fiu invulnerabilă, ca ei.

Pe la ora 9, când se termină cu mulţimea, apare şi unchiul. Paltonul său lung şi negru nu face nici o încreţitură la umeri. Poartă pălăria aşezată pe o parte, înclinată într-un unghi perfect. Arată ca unul din clienţi. Chiar şi răsuflarea sa are un miros franţuzesc — de cafea neagră amăruie.

— Bună dimineaţa, drăguţă, îmi spune şi mă sărută pe obraji.

Are mereu buzele umede. Mă întorc cu spatele şi dau să mă şterg pe faţă. Dar el mă vede şi în fiecare zi aşteaptă să fac acel gest. Şi apoi, o emoţie fără nume îi atinge chipul şi face ca muşchii cei mai mici ai obrajilor să-i tresară zglobii ca nişte peştişori aurii.

Se întoarce şi priveşte afară, pe stradă. La fel fac şi eu. Când se întoarce, figura lui e imobilă.

— Ai făcut tot ce trebuia? mă întreabă din senin în timp ce se îndepărtează. Ai aprins beţişoarele parfumate?

Privirile îi alunecă până la statuetele de pe raftul suspendat, din lemn.

— Ştii că mătuşica Latha aşa ar face...

— Da, totul e în ordine, i-o tai eu brusc.

Unchiul se aşază în spatele tejghelei şi îşi scoate ziarul.

— Şi acum la treabă, drăguţă, azi avem multe de făcut.

Ăsta e semnalul că trebuie să mă retrag în camera din spate.

Dar eu rămân în picioare, într-o poziţie stingheră, în faţa lui, încercând să trag de timpul petrecut în afara cămăruţei.

— Ce scrie în ziar, unchiule? Ceva veşti de acasă? Mai sunt răscoale?

El se preface că parcurge în grabă titlurile. Apoi, îşi ridică încet privirea.

— Nu, micuţo. Nimic despre Kenya. Absolut nimic, astăzi.

Împreună aşteptăm să sosească rând pe rând clienţii.

Doamna Gunashekharan, văduva fostului proprietar de la care a cumpărat unchiul magazinul, îşi face apariţia în fiecare dimineaţă ca o regină. Încă se mai aşteaptă ca unchiul să-i dea toate alimentele pe gratis, aşa cum a făcut timp de şase luni după moartea soţului ei.

Acum plăteşte, strâmbând din nas la vederea preţurilor şi spunând că sunt mai mari decât pe vremea când soţul ei era proprietar. Cred că îi convine mai mult că acum poate să ne jignească de vreme ce plăteşte, decât atunci când trebuia să fie drăguţă cu noi tocmai fiindcă nu plătea.

Eu mă ocup de ea de fiecare dată. Încerc să o ademenesc în camera din spate, sub pretextul de a-i arăta mirodeniile proaspete din Sri lanka pentru ca remarcile ei zgomotoase referitoare la preţuri să nu ne sperie clienţii.

După ce pleacă ea, vin cei din Bangladesh care au un restaurant indian, Sitar. I se adresează unchiului în hindi, iar unchiul le răspunde în franceză.

O face pentru a nu-i încuraja să devină prea familiari. Se teme că, dacă le-ar vorbi în hindi, ar începe să-i ceară favoruri — iar

unchiul urăşte să spună nu la o rugăminte adresată în mod direct. Vin în fiecare zi, dar nu cumpără decât mărunţişuri — mirodenii, *papads*, murături. Carnea, orezul şi legumele le comandă direct de la angrosişti, aceiaşi care ne furnizează şi nouă marfa.

În timp ce-şi fac cumpărăturile, îi văd cum trag cu ochiul la mine, de după colţ. Îmi trece prin minte ideea că poate vin la magazin ca să mă vadă pe mine, dar o alung repede, ridicând din umeri. Vin mai degrabă ca să cerceteze casetele video şi să închirieze una pe care să o vadă liniştiţi noaptea. Opt dintre ei locuiesc într-o garsonieră din Montmartre, îmi spune unul din ei. Şi proprietarul le cere 2 800 de franci când nu au nici măcar apă curentă şi nici baie proprie.

Gospodinele tamileze vin pe la unsprezece, după ce şi-au trimis bărbaţii la muncă şi copiii la şcoală. Poartă sariuri din nailon, iar părul negru, uns cu tot felul de uleiuri, le atârnă în cozi împletite pe spate sau este prins sus, în nişte mici cocuri. Zăbovesc printre rafturi, strâmbând din nas la vederea condimentelor *masala* şi studiind cu atenţie orezul şi bananele pe care le importăm la preţuri mari din ţările lor.

Vizitele gospodinelor se suprapun uneori cu cele ale „îndrăgostiţilor" — un cuplu bizar care locuieşte prin apropiere. Vin la magazin de două-trei ori în fiecare zi. Prima oară, dimineaţa, pe la 11.30, ca să cumpere bere, ţigări şi apă minerală. După-amiaza, vin ca să cumpere de mâncare, de obicei alimente gata preparate, la conservă, şi prezervative. Pe acestea din urmă, unchiul le înmânează bărbatului cu dinţii stricaţi, în timp ce se holbează la buricul femeii, întotdeauna la vedere între jeanşi şi bluzele-sari pe care le poartă pe post de tricouri. De fiecare dată sunt înlănţuiţi cumva unul de celălalt — de braţe, de picioare sau de buze. Gospodinele se holbează la ei fără să încerce să-şi mascheze

dezgustul. Dar îndrăgostiții nu se sinchisesc. Ies din magazin ținându-și fiecare mâna în buzunarul celuilalt.

M-am obișnuit cu noua mea lume. Zilele previzibile se înlănțuie una după alta, de parcă aș fi încă la școală la Nairobi. Doar că acum, în loc să capăt o educație, muncesc în magazinul lui Krishenbhai. Nu mă simt niciodată ca acasă pe străzile Parisului, așa cum se simte Lotti. Sunt o străină aici, întocmai ca unchiul și ca mătușa, un copil al străzii care întrezărește, prin lumina lumânărilor, o cină în familie. Lumea mea se rezumă tot la apartamentul cu draperii sângerii și la magazin.

Zece

Pe măsură ce am cunoscut-o pe Lotti mai bine, admirația mea pentru ea a crescut. Era frumoasă și inteligentă. Doamna Ramdhune nu se lăudase degeaba când spusese că Lotti era printre primii la ea în clasă. Și vorbea extraordinar franceza. Ceea ce mi s-a părut greu de crezut a fost că m-a ales pe mine să-i fiu prietenă. Într-o zi, am întrebat-o ce a găsit la mine. A izbucnit în râs. Îi plăcea să râdă. Apoi, m-a măsurat din cap până-n picioare, ca un bărbat.

— Păi, în primul rând, ne completăm, a spus ea. Eu sunt scundă și plinuță. Tu ai pielea albă și ești înaltă și totul la tine este fin și delicat de parcă ai fi o statuie indiană.

— O statuie indiană? Unde ai văzut tu așa ceva?

Am făcut ochii mari de spaimă.

— Doar nu te referi la vreuna din statuile mătușii Latha, nu?

A pufnit-o râsul.

— Nu, nu. Acelea nu sunt statui indiene veritabile. Mă refer la cele de la Guimet.

— Geemay? Asta ce mai e?

— Le Musée Guimet? Cel mai grozav muzeu din Paris.

— Dar cum se face că au statui indiene acolo?

— Cineva le-a colecționat — laolaltă cu alte obiecte din China, Thailanda, Japonia, toate din Asia, de altfel, mi-a răspuns Lotti.

Şi toate sunt adăpostite într-un castel minunat, înconjurat de o grădină care devine un adevărat paradis pe timpul verii. Este, negreşit, cel mai frumos din toate muzeele. Trebuie să-i rogi pe mătuşica Latha şi pe Krishenbhai să te ducă să-l vezi.

M-am gândit la Krishenbhai şi la mătuşica Latha şi mi-am dat pe loc seama de imposibilitatea unui astfel de eveniment. În toate săptămânile petrecute alături de ei, nu i-am auzit măcar o dată pomenind ceva de vreun restaurant, ce să mai vorbim de muzee. Am încercat cu disperare să par indiferentă când am întrebat:

— Dar, de fapt, de ce vor oamenii să vadă statui din India?

— Fiindcă sunt frumoase, mi-a spus ea şi ochii i s-au umplut de strălucire. Fiindcă oamenii de aici preţuiesc frumuseţea fără să ţină cont de unde provine.

— Mi-ar plăcea să pot vedea şi eu, am şoptit, printre suspine.

— Desigur că poţi. Oricine poate merge la muzeu.

A scos o carte şi a început să dea paginile.

— Uite, am să-ţi arăt pe hartă unde e.

Mi-a întins cartea la pagina la care era deschisă.

— Uite, aici, în al şaisprezecelea *arrondissement*[1].

M-am încruntat la vederea pătrăţelelor rozalii de pe foaie. Apoi, mi-am îndreptat privirile în altă parte.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat.

— Nimic, am murmurat, ruşinată.

— Hai, zi, ce este?

M-a întors cu faţa spre ea.

— Nu vorbesc franceză. Nu mă duc nicăieri, de teamă, i-am mărturisit cu inima strânsă.

---

[1] Arondisment (fr.) — unitate teritorial-administrativă din Franţa, mai mică decât departamentul. Parisul este împărţit în douăzeci astfel de arondismente.

A părut uluită pentru o clipă. După care, a început să râdă.

— Desigur, așa este, ce prostie din partea mea. Pot să-ți explic cum să ajungi. Îți desenez și o hartă, dacă vrei.

— Nu, lasă, Lotti. Sunt... sunt oricum prea ocupată, m-am bâlbâit eu.

— De ce? De ce nu te duci într-o duminică? a insistat ea.

— Las-o baltă, i-am răspuns, nervoasă. Nu mă duc și gata.

A rămas tăcută ceva timp. Poftim, așa mi-am pierdut și singura prietenă, mă gândeam cu amărăciune.

Când m-am uitat în cele din urmă la ea, am văzut că mă privea cu ochi veseli.

Am zâmbit, ușurată.

— Nu-ți face griji, m-a liniștit. Știu exact de ce ai nevoie.

LOTTI S-A OCUPAT de toată problema cu o viclenie machiavelică. Mai întâi, și-a convins părinții că trebuia să știu și eu un pic de franceză.

— Nu-i nimic dacă mătușa și unchiul nu știu franceza, tati. Dar cum rămâne cu Leela? O să rămână mută pentru tot restul vieții, muncind ca o sclavă în prăvălioara lor amărâtă?

— Sunt sigur că nu astea le sunt intențiile, Lotti, a replicat domnul Ramdhune. Fără îndoială că, într-o bună zi, se va mărita cu un bărbat cumsecade, așa cum scumpa ta bunică s-a măritat cu tatăl meu.

Lotti s-a dat bătută. A încercat apoi cu mama ei.

— *Maman*, n-ai putea să o convingi pe mătușica Latha să o lase pe Leela la cursurile de franceză de la Alliance? Biata fată e mută.

— Dar cheltuielile, draga mea..., i-a răspuns cu înțelepciune mama ei. Și cine să se ocupe de magazin și de gătit cât lipsește ea?

— Hm.

Logica mamei lui Lotti era imbatabilă.

— Aş putea să o învăţ eu, *maman*, duminica? Şi i-ar fi de folos ca să servească mai bine clienţii la magazin, nu-i aşa?

De această dată, era rândul doamnei Ramdhune să fie redusă la tăcere de logica fiicei sale.

— Înţeleg ce vrei să spui, copila mea. Dar nu vreau să te implici în ceva prea complicat pentru tine. Ştii doar că ai *le baccalauréat* peste şase luni. Nu vreau să te distragă de la studiu.

— Cum să mă distragă, *maman*? i-a spus Lotti, agitată. *Papa* oricum nu mă lasă să studiez duminica. Şi cu ocazia asta, o să şi recapitulez ce-am învăţat. Căci nu există un mod mai bun de a învăţa decât explicând altcuiva ceea ce ai învăţat. Şi unde mai pui că e şi o modalitate de a exersa pentru examenul de profesorat. Doar vrei să ajung profesoară, nu?

Chipul doamnei Ramdhune s-a înseninat. Îşi dorea din toată inima ca Lotti să ajungă profesoară şi să dea examenul de admitere la colegiul de pregătire al profesorilor, anul următor. Profesoară în Franţa! O meserie mai bună chiar decât cea de diriginte de poştă. Doamna Ramdhune a închis ochii pentru a se delecta cu imaginea fiicei ei, predând în faţa unei clase de copilaşi francezi.

Lotti a zâmbit triumfătoare.

— Ştiţi, scumpă doamnă Latha, Clothilde a noastră o iubeşte tare pe mult pe Leela, a început doamna Ramdhune.

Mătuşa a dat din cap aprobator.

— Da, mă bucur să constat că Leela este destul de bine-crescută. Mă temeam să nu cumva să fie vreo sălbatică, fără maniere şi cultură.

— Sunt tare mulţumită că se înţeleg aşa de bine. Lotti n-a mai avut prieteni indieni până acum. Dar Leela a avut o influenţă pozitivă asupra ei, i-a arătat valorile noastre indiene, a adăugat, după care s-a întors către soţul ei. Nu-i aşa, Shiva?

Domnul Ramdhune a mormăit o încuviinţare şi s-a concentrat asupra curăţării pipei. Mi-am aţintit privirile asupra covorului.

— Sunteţi prea amabilă, doamnă Ramdhune, a spus mătuşa.

M-am uitat repede cu coada ochiului la chipul mătuşii. Încordarea îi mai dispăruse şi părea chiar pe punctul de a zâmbi. Mi-am coborât din nou privirile.

Doamna Ramdhune a continuat cu blândeţe în glas:

— Ei bine, Lotti a noastră a avut o idee minunată. Poate să o înveţe pe Leela ceva franceză. În loc să piardă vremea duminica cu discuţii despre tot soiul de prostii, băieţi, haine şi alte fleacuri, Lotti ar putea să o mediteze pe Leela la franceză.

Chipul mătuşii Latha a împietrit numaidecât.

— Ah, nu, nu. N-am putea să vă deranjăm. Studiile lui Lotti...

— N-ar fi nici un deranj.

Doamna Ramdhune s-a întins ca să o mângâie pe mătuşa pe mână, pentru a o linişti.

— Lotti va da examenul de admitere la colegiul de pregătire al profesorilor, anul viitor. Pentru ea, e un exerciţiu bun.

Mătuşa şi unchiul nu erau încă împăcaţi cu situaţia.

— Dar ar însemna să abuzăm de bunătatea dumneavoastră... n-am putea să plătim, a spus unchiul.

— Şi n-am vrea să profităm, a intervenit mătuşa.

— Nu, nu. Nu se pune problema de bani, a asigurat-o doamna Ramdhune. Şi pentru Lotti este cât se poate de benefic. În plus, ea vrea să facă asta pentru scumpa noastră Leela.

Domnul Ramdhune s-a alăturat pe neașteptate conversației generale.

— Să știți că este foarte important ca Leela să știe puțină franceză. Vremurile s-au schimbat. Guvernul nu va mai admite emigranți care nu cunosc limba, vor să-i dea afară.

— Dar noi ne plătim taxele, l-a întrerupt unchiul, mânios.

— Da, da. Dar descreierații ăștia de naționaliști francezi devin din ce în ce mai puternici. Trebuie să ținem pasul cu vremurile, să ne adaptăm, a explicat el.

— Și nu vă costă nimic. E gratis.

Doamna Ramdhune era mai bine pregătită la capitolul argumente.

— Și va fi de mare folos la magazin, pentru clienți, a adăugat Lotti.

Mătușa a cedat.

— Aveți dreptate, desigur, a zis uitându-se la doamna Ramdhune cu lacrimi în ochi. Ce prieteni buni sunteți!

— Ești o fată foarte norocoasă, mi-a spus mătușa în acea noapte, intrând în camera mea în timp ce mă schimbam în cămașa de noapte. Sper că ne ești cu adevărat recunoscătoare atât mie cât și unchiului tău pentru ce am făcut pentru tine.

Adevărul e că mie nu-mi prea păsa dacă învățam sau nu franceza.

— Sigur că da, mătușico, i-am răspuns, cu smerenie.

Expresia i s-a mai îmblânzit. M-a mângâiat pe umeri. Și-a țintuit privirile asupra picioarelor mele și buzele i s-au strâns.

— Nu ai cămăși de noapte care să nu fie atât de indecente? a exclamat ea.

— Dar nu o port decât noaptea când dorm, mătușico, m-am apărat eu.

— Şi ce dacă? Obiceiurile proaste se deprind noaptea, când mintea e luată prin surprindere, a spus uitându-se pe furiş la mine.

Am lăsat capul în jos.

— Ai grijă să înveţi doar limba franceză, nu şi cultura franceză. Şi să ţii bine minte, n-am să ţin la mine-n casă o fată care nu e cuminte.

— Desigur, mătuşico. Am să încerc să fiu o elevă bună, i-am răspuns eu.

DUPĂ ASTA, DE FIECARE DATĂ când cele două familii se întâlneau, Lotti mă trăgea la lecţia de franceză. La început, nu eram prea convinsă. În fond, mama avea să vină după mine cât de curând, aşa că la ce folos acele lecţii? Dar în faţa entuziasmului lui Lotti, n-am prea avut cum să refuz. În curând, au început să-mi placă orele şi să le aştept cu nerăbdare toată săptămâna. Şi asta fiindcă Lotti era o profesoară excelentă. Şi nu m-a învăţat numai franceza din cărţi, m-a învăţat o mulţime de alte lucruri. De la cele lumeşti — ca de pildă, cum să cumperi carne la jumătate de preţ de la măcelarul din cartier în schimbul unei uşoare atingeri, a unei ciupituri de sân sau de fund — până la cele sublime — ca atunci când m-a dus la Musée Guimet ca să-mi arate sculpturile orientale cu care-mi jura că semăn leit.

— Priveşte-i sânii mici şi arcuiţi în afară, întocmai ca ai tăi, mi-a şoptit în faţa statuii zeiţei Yashodhara.

Am cercetat cu atenţie statuia superbă. Lotti avea dreptate, sânii mei semănau cu ai ei. Am simţit un fior de plăcere — Yashodhara, după cum scria pe plăcuţă, era făurită în veacul al treilea după Hristos.

— Cum se spune „sân" în franceză, Lotti?

— *Sein*, mi-a răspuns Lotti, suficient de tare pentru ca vocea ei să răsune în mod straniu în încăpere.

Paznicul a ridicat deodată capul.

— Sst..., am spus îngrijorată și am dus repede mâinile la gură.

— Nu fi prostuță, dacă i-ar putea vedea, probabil că ți-ar spune același lucru. Toți bărbații sunt ca Alain, măcelarul, să știi.

Cu cât se făcea mai frumos afară, cu atât Lotti mă ducea tot mai departe prin Paris. Orașul era stridia ei. De-acolo își trăgea seva și iubirea pentru tot ce era frumos și flamboaiant.

Lotti a încercat să împartă Parisul ei cu mine. M-a dus cu ea prin coridoarele acoperite din Place des Vosges, pe străzile întortocheate din Marais, mi-a arătat splendoarea rece și impunătoare a complexului La Défense, apele domoale ale râului străbătut de bărci peste care se înalță atâtea poduri, fiecare diferit în felul său, și cheiurile pline de îndrăgostiți și de hoinari singuratici. Am bătut marile bulevarde, am ascultat ciudata muzică americană la Virgin Megastore, ne-am rătăcit pe străduțele din al cincisprezecelea și al șaisprezecelea *arrondissement* și am stat să privim lespezile funerare din cimitirul Père Lachaise. Am mâncat mâncare chinezească în cartierul chinezesc și mâncare vietnameză câteva străzi mai jos, clătite cu cremă de ciocolată cu gust de alune la Les Halles și *merguez* picant și *couscous* la Barbès. Și ne-am holbat la oamenii care mâncau în restaurante și cafenele în vreme ce ei se prefăceau că nu ne văd, iar noi râdeam și ne strâmbam la ei până când se găsea vreun șef de sală sau vreun chelner să ne gonească.

Ne-am așezat pe băncuțele din stațiile de autobuz din al șaisprezecelea *arrondissement* unde femeile în vârstă ne priveau suspicios, iar câinii lor le urmau exemplul. Am mers cu metroul

și am flirtat prostește din priviri cu bărbații. Pe Lotti o mai lua uneori valul și cel care cădea în capcana ochilor ei negri se ridica și venea spre noi ca să o invite la o cafea. Iar ea accepta întotdeauna și fixa o întâlnire pentru altă dată. După aceea, râdeam tot drumul până acasă. Dar eu nu am putut niciodată să fiu atât de curajoasă ca ea. Nu puteam să-mi alung sentimentul că locul meu nu era acolo. Străzile erau mult prea frumoase pentru a face loc trăirilor mele. Chiar în prima incursiune în oraș, când Krishenbhai a hotărât să facă un mic ocol în drum spre familia Ramdhune pentru a-mi arăta Parisul, nu m-am minunat la vederea clădirilor, ci la vederea oamenilor de pe străzi. Când pășeau, aveau acea grație încrezătoare care părea să spună: „Nu-i așa că suntem norocoși să trăim la Paris?" Pe toate chipurile, oricât de diferite ar fi fost acestea, se citea aceeași încredere în viitor. Eu nu eram ca ei, nu aveam ce căuta printre ei, căci viitorul mă aștepta într-o altă țară, una în care nu pusesem încă piciorul.

Cel mai mult îmi plăcea să mă înghesui într-unul din vagoanele aglomerate ale metroului chiar înainte de închiderea ușilor. Îmi plăcea să mă lipesc de francezii aceia ciudați, să le simt brațele și spinările și marginile ascuțite ale servietelor pătrunzându-mi în coaste și să trag pe nări mirosul amestecat, de sare și șuncă, al sudorii lor. Atunci am simțit și eu că locul meu era acolo, așa cum simțeam și când cutreieram prin mulțimile de oameni din Nairobi. Îmi plăcea mirosul puternic al metroului care comprima aroma oamenilor de pretutindeni.

Dar pe măsură ce zilele se măreau, iar primăvara făcea loc verii, metroul a încetat să mai fie o plăcere. Mirosul pătrunzător și specific, de haine, sudoare și carne a trecut dincolo de limita plăcerii și a devenit înăbușitor. Așa că eu și Lotti am abandonat distracțiile din subterană în favoarea Grădinilor Luxembourg.

Grădinile acestea mă fascinau. Nu mai văzusem nici o grădină geometrică franceză până atunci şi m-am minunat de simetria copacilor cu linii rigide, modelaţi ca nişte dreptunghiuri — aşa cum arată copacii în desenele copiilor, m-am gândit eu — şi aleile drepte. Heleşteul şi fântâna din mijloc contrastau încântător cu coroanele rigide. Chiar şi siluetele dezgolite ale statuilor păreau să reflecte destinderea neaşteptată pe care o aducea imaginea apei, după contururile precise ale aleilor.

— Lotti, am întrebat-o într-o bună zi, pe când şedeam pe malul heleşteului din grădină, tu ce vrei să te faci?

— *Quoi?* m-a întrebat Lotti somnoroasă, deschizând un ochi şi uitându-se la mine.

Stătea întinsă pe burtă, cu chipul somnoros adâncit într-o carte deschisă.

— Ce vrei să te faci când o să fii mare? Adică, mai încolo? m-am grăbit să mă corectez când am văzut-o pe Lotti gata să pufnească în râs.

— Ah, nu ştiu, mi-a răspuns după ce s-a oprit din râs.

S-a sprijinit în coate şi şi-a aţintit privirile asupra apei.

— Poate că o să mă fac profesoară, cum vrea *maman*, şi o să mă mărit cu Jacques. Şi asta ar face-o fericită, cred — dar nu şi pe *papa*. Sau poate...

— Dar pe tine te-ar face fericită? am întrerupt-o eu. Şi cu istoria artei cum rămâne?

— Oh, nu ştiu. E doar un vis. Nu cred că ar fi posibil.

— De ce nu? Eşti bună la învăţătură, ai putea să te duci la universitate.

— Da. Dar nu asta contează. E greu, trebuie să munceşti mult, cel puţin şapte ani după şcoală. După care o să îmbătrânesc şi cine o să mă mai ia de soţie?

— Dar ţelul tău de a lucra la Musée Guimet? Ştiu că adori statuile şi obiectele acelea străvechi.

— Ei, bine. Desigur că voi studia istoria artei. Dar e o pierdere de vreme — până să ajung la artele orientale, va trebui să studiez întreaga istorie a artei occidentale. Să reţin numele tuturor acelor artişti care nici măcar nu-mi plac. Şi pentru ce? Pentru câteva statui din aur de acum trei mii de ani? Merită oare să-mi distrug viaţa pentru ele, fie chiar şi pentru că una dintre ele seamănă cu tine? a glumit ea.

Dar figura ei a rămas serioasă.

Ne-am privit în tăcere. Lotti, care părea atât de liberă, de sigură pe ea, îmi părea acum dintr-odată măruntă... aproape plictisitoare. Mi-o puteam închipui, nu cum era atunci, ci ajunsă la vârsta mamei sale, categorică şi previzibilă. M-am întristat.

— Dar tu? a întrebat Lotti, inversând rolurile. Tu ce vrei să te faci?

M-am ridicat brusc.

— Eu?

— Da, tu. Nu mai fi aşa mirată.

A început să râdă.

— Doar şi tu ai un viitor.

— Ha, am spus, cu un surâs amar pe buze, ce viitor mai am eu în afara magazinului? Am să fiu o vânzătoare de condimente — cum se zice în franceză, *une épicerette*? — tot restul vieţii.

— *Epicerette?* a râs ea. Nu există un asemenea cuvânt, prostuţo. Dar sună bine. Ai inventat un nou cuvânt.

Apoi, a devenit din nou serioasă.

— Dar... în afară de asta, ce ţi-ai dori să fii?

— Păi cred că...

M-am oprit, gândindu-mă preț de o clipă la tata și la planurile sale pentru viitorul meu. El nu m-ar fi lăsat niciodată să renunț la studii. M-am uitat de jur împrejur la oamenii de pe scaunele îngrămădite în jurul heleșteului; îmbrăcați cu toții foarte sumar și tolăniți la soare.

— Aș vrea să fiu invizibilă, am spus în cele din urmă.

— Poftim?

Lotti a fost atât de surprinsă, încât a sărit imediat în picioare.

— Cum adică — invizibilă?

— Așa bine, invizibilă. Ca să pot trece prin fața acestor oameni fără să-mi mai fie rușine că hainele mele sunt nepotrivite și că ies în evidență.

— Asta nu înseamnă să fii invizibilă, asta înseamnă să fii ca ei, a exclamat Lotti și a strâmbat din buze, cu dispreț. Ceea ce n-ai să fii vreodată, căci ei nu te vor accepta în veci — așa că nu mai visa imposibilul.

— Știu, știu, am zis în apărarea mea. Dar eu tot mi-aș dori să mă amestec printre ei, să semăn atât de mult cu ei încât să nici nu-și dea seama că sunt acolo.

— De ce? m-a întrebat Lotti. De ce să-ți dorești așa ceva? Să treci neobservat este cea mai cruntă soartă cu putință.

— Te înșeli, Lotti. Să fii diferit este cea mai cruntă soartă, i-am zis eu, cu gândul la tatăl meu.

Lotti a înțeles despre ce vorbeam și m-a apucat de braț.

— Nu-ți face griji, mi-a spus pe un ton pragmatic. Suferința nu rămâne veșnic vie. După o vreme, nici n-o vei mai simți.

Nu m-am uitat în ochii ei. În schimb, am rămas cu privirile pierdute în zare, dincolo de heleșteu, spre o pereche de îndrăgostiți care se sărutau pe malul celălalt.

Gândurile mi-au zburat către ultima scrisoare a mamei. Părea mult mai veselă. Își găsise un apartament cu două camere unde să stea cu băieții, deasupra unei băcănii al cărei proprietar era un oarecare domn Shah. Un văduv dintr-un sătuc învecinat. Ea urma să aibă grijă de băcănie. Cu toate acestea, în ciuda veștilor bune, era ceva în scrisoare care nu-mi plăcea.

Mi-am adus aminte de scrisorile ei mai vechi. Pe prima am primit-o la puțin timp după ce am vorbit cu ea. Era scurtă și plină de afecțiune, dar nu conținea nici un fel de planuri de viitor sau legate de venirea mea în Anglia. Și deși n-a spus-o în mod răspicat, mi-am dat seama că avea necazuri cu nevasta fratelui ei. Cea de-a doua scrisoare, primită o lună mai târziu, era și mai tristă. Fusese bolnavă, îmi scria, căci o prinsese ploaia în timp ce-și căuta o slujbă. De ce și-o fi căutând o slujbă, mă întrebam eu. Povestea despre vreme și spunea că frigul nu trecea niciodată de-a binelea. „Totul e mohorât aici", îmi scria, iar eu știam că vorbea despre sufletul ei. La fel simțeam și eu. Ca și când vremea mohorâtă de afară ni se furișase în suflete și ne ucisese toate simțămintele. I-am scris și eu ca să-i povestesc cum munceam alături de unchiul la magazin. Astfel aveam să o scutesc de plata biletului de avion până în Anglia, atunci când va fi cazul, am făcut eu o aluzie subtilă. În scrisoarea următoare, mă mustra fiindcă abandonasem studiile, însă nu insista să merg la școală în Franța. Am luat-o ca pe o încuviințare tacită că îmi voi putea relua studiile când voi fi alături de ea în Anglia.

Și scrisorile au continuat să sosească de ambele părți, via Canalul Mânecii. Cele mai multe dintre ele triste, dar încurajatoare, totuși, căci fiecare din noi încerca să o înveselească pe cealaltă prin imagini interesante desprinse din noile noastre

vieți. Apoi, ieri, a sosit o nouă scrisoare și părea prea frumos ca să fie adevărat. Cum se puteau schimba lucrurile atât de repede? Și dacă era așa, de ce nu pomenea nimic în scrisoare despre plecarea mea în Anglia? Am înțeles pe dată că aici era golul.

— De ce ești atât de tăcută, Leela? am auzit-o pe Lotti întrebându-mă.

— Ah, nu-i nimic, i-am răspuns. Mă întrebam cum o fi în Anglia.

— Plictisitor, a replicat ea. Și ploios. Iar mâncarea lor e oribilă.

Unsprezece

Când Lotti a intrat în vacanță, plimbările noastre prin Paris au devenit mai frecvente. Într-o duminică pe la sfârșitul lui august, când totul era scăldat în razele soarelui, ne-am dus în Parc Monceau ca să vedem — după cum mi-a spus ea cu o licărire malițioasă în priviri — fanfarele, doamnele burgheze la plimbare cu câinii lor, copiii cu ai lor *au pairs* plictisiți și băieții care se ascundeau în spatele ziarelor. Ne-am așezat la umbra unui copac, după o răfuială cu franceza mea stâlcită, iar Lotti s-a întins deodată pe iarbă și, uitându-se la mine, m-a întrebat:

— Zi-mi și mie ce faci tu la magazinul unchiului tău.

— Cum adică, „ce fac"? Nu fac nimic altceva decât că vând diverse lucruri și vorbesc în franceză de una singură.

— Nu, prostuțo! Asta știu. Vreau să zic, nu se întâmplă nimic demn de ținut minte? Nu apare niciodată nimic interesant?

Îmi amintesc de după-amiezile lungi și mă întreb dacă i-aș putea spune lui Lotti despre Krishenbhai; dacă i-aș putea încredința tainele unchiului. Apoi, dintr-odată, mă gândesc că oricum nu contează.

— După-amiaza, încep eu, la magazin e liniște. Dar unchiul miroase a parfum. Și are părul proaspăt dat cu gel. După ce servim prânzul cu legume picante, orez, *puri* și un desert din rafturile frigorifice, se duce să se spele pe dinți. E teribil de agitat, iar

ziarul zace abandonat de mult. Privește țintă afară prin vitrina burdușită dinspre stradă. Ea se strecoară încet înăuntru, privind peste umăr în timp ce deschide ușa.

— Care ea? întreabă Lotti nerăbdătoare.

— Ai răbdare, îi ordon eu. Îți spun imediat. Trupul ei masiv, de femeie între două vârste, e învăluit într-un mantou cenușiu. Poartă o pălărioară cafenie pe capul ei cafeniu și mănuși cenușii pe mâinile ei micuțe. Apoi te fixează cu ochii ei imenși, căprui, pe care-i deschide larg și ridică brusc capul chiar când se află la cel mult opt centimetri în fața ta. Dar în același timp zâmbește și asta te împiedică să te sperii sau să crezi că e nebună. Se duce drept la tejgheaua cu mâncăruri gata preparate. Zăbovește acolo, nehotărâtă, cu spatele la unchiul meu. El deschide zgomotos casa de bani, se îndreaptă spre ea și își drege glasul. Ea se întoarce, cu un zâmbet de surpriză țintuit pe buze. Este, însă, o actriță proastă, întrucât zâmbetul îi piere de cum dă cu ochii de el și o expresie cu totul diferită îi ia locul. Câteva minute mai târziu, unchiul și *Madame* Meunier, după cum am aflat că o cheamă, intră în camera din spate unde stau eu. *„Voilà, c'est là qu'on garde l'essence de l'Inde"*[1], spune unchiul, arătând cu degetul către sacii plini cu orez, linte și *garam masala*.

Lotti chicotește, dar nu spune nimic.

— „Cu ce vă pot servi?" i se adresează unchiul în engleză în timp ce face cu ochiul spre mine. Apoi, continuă în franceză, înșiruind, ca o moară stricată, cu ușurința căpătată în timp, denumirile mirodeniilor. „Niște orez basmati, cel mai bun orez din lume, niște nucșoară, ceva scorțișoară, niște arpacaș, ceva afrodiziac?" Iar ea îi răspunde: „Niște mirodenii, da. Ador mirodeniile — chimen și *garam masala* — dar nu aveți și ceva mai

[1] Iată, acolo păstrăm esențele din India (fr.).

special, ceva care să aibă o aromă unică, mai aparte?" „Cred că am ceva pentru dumneavoastră la mine în birou", spune unchiul cu un aer misterios și trage la o parte draperiile, poftind-o înăuntru. Cât ține toată șarada, eu stau cu nasul băgat în registrele de socoteli.

— Știi să ții registrele? mă întreabă Lotti.

— Da, nu-i greu deloc, îi răspund.

— Nu-mi pot imagina cum de-ți dă voie mătușica Latha.

— Ah, nu-mi dă. La o săptămână după ce am început să lucrez la magazin, mătușa a țipat îngrozitor la unchiul fiindcă a încurcat socotelile din registru. Îi aduce caietul în fiecare seară pentru ca ea să-l verifice. Arată mai degrabă ca un școlar decât ca un soț atunci când stă în picioare în fața ei până face ea verificările. Tot timpul cât a durat muștruluiala, a părut mai nefericit și mai vinovat decât am crezut vreodată cu putință. Mi s-a făcut milă de el, așa că, a doua zi, i-am spus: „Lasă-mă pe mine, unchiule. Am făcut contabilitate în liceu și am ținut toate socotelile tatei." Chipul i s-a luminat. De atunci, eu mă ocup de registre — iar mătușica Latha nu s-a mai plâns niciodată. Cred că a bănuit ea ceva. În primele săptămâni, a luat la verificat fiecare rând din caiet, tot uitându-se pe furiș la mine, cu ochii ei ca mărgelele, pe când eu găteam în bucătărie. După câteva luni, n-a mai verificat decât din când în când, după care n-a mai verificat deloc.

— Minunat, zice Lotti.

— Dar stai că mai sunt, îi spun eu cu un aer secretos.

— Ce să mai fie? mă întreabă Lotti.

— Femei, desigur, îi dau eu replica, râzând.

Lotti dă ochii peste cap.

— Nici n-am crezut ca el să fie atât de interesant. Mă gândeam că e la fel de plicticos ca tatăl meu.

— Deşi *Madame* Meunier este preferata mea, biata de ea, nu e singura care frecventează biroul din spate al unchiului. Mai sunt şi alte femei care vin să-l vadă. Pe toate le pofteşte în camera din spate. Şi rămân acolo, printre sacii cu *garam masala* şi nuci de cocos şi ulei de muştar. Pot auzi zgomotul pe care-l fac grăunţele care se freacă unele de altele. Un zgomot puternic şi surd, de parcă ar fi nişte castaniete. Când ies din încăpere, femeile au părul perfect aranjat pe umeri şi fustele le stau bine pe corp, fără să facă vreo cută. Miros, însă, a *garam masala* şi a ardei iute strivit. Şi mai e şi un alt miros, separat de aromele obişnuite din magazin, un miros care se izbeşte de celelalte tocmai fiindcă este diferit — călduţ, sărat şi nespălat. Unchiul le escortează curtenitor afară din magazin. După care se aşază pe caldarâm şi aprinde o ţigară. Ajutorul băcanului arab, un băieţaş din Mauritania, Sankar, îl salută în hindi: „Ei, ai mai prins şi azi un peşte. A fost gustos?" îl întreabă. Unchiul se face că nu aude, dar îmi dau seama din felul cum îşi încordează spatele că îi face plăcere. „Când munceşti şi mori într-o ţară străină, trebuie să te încadrezi în peisajul local", rosteşte el iute, „nu sunt la fel de pitoreşti ca indiencele noastre."

— Indiencele lui, într-adevăr, ţipă Lotti ca o bufniţă, printre hohote de râs. Dacă Sankar ăsta la tău ar vedea-o pe mătuşica Latha cum ţipă la Krishenbhai, şi-ar da de îndată seama cât de pitorească a fost căsnicia lor.

— Ştiu că ar trebui să fiu şocată. Dar, în schimb, răsuflu uşurată când vin.

— De ce? mă întreabă Lotti curioasă.

— Pentru că atunci nu-mi mai dă mie atâta atenţie. Şi pot şi eu să stau în faţă cât timp e cu ele înăuntru şi să privesc afară, pe stradă.

— Exagerezi. Doar n-o fi chiar aşa de rău.

— Dar tu n-ai văzut camera din spate, Lotti. E întuneric, iar mirosul te sufocă. Nu sunt ferestre, nu se vede nimic. E ca o temniţă.

— Dar ceilalţi oameni? Seara trebuie să vină şi nişte oameni mai interesanţi, nu? insistă Lotti şi pare cam stingheră.

Dau din cap că nu.

— Seara mai intră slujbaşii aflaţi în drum spre casă. Bărbaţi şi femei care încearcă să hotărască ce să cumpere pentru cină, cum să-şi condimenteze seara cu ceva un pic diferit, sau cumpără, pur şi simplu, o sticlă de apă sau un pachet de ţigări. La şapte şi un sfert, îl las pe unchiul să închidă magazinul şi mă îndrept spre metrou.

Adaug cu un surâs amar:

— Unchiul mă obligă să o iau înainte pentru ca mătuşica Latha să nu fie nevoită să aştepte masa.

— Sărăcuţa de tine, exclamă Lotti, te pun să şi găteşti?

Remarca ei mă face să mă simt prost, de parcă aş fi încălcat limita dintre lipsa de loialitate şi trădare.

— Uneori, profesorul cel ţicnit soseşte chiar când eu plec, spun repede, căci ştiu că-i va distrage atenţia.

— Un profesor? se înviorează Lotti. Cum este? E tânăr, e bătrân, e frumos?

Mă pufneşte râsul.

— Lotti, tu la altceva nu te mai gândeşti. Las-o baltă. E bătrân, are părul cărunt, îi stă sculat şi şi-l dă după urechi, ca fetele. Are riduri în jurul gurii şi sub ochi.

Lotti pare descumpănită.

— Dar profesorii sunt atrăgători, să ştii. Este singura lor formă de exerciţiu.

Încerc să par şocată, dar nu-mi iese.

— Păi... are ochi frumoşi, albaştri, foarte luminoşi, admit eu, cu sfială.

— Ei, vezi. Mai există încă o speranţă şi pentru tine. Vorbeşte cu el. Flirtează cu el.

— Cum? Vorbeşte în sanscrită sau ceva asemănător. Nici măcar Krishenbhai nu înţelege ce vorbeşte în hindi.

— Uau, a zis Lotti şi a căscat ochii mari. Adică e un profesor indian?

— Nu, e francez, o tachinez eu, dar predă despre India.

Mă gâdilă în semn de răzbunare. După ce îmi recapăt răsuflarea, reiau povestirea.

— Iau metroul până acasă. Am un amic deosebit cu care mă întâlnesc în fiecare seară.

Lotti se ridică în picioare, după cum am anticipat că va face.

— Ai un *copain*[1] şi te-ascunzi de mine? Şobolan ce eşti!

— Eu nu, dar el este, îi spun cu o figură impasibilă.

— *Quoi?*[2] ţipă ea.

— Amicul meu e un şobolan, îi spun veselă. Şi e chiar frumos. Atât de elegant.

— Amicul tău e un şobolan, repetă ea neîncrezătoare. Vrei să spui ca cei care aleargă pe şine? Câh!

— Da, un şobolan adevărat. Şi nu aleargă pe şine, acolo locuieşte, o corectez eu.

Lotti dă încet din cap.

— *Incroyable!*[3]

Îmi aruncă o privire iscoditoare.

— De ce spui că e amicul tău?

Am căzut pe gânduri.

---

[1] Prieten (fr.).

[2] Ce? (fr.)

[3] Incredibil! (fr.)

— Când l-am văzut prima dată, eram singură pe peronul aglomerat și nu puteam să scot nici un cuvânt. Mă simțeam străină. Se întuneca afară și doar Sacré Cœur mai lumina ca o stea de pe cer. Atunci l-am zărit. Era atât de fericit singur. Nu-i păsa de oamenii de pe peron. N-avea nevoie de ei. Și, în timp ce-l priveam, mă gândeam cât mi-aș dori să fiu ca el.

Ridic din umeri.

— Nici eu nu-mi pot explica. Dar în fiecare zi parcă știe când vin și mă așteaptă. Nu trebuie decât să mă uit după el.

Lotti pare încă uimită și am impresia că între noi două se cască o prăpastie uriașă.

— Ah, *arrête de faire l'intéressante*[1], rostește ea tăios.

— Poftim? o întreb, iritată. Crezi că ai putea vorbi în engleză, te rog?

— Înseamnă să nu mai fii așa prețioasă.

Nu înțeleg prea bine ce vrea să spună, dar decid să nici n-o întreb. Îmi reiau grăbită povestirea.

— Noaptea este cea mai urâtă parte din timpul meu. Ajung acasă la opt. Pașii mei devin din ce în ce mai greoi pe măsură ce mă apropii de clădire. Îmi adun toate forțele ca să deschid ușile înțepenite ale ascensorului. Mătușa are urechi ascuțite. Cum pășesc pe coridor, cum o aud că mă strigă cu vocea ei hodorogită: „Mi-e foame. Hai odată, pregătește masa, *beti*."

— Eu una n-o pot învinovăți. Numai când mă gândesc la mâncarea făcută de tine, mă apucă foamea.

— Dar eu urăsc să gătesc, Lotti, îi spun pe un ton aspru. Mirosurile mă bântuie, îmi vorbesc — îmi mărturisesc iubirile lor, dușmăniile lor, nevoia lor de apropiere, de căldură, teama lor de moarte. Nu-mi pot șterge din minte simțămintele lor.

[1] Nu mai face pe interesanta (fr.).

Lotti se uită fix la mine, uimită și ușor temătoare. Dar nu mă pot opri. Trebuie să o fac să înțeleagă.

— Mă urăsc de fiecare dată când ies din aburii încărcați de mirosuri de mâncare. Nu mă pot apăra de ele. Mi-au pătruns peste tot — chiar și în urină. Noaptea mă trezesc asudând în apartamentul înăbușitor și sudoarea mea e impregnată de același miros deprimant.

Din felul în care Lotti ascultă ce-i spun, îmi dau seama că acum mă crede. Mă liniștesc și continui cu mai mult calm.

— În fiecare noapte promit să îi spun că nu voi mai face asta. Însă, vezi tu, Lotti, sunt o lașă.

— Ba nu, nu ești. Ești foarte curajoasă, îmi zice Lotti cu o voce caldă. Oricine în locul tău ar fi fugit până acum.

— Aici te înșeli, Lotti. E nevoie de curaj ca să fugi. Iar mie mi-e prea frică.

Pe măsură ce toamna s-a topit într-un noiembrie ploios, Lotti și cu mine ne-am văzut din nou închise între patru pereți. După așa o vară glorioasă, ne-a fost și mai greu decât înainte să rămânem în casă, atât de aproape de familiile noastre.

Doisprezece

A trecut un an. M-am împăcat cu noua mea viață. Nu îmi mai era frică de mătușica Latha, iar pe Krishenbhai, ale cărui secrete le împărtășeam, îl priveam tot mai mult ca pe un prieten. Lotti era pentru mine ca o soră pe care n-am avut-o niciodată. Aproape că nici nu mai simțeam mirosul închis din apartament. Însă dorul de ai mei nu se stingea. Visam la ziua în care aveam să fim cu toții împreună, o familie reîntregită. Și astfel s-ar relua viața mea, ca un film întrerupt din pricina unei schimbări de peliculă.

— Ah, apropo, ai primit o scrisoare, a pomenit, în treacăt, mătușa, într-o seară la cină.

— O scrisoare?

M-am oprit din mâncat.

— Din Anglia, mi-a spus mătușa. De la mama ta, presupun.

Am scăpat lingura din mână. Trecuseră de-abia zece zile de la ultima ei scrisoare.

— Pot... pot să o văd? am întrebat nerăbdătoare.

— Nu acum, mi-a răspuns, cu gura plină. După ce terminăm de mâncat.

— Te rog frumos, mătușico, ar putea fi ceva important, am pledat eu.

— Du-te și adu-i scrisoarea, Latha, a intervenit Krishenbhai în favoarea mea. Poți să-ți dai seama că nu va mai mânca nimic dacă nu i-o aduci.

Mătuşa s-a ridicat, mormăind ceva în barbă şi s-a dus să-mi aducă scrisoarea.

— Sper să nu fie veşti proaste, mi-a spus în timp ce mi-o înmâna.

— Nu mai vorbi aşa! i-a zis unchiul, nervos. De ce trebuie să te gândeşti mereu la ce e mai rău?

N-am scos nici un cuvânt. Am desfăcut plicul cu mâinile tremurânde şi am început să citesc, stând cu scaunul într-o parte pentru ca mătuşa să nu mă poată vedea decât din profil.

Dragă Leela,

Cum merge? Am auzit de la unchii tăi că te-ai acomodat binişor. Nu mai contenesc cu laudele la adresa ta — cât de cuminte şi de ascultătoare eşti, cât de mult îi ajuţi. Mă simt atât de mândră când îi aud spunând lucruri aşa de minunate despre tine. Îmi ia o povară de pe suflet să ştiu că în sfârşit eşti fericită şi bine îngrijită.

— Când a sunat? îi întreb pe un ton acuzator. De ce nu mi-aţi spus?

— A zis că mai sună, s-a repezit să-mi răspundă mătuşica Latha. N-am vrut să-ţi stricăm surpriza.

— Ce surpriză?

Inima a început să-mi bată cu putere.

— Citeşte până la capăt, a intervenit grăbit unchiul. Nouă ne-a spus că îţi scrisese deja.

Fraţii tăi încă mai învaţă la şcoala din localitate, deşi nu mă încântă deloc. E plin de brute şi de bătăuşi. Mă interesez de o şcoală particulară unde băieţii să fie mai

în siguranță. Dar școlile particulare sunt atât de scumpe și nu știu cum mă voi descurca, acum că nici tatăl tău, sărmanul, nu mai e alături de mine. Dar să nu te împovărez cu grijile mele. Slavă Domnului, tu ești ferită. Peste câțiva ani, te vei căsători și vei avea tu însăți o casă și un soț.

Magazinul din Nairobi a fost scos la vânzare. N-am obținut mare lucru pe el. Dar din banii primiți, am cumpărat o prăvălioară într-un sat, la sud de Londra, numit South Oxney. Unchiul tău, Atul, spune că e o investiție bună întrucât Londra se extinde permanent. Domnul Patel m-a ajutat să cumpăr magazinul. Ne căsătorim într-o lună.

Aici m-am oprit. Cum poate să se căsătorească? Și cu noi cum rămâne? Unde să ne ducem? Am ridicat ochii. Mă priveau amândoi insistent și cu teamă. Krishenbhai părea chiar că se simte ușor vinovat.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat.

— Nu te mai preface. Știi perfect despre ce e vorba, am izbucnit eu. V-a spus când a sunat, nu-i așa?

Krishenbhai a întors capul. Nici măcar mătușa n-a zis nimic.

M-am ridicat de la masă, împingând cu furie scaunul la loc.

— Ați fi putut să mă preveniți, am țipat.

Am fugit la baie și am încuiat ușa. M-am așezat pe toaletă și am citit mai departe.

Ne vom căsători într-un cadru restrâns, o cununie civilă în fața unui judecător englez. Astfel, îi voi putea trimite pe băieți la o școală particulară și, într-o bună zi, vei veni și tu să ne faci o scurtă vizită. Poate că vom

petrece şi noi o vacanţă în Franţa. Shahji spune că e o ţară superbă. Şi atunci poate că vă vom vizita pe tine şi pe unchii tăi la Paris. Nu vom sta mult, desigur, fiindcă am auzit că apartamentul e destul de mic. Dar măcar pentru un weekend.

Mă bucur atât de mult pentru tine, *beti*, şi pentru noi toţi, căci Dumnezeu a fost bun cu noi şi ne-a găsit fiecăruia un rost.

Mama ta care te iubeşte

Am întors scrisoarea cu gândul că poate mai scria ceva pe partea cealaltă. Dar pagina era goală. Am recitit scrisoarea în speranţa că poate mi-o fi scăpat vreo frază esenţială. Am mototolit încet scrisoarea în pumn, chinuindu-mă să accept adevărul: mama mă abandonase. Am simţit pe gât o arsură care-mi cobora spre stomac. Mi s-a făcut greaţă şi m-am dus clătinându-mă la chiuvetă. M-am privit cu atenţie în oglinda de la baie. Chipul care mă privea de dincolo semăna atât de bine cu al ei. Dar ea nu băgase de seamă. Nu avusese niciodată de gând să mă aducă în Anglia. Unchiul şi mătuşa trebuie să fi ştiut. Krishenbhai şi mătuşa Latha, am strâns din buze, cu amărăciune. Eram copilul lor. Toată lumea ştia, mai puţin eu. Nimeni nu se obosise să-mi spună. Se presupunea că-mi voi accepta soarta, oricare ar fi ea.

În zilele care au urmat, am avut cu disperare nevoie de Lotti. Dar se pare că şi Lotti fusese luată de lângă mine. Era într-o vacanţă în Mauritius. Nu mă simţisem nicicând atât de singură, nu mă mai duceam nici la magazin, zăceam toată ziua în pat sau mă uitam la filme împreună cu mătuşa. Îmi găsisem consolarea în pregătirea unor mese îmbelşugate din care aproape că nici nu gustam.

Când Lotti s-a întors, dornică să povestească despre verii şi mătuşile şi potenţialii ei soţi, am râs zgomotos. Gura mi se mişca şi hohote puternice îmi ieşeau din gât. Dar râdeam, fiindcă aşa trebuia. De fapt, Lotti şi viaţa ei mi se păreau îndepărtate şi aproape fără nici o legătură cu mine. Lotti mă privea ciudat.

Tatăl ei a spus:

— Cei de acolo o iubesc aşa de mult, ar vrea ca ea să se mărite şi să locuiască printre ei. De-abia am reuşit să o aducem înapoi.

Am râs chiar mai tare de astă dată.

— Ce bine e să o auzim râzând, nu-i aşa, Latha? a zis unchiul emoţionat.

Apoi, s-a întors spre soţii Ramdhune şi le-a explicat:

— A fost foarte tăcută în ultima vreme.

Lotti mă privea cu atenţie. Am continuat să-i evit privirile.

— De ce, ce s-a întâmplat? a întrebat-o domnul Ramdhune pe mătuşica Latha.

— Mama ei s-a recăsătorit, i-a şoptit mătuşa.

— Of, sărmana copilă, i-a răspuns domnul Ramdhune pe acelaşi ton. Măcar vă are pe voi.

Mai târziu, Lotti m-a tras după ea pe balcon. Nu mi-a spus nimic, dar ochii i s-au umplut de lacrimi în timp ce mă mângâia pe obraji.

Apoi, lucrurile au reintrat pe făgaşul normal sau cel puţin aşa părea. M-am întors la magazin, dar nu mai era la fel. În lipsa unui sfârşit previzibil, timpul petrecut acolo părea nemărginit, iar zilele se scurgeau pe nesimţite unele după altele. Aşa că am început să fur mici sume de bani din casa de marcat, falsificând în fiecare zi registrele cu câte cinci franci, pe ici, pe colo. Nu prea ştiu cum a început. Poate că prima oară chiar a fost o greşeală nevinovată. După aceea, însă, a devenit un obicei, un mod de a spulbera monotonia fiecărei zile. O mică măsură a valorii unei zile dintr-o viaţă care începuse din nou să plutească în derivă.

Treisprezece

Într-o după-amiază, în jurul orei 5.30, a sunat telefonul. Tocmai trecusem în registru țigările pe care le vândusem unui client. Banii stăteau mototoliți la mine în pumn, așteptând să fie ascunși laolaltă cu restul de bani pe care-i furasem. Unchiul avea treabă în camera din spate. Era cu o altă femeie. Tânără, cu tenul foarte alb și părul roșcat. Și mesteca gumă. Unchiul părea tare mândru de ea. O dusese la cafeneaua din josul străzii și băuseră împreună o cafea, așezați la una din mesele de pe trotuar. Deși era grasă, purta o fustă scurtă. Coapsele i se legănau atunci când mergea și pulpele i se frecau una de alta, iar ciorapii îi foșneau.

Telefonul a continuat să sune. Mă uitam la el cu spaimă, fiind sigură că era mătușica Latha. L-am lăsat să sune cam de douăzeci de ori. În cele din urmă, s-a oprit. După două minute, a început să sune din nou. Am ridicat receptorul și am spus un „da" foarte ezitant. Era profesorul. I-am recunoscut vocea iritantă și dialectul lui personal de sanscrit-hindi. Voia să-i livrăm ceva numaidecât. Niște mirodenii.

— O clipă, vă rog, i-am spus și am alergat spre camera din spate.

De dincolo de cortină, se auzeau foșnetul grăunțelor și oftatul unei femei.

— Bătrânul profesor vrea să-i livrăm ceva chiar acum, am strigat în gujarati.

Unchiul nu mi-a răspuns, dar liniştea din spatele cortinei era evidentă. I-am ghicit dilema — să-şi părăsească tânăra amantă ca să ducă el însuşi colonialele sau să mă trimită pe mine să i le duc profesorului, riscând astfel să stârnească mânia mătuşicii Latha? Sacii cu orez şi linte foşneau, seminţele se frecau unele de altele. Până la urmă, a ales calea cea mai uşoară, după cum mă aşteptam.

— Du-i-le tu, dragă, a strigat la mine în gujarati, dar vezi să vii înapoi cum termini. Nu vreau să te ştiu pe străzi după ce se lasă întunericul.

Afară, cerul era de un albastru sclipitor şi strada era scăldată în lumina aurie a serii. Am împachetat bucuroasă un săculeţ cu lucrurile pe care le ceruse profesorul. Am ieşit din magazin şi am tras de mai multe ori în piept, cu putere, aerul proaspăt şi răcoros.

Profesorul locuia înspre capătul celui de-al optsprezecelea *arrondissement*, undeva pe la jumătatea colinei Montmartre. Era un cartier dichisit, plin de magazine frumoase cu mâncăruri, vinuri şi brânzeturi, aranjate elegant în vitrină. Din faţa clădirii de pe *rue d'Abbesses*, unde locuia profesorul, doi balauri din piatră mă priveau cu colţii dezveliţi. Am format codul şi uşa din lemn, imensă, de trei metri, s-a deschis cu un clinchet. M-am trezit într-o curte întinsă, unde primăvara fusese deja adusă de ghivecele aliniate, cu flori cărămizii, galbene şi purpurii. Holul era îngust, dar luminos. În mijloc, se găseau nişte scări lungi şi întortocheate. În partea de sus a scării, se afla o cupolă mare şi albă din sticlă lăptoasă. Avea un model cu struguri şi chipuri rotunde de heruvimi gravate pe margini. La fiecare etaj, erau nişte ferestre uriaşe cu ochiuri în formă de diamant, cum sunt cele din biserici şi care lăsau să pătrundă şi mai multă lumină.

Mă gândeam la scările întunecate din clădirea unchiului. Mă întrebam ce fel de oameni s-ar strădui atât să decoreze o scară din afara casei lor și care nu aparținea nimănui. M-am oprit pe fiecare palier învăluit în tăcere și am privit cu atenție ușile închise din jurul meu. Ce fel de oameni trăiau în spatele lor? Cum arătau casele lor și cum arătau ei?

Când am ajuns la etajul al patrulea unde locuia profesorul, am ghicit imediat care era ușa lui. Era larg deschisă. O muzică stranie răzbătea dinspre apartament. Deasupra ușii, am zărit o figurină roșiatică din lut întruchipându-l pe zeul Ganesh. Am apăsat soneria.

— Intră, s-a auzit zbieretul lui printre acordurile muzicii. Bucătăria e chiar în capăt. Poți să lași lucrurile pe tejghea.

Am tras adânc aer în piept, îmi simțeam gâtul uscat. Toate avertizările mătușicii Latha cu privire la francezii dubioși îmi veneau acum în minte. Am pășit cu grijă peste prag.

M-am trezit pe un coridor lung, cu tavanul jos și căptușit cu cărți. Podeaua era din lemn și strălucea în nuanțe de cafeniu, auriu și roșu. Rafturile albe coteau de-a lungul peretelui, împovărate de cărți. Mă uitam la ele cu un aer flămând. Nici măcar la Nairobi nu mai văzusem atâtea cărți la un loc, altundeva decât la bibliotecă. Dintr-odată mi-am dat seama cât de mult îmi lipseau cărțile. Unchiul nu citea nimic altceva în afară de ziare. Stând zi de zi la magazin și noapte de noapte în pat, citeam și reciteam cele câteva cărți pe care le aveam, iar povestirile dădeau un sens existenței mele. Și iată-mă acum uitându-mă la mai multe cărți decât aș putea citi într-o viață. Mă simțeam buimacă de încântare.

Coridorul făcea un unghi ascuțit la dreapta și apoi se sfârșea brusc. Trei uși albe se deschideau în afară, la stânga și la dreapta mea. Una din ele era închisă și din spatele ei se auzea muzica și țăcănitul cuiva care bătea la mașină. Celelalte două uși erau

deschise. Pereți albi cu ferestre înalte, podele acoperite cu covoare în nuanțe calde și prietenoase de roșu, auriu, cafeniu și ocru. Lumina ricoșa dintr-o suprafață în alta și se revărsa, în cele din urmă, pe coridor. Culorile acelea îmi întregeau sentimentul că pornisem pribeagă printr-o altă lume. Nu mai văzusem niciodată culori atât de plăcute și de luminoase. Tot ce se găsea în casa unchiului meu, și chiar și în cea a lui Lotti, era fie întunecat și în culori șterse, fie atât de țipător încât te dureau ochii. Mă înfioram de plăcere și-mi doream să fiu o carte sau o rază de soare și să rămân pentru totdeauna în casa profesorului.

Podeaua bucătăriei era acoperită cu plăci mari, verzi și albastre, dispuse într-un model geometric. Pereții erau de asemenea vopsiți în bleu și verde — dar nuanțele erau mai reci și mai șterse. Într-un mic bovindou, se găsea un scaun, chiar lângă fereastră, iar în altul, o măsuță din lemn, cu două scaune, de unde aveai priveliște înspre stradă. Zgomotele serii răzbăteau de afară, pe ferestrele deschise și pe plită se auzea o oală care clocotea.

Am pus săculețul pe masă. Și mi s-a tăiat răsuflarea. De jur împrejurul încăperii erau cărți poștale din întreaga lume, fixate în pioneze sau lipite pe dulapuri și pe orice altă suprafață de lemn disponibilă. Călăreți care galopau printr-un deșert pastelat, bărci cu pânze navigând pe o mare de argint, fructe în formă de grenadă și femei cu priviri misterioase în sariuri roșiatice și case de turtă dulce cu acoperișuri în formă de ceapă. Mă holbam la toate ca hipnotizată.

— Așadar, îți plac cărțile mele poștale, nu? a spus profesorul, apărând brusc în spatele meu.

M-am uitat la el nervoasă. Privindu-l în propria lui casă, părea mai gras și mai impozant decât era la magazin.

— Îți place să călătorești? a întrebat el domol și mi-a zâmbit.

— Nu am călătorit niciodată cu adevărat, i-am răspuns cu un glas tăios, doar în Kenya.

— Kenya?

— Acolo m-am născut.

Ochii îi scânteiau de curiozitate.

— Zău? Mereu mi-am dorit să merg acolo. Am auzit că e o țară minunată. O mulțime de animale.

— Este cea mai grozavă țară din lume, i-am răspuns cu mândrie și, chiar în timp ce o spuneam, mi-am dat seama că jucam teatru.

Nu era cea mai grozavă țară din lume. Era doar singura pe care o știam.

— Așadar nu ești indiancă? Dar frumusețea ta este întru totul indiană.

— Sunt jumătate gujarati, am răspuns repede. Mama mea este de acolo.

— Nu ai trăit niciodată în India? Dar familia ta este din India?

Nu am putut găsi un răspuns, era prea complicat de explicat. A râs.

— Nici nu contează. Să nu ne mai batem capul cu cine ești tu. Îți place să gătești?

— D-da, am răspuns șovăielnic.

— Atunci hai să vedem ce crezi tu despre cum gătesc eu.

Luându-mă de cot, m-a condus până la aragaz și a scos un capac mare din alamă de pe una din oale. Am întors instinctiv capul. În oală se dădea o luptă înverșunată între mirodenii și carnea de pui, întrucât nu se făcuse nici o încercare de a le cununa. M-am apropiat cu prudență. O superabundență de ghimber și coriandru preluase supremația. Mirodeniile nu fuseseră măcinate împreună dinainte. Scârboșenia rezultată mi-a întors stomacul pe dos.

— Hai, gustă.

Profesorul a băgat lingura înăuntru și a ridicat-o plin de speranță spre buzele mele.

Nu m-am încumetat să o gust. Mirosurile îmi spuseseră deja întreaga poveste. I-am întors spatele mâhnită.

— E îngrozitor. Ați...

M-am oprit de frică să nu cumva să par prost-crescută.

— Am ce? Am stricat-o? m-a întrebat cu un aer îngrijorat.

Părea mai puțin înfricoșător acum.

— Cred că e nevoie de un pic de usturoi și de ceva mai mult șofran.. Și de sare, i-am spus, politicoasă.

— Dar din astea deja am pus.

— P-pot să gătesc eu pentru dumneavoastră? i-am zis brusc, cu răsuflarea întretăiată de propria mea îndrăzneală.

A căscat ochii mari. Apoi, a început să râdă.

— Deci ție chiar îți place să gătești, nu? Atunci trebuie că ești o bucătăreasă bună.

Mă fixa cu privirea și, deodată, expresia i-a devenit șireată. Mi-am mușcat buzele nervoasă.

— Te rog, m-a poftit el, arătând spre bufet, ești invitata mea.

M-am mișcat repede și am început să mă concentrez cu pricepere asupra misiunii. Am luat un castron mic de ceramică, am pus înăuntru câțiva cățel de usturoi curățați și am mai aruncat înăuntru și puțin șofran și niște chili. Le-am zdrobit pe toate, scrâșnind din dinți pe măsură ce mirosul amestecului ajungea la mine.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi și am început să clipesc ca să scap de ele. M-am uitat din nou la profesor. Mă urmărea cu o privire atentă. Încăperea s-a umplut încet de umbre, pe măsură ce noaptea pătrundea prin ferestrele deschise. Cu cât se întuneca mai mult în bucătărie, deveneam din ce în ce mai conștientă de

prezența lui acolo, urmărindu-mă în tăcere și, într-un fel, m-am simțit mândră. Apoi, mi-am amintit ce spunea mătușica Latha despre bărbații francezi. Mi-am îndreptat atenția către mâncarea de pe aragaz, refuzând să-i întâlnesc privirea.

Am pus mirodeniile într-o oală, le-am amestecat repede și am pus capacul la loc.

— Puteți să-mi dați puțin iaurt? l-am întrebat fără să mă uit la el. Și niște zahăr.

Mi le-a dat pe amândouă fără să zică nimic. Am amestecat iaurtul înăuntru. Încetul cu încetul, mirosul amărui din oală s-a pierdut. Am dat focul mai mic.

— Lăsați-l așa încă zece minute și apoi stingeți focul, am spus.

S-a îndreptat către aragaz.

— Pot să gust?

Am încuviințat din cap. Și-a luat o lingură și a băgat-o în oală. Pe măsură ce gusta, se uita țintă la mine. Apoi, treptat, chipul i s-a relaxat de plăcere.

Mi-a zâmbit și mi-a luat mâna într-a lui. Instinctiv, mâna mi s-a strâns ca un ghem. Mi-a descleștat încet degetele, sărutându-le pe fiecare în parte. Mi-am smuls mâna și mi-am încleștat încă o dată pumnul. A izbucnit în râs.

— Îți mulțumesc, *ma princesse Indienne*[1], a spus el.

M-am simțit nespus de emoționată. Nimeni nu mă mai numise prințesă până atunci. I-am surâs, sfioasă.

Apoi, mi-a zis în șoaptă:

— Păcat că ești atât de tânără.

A plecat de lângă mine, îndreptându-se către măsuța albă de lângă fereastră unde era așezat paltonul meu. Apoi, s-a întors.

---

[1] Prințesa mea indiancă (fr.).

— N-am vrea să-l jignim pe unchiul tău, am dreptate? a râs și mi-a ținut paltonul ca să-l îmbrac.

Am întins mâna să-l iau. Însă nu m-a lăsat.

— Nu, nu, a zis și a clătinat din cap, așa se obișnuiește în Franța.

A ridicat din nou paltonul ca să mi-l îmbrac. Obrajii îmi ardeau.

Foarte protocolar, de parcă aș fi fost un oaspete de seamă, m-a însoțit de-a lungul coridorului. La ieșire, m-am întors ca să privesc pentru ultima oară apartamentul profesorului, dar, în schimb, m-am trezit față în față cu el. Într-o clipă, s-a năpustit asupra mea și a început să-mi sugă buzele. Mi s-a făcut scârbă și am încercat să-l împing.

— Vă rog. Eu... eu tre-trebuie să plec. Am... am întârziat, m-am bâlbâit eu.

Trupul său părea molatic și greoi ca o pernă. Apoi, mi-a dat drumul. Mi-a strecurat niște bancnote în mână.

— Pentru gătit. *Au revoir.*

Am strâns pumnul. Am îndesat bancnotele în buzunar.

— *Merci, et au... au revoir.*

Am traversat încet vechea curte interioară. Peste tot în jurul meu se distingeau contururile clădirilor albe și, deasupra lor, cerul. Era atâta liniște. Am rămas pe loc, gândindu-mă că, în sfârșit, măcar pentru puțin timp, fusesem și eu o parte din minunatul Paris. Am simțit crescând ceva în mine, oferindu-mi putere și siguranță, așa cum nu avusesem niciodată până în acel moment.

CÂND AM AJUNS la magazin, era întuneric și obloanele erau deja pe trei sferturi trase. Înăuntru, unchiul se plimba înainte și înapoi prin semiîntuneric.

— Unde ai fost? s-a răstit când am intrat și m-a apucat strâns de umeri. Ce a durat atât? Mătușa ta a sunat de două ori până acum. Am crezut că te-ai dus de mult direct acasă.

— Unchiule, eu am fost doar..., am început, simțindu-mă vinovată.

— Răspunde-mi doar la întrebări.

M-a zgâlțâit ca pe un sac de orez.

— Ce-ai făcut cu bărbatul ăla?

— N-nimic, unchiule, am îngăimat eu.

A făcut ochii mici.

— Nimic? a rânjit el. Și ți-a luat două ore ca să nu faci nimic?

— Te rog, ascultă-mă. Să-ți explic.

A întors capul.

— N-am chef să-ți ascult minciunile.

— Unchiule, te rog..., am rostit printre suspine. N-am făcut nimic rău.

— Nimic rău? Târfă nerecunoscătoare!

M-a zgâlțâit din nou, înfigându-și cu putere degetele în umerii mei.

— Ne-ai trădat.

— Nu-i adevărat, am țipat eu. M-a rugat să mă uit la mâncarea de pui și era îngrozitoare. Așa că i-am pregătit-o eu.

A râs când a auzit, iar gura lui a căpătat o expresie de neîncredere. Mă uitam la el cu disperare și simțeam o usturime și o amorțeală în obraji.

— Jur că e adevărat.

— Bineînțeles, tu n-ai făcut altceva decât să-i gătești puiul, mincinoaso!

Gura i s-a strâmbat într-un zâmbet și m-a lovit peste față. Am căzut peste tejgheaua cu mâncare gătită și am rămas nemișcată, cu ochii închiși. Poate că nu era decât un vis, mă gândeam.

— Leela.

Vocea unchiului părea temătoare. Am deschis cu prudenţă ochii.

— N-ar fi trebuit să pleci aşa.

— Dar, unchiule, tu mi-ai spus să plec. N-am făcut decât să gătesc, îţi jur pe mama mea.

Înfăţişarea i s-a schimbat.

— Să n-o pomeneşti pe mama ta în discuţia asta. Ar fi murit de ruşine dacă ar fi fost astăzi aici.

L-am privit ţintă pe Krishenbhai şi mi-am dat pe loc seama de toate trăsăturile care-l deosebeau de tatăl meu. M-am simţit teribil de singură.

Krishenbhai a început iarăşi cu o voce distantă.

— Vezi tu, eu ştiu totul despre tine.

Şi-a desfăcut pumnul drept şi a aruncat cu ceva în mine. Instinctiv, mi-am acoperit faţa cu mâinile. Ceva rece şi dur m-a lovit, apoi bancnotele s-au aşternut uşor împrejurul meu. Erau banii pe care nu-i înregistrasem ca să-i pun mai târziu deoparte în ascunzătoarea secretă. Mi-a venit să vomit, dar am reuşit cumva să mă abţin.

Am strâns repede toate hârtiile şi m-am ridicat.

— Unchiule, îmi pare rău. Am vrut să-i înregistrez, pesemne că am uitat, i-am spus, întinzându-i banii.

N-a vrut să-i atingă.

— Taci din gură. Sunt sătul de minciuni.

— Te rog, eu... unchiule, nu eşti corect cu mine, m-am apărat eu.

M-a întrerupt din nou.

— Să nu mă înveţi tu pe mine ce e corect. Tu n-ai fost corectă. Şi după tot ce am făcut pentru tine — te-am salvat de pe continentul

ăla uitat de lume, ți-am dat un acoperiș deasupra capului, am avut încredere în tine...

Furia a gonit spaima care-mi paralizase creierul. I-am spus liniștită:

— Nu ți-am înșelat încrederea. Sună-l pe profesor și roagă-l să-ți păstreze o porție din cina lui.

Unchiul s-a uitat la mine confuz, iar chipul i s-a mai îmbunat.

— Ei bine, poate c-am să-l sun sau poate că nu.

Apoi, uitându-se la ceas, a adăugat:

— Ai face bine să pleci. Mătușa te așteaptă cu nerăbdare.

M-am ridicat, răsuflând ușurată.

— Mulțumesc, unchiule.

N-a spus nimic, părea încă tulburat. M-am întors și am dat să ies afară pe ușă.

— Leela, m-a oprit glasul său. Trebuie să știi ceva înainte să te duci la ea. Când a sunat mătușa ta, mi-a spus încrezător, era atât de îngrijorată încât am crezut că va suferi un atac. M-am înfuriat și... i-am zis că...

S-a oprit. Pe chipul său se citeau deopotrivă teamă și regret.

— Ce? am întrebat nervoasă. Ce i-ai zis?

— Că tu ai hotărât să pleci. Că a fost alegerea ta, a spus în cele din urmă.

Am încremenit.

— *Ce* ai făcut? Lașule, i-ai spus că a fost alegerea mea? am strigat furioasă. Cum ai putut?

N-a îndrăznit să-mi înfrunte privirile. A dat din umeri neajutorat și mi-a întors spatele.

— N-am avut ce face.

L-am întrebat deznădăjduită:

— Şi eu ce o să-i spun?

M-a privit mâhnit.

— Găseşti tu ceva. Şi acum du-te, mi-a zis şi m-a bătut pe umăr. Încui şi vin şi eu mai târziu.

— Pot... pot să te aştept, m-am oferit bâlbâindu-mă. Ca să plecăm împreună.

N-a fost în stare să mă privească în ochi.

— Nu, nu e nevoie. S-ar putea să mai dureze. Tu du-te. Ai de pregătit cina. Mătuşica Latha te aşteaptă.

N-am avut cum să-l contrazic, aşa că am plecat.

Am alergat spre metrou. Cât a durat drumul lung până acasă, am încercat să-mi planific ce aveam de gând să-i spun. Aproape pe nesimţite, m-am trezit mergând pe lângă clădirile înalte, în formă de stupi, în care locuiam.

În apartament era linişte, lumina stinsă. M-am oprit în hol, neştiind ce să fac.

Uşa de la dormitorul mătuşii era întredeschisă şi înăuntru era întuneric. Am făcut un pas înainte. Tăcerea parcă prinsese viaţă şi se mişca în jurul meu. Simţeam că mă aşteaptă.

Am început să păşesc tiptil pe coridor. Când am trecut pe lângă dormitorul ei, m-a strigat.

— Leela.

— Mătuşico? am răspuns şovăielnic. Nu dormi?

— Nu. Intră.

Am deschis larg uşa şi am rămas în prag. Era suficientă lumină cât să disting contururile mobilelor şi trupul imens al mătuşii, întins pe pat. Când am intrat, s-a ridicat uşor.

— Intră, copilă. Nu sta acolo.

Am ajuns în mijlocul camerei. Părea calmă. Era prea întuneric ca să-i deslușesc chipul. Am început să vorbesc cu glas tremurând.

— Mătuşico, eu...

— Ai întârziat, m-a întrerupt liniştită, iar eu am zăcut aici, aproape leşinată de foame, aşteptând să vii.

— Ştiu, îmi pare rău, dar...

M-a întrerupt iarăşi.

— În timp ce tu fugiseşi cu un nenorocit de francez.

— Lasă-mă, te rog, să-ţi explic, i-am zis încercând să-mi păstrez calmul.

— Nu! a urlat ea. Nu vreau să-ţi aud minciunile. Ştiu pe unde ai umblat şi ce ai făcut.

— N-ai cum să ştii nimic, mătuşico. Doar eu îţi pot spune ce s-a întâmplat. Vrei să mă asculţi? am răbufnit eu.

Mătuşa a tăcut, uluită. Era prima oară când ridicam vocea la ea. Am continuat grăbit, înainte ca ea să-şi revină.

— M-am dus să livrez cumpărăturile fiindcă unchiul era...

M-am oprit, nefiind în stare să-i spun.

— ...era ocupat.

— Nu mă minţi. Ai plecat fără să spui o vorbă în timp ce unchiul ajuta pe cineva în spate.

— Nu-i adevărat, am strigat.

— Ba da, aşa este! a ţipat şi ea. Ai plecat fiindcă de-abia aşteptai să te dezbraci şi să-ţi faci de cap cu un străin împuţit.

— Nu mint, m-am apărat eu. Am mai făcut vreodată aşa ceva? Şi dacă aş fi fost vinovată, m-aş mai fi întors?

— Poate că nu, a spus mai liniştită. Dar ai furat de la mine.

Pentru o clipă, totul s-a făcut roşu. Apoi, prin pâcla roşiatică, am zărit chipul lui Krishenbhai. Gura lui strâmbă şi ochii lui avizi şi pătrunzători. Mi-am auzit glasul, ca un şuierat.

— Îndrăzneşti să mă faci ticăloasă, să mă acuzi că mă culc cu bărbaţi, când soţul tău...

Pe când rosteam cuvintele, am început să tremur.

— ...când propriul tău soț s-a culcat nu cu una, ci cu trei franțuzoaice anul acesta?

— Mincinoaso, a țipat mătușa, târfă nemernică ce ești, hoațo!

Am rămas nemișcată, lăsând cuvintele să mă împroaște.

În cele din urmă, am rostit încet, rece, ca un savant:

— Da, da. Poate că așa și sunt sau chiar mai rău. Dar ce-ar fi să treci pe la magazin într-o după-amiază și să arunci o privire în camera din spate? Ca să vezi cu ochii tăi cine minte.

Mătușa s-a sprijinit de perne și gura i s-a deschis și i s-a închis la loc, de parcă ar fi fost un pește pe uscat.

— Sau poate că deja știi..., i-am zis pe un ton batjocoritor.

Mătușica Latha aproape că s-a ridicat de tot din pat de mânioasă ce era.

— Afară, a zbierat, ieși afară!

Am privit-o țintă, înfricoșată, iar gheața care-mi înconjura sufletul s-a spart. M-am întors și am părăsit încăperea, închizând ușa după mine.

PARTEA
a doua

Unu

— Am rămas pe coridor, neştiind ce să fac. În spate, se auzeau gemetele mătuşicii Latha şi foşnetul aşternuturilor sub povara suspinelor ei convulsive. Sunetul răzbea prin mine şi ricoşa dintr-o parte în alta a coridorului. M-am îndepărtat ca să nu-l mai aud. Holul era liniştit, netulburat. Am măturat cu privirea încăperea, lăsând ordinea desăvârşită să-mi pătrundă simţurile. Încăperea era cufundată în întuneric, doar o rază firavă de lumină se strecura pe sub uşă.

Nu ştiu cât timp am rămas neclintită în bezna. Deodată, am simţit prezenţa cuiva care stătea în uşă. Mi-am înălţat privirile, am devenit lividă. Mătuşica Latha arăta înfiorător. Avea obrajii supţi şi pleoapele umflate, iar ochii ei erau parcă mici crăpături.

M-am simţit cuprinsă de remuşcări.

— Mătuşico, îmi pare... r-rău.

— De ce? m-a întrebat cu un surâs amar. Crezi că părerile de rău mai pot repara ceva? Frumoase vorbe, nu? Ucizi pe cineva şi apoi spui că-ţi pare rău.

— Mătuşico, te rog, n-am vrut să spun asta.

— N-ai vrut să o spui? Adică ai minţit?

— Nu, dar... îmi pare rău, eram furioasă... eu...

— Nu mai repeta vorbele astea. Le detest, să ştii. Şi pe tine te detest.

— Nu, te rog.

Am început să plâng cu sughiţuri.

— M-ai distrus. Tu, cu furia ta meschină şi egoistă, a izbucnit vocea mătuşicii Latha şi spectacolul suferinţei ei era oribil.

Figura ei părea gata să se descompună atunci când a scuipat cuvintele printre dinţi:

— Ai transformat viaţa mea, vieţile noastre, casa noastră, într-un coşmar. Ieşi afară, pleacă.

Nu-mi mai rămânea altceva de făcut. M-am îndreptat încet spre coridorul luminat de neon, închizând uşa în urma mea.

Când am ieşit din clădire, strada era pustie, în afară de maldărele de gunoi, îngrămădite la fiecare colţ de stradă şi în pragul fiecărei uşi.

Vântul mătura străzile, scoţând un şuierat desprins parcă dintr-o altă lume, ca aburul dintr-o oală sub presiune.

Nimic nu se mişca în afară de lucrurile bătute de vânt. Am cotit şi vântul m-a înşfăcat cu putere. M-am lăsat purtată pe străzi ca o bucată de ziar, plutind în derivă, simţindu-mă ca un om al străzii şi eliberată, în chip straniu. Mă simţeam uşoară, aproape imponderabilă. Clădiri tăcute se ridicau impunătoare în jurul meu, cu faţadele lor pestriţe. Am râs de ele, cum stăteau acolo neclintite, neputând să ţină pasul cu mine, până când am simţit lacrimi pe obraji. Am trecut mai departe şi am ajuns pe şosea. Vântul mă purta în continuare.

Deodată, urechile mele au surprins un nou zgomot, prin beznă — zgomot de paşi, pe jumătate alergând, pe jumătate alunecând pe pavaj. Am iuţit pasul. Paşii din urma mea s-au accelerat şi ei. Picioarele mele aproape că au luat-o la goană. Zonele întunecate dintre felinare deveneau din ce în ce mai întinse. Nu mai distingeam zgomotul paşilor de bătăile inimii mele. Am cotit din

nou şi vântul m-a părăsit brusc, trecând cu putere pe lângă mine în timp ce alergam. Au început să mă doară plămânii şi să-mi pierd răsuflarea. Eram atât de speriată, încât aproape că nu mai ştiam să respir. Începusem să-mi pierd energia şi paşii mi s-au îngreunat. Am încercat să ţip. Dar nu a ieşit nici un sunet. Străzile erau complet pustii, cufundate în tăcere.

Am alergat întruna până când gura tunelului a răsărit în faţa mea, sub autostradă. Explozii de sunete zguduiau tunelul. Simţeam degete invizibile care mă înşfăcau din toate părţile. Am alergat fără să mă gândesc la nimic, până când am întrezărit drept înainte luminile satului. Atunci am încetinit pasul. Satul părea pustiu. Paşii mei răsunau puternic în tăcere. Un motor de motocicletă a pornit pe o străduţă în spatele meu. Am sărit într-o parte, în umbra unei uşi şi m-am împiedicat de ceva moale şi mişcător, învelit în nişte zdrenţe.

În cele din urmă, am ajuns la metrou şi am coborât treptele ce duceau în subteran, cu un sentiment de recunoştinţă. În staţie nu era nimeni. Am stat pe marginea peronului. Pe peronul de vizavi, un grup de bărbaţi stăteau de vorbă şi fumau. S-au uitat la mine cu ochi reci de prădători. Am privit în jos, către şine.

În sfârşit, metroul a sosit.

Am mers, cred, ore întregi. Zgomotul metroului mă scutea de orice gând. Ceilalţi călători se ţineau la o distanţă prudentă faţă de mine.

Pântecele a început să-mi forfotească, muşchii încordându-se şi destinzându-se la nesfârşit pentru a potoli foamea dinăuntru. Am hoinărit prin vagoanele aproape goale, căutând ceva de mâncare. Până la urmă, am găsit un pachet de alune caramelizate, pe jumătate gol. Le-am înfulecat, pe nemestecate. Durerea de stomac mi s-a accentuat. La ora unu, am coborât din vagon, la terminal.

Peste tot erau numai poliţişti cu câini, alungându-i pe oamenii fără adăpost afară din vagoane. S-au uitat la mine cu ochi sticloşi. Le-am evitat privirile şi m-am alăturat mulţimii care urca treptele către ieşire.

Afară mă aştepta o lume străină. Era ceva presant în mersul celor de pe stradă, păşeau aproape ca nişte umbre până erau împiedicaţi de câte un far sau de câte o maşină în viteză; bărbaţi care mergeau cu paşi rapizi de panteră, deopotrivă încrezători şi ameninţători. Privirile lor pătrundeau prin mine, reci precum crivăţul, familiare şi totuşi glaciale, măsurându-mă din cap până-n picioare. Precum marii vânători de pe pajiştile africane, ce-şi cunosc îndeaproape prada.

Instinctiv, am făcut cale-ntoarsă, aşteptând în umbră până când am rămas singură pe stradă. Pe trotuar zăceau frunze moarte, adunate în grămezi întunecate sub pomii golaşi. Mi se lipeau umede de glezne când treceam pe lângă ele. Nu ne lăsa să pierim aici în frig, păreau să grăiască. Le-am mângâiat sălbatic, cu mâini apatice şi îngheţate.

Mi-am strecurat mâinile în buzunarele fustei şi am simţit hârtii foşnindu-mi printre degete. Am scos curioasă hârtiile şi m-am trezit ţinând strâns în mână nişte bani. Deodată m-am simţit mai bine. Puteam să îmi petrec noaptea într-un hotel şi să mă întorc în ziua următoare sau chiar peste două zile, când Krishenbhai şi mătuşica Latha aveau să fie cu adevărat îngrijoraţi.

Am găsit în cele din urmă un hotel pe o străduţă ce pornea din bulevardul Republicii. Lângă uşă, era o sonerie. Am apăsat butonul.

Portarul s-a ridicat de la biroul de recepţie. M-a măsurat cu privirea. Înainte să apuce să zică ceva, am cerut răspicat o cameră cu un singur pat.

Continua să se holbeze la mine.

— E plin, mi-a spus.

— Dar afară scrie că aveţi locuri libere.

A deschis gura să zică vreo grosolănie, dar m-am grăbit să-l întrerup.

— Am nevoie doar de un loc unde să dorm în noaptea asta.

— Noaptea asta. Aşa zic toţi.

Avea cei mai ciudaţi dinţi pe care i-am văzut vreodată. Erau înclinaţi cu toţii spre interior într-un unghi de şaizeci de grade. Mă holbam întrebându-mă cum o fi reuşind să mănânce. A închis gura.

— N-avem decât una cu două paturi, a mormăit ursuz, şi costă patru sute de franci.

— Poftim? am exclamat. Afară scrie că preţul pentru o cameră dublă este de trei sute de franci.

— Ei bine, asta-i tot ce am. Ar trebui să fii recunoscătoare că nu te-am azvârlit afară.

— Arată-mi camera, i-am spus tăios.

Mi-a întins ţâfnos registrul.

— Semnează aici. Şi am nevoie de paşaport sau de *carte d'identité*[1].

Am înlemnit. N-aveam nici un fel de acte la mine. Unchiul îmi luase paşaportul în ziua în care sosisem. Am respirat adânc şi am scos ultima hârtie de o sută de franci.

— Paşaportul e acasă. Nu m-am gândit să-l iau cu mine. Nu plănuisem să rămân în oraş noaptea asta, dar am pierdut ultimul metrou, am zis cât mai demn cu putinţă. Credeţi că asta e o garanţie suficientă?

Şi i-am îndesat hârtia de o sută de franci în mână.

[1] Buletin de identitate (fr.).

Doi

În dimineața următoare, Parisul arăta altfel. Magazinele erau deschise, vitrinele scânteiau în soare. Zgomotul traficului, cu țipete de claxoane și motoare în trombă, era deopotrivă asurzitor și reconfortant. Străzile și cafenelele erau înțesate de oameni. Nimeni nu mă privea ciudat, nimeni nu mă observa.

M-am dus la o cabină telefonică și am sunat-o pe Lotti la școală.

— Unde ești? m-a întrebat. Am fost atât de îngrijorată când a sunat mătușa ta azi-noapte să întrebe dacă ești cu mine...

— Sunt la un hotel.

— Deci plănuiseși să fugi, nu? Ce curaj! a exclamat ea.

— Nu, pur și simplu s-a întâmplat. Unchiul... Mă rog, lasă, e prea lungă povestea.

— De unde suni, de la hotel?

— Nu. Nu prea știu unde sunt, undeva pe lângă Nation, cred. Într-un *tabac*[1].

— Vin să te iau. Ne vom întoarce și îi vom înfrunta împreună.

— Lotti, i-am zis cu glas stins, nu cred că mă vor înapoi. Mătușa...

— De ce? Ce s-a întâmplat? a întrebat Lotti nerăbdătoare.

[1] Tutungerie (fr.).

— I-am spus despre întâlnirile lui Krishenbhai din timpul amiezii.

În mod neaşteptat, a râs.

— Aşa se explică.

— Ce anume?

— Am auzit-o azi-noapte pe mătuşa ta spunându-i mamei la telefon că au crescut un şarpe la sân. Au zis că n-ai nici un fel de principii şi că eşti o hoaţă.

— Poftim? Nu sunt o hoaţă. Ei mă pun să muncesc fără ca măcar să mă plătească, am replicat furioasă.

— Ştiu, ştiu, a încercat Lotti să mă liniştească. Probabil că erau vorbe aruncate la mânie. Cu toate că, a adăugat ea cu inima strânsă, mătuşica Latha părea foarte calmă, nici măcar nu gâfâia.

Am tăcut amândouă.

— Uite ce e, Leela, a spus Lotti în cele din urmă, trebuie să mă întorc la ore, altfel profesorii se vor întreba ce-i cu mine. Cum se numeşte *le tabac*?

— Le Scorpion.

— Pe ce stradă?

— E lângă ieşirea de la metrou, la intersecţia dintre *rue du Rendez-vous* şi *boulevard de Picpus*.

— Vin să te retrag într-o oră.

— Bine.

Am fost atât de uşurată, încât am şi uitat să-i spun că retrag şi *retrouve*[1] nu însemnau acelaşi lucru.

CÂND A AJUNS LOTTI, m-am agăţat de ea. Am comandat cafea şi croasanţi. A plătit Lotti.

[1] Reîntâlnesc (fr.).

— Păstrează-ți banii. Vei avea nevoie de fiecare bănuț, mi-a zis. Nu cred că mătușica Latha se va grăbi să te aducă înapoi. M-a sunat la școală, chiar după ce ai închis tu.

— Ce!

Eram uluită.

— Mda. M-a rugat să-ți transmit să nu te mai întorci.

Am tresărit și am închis ochii, retrăind evenimentele din noaptea precedentă. Când am deschis ochii, eram hotărâtă. M-am uitat la Lotti care mă privea îngrijorată.

— Lotti, nu mă mai întorc vreodată acolo. Mai bine ajung o târfă.

Lotti a început să râdă.

— *Quel melodrame. Tu n'es qu'un bébé!*[1]

Apoi, a devenit din nou serioasă.

— Povestește-mi tot, mi-a cerut ea.

I-am spus totul, începând cu telefonul profesorului și încheind cu noaptea petrecută la hotel. Nu mi-a spus nimic după ce am terminat.

— Ți-am adus ceva de-al tău, a spus în sfârșit și mi-a înmânat o pungă de plastic.

Mătasea de culoarea focului dinăuntru a început să facă ape în lumină. Era sariul de la cununia mamei.

— Cum de l-ai găsit, Lotti?

— Zăcea prin casă. Ții minte, l-ai adus săptămâna trecută ca să-mi arăți cum se pune.

— Cât mă bucur. Mulțumesc. E singurul lucru la care chiar că n-aș vrea să renunț vreodată.

Am apucat punga, îmbrățișând-o în același timp pe Lotti.

Apoi, a devenit din nou serioasă.

[1] Ce mai melodramă. Ce copilă ești! (fr.)

— Dar mama ta? m-a întrebat cu ezitare în glas. N-ar trebui să-i spui?

— Mama are o nouă viață, i-am spus cu amărăciune. Și, oricum, nu-i știu numărul de telefon.

— Trebuie să-i scrii, a zis Lotti în cele din urmă.

Mă simțeam deznădăjduită.

— Ar putea dura săptămâni întregi până să vină.

— Știu asta. Dar e posibil să știu pe cineva care te-ar putea ajuta.

— Pe cine? am întrebat cu înflăcărare.

— Îți amintești de fata aceea de care ți-am povestit, pe care am cunoscut-o într-o *épicerie* indiană?

— Cea care e fotomodel?

Am privit-o absentă.

— De ce-ar vrea să aibă de-a face cu mine un fotomodel?

— Prostuțo, Maeve locuiește singură de la cincisprezece ani. Te-ar putea lăsa să stai cu ea.

Înainte să am ceva de obiectat, și-a croit drum până la telefon, având grijă să-și unduiască obraznic șoldurile prin fața bărbaților de la bar.

Cinci minute mai târziu, s-a întors, senină.

— Totul e aranjat, mi-a spus fericită. Maeve a zis să te duc imediat la ea acasă.

— D-dar, Lotti, ce-i voi spune? Ea... Eu n-am mai locuit cu nici un francez până acum. Și unde mai pui că va trebui să vorbesc numai în franceză. Nu... nu știu dacă pot.

— Firește că poți, mi-a zis Lotti pe un ton încurajator. Doar ai vorbit în franceză de nu știu câte ori.

Deodată s-a înfuriat.

— Ai vrut să scapi, mai ții minte? Bine ai venit în Franța!

— Eu n-am vrut de la bun început să vin în Franţa, am răspuns cu ardoare. A fost ideea mamei.

Am coborât la metrou şi am prins un tren spre Place d'Italie. Această parte a oraşului mi-era încă necunoscută. Era un amestec bizar de clădiri vechi şi noi şi bulevarde întinse. La un colţ de stradă se afla un McDonald's, iar mobilierul din plastic şi culorile ţipătoare şi artificiale dădeau locului un aer ireal, de desen animat. La un alt colţ, se găsea o veche *brasserie*, cu blocuri uriaşe de gheaţă în faţă, peste care erau aşezate tot soiul de crustacee. Am traversat strada spre McDonald's. O bătrână cu părul alb, cu picioare subţiri, stătea şi cerşea, ţinând o pancartă în mână. Am tresărit, imaginându-mă pe mine în locul ei.

Am mers până am ajuns pe strada lui Maeve. Apartamentul ei se afla într-un imobil îngust de cinci etaje, înghesuit între două clădiri obeze, de un gri-cenuşiu. Semănau bine cu clădirea în care locuia mătuşa. Singura deosebire era că aici vedeai înşirate pe trotuare maşini cochete, pereţii nu erau acoperiţi de graffiti, iar asfaltul era din beton solid, fără gropi.

Lotti a format codul şi am ajuns într-un foaier mic şi întunecat. Acoperişul era foarte jos şi foaierul era lung, ca un coridor. Am urcat cele cinci etaje de trepte circulare şi ne-am trezit pe un palier cu trei uşi. Cea din stânga s-a deschis şi în prag s-a ivit o siluetă înaltă, îmbrăcată în negru, încadrată în pătratul de lumină.

Maeve era foarte înaltă. Trupul ei, conturat de lumina cenuşie, era lung şi arcuit: picioare lungi, coapse rotunjite, o talie lungă şi îngustă, sâni plini. Am rămas în urmă, simţindu-mă ca o intrusă.

— *Salut, ma petite Lotti. Ça fait longtemps. Qu'est que tu deviens?*[1]

---

[1] Salut, micuţa mea Lotti. A trecut ceva timp. Ce mai faci? (fr.)

Maeve a sărutat-o ceremonios pe Lotti pe ambii obraji, în aer, şi apoi, spre surprinderea mea, a îmbrăţişat-o rapid. Şi-a oprit pentru puţin timp privirile asupra mea. Nu a părut încântată de ce a văzut, căci m-a ignorat mai departe, îndreptându-şi din nou atenţia asupra lui Lotti.

— Mă bucur să te văd, Lotti. De ce nu treci mai des pe la mine? Am nevoie de cineva să-mi arate cum să folosesc mirodeniile alea pe care le-am luat împreună, ţi-aminteşti? a zis cu o voce joasă, guturală.

Lotti a zâmbit şi a ridicat delicat din umeri, continuând să o privească pe Maeve ca fermecată.

— Atunci, ţi-am găsit persoana potrivită, Maeve, a spus râzând şi m-a tras mai în faţă. Ea este Leela. Este o bucătăreasă desăvârşită şi e o adevărată magiciană cu mirodeniile.

— Serios?

Maeve m-a privit mai atent şi a zâmbit în treacăt. A deschis larg uşa şi ne-a invitat înăuntru. Fără să aştepte să vadă dacă o urmăm sau nu, s-a întors şi a intrat. Am urmat-o încet în apartament. Mai întâi Lotti, iar eu ultima.

Lumina m-a orbit la început. Apoi, pe măsură ce ochii mi s-au obişnuit cu strălucirea aceea, am realizat că încăperea era de fapt destul de îngustă, dar lipsa mobilelor, ferestrele uriaşe şi pereţii albi o făceau să pară spaţioasă. Mirosea a nou, un miros impersonal, de parcă nu fusese locuită până atunci. Încăperea nu avea nimic delicat, totul era înalt şi cu muchii ascuţite: taburete înalte din oţel, o masă îngustă şi o canapea neagră, nu prea lată. Pe pereţi atârnau trei picturi în alb, negru şi gri — nişte peisaje selenare stranii. Culoarea era aplicată în straturi groase pe pânză, dând tabloului un aspect de înveliş dur. Le-am privit cu luare-aminte.

— Ce părere ai? a întrebat Maeve, strecurându-se încet în spatele meu.

În mijlocul decorului modern, restrâns, era o apariție neobișnuit de exotică. Avea părul blond de culoarea mierii și pielea catifelată. Ochii și sprâncenele erau închise la culoare. Dar pe toate acestea le-am remarcat mai târziu. La început, buzele ei mi-au captivat atenția. Suprafața lor era luminoasă și plină de imperfecțiuni ca învelișul unei căpșuni. Cutele și crăpăturile care le brăzdau nu făceau decât să reflecte rotunjimea lor desăvârșită. O aluniță mică și cafenie, în colțul buzei, scotea în evidență extravaganța acelei guri. Buzele lui Maeve erau încarnarea senzualității trupești la care poți visa, dar pe care nu ți-o poți închipui niciodată limpede. Până în clipa când întâlnești buzele lui Maeve.

— Îmi amintesc de zidurile din zona veche a orașului Mombasa, pe care sunt lipite la întâmplare, unele peste altele, straturi întregi de afișe rupte, decolorate de ploaie.

— Serios? Nimeni n-a mai spus asta până acum.

A surâs și, pentru întâia oară, surâsul i s-a oglindit și în priviri. Avea niște ochi stranii — ca niște mlaștini în care se oglindeau nori întunecați de ploaie. Păreau stinși și goi. Ochi hibernali, m-am gândit. Genele dese și curbate, ușor înclinate în jos la capete, dădeau un aer și mai misterios ochilor ei.

— Dar mi se pare că ai dreptate. E o descriere bună, a zis ea.

I-am zâmbit și eu, ușurată și fascinată. Nu părea deranjată că o priveam atât de insistent. Surâsul i-a reapărut.

— Vino, așază-te și hai să stăm de vorbă, mi-a ordonat.

Lotti și cu mine ne-am îndreptat supuse spre canapeaua îngustă și neagră, lipită de perete, vizavi de tablouri.

— Ați găsit ușor casa? a întrebat Maeve, politicoasă.

— O, da, a replicat Lotti. Indicațiile tale au fost perfecte.

M-am uitat la ea mirată, nu-i stătea în obicei să ridice în slăvi pe cineva, mai ales pentru ceva atât de mărunt. A sunat aproape exagerat. Pe de altă parte, și Lotti era metamorfozată de frumusețea lui Maeve. În fața ei, părea altfel, mai mică, mai îndesată, mai neagră — un pitic îngălat pe lângă înalta regină a zânelor.

— Ți-am adus-o pe Leela, i-am auzit glasul, fiindcă și tu ai fugit din Strasbourg, de la părinții tăi și ai venit la Paris când aveai șaisprezece ani.

— Nu tocmai, a spus Maeve pe un ton sec. N-am fugit de la părinții mei. I-am părăsit — ca să fiu liberă.

M-am întors spre ea ca să zic ceva în apărarea lui Lotti. Dar nu mi-a venit nimic în minte. Lumea lui Maeve mi-era complet străină. Mi-am coborât privirile, la fel de stânjenită ca și Lotti.

Maeve ne-a privit pe amândouă și ne-a întrebat brusc în engleză:

— Vreți o cafea?

Avea un ușor accent american. Mai întâi am refuzat, din politețe, dar Lotti mi-a aruncat o privire amenințătoare și m-a înghiontit. După ce Maeve s-a îndreptat spre bucătăria micuță, Lotti a rostit șuierător:

— E musai să accepți cafeaua prima oară, altfel nu vei ajunge niciodată să-i cunoști pe francezi. Și să nu ceri lapte, s-ar putea să nu aibă și să se simtă jenată.

— Cum..., am fost gata să-i răspund indignată lui Lotti, furioasă fiindcă mă făcuse să mă simt ca o ignorantă, dar ea și-a dus degetul la buze.

Maeve se întorcea, aducând o tavă cu trei ceșcuțe și un bol albastru de ceramică plin cu bucățele de zahăr cubic. M-am ridicat

să o ajut, dar ea nu mi-a dat atenție, așezând tava, cu o grație firească, pe măsuța din sticlă din dreptul nostru. Apoi, s-a dus după cafea. Parc-ar fi un mamba verde, am gândit eu, frumoasă, puternică și care nu se supune decât propriilor reguli.

— Nu-ți face griji. Ți se va părea drăguță odată ce vei ajunge să o cunoști, mi-a spus Lotti.

Am privit-o cu scepticism.

— De fapt, e puțin diferită la ea acasă, a mai dres-o ea. Eu n-am mai întâlnit-o decât în afară.

— Atunci, cum ai îndrăznit să o rogi să mă lase să stau la ea? am murmurat înspăimântată.

— Pe cine altcineva să rog dacă nu pe ea? a replicat indignată Lotti.

— Dar dacă ar fi refuzat?

— Dar nu a refuzat, nu? a zis Lotti calmă.

Maeve s-a relaxat după ce a băut din cafea.

— De ce ai fugit? Nu e cam neobișnuit pentru o fată indiancă?

— Am vrut mai mult de la viață decât băcănia unchiului, am mințit eu.

A luat o înghițitură din cafea.

— Părinții mei locuiesc la Strasbourg. Un oraș teribil, mic, provincial. Toată lumea cunoaște pe toată lumea. Mi-am dorit mai mult. Așa că am venit la Paris.

— E un oraș grozav, am repetat eu prostește ceea îmi spusese unchiul când am sosit.

Brusc, mi s-a făcut dor de acele zile. Și atunci fusesem nefericită, dar nu în același fel. Era numai vina mea, constata o voce necruțătoare din mintea mea. M-am străduit să fiu atentă la Maeve.

— Cu condiția să cunoști oamenii potriviți, spunea ea. Altfel, totul e un coșmar. Devii invizibil și aluneci în gropile din asfalt.

— Și cine sunt acești oameni? am întrebat, nervoasă.

— Oh, jurnaliști, artiști, modele, creatori de modă, *hommes d'affaires*[1]. Oameni pe care îi poți vedea la toate petrecerile și în reviste.

— Înțeleg.

Mă simțeam copleșită.

— Eu cunosc destui, a spus Maeve cu mândrie.

I-am privit chipul cel frumos.

— Cred că și ei sunt încântați să te cunoască, am spus, spontan.

Expresia i s-a încordat. M-a privit suspicioasă.

— Ce vrei să spui?

— Păi... că ești atât de frumoasă, nu e de mirare că-i cunoști pe toți, am răspuns, timidă.

Expresia i s-a destins și a râs.

— Deja îmi place să te am prin preajmă. Ești binevenită să stai aici cât dorești.

Și-a aprins o țigară — aurie, ca părul ei.

— Fumezi? m-a întrebat.

Țigara a atras atenția asupra mâinilor ei frumoase, cu degete lungi și fine.

— Nu, am replicat.

A ridicat din umeri, iar fumul subțire îi ieșea pe nările ușor dilatate.

— Mi-ar plăcea să învăț, am spus în timp ce urmăream cu privirea rotocoalele de fum.

A zâmbit și ochii ei de un gri-cenușiu s-au făcut mici.

[1] Oameni de afaceri (fr.).

— N-o face. E un obicei prost — doar dacă poţi să o faci cu mai multă eleganţă decât oricare alt fumător. Asta mă include şi pe mine.

Şi-a dus din nou ţigara la gură. Buzele ei roşii s-au ţuguiat în formă de boboc atunci când a tras adânc în piept şi s-au deschis apoi, când a expirat.

M-am uitat la ea şi mi-am dorit să pot avea buze ca ale ei.

— Atunci, n-am să fumez niciodată.

Privirile ni s-au întâlnit şi Maeve a râs.

Trei

Am stat cu Maeve trei luni de zile. Nu făceam mai nimic, stăteam doar pe balconaşul ei afară şi priveam spre ferestrele vecinilor sau jos spre stradă. Libertatea aceea bruscă mă făcuse apatică. Acum, că ajunsesem să trăiesc efectiv în oraş, nu-l mai găseam la fel de fermecător. Străzile erau înţesate de figuri ostile. Am făcut din apartamentul lui Maeve propria mea temniţă şi priveam Parisul în siguranţa deplină a balconului ei.

Curând am ajuns să cunosc pe dinafară obiceiurile oamenilor din cartier. Priveam la maşinile care se opreau, erau parcate şi porneau apoi din nou, şi la oamenii dinăuntru. Trupurile li se îndoiau şi arătau ca nişte puncte fără picioare când se urcau în maşină şi îşi recăpătau apoi forma umană când ieşeau afară. Le priveam pe tinerele mămici care ieşeau pe la ora unsprezece cu bebeluşii în cărucioare, îndreptându-se către parc. După-amiaza, priveam fetiţele care ieşeau în goană de la École Maternelle[1] şi se aruncau în braţele părinţilor lor. Priveam lumea la fel ca şi cuplul de bătrânei din clădirea de peste drum. Atâta doar că eu îi priveam şi pe ei. El purta o cămaşă de noapte roşie, iar ea, una cu flori. Nu-şi vorbeau niciodată şi nici nu împărţeau balconul. El ieşea dimineaţa ca să citească ziarul. Ea ieşea la unsprezece şi la două ca să vadă copiii

[1] Grădiniţă (fr.).

şi bebeluşii. Când previzibilul scenei mă obosea, mă întorceam în cameră şi mă culcam.

O dată pe săptămână, Lotti telefona sau venea în vizită. Câteodată îmi aducea bani şi veşti despre mătuşica Latha şi Krishenbhai. La o săptămână după ce am dispărut, s-au dus la Lotti şi au încercat să o intimideze ca să le spună unde eram. Au ameninţat să o ducă la poliţie. Atunci au intervenit părinţii lui Lotti şi i-au dat afară. Drept urmare, cele două familii au încetat să se mai viziteze. Când am auzit, mi-a părut rău de mătuşica Latha. Îi distrusesem şi viaţa socială şi încrederea în soţul ei. Dar mi-a părut şi mai rău când Lotti mi-a spus cum a reacţionat tatăl ei când ea i-a mărturisit că mă ţinuse ascunsă. Îi interzisese să mă mai vadă. M-am simţit îngrozitor. Nu făcusem nimic rău. De ce erau soţii Ramdhune atât de hotărâţi să mă pedepsească? Lotti nu avea nici un răspuns. După aceea, n-am mai vorbit despre părinţii ei. Vizitele ei au continuat. Când venea, ne spunea o grămadă de povestioare amuzante şi spirituale despre cartierul ei şi despre colegii ei de clasă. Dar poveştile ei mă enervau acum. Îmi aminteau de o lume din care nu mai făceam parte. Numai alături de Maeve simţeam că trăiesc. Parisul era oraşul ei, şi viaţa lui părea să o învăluie, plină de freamăt şi speranţe. Când eram alături de ea, simţeam că iau şi eu parte la acea viaţă.

I-am scris mamei şi am implorat-o să mă ia în Anglia. I-am făgăduit să muncesc din greu şi să-i plătesc înapoi fiecare bănuţ pe care avea să-l cheltuiască cu mine. Dar unicul ei sfat a fost să mă întorc acasă la unchii mei, să-mi cer iertare pentru ce am făcut şi să-i rog să mă primească înapoi. „M-ai făcut de ruşine", mi-a scris ea. „Cum ai putut fi atât de nerecunoscătoare? Unchiul şi mătuşa ţi-au dăruit totul. Du-te şi cere-le iertare. Krishenbhai te-a şi iertat deja. Pe mătuşica Latha ai rănit-o teribil când ai

încercat să-i distrugi bunul cel mai de preț, căminul. Dar sângele apă nu se face, te va primi înapoi." Scrisoarea se încheia fără vreo precizare legată de Anglia. Nu i-am mai scris mamei niciodată de atunci.

După vreo lună, am început să-mi caut de lucru. Am făcut tot felul de munci de ocazie, am călcat și am spălat rufe, am făcut curățenie prin case. Dar slujbele erau puține și doritorii mulți. Uram să stau la coadă împreună cu trei sau patru femei între două vârste cărora îți venea să le plângi de milă și să mă interesez de slujbe pe care nici măcar nu le voiam. Mă întrebam cum erau viețile lor. Nu intram niciodată în vorbă, nici chiar când ne întâlneam de mai multe ori, interesându-ne de aceeași slujbă. Până la urmă, am fost angajată timp de o săptămână la o brutărie. În fiecare dimineață, trebuia să ajung acolo la cinci. Munca mea consta în a scoate pâinile și croasanții din cuptor și a le înșira la răcit pe o tavă lungă din oțel. Apoi, trebuia să le aranjez pe raft. Mirosul pâinii mă încânta și tinerii brutari flirtau cu mine din priviri. Și puteam să iau pe gratis pâine pentru acasă. La sfârșitul săptămânii, mi-au cerut actele.

— Ce acte? am întrebat și inima mi s-a făcut cât un purice.

— *Ta carte d'identité*, firește. Ne trebuie la impozite, s-a răstit femeia.

— Am... uitat-o acasă, am spus, simțindu-mă vinovată.

M-a privit suspicioasă.

— Atunci te vom plăti mâine când îți vei aminti să o aduci.

Nu m-am mai întors. Nu știam ce să fac. Aveam nevoie de Lotti.

Într-o zi, a sunat.

— Plec la Toulouse, mi-a zis din senin.

— Ah, înțeleg. De ce?

— În vacanță.

Am răsuflat ușurată.

— Și... și cât stai?

— Trei luni.

— Ce?! De ce?

— Păi... fiindcă... am cunoscut pe cineva și vreau să fiu cu el.

— Și el e din Toulouse? am întrebat prostește.

— Nu. E din Paris. Dar bunicul lui are acolo o fermă pe care i-a lăsat-o moștenire. O să mergem împreună.

Dar eu? Eu cum mă voi descurca?

— Și... și părinții tăi? Ei ce zic?

— Habar n-au. Cred că particip la un seminar special de pregătire pentru examenul de profesorat.

— Ah.

Am vrut să o rog să nu plece. Am deschis gura ca să-i povestesc despre brutărie. Dar am simțit imediat că nu i-ar păsa. La fel ca și pentru mama, ce puteau să însemne pentru ea problemele mele?

De atunci, am încetat să mai caut de lucru. Pe Maeve n-a deranjat-o. Nici ea nu părea să lucreze prea mult. În cele mai multe zile, nici nu-și părăsea camera până la prânz. Ieșea împleticindu-se, cu părul ciufulit, cu urme de machiaj pe față, târând după ea mirosul stătut de fum de țigară și respirație matinală. Fără să se uite la mine, fără să zică bună dimineața, se îndrepta spre ceașca de cafea pe care i-o întindeam. O dădea pe gât dintr-o înghițitură și se întorcea grăbită la ea în cameră ca să se îmbrace. În fiecare zi, lua prânzul în oraș, fie cu unul din bărbații care veneau să o ia și pe care-i lăsa să aștepte cel puțin o jumătate de oră, fie cu câte un grup de prieteni la o *terrasse de café*[1] la modă. După ce pleca, făceam curat prin casă și îi strângeam patul.

---

[1] Terasa unei cafenele (fr.).

Maeve se întorcea de obicei pe la patru, având aproape întotdeauna o pungă de cumpărături în mână. Beam împreună o cafea din nişte ceşcuţe minuscule şi stăteam de vorbă. De fapt, ea vorbea, iar eu ascultam. Eram o bună ascultătoare, iar viaţa lui Maeve părea fermecătoare. Ascultam cu gura căscată povestirile ei despre oamenii pe care-i întâlnise şi petrecerile la care fusese. Mă întrebam când mai avea timp să-şi câştige existenţa. Pentru mine, Parisul devenise un jgheab uriaş pe care-mi aluneca şi ultimul bănuţ. Când o întrebam discret despre slujba ei, îmi răspundea evaziv.

— Modelele sunt bine plătite, să ştii. Păcat că nu eşti şi tu mai înaltă.

— Sau la fel de frumoasă ca tine, am adăugat eu.

Şi chipul i s-a luminat.

După ritualul nostru cu cafeaua de după-amiază, se retrăgea iarăşi la ea în cameră până se făcea timpul să se pregătească pentru seară. Eu ieşeam din nou pe balcon sau mă uitam la televizor. Noaptea, pleca cu alţi bărbaţi şi se întorcea la două sau la trei dimineaţa sau chiar după ce razele soarelui inundau apartamentul. Atunci, trecea pe lângă mine fără să mă salute şi se ducea direct la baie. În acele momente, mi se părea că prezenţa mea în apartamentul ei îi displăcea. Dar când apărea din baie, cu părul ud şi pielea curăţită de orice urmă de machiaj, îmi arunca un surâs drăgălaş peste ceaşca de cafea pe care i-o înmânam în tăcere şi îmi povestea despre iubitul ei cel nou şi interesant.

Într-o dimineaţă, m-am trezit în miros de cafea şi am auzit două glasuri. Unul din ele era masculin şi străin, cu un uşor accent nazal, plat. Am deschis ochii şi am văzut-o pe Maeve pregătind cafeaua pentru un bărbat necunoscut, în boxeri. Stătea cocoţat pe un taburet înalt, aşezat în faţa mesei pliante, lipită de

perete, chiar lângă bucătărioara îngustă. Era cu mult mai în vârstă decât ea — cel puțin cu douăzeci de ani. Pântecele i se revărsa parcă în față și avea părul rar și încărunțit. În timp ce-i urmăream printre pleoapele întredeschise, Maeve s-a întors la masă și a așezat ibricul cu cafeaua aburindă în fața lui. El i-a pus mâna între picioare, pe sub cămașa de noapte, după care a început să-i mângâie sânii. Am ținut ochii strâns închiși, prefăcându-mă că dorm. Puțin mai încolo, s-au retras în dormitor. M-am strecurat afară din pat, m-am îmbrăcat și am ieșit pe furiș din casă.

După-amiaza când m-am întors, apartamentul era gol. Am spălat ceștile murdare și le-am îngrămădit pe marginea chiuvetei. Apoi, am ieșit pe balcon și mi-am ațintit privirile jos, în stradă. Se întunecase aproape când am zărit-o pe Maeve coborând dintr-o mașină sport, roșie. La volan, același bărbat. Pe banchеta din spate, câteva pungi de cumpărături. Maeve s-a aplecat într-o parte și l-a sărutat grăbită. Apoi, și-a strâns pungile și a intrat în clădire fără să privească înapoi. El a urmărit-o cu privirea până când a intrat, după care a pornit liniștit mașina.

Am aflat că îl chema Jean-Jacques și că era un negustor de diamante din Anvers. De fiecare dată când venea, îi aducea lui Maeve flori proaspete și cutiuțe de bijuterii împachetate în punguțe de mătase indiană. Mă mira faptul că o femeie atât de frumoasă precum Maeve putea fi interesată de un bărbat bătrân și burtos. Dar eram prea timidă ca să i-o spun, așa că nu am vorbit niciodată despre asta.

Am pierdut noțiunea timpului. Maeve a reintrat în rutina prânzurilor prin restaurante și a expedițiilor la cumpărături din timpul după-amiezilor, iar eu, în cea a întreținerii casei și a statului pe balcon. Jean-Jacques își făcea apariția de câteva ori în fiecare lună. A devenit și el o parte din rutină. Apoi, într-o

dimineață, cu câteva luni mai târziu, m-am trezit într-un zăngănit furios de lingurițe în ceștile cu cafea.

— Cât ai de gând să o mai ții aici? l-am auzit pe Jean-Jacques zicând.

Mi-a stat inima-n loc. Am ciulit urechile.

— De ce? a ripostat Maeve. Ce te interesează pe tine?

— Ce mă interesează pe mine? a răbufnit Jean-Jacques și a lovit tare cu pumnul în masă. Asta-i casa mea. Și eu hotărăsc cine stă aici.

— Serios? a replicat ea cu răceală. Și presupun că dorințele mele nu au absolut nici o importanță.

— Firește că au, iubito, a zis cu o voce ce devenea aproape rugătoare. Doar că eu te vreau numai pentru mine. Sunt sătul să o văd zăcând leneșă în patul ăla până la prânz. E atât de plictisitoare și atât de rușinoasă, ca un șoricel. Cum poți să o suporți?

— Ți-am mai zis, gătește bine.

— Dar dacă aș vrea să fac dragoste cu tine chiar aici, pe masa asta, s-a văitat el.

— Ar cădea cu tine, a replicat ea.

Mi-am ținut răsuflarea, așteptându-mă la o răbufnire. Dar nu a fost așa. Brusc, am auzit hohote de plâns — plânsul unui bărbat.

— Ești atât de crudă, Maeve, îngrozitor de crudă. Aștept ziua în care vei fi și tu bătrână.

Maeve n-a mai spus nimic. Am auzit cum s-a ridicat și s-a dus la ea în cameră. El a urmat-o după câteva minute. M-am ridicat repede și am plecat.

În noaptea următoare, după plecarea lui Jean-Jacques, Maeve a adus pentru prima dată în discuție chestiunea legată de viitorul meu.

— Nu ai acte, așa că nu poți munci legal.

Am dat din cap cu umilință.

— Și atunci ce pot face? am întrebat, simțindu-mă foarte neînsemnată.

Aș fi vrut ca Lotti să fie alături de mine, să mă ajute, dar ea nu se întorsese încă din Toulouse. M-am uitat plină de speranță la Maeve.

— Poți fi *au pair*. Nu e ceva prea fascinant, dar asta e tot ce-ți pot aranja pe moment.

— Ce înseamnă *au pair*? am întrebat, mirată.

— Locuiești la o familie de francezi și ai grijă de copiii lor.

— Să locuiesc la o familie? Și n-or să-mi ceară referințe și alte lucruri, dacă va trebui să am grijă de copiii lor?

— Am eu o idee. E o familie foarte sus-pusă. Soția se trage din-tr-una din cele mai vechi familii din Franța — cel puțin din partea mamei. Tatăl ei a fost bijutier. Soțul e burghez, dar e un bărbat foarte amabil. E specialist în calculatoare. Am pozat pentru el o perioadă. Mi-a rămas dator cu un favor sau două.

— Dar crezi că mă vor primi?

— Te vor primi pentru că îi voi ruga eu. O să fiu pașaportul tău. După aceea, însă, depinde numai de tine.

— Ce anume? am întrebat.

— Să-ți găsești alt pașaport.

Patru

— M-am mutat în casa soților Baleine din 20 *rue Victor Masse*, ca să am grijă de cei doi copii ai lor, Thérèse și Marie. „Casa balenelor", așa am poreclit-o în mintea mea, felicitându-mă pentru noua mea capacitate de a mă juca cu numele franțuzești și cu înțelesurile lor. Au acceptat povestea vieții mele așa cum le-am servit-o eu, fără să-mi adreseze vreo întrebare. Dar îmi spuneau „Lily".

— E mai ușor pentru copii, a explicat *Madame* Baleine, sună mai puțin străin.

Catherine Baleine lucra pentru Galeriile Lafayette unde era șefa departamentului de achiziții în domeniul aparaturii casnice. Își lua munca foarte în serios și se închipuia un prototip al bunului-gust. Toată casa era plină de dispozitive casnice moderne și de obiecte de lux — cinci cupe înalte din cristal care arătau ca niște crini înghețați și porțelanuri fine de Dresda, amintire de familie. Canapeaua era învelită în brocart chinezesc, ornamentată cu crizanteme, țesute cu același fir. Fața de masă și așternuturile erau din olandă deasă și fină, cu marginile brodate, lucrate de călugărițe din China. Pe prosoapele albe și pufoase era cusut câte un trandafir negru din satin. Acestea, însă, la fel ca și cristalurile și porțelanurile fine, erau scoase doar atunci când se primeau vizite.

Madame Baleine avea spre patruzeci de ani, era înaltă şi suplă. Pielea ei fără riduri, stătea perfect întinsă, ca o pânză, peste pomeţii înalţi şi peste osatura feţei şi era bronzată într-un cafeniu ca cel al turtei dulci. Era teribil de impunătoare prin eleganţă şi statură. Avea, de asemenea, o problemă cu spatele — fiindcă purta mereu nişte tocuri imposibil de înalte. Asta am dedus din faptul că nu m-a invitat nici măcar o dată să iau loc în prezenţa ei. Întotdeauna stătea aşezată pe canapeaua din mătase cenuşie şi-mi dădea instrucţiuni — copiilor trebuie să le faci baie până la ora şapte, Thérèse are cursul de balet la ora patru.

Monsieur Baleine era mai scund decât nevasta sa, avea părul lung, aranjat modern, şi pielea uşor gălbuie — genul care se bronza imediat la soare. Şi când zâmbea, ceea ce făcea din plin, ochii lui căprui se îngustau şi deveneau luminoşi şi ridurile fine i se adunau ca într-un un evantai în dreptul ochilor. Mişcările îi erau rapide ca ale unei vrăbiuţe. *Monsieur* Baleine concepea imagini pentru reclamele la mâncare, difuzate la televizor. Putea să-ţi spună cu exactitate care imagine fusese creată pe calculator şi care nu. În timpul său liber, *Monsieur* Baleine sau Bruno, cum insista el să-i spun, se închipuia un artist al secolului douăzeci şi unu — un artist al calculatorului. Mă întreba în mod constant despre zeităţi hinduse şi despre muzica indiană. Dorea să realizeze un film de animaţie pe calculator, cu muzică indo-africană pe fundal. Verişorul său, un compozitor de muzică contemporană, urma să se ocupe de coloana sonoră. Îmi aminteam puţin din povestirile bunicii. Nu fuseserăm niciodată prea apropiate. Gemenii erau preferaţii ei, iar mie, când îmi spunea ceva, acel ceva era „nu e voie". Dar i-am spus lui *Monsieur* Baleine tot ce am putut, tot ce-mi aminteam din povestirile bunicii şi ale mamei. Curiozitatea lui nu cunoştea limite atunci când mă asculta, uitându-se la mine de parcă aş fi fost cea mai însemnată persoană din viaţa lui.

Cele două fete, Thérèse și Marie, aveau și ele părul închis la culoare și ochii căprui, întocmai ca tatăl lor. La cei șapte ani ai săi, Thérèse știa deja să lucreze pe calculator, să inventeze povești și să-i umilească pe oameni. Mă simțeam intimidată de ea. Marie, la vârsta de trei ani, era un papagal micuț care repeta tot ce i se spunea. Dar erau copii afectuoși și n-a trecut mult până când mi-au oferit iubirea lor simplă, fără complicații, la fel ca cea pe care o primisem altădată de la Sunil și Anil. Micuța Marie a fost prima care mi-a dovedit-o, insistând ca doar eu să-i fac baie de fiecare dată. Apoi, într-o bună zi, Thérèse a surprins-o pe *Madame* — așa cum îi plăcea să mă adresez — și pe mine, insistând ca eu să-i citesc seara înainte de culcare. Am început cu poticneli, convinsă că Thérèse nu dorea altceva decât să mă umilească, deoarece imediat cum citeam sau pronunțam greșit un cuvânt, se grăbea să mă corecteze. Dar pe măsură ce citeam, povestea mă captiva și uitam de public. Nu băgam niciodată de seamă când adormea Thérèse și mă opream doar când *Madame* Baleine mă apuca de mână și-mi făcea semn să sting lumina.

Familia Baleine locuia într-o casă veche de cărămidă, cu podele parchetate, așezată într-o curte însorită și având bovindouri mari și o grădiniță cu trandafiri care se cățărau pe ziduri și se încolăceau în jurul ferestrelor de la primul etaj. În interior, casa era împărțită în două zone, zona familiei și zona interzisă — unde nu se intra decât cu ordine precise. Zona familiei era formată dintr-o bucătărie, alături de o sufragerie și de un cabinet de lucru, la parter, și din dormitorul copiilor, la primul etaj. În aceste spații aveam acces deplin și nerestricționat. Salonul cel mare, sufrageria principală, cabinetul lui *Monsieur* Baleine, dormitorul conjugal, garderoba lui *Madame* Baleine, precum și camera de oaspeți reprezentau zona interzisă. Camera mea se afla la al doilea etaj, chiar

deasupra dormitorului principal, un spaţiu în pantă, separat de mansardă prin luminatoare. Mi-a luat câteva zile la început să mă obişnuiesc cu restricţiile. În casa noastră din Nairobi nu existaseră asemenea restricţii, nici măcar pentru servitori. Dar curând am înţeles că exista o diferenţă. În familia Baleine, *fiecare* ţinea seama de nişte reguli. Majoritatea îmi erau impuse mie şi copiilor. Apoi am văzut că şi adulţii din familia Baleine aveau propriile reguli. De pildă, nici unul din ei nu intra în camera celuilalt înainte de a bate la uşă. Ieşeau rareori împreună, numai atunci când mergeau în weekend la ţară, în vizită la mama ei. Iar atunci când Catherine zicea că ceva trebuie făcut, Bruno se conforma. Sau atunci când aveau amândoi invitaţii la petreceri, el era cel care rămânea până când copiii se duceau la culcare.

— De ce crezi că am angajat un *au pair* dacă nu ca să-i culce pe copii când noi nu suntem acasă? i-a zis încruntat. Te asigur că este perfect capabilă.

— Se prea poate, i-a replicat calm Catherine, totuşi vreau ca unul din noi să fie de faţă în fiecare seară când se duc la culcare. Noi suntem părinţii lor.

— Nu arunca vina asupra mea, Catherine. Copiii ştiu că eu sunt tatăl lor — fie că stau frumos pe pat lângă ei când adorm, fie că nu. De ce nu-i duci tu la culcare de data asta? Sunt sigur că le-ar plăcea să te vadă.

— Pentru că eu trebuie să ajung la dineu, este una din îndatoririle mele. Uiţi cam cine lucrează în casa asta...

— Da, da. La altceva nici nu te gândeşti, a zis Bruno cu amărăciune. Nu eşti o femeie, eşti o sclavă de birou.

— Dacă sunt o..., a spus ea cu un râs sec, o sclavă de birou, conform exprimării tale pitoreşti, asta e din cauză că tu nu munceşti destul.

Bruno a plecat tăcut. L-am auzit urcând scările și întorcându-se în camera copiilor.

Viața mea a intrat repede în rutină. Dimineața le ajutam pe fete să se îmbrace. *Madame* Baleine le alegea hainele cu o seară înainte. Ținea mult la asta. Eu le serveam micul dejun și pregăteam cafeaua lui *Madame* Baleine. Apoi, îi așezam pe copii în fața televizorului ca să se uite la desene animate până când îi duceam lui *Madame* Baleine cafeaua. Când coboram treptele, îl găseam pe *Monsieur* Baleine deja acolo, servindu-și cafeaua și citind ziarul. El o ducea pe Thérèse la școală, în timp ce eu mă mai jucam puțin cu Marie înainte să o duc la *crêche*[1].

Madame Baleine pleca la serviciu înainte ca eu să mă întorc, iar *Monsieur* Baleine se retrăgea în cabinetul său. Câteodată, ea îmi lăsa instrucțiuni sau o listă de cumpărături pe masa din bucătărie. Pentru câteva ceasuri, în casă se așternea liniștea, cât timp *Monsieur* Baleine lucra în biroul său, de cealaltă parte a holului. După-àmiaza, o aduceam pe Marie de la *crêche*, îi dădeam să mănânce și o duceam la culcare. Thérèse se întorcea puțin după ora patru. Îi pregăteam un ceai, o trezeam pe Marie și le duceam în parc unde ne jucam până la șase. Trei zile pe săptămână, le duceam la cursul de balet. Uneori, *Monsieur* Baleine făcea câte o pauză de la lucru și se juca cu fetele preț de o jumătate de ceas, înainte de a le lăsa din nou în seama mea. De fiecare dată după ce pleca el, erau cam îmbufnate și neascultătoare și mă tratau ca pe o slujnică. În acele clipe, îmi venea să le bat. Însă curând am învățat cum să le distrag atenția — inventând jocuri prostești care să le amuze sau vorbind deodată în engleză, ceea ce le lăsa mute de uimire. La șapte și jumătate serveam cina, după care le

[1] Creșă (fr.).

duceam pe fetițe la culcare. Apoi, eram liberă. În unele zile, după cină, mă duceam la cinematograful de lângă casă. Alteori, mai ales vara, ieşeam doar la plimbare şi priveam cum se întuneca afară, iar ferestrele se luminau. Dar evitam marile bulevarde, cuprinsă de teama absurdă că aveam să dau peste unchiul sau peste soții Ramdhune şi că astfel avea să se afle cum decăzusem la stadiul de servitoare.

Cinci

Se întâmpla rar ca *Monsieur* Baleine să aibă invitați. În schimb, nevasta lui organiza o dată la două săptămâni niște dineuri simandicoase la care luau parte cel puțin zece sau douăsprezece persoane. Așa că nu mică mi-a fost mirarea când, într-o zi, *Monsieur* Baleine mi-a întins o listă de cumpărături, spunându-mi că vărul său, compozitorul, era așteptat la cină împreună cu noua sa prietenă și că urmau să ia cu toții cina *en famille*[1].

— Asta te include și pe tine, a adăugat el, cu amabilitate.

Și astfel, m-am trezit în acea seară, stând la cină, cu Marie de o parte și Thérèse de cealaltă. Cât a durat cina, prietena, acoperită din cap până-n picioare de bijuterii futuriste, a privit tot timpul prin mine, de parcă nici măcar n-aș fi existat. *Monsieur* Baleine gătise rață cu sos de portocale. Dar prietena era vegetariană, ceea ce l-a făcut să se simtă prost încă de la început. Compozitorul nu vorbea prea mult de felul său, iar în acea seară părea absorbit de o muzică pe care noi ceilalți nu o puteam auzi. Și *Madame* Baleine părea distrată și neobișnuit de tăcută. Se tot apleca spre Marie, încercând să o convingă să mănânce fără să facă mizerie.

Așadar, conversația a fost tensionată pe tot parcursul cinei. Mai puțin din partea invitatei de onoare, care a vorbit tot timpul, mai

[1] În familie (fr.).

întâi despre cum ceilalţi o făceau mereu să sufere, în special bărbaţii, fiindcă ea îi iubea prea mult şi apoi despre beneficiile regimului vegetarian. Chipul lui *Monsieur* Baleine devenea din ce în ce mai posomorât cu fiecare clipă. Până şi compozitorul şi-a dat seama de tensiunea apărută şi a încercat să aplaneze situaţia copleşind raţa cu nenumărate laude extravagante.

— De-a dreptul profesionist, ai putea fi bucătar-şef. Deschideţi-vă un restaurant. La câţi oameni cunoaşte Catherine, ar fi un succes încă din prima zi.

Monsieur Baleine s-a strâmbat.

— Taci din gură, Claude, şi mai bea nişte vin.

S-a întins şi şi-a umplut din nou paharul, ca şi pe cel al vărului.

Deodată, prietena, care discutase cu Catherine toată seara, s-a întors spre *Monsieur* Baleine şi a zis:

— Şi ia spuneţi-mi şi mie, chiar vă face fericit să faceţi poze cu căţeluşi care zâmbesc şi mâncare de câini din care ies aburi?

Monsieur Baleine s-a uitat la ea prin paharul de vin, fără să spună nimic. Celelalte conversaţii au încetat. Toată lumea îl privea. A început să vorbească, cu o voce studiată şi fermă:

— Ei, e de preferat decât să cumperi resturile imaginaţiei obosite a altuia şi să te împopoţonezi cu ele, crezând că asta te face mai interesantă.

Prietena s-a albit la faţă. A urmat o tăcere îngrozitoare. Parcă paralizaseră cu toţii. Cu excepţia lui Marie, care a ciripit brusc:

— Mami, de ce are Lily sfârcurile maronii, iar ale mele sunt roz?

În jurul mesei, fiecare se foia pe scaun, stingher. Apoi, Thérèse a început să chicotească. *Monsieur* Baleine părea nemaipomenit de preocupat de farfuria lui goală. *Madame* Baleine mi-a aruncat o privire dezaprobatoare care parcă voia să spună: Cum de le-ai dat voie copiilor să te vadă la duş? *Monsieur le Compositeur* şi-a

dus repede șervetul la gură. Prietena se holba la portretul urât, în stil academic, care îl întruchipa pe bunicul lui *Madame* Baleine. Biata Marie și-a dat atunci seama că a zis ceva nepotrivit și s-a înroșit la față în timp ce încerca să-și rețină lacrimile. Am început să râd, mai întâi nesigur, apoi cu mai multă convingere.

— Să știi, Marie, i-am zis eu, că sfârcurile mele sunt închise la culoare ca să se asorteze cu pielea mea cafenie.

Lui Marie i s-a descrețit fruntea și lacrimile i s-au oprit.

Thérèse a bătut din palme și a spus încântată:

— *Mais c'est évident ça, Marie tu vois.*[1]

S-a auzit ecoul râsetelor masculine în jurul mesei; până și femeile zâmbeau. Am ridicat privirea, ușurată, și am simțit ochii lui *Monsieur* Baleine pironiți asupra mea. Îi străluceau în timp ce se uita la mine.

A doua zi, m-a chemat în cabinetul său. După mai multe ezitări, am intrat. În cameră, era răcoare și întuneric. Cutii uriașe și tot soiul de mașinării erau stivuite lângă perete. Spațiul îngust rămas în mijloc era ocupat de un ecran mare de televizor, de mai multe monitoare și de un birou mare alb pe care era așezat un calculator. Pe ecran, se afla o poză înfățișând un borcan de muștar pe care era chipul unei femei. M-am uitat fix la ea. Muzica a inundat încăperea, o muzică foarte monotonă care se repeta întruna, fără să capete vreo formă anume. Muștarul și chipul de femeie au început să se contorsioneze, până când contururile s-au pierdut. Muzica a ajuns la un crescendo tânguitor și din borcanul care se învârtea au țâșnit izvoare întregi de floarea-soarelui. Apoi, s-a auzit ritmul tobelor africane suprapus peste o muzică mai lentă. Acum, chipul frumos al femeii umplea ecranul. Buzele rubinii i s-au desprins într-un surâs și atunci figura a început să se schimbe.

[1] Dar e limpede, Marie, nu-ți dai seama? (fr.)

Ochii s-au mărit şi au căpătat o nuanţă mai întunecată, un maroniu-închis, părul, din blond a devenit negru, buzele i-au devenit mai pline şi, deodată, pe ecran era un chip african. După care, chipul s-a descompus şi a devenit o pânză de păianjen în mijlocul căreia stătea o femeie goală. Avea un bust micuţ şi nişte coapse senzuale şi nuanţa pielii sale era ca miezul întunecat al florii-soarelui. Am făcut un pas înainte, fascinată. În părul ei pubian stătea cuibărit un păianjen verde-purpuriu. Muzica s-a oprit brusc, însă imaginea a rămas pe ecran, încremenită şi fără viaţă.

Vocea lui a străpuns încet întunericul.

— Asta este munca mea. Îţi place?

În spatele lui, ecranul calculatorului strălucea în albastru şi verde.

— Este...

Mă simţeam tulburată. Eram uimită de imaginea stranie care rămăsese înţepenită pe ecran.

— Este o altă lume, am spus cu respiraţia tăiată şi apoi mi-am dat seama cât de stupid trebuie că sunase.

Am început să transpir, deşi camera avea aer condiţionat. Broboane de transpiraţie mi se adunau pe spinare şi mă cuprindeau frisoane pe măsură ce stropii se evaporau repede în aerul uscat şi rece.

El a râs pe înfundate.

— O altă lume. E un fel de a spune. E o lume care există doar în mintea noastră.

— Şi pentru ce a fost făcută? am întrebat curioasă.

— Este o reclamă la un parfum pe care am realizat-o demult pentru o revistă. M-am gândit să mă distrez puţin cu ea şi am adăugat mai târziu muzica şi alte câteva imagini.

— Şi ce veţi face cu ea acum?

— Nu prea știu, a răspuns el.

S-a întors și s-a uitat fix la ecran, apăsând anumite taste. Atunci, imaginile s-au animat încă o dată, fără muzică însă.

— Cred că, de fapt, încerc să fac o declarație. Referitoare la mirosuri. Noi, francezii, suntem un popor foarte sensibil la mirosuri. La urma urmei, noi am inventat parfumul!

A continuat să privească atent ecranul.

— Dar publicitatea a întors totul pe dos. Nu mai reacționăm la ceva din pricina mirosului, ci îl percepem doar vizual. În cele din urmă, oamenii își vor pierde celelalte simțuri pentru că nu vor mai avea nevoie de ele. Parfum, muștar. Vor fi toate la fel, iar diferența o vor face doar forma și culoarea ambalajului.

Apoi, a adăugat aspru:

— Nu este foarte original. Iar ca să fii artist astăzi, trebuie să fii original, altfel nu valorezi nimic... cuvinte și iar cuvinte. Nu pot să le sufăr.

Am rămas tăcută, în spatele lui, întrebându-mă dacă ar trebui să plec sau nu.

Deodată, a devenit conștient că mă uitam peste umărul lui.

— Ți-ar plăcea să încerci și tu? m-a întrebat.

A împins spre mine mouse-ul alb și lunguieț de lângă calculator și mi-a așezat mâna pe el.

— Vezi săgeata asta mică de pe ecran, mouse-ul o controlează.

— Da, chiar așa? Ce nostim, am chicotit agitată.

Monsieur Baleine s-a încruntat.

— Ce e așa de nostim?

M-am bâlbâit căutând o explicație.

— Îmi plac șobolanii. Primul meu prieten în Franța a fost un șobolan. L-am văzut cuibărit pe șinele de metrou. Deși sunt mulți șobolani pripășiți pe acolo, el era singuratic — ca și mine.

M-am oprit brusc, speriată că trădasem prea mult.

Dar *Monsieur* Baleine mă privea cu căldură și în ochii lui se citea compasiunea.

— Biata de tine, habar n-am avut că ți-a fost atât de greu.

Mâna lui s-a apropiat de a mea și m-a bătut ușor pe umăr, cu stângăcie. Apoi, a rostit încet:

— Mă simt groaznic că nu te-am întrebat niciodată despre tine. Este totul în regulă? Copiii se poartă bine cu tine? Ești fericită aici?

De ce mă întrebi, acum, după atâta timp, m-am gândit eu.

— Totul e bine, *Monsieur*. Copiii sunt foarte drăguți. Sunt nespus de fericită, vă mulțumesc, am răspuns repede.

Și-a lins nervos buzele.

— Mă bucur că îți merge bine, a rostit pe un ton formal.

Am înălțat ochii, așteptând să fiu expediată politicos. Însă el a continuat să vorbească, cu o voce caldă.

— Ai un caracter foarte puternic, așa cred, *non*? Parisul trebuie să fie tare diferit de țara ta natală. Totuși, tu pari să te simți perfect *à l'aise*[1] aici. Îmi amintesc cât de calmă erai la masă când Marie a spus...

Brusc, s-a oprit încurcat.

— Că am sfârcuri închise la culoare, am încheiat fraza în locul lui.

Monsieur Baleine a pufnit în râs și urechile i s-au colorat într-un roșu aprins.

— N-am vrut să sune așa, a zis el, dar mă bucur că ai spus-o tu pentru mine.

Se uita la mine, sorbindu-mă din priviri.

— Te-am visat noaptea trecută.

[1] În largul tău (fr.).

Mă simţeam încântată şi intimidată deopotrivă. Oare m-o fi văzut întinsă în faţa lui ca femeia aceea goală de pe ecran? N-am zis nimic, dar am plecat ochii în pământ. S-a apropiat şi îi simţeam căldura trupului. Mirosea frumos a scorţişoară şi a sare şi a fum de ţigară. Dar trebuie să fi băgat de seamă dinainte, căci mirosul lui îmi părea aproape familiar.

Mi-a pus mâna în jurul bărbiei, aplecându-mi capul spre el. Am închis repede ochii, dorind să amân ce urma să se întâmple.

A râs încet şi m-a strâns şi mai tare de bărbie.

— Ochii tăi ascund multe taine, micuţa mea. Ce ştii tu oare despre viaţă, mă întreb.

Glasul său suna înăbuşit şi pierdut. Am deschis ochii. Privirile îi scânteiau. M-a sărutat cu blândeţe. Buzele lui lungi şi suple le-au acoperit pe ale mele deschizându-mi uşor gura. L-am auzit cum gâfâie. Am deschis mai mult gura şi i-am simţit textura buzelor. Ce curios mi se părea ca un bărbat să aibă buzele atât de moi. Mă aşteptasem ca sărutările lui să fie dure şi puternice — cum vezi prin filme. Pe de o parte, mă simţeam ciudat să fac în sfârşit ceea ce-i văzusem pe alţii făcând atât de des la televizor.

Mi se părea că mă desprind de realitate, ca şi cum eu aş fi fost spectatorul, departe de ceea ce mi se întâmpla, absolvită de orice răspundere.

În cele din urmă, s-a retras şi s-a uitat în jos la mine.

— Doream atât de mult să fac asta, mi-a şoptit.

Părea schimbat — ochii îşi pierduseră agerimea, lumina care îi însufleţea pălise. Am avut un moment de disperare la gândul că poate îl dezamăgisem. Am înălţat şi mai mult capul. Privirile i s-au însufleţit din nou. Asta înseamnă să fii frumoasă, m-am gândit eu plină de exaltare, să faci ca ochii unui bărbat să se aprindă de dragoste!

Apoi, m-a sărutat iarăşi, iar eu mi-am lipit buzele de ale lui, plimbându-mi limba peste ele aşa cum făcuse şi el. Şi-a strecurat mâinile pe sub bluza mea. L-am imitat, iar trupul său mi-a răspuns înfiorat. Mi-a prins coapsele şi mi le-a strâns tare de ale lui. Am simţit deodată în partea de jos a stomacului o schimbare bruscă de presiune, oasele şi muşchii au început să se lichefieze, să freamăte şi să se contorsioneze.

Am făcut dragoste stând în picioare, pulpele mele s-au încolăcit în jurul taliei lui ca o centură. Şi, deşi pentru o clipă, am simţit o durere teribilă, totul a dispărut doar pentru că ştiam că eram iubită şi l-am ţinut strâns lipit de mine. După aceea, şi-a cerut scuze fiindcă mi-a pricinuit durere şi mi-a şters sângele de pe coapse cu hârtie de calculator.

Ne-am uitat unul la altul în tăcere, nici ca prieteni, nici ca iubiţi. În cele din urmă, a spus hotărât:

— Du-te acum, draga mea. N-ar fi trebuit să fac asta.

Am vrut să-l întreb de ce, dar nu m-am încrezut destul în franceza mea. Aşa că am continuat să-l fixez cu privirea fără să zic nimic, cu ochii întrebători.

În adăpostul camerei mele, trupul a început să îmi ardă. Îmi simţeam buzele grele şi coapsele păreau că se mişcă altfel, legănându-se înainte şi înapoi, ca şi cum amintirea mişcării pe care tocmai o învăţasem se lipise de ele pentru totdeauna. Mă simţeam copleşită de dezgust. Trupul mă trădase.

Am fugit în baie şi am închis uşa. În timp ce aşteptam ca apa de la duş să se încălzească, încă îi mai puteam simţi mirosul care îmi pătrunsese în piele. M-a învăluit, dens ca un abur. Am început să mă simt teribil de vinovată. Greşisem, era vina mea. Deodată, mi-am amintit de Maeve şi de duşurile ei lungi. Mi-am amintit cum îşi strecura Jean-Jacques mâna pe sub rochia ei. Am păşit

sub apa fierbinte și mi-am ridicat fața spre șuvoiul care cădea cu putere. Curând, obrajii îmi ardeau de durere, dar am rămas nemișcată în aceeași poziție.

Când în cele din urmă am ieșit de sub duș, chipul meu era ca o sferă dureroasă, alungând orice gând. M-am dus clătinându-mă la mine în cameră și am zăcut pe pat cu fața la perete. Mă uitam prin cameră, întrebându-mă dacă avea să fie ultima mea noapte petrecută acolo. Încercam să îmi închipui ce avea să îi spună ei. Îmi imaginam chipul ei congestionat de furie și trădare, gonindu-mă afară din casă și copiii care se uitau de pe scări. Mă întrebam unde m-aș fi putut duce. De această dată, știam că Lotti nu mă va mai ajuta. Nu mai vorbisem cu ea de când ajunsesem la familia Baleine. Și Maeve? Îmi lăsase de înțeles că nu mă mai putea ajuta. Apartamentul nu era al ei, îi aparținea lui Jean-Jacques căruia nu-i plăceau musafirii. Eșuasem, mă gândeam cu amărăciune, îmi ratasem șansa de a obține un pașaport.

Șase

În vara aceea, Bruno și cu mine am devenit amanți. Nu mă mai simțeam singură. Nu mai invidiam alte familii. Eram mulțumită. *Madame* Baleine i-a dus pe copii la reședința de vară a mamei sale de pe coasta Bretaniei. Eu nu a trebuit să merg pentru că mama lui Catherine avea deja o menajeră devotată care o însoțea pretutindeni și nici n-ar fi conceput să lase pe altcineva să aibă grijă de copii. Mă simțeam în siguranță. Căldura a continuat toată luna iulie până pe la mijlocul lui august. Pe măsură ce Parisul se golea și era repopulat de turiști și de fantome, străzile au devenit terenul nostru de joacă și am ajuns să iubesc orașul într-un alt chip.

Apoi, într-o bună zi, m-am trezit și mi-a fost frig. Am privit în sus pe luminatorul care era deschis. Cerul era încă albastru, dar aerul nu mai era cald și netulburat. Bătea un vânt rece. M-am întins să închid geamul. Bruno se uita în sus, spre mine, frecându-și ochii exagerat de mult.

— Măi să fie, ce priveliște grozavă, m-a tachinat el.

M-am aruncat peste el, prefăcându-mă că-l sufoc. Jocul s-a sfârșit cu mine stând sub el, cu brațele prinse în strânsoarea mâinii lui. Ne-am privit țintă, în tăcere.

— Vântul s-a schimbat, am afirmat pe un ton grav. S-a făcut iarăși frig.

S-a prefăcut mirat.

— Serios? Atunci înseamnă că trebuie să te încălzesc.

N-am râs şi când a început să facă dragoste cu mine, mintea a început să-mi umble aiurea. Mă gândeam la Marie şi la Thérèse. Şi ce-ar crede ele dacă ne-ar vedea aşa.

Deodată, Bruno s-a oprit.

— Ce s-a întâmplat? Nu mă mai găseşti interesant? m-a întrebat vizibil iritat.

L-am privit indiferentă.

— Mă gândeam.

— La ce?

— La viitor, i-am răspuns.

S-a întins deodată pe spate şi a început să bâjbâie după ţigări. Şi-a aprins grăbit una şi a tras adânc în piept.

— Femeile! ştiam eu că o să ajungem la subiectul ăsta până la urmă. Toate sunteţi la fel.

— Cum adică?

Mă făcea să mă simt stupidă şi banală.

A izbucnit într-un râs amar.

— De fapt, nu sunteţi interesate decât de propria persoană.

A doua zi, a plecat în Bretania. De astă dată, singurătatea devenise aproape insuportabilă. O purtam cu mine pe străzi şi nimeni nu se apropia, nimeni nu-mi vorbea. Până la urmă, am ajuns să cred că fusese numai vina mea. Îl făcusem să sufere fiindcă nu-i răspunsesem la mângâieri şi astfel stricasem totul. Simţeam nevoia să vorbesc cu cineva despre Bruno, dar cuvintele care-mi veneau în minte nu erau frumoase. Aşa că nu puteam vorbi.

Când s-au întors, lucrurile au părut să reintre în normal. Fetiţele erau la fel ca şi înainte, dar mai înalte şi mai bronzate şi pline de povestiri despre bunica lor. *Madame* Baleine era distantă şi

grațioasă, ceva mai relaxată decât de obicei, iar tenul îi devenise ciocolatiu-închis. Doar Bruno părea agitat și încordat.

Apoi, într-o zi, când am intrat pe poartă, după ce le lăsasem pe fete la școală, el mă aștepta în grădină. A venit la mine și m-a apucat strâns. Am rămas în brațele lui, impasibilă.

— Îmi pare rău, mi-a spus.

Mi-am întors privirile. Părerile de rău nu mai puteau repara nimic, nu așa spunea mătușica Latha?

— Ușor de zis, am rostit încet.

A părut mai întâi surprins, apoi stânjenit.

— Ai dreptate, a admis cu greu. Nu-mi pot retrage cuvintele. Dar vreau totuși să-ți explic. Țin la tine. Ești atât de frumoasă și de blândă și... și atât de tânără. Te doresc la nebunie.

— Și *Madame* Baleine? am întrebat pe un ton rece.

— Catherine? a spus, râzând. Poate rămâne nevasta mea cu numele.

— Și dacă intră la bănuieli? am întrebat, nervoasă.

— Vom fi atenți. Nu-ți face griji, mi-a spus în timp ce-mi mângâia părul. Oricum, este foarte civilizată.

— Prea civilizată ca să fie geloasă? am întrebat, neîncrezătoare.

— Absolut.

După aceea, ne găseam unul pe celălalt de fiecare dată când casa era pustie. Însă nu mai era la fel. Nu mai aveam nici o urmă de libertate. Eram nevoiți să ne întâlnim în casă, înconjurați de atâtea lucruri care ne aminteau de Catherine și de propriile noastre fețe publice. Ne lua ceva timp până să renunțăm la personajele publice și să ne obișnuim din nou unul cu celălalt, ca amanți. Apoi, chiar când reușeam să ne acomodăm, trebuia să ne despărțim și să trecem din nou la fețele publice pentru ca nu cumva fetele să bănuiască ceva sau Catherine să simtă că ceva se

schimbase în atmosfera casei în lipsa ei. Așa că separarea era permanentă. Pe măsură ce treceau săptămânile, cele două fețe ale mele, cea de amantă și cea de *au pair*, deveneau măști. Nu mă mai simțeam în largul meu în casă și nici atunci când făceam dragoste cu el. O simțeam mereu acolo, privind peste umărul meu. Casa îmi dădea un sentiment de opresiune și petreceam tot mai mult timp hoinărind pe străzi și amintindu-mi de libertatea din timpul verii.

Într-o noapte, după ce am făcut dragoste, m-a întrebat deodată:

— De ce un șobolan?

— Poftim?

Habar n-aveam despre ce vorbea.

— De ce te-ai împrietenit cu un șobolan?

— Ah, șobolanul.

Aproape că uitasem de el.

— Nu... nu știu. Poate pentru că mi-a ieșit în cale.

— Ăsta nu e un răspuns, a insistat. Mai încearcă. Să reformulez întrebarea. De ce ți-ai ales șobolanul ca totem?

— Ce înseamnă totem? am întrebat cu glas șovăielnic.

A râs.

— Totemul este spiritul unui animal care, datorită faptului că are ceva în comun cu personalitatea ta ascunsă, devine simbolul tău — simbolul sufletului tău, mi-a explicat el, ca unui copil mic.

— Și ar fi ciudat să aleg ca simbol un șobolan?

— Ciudat? De ce să fie ciudat? Cred că-i mai degrabă interesant. Și destul de original.

— Ți se pare?

Eram în gardă.

— De ce? De ce crezi că șobolanul este simbolul meu?

— Nu doar al tău, al nostru. Poate că am să fac un videoclip despre asta, ca Tom şi Jerry. Când pisica nu-i acasă, şoarecii joacă pe masă. Iar când pisica se întoarce...

— Şoarecii pică în plasă, m-am grăbit să i-o tai. Atunci, spune-i despre noi. Spune-i lui Catherine că mă iubeşti. Te vei simţi normal după aceea. Am fi împreună oricând am vrea, fără toate aceste separări şi pretexte care mă fac să mă simt pe jumătate moartă.

N-a spus nimic. Apoi, a început să râdă, batjocoritor, sarcastic.

— Copil absurd ce eşti, cui îi pasă de ce e normal? Noi am descompus normalitatea, am zdrobit-o în fragmente invizibile ce nu mai pot fi reîntregite. Ne-am dezbrăcat de prejudecăţi şi am dat la iveală golul dinăuntru.

S-a oprit ca să sufle un cerculeţ de fum în aer.

— Nimeni nu vrea să fie normal. Normal înseamnă plictisitor. Cu toţii vrem să fim speciali. Pentru tine nu e destul de special?

— Dar eu nu vreau să fiu specială. Eu vreau să fiu normală, am ţipat furioasă.

Însă el a continuat în aceeaşi notă înfiorătoare.

— Cât despre *chers Madame* şi *Monsieur* Normal, ei sunt rodul imaginaţiei tale.

S-a întins pe spate, pe salteaua mea şi a ridicat ochii în tavan. A continuat să sufle cerculeţe de fum prin întuneric, perfect rotunde până la sfârşit.

— Normalitatea înseamnă moarte.

Simţeam că-l pierd. În mintea mea, îl vedeam ridicându-şi hainele de pe podea şi plecând.

Am aruncat repede pătura şi am aprins lumânarea de lângă pat. În nopţile cu lună plină, nu aveam nevoie de lumânări, dar

în noaptea aceea, luna era în creștere și nu lumina deloc. M-am așezat deasupra lui, strângându-i șoldurile între coapsele mele și i-am dat răspunsul pe care-l aștepta.

— Șobolanul era simbolul meu fiindcă, la fel ca și mine, nu vorbea franceză.

— Dar acum vorbești excelent, mi-a spus râzând.

Nu mă simțisem nicicând atât de constrânsă. Am schițat un surâs stingher.

— Da, acum vorbesc excelent, i-am răspuns, graseind „r"-urile, așa cum făcea mătușica Latha.

Şapte

Nu mi-am dat imediat seama că începusem să miros. Apoi, într-o zi, l-am simţit.

Era într-o dimineaţă însorită de octombrie, după trei săptămâni de vânt rece şi ploi. Mă aştepta o întreagă zi liberă în care nu ştiam ce să fac. Marie avea să-şi petreacă ziua cu o prietenă, iar pe Thérèse urma să o iau de-abia la ora cinci. Am trecut pe lângă Cimetière de Montmartre[1] şi am urcat colina până la cafeneaua mea preferată, Le Sandwich. Era o cafenea bizară. Decorul era un amestec straniu de fast food american suprapus peste un art-deco nemţesc de sfârşit de secol. Hamburgeri uriaşi atârnau de tavanul denivelat, din stuc, vopsit în roşu şi auriu. Pereţii erau împânziţi de oglinzi cu rame aurii, ornamentate şi de lambriuri de lemn ce păreau vechi de sute de ani.

Era o *pâtisserie* nemaipomenită şi proprietarul, Jean-Luc, adora India. O vizitase de mai multe ori. Când mi-a mărturisit-o, am simţit o plăcere ascunsă. Cel mai mult îi plăceau calendarele indiene cu Ganesh, zeul cu cap de elefant, şi cu Hanuman, zeul-maimuţă. Calendarele atârnau pe pereţii din spatele tejghelei, iar oglinzile sculptate de pe peretele de vizavi le reflectau *à l'envers* — aşa cum îi plăcea lui Jean-Luc să le vadă.

[1] Cimitirul Montmartre (fr.).

— Ah, *l'Inde*, spunea el adesea, *c'est épatant*.

Așa am învățat și eu cuvântul, ca pe un adjectiv ce descria India.

Cafeneaua era aproape pustie când am intrat. Nu era nimeni înăuntru în afară de tânărul vânzător, pe jumătate francez, pe jumătate vietnamez, care stătea în spatele tejghelei. Nici măcar Jean-Luc nu venea vreodată înainte de unsprezece. Vânzătorul avea niște ochi seducători cu care te urmărea pe sub șapca de baseball. Am încercat să flirtez cu el.

— Dă-mi și mie un croasant din acela cu cremă de migdale, i-am spus.

Și în timp ce se apleca să-l scoată de sub tejgheaua din sticlă, m-am aplecat și eu, împingându-mă în geam. Mâna i s-a oprit puțin când se întindea după croasant, apoi a înaintat din nou, încet. Palid de tot, mi-a înmânat cornul. Când l-am luat, mi-am trecut ușor degetele peste mâna lui. Însă el a evitat să-mi întâlnească privirea. Am așteptat, șovăind. Atunci m-a izbit — un miros obscur, sălbatic, prea puternic pentru a fi civilizat, prea pătrunzător pentru a fi ascuns. Un miros atât de necuviincios, încât aparținea nopții sau acelor momente intime de singurătate ce nu pot fi împărtășite cu nimeni. Am fost surprinsă să-l întâlnesc acolo, în public, unde îl putea simți oricine. Se lipise de mine și-mi pătrundea necruțător în nări. Nu mai simțisem niciodată un asemenea miros. M-am uitat țintă la vânzător, întrebându-mă dacă îl simțea și el. Dar chipul lui rămânea impenetrabil. Am privit apoi în jur, ca să-mi dau seama de unde venea, pentru a mă îndepărta cât mai mult de el. În același timp, eram curioasă să-l văd pe omul acela care avusese îndrăzneala de a emana în public un miros atât de intim. Pesemne că n-are nici o jenă, m-am gândit uluită.

Dar în spatele meu nu se afla nimeni. Stăteam singură în fața tejghelei. Vânzătorul se dusese în spatele magazinului ca să

răspundă la telefon. Îi auzeam vocea răgușită și joasă, iar chipul său părea liniștit. Mirosul trebuia să vină de la mine. Era pretutindeni în jurul meu. Poate călcasem într-o mizerie de câine, m-am gândit cu disperare. Am plecat grăbită din dreptul tejghelei și m-am îndreptat spre o măsuță în cel mai îndepărtat colț al cafenelei. Am așezat croasantul pe masă și m-am aplecat ca și cum aș fi vrut să-mi leg șireturile și aproape că m-am prăbușit când m-a atacat din nou.

M-am așezat repede și mi-am tras puloverul pe mine. Găsisem sursa mirosului.

Mintea mi s-a întunecat. Nu mai încăpea nici o îndoială, de la mine venea mirosul. Apoi, m-a izbit un alt gând înfricoșător. Vânzătorul trebuie să fi simțit și el. De aceea s-a îndepărtat, scârbit. Mi s-a făcut dintr-odată foarte frig. Curând, cu toții aveau să-l simtă, *Madame* Baleine, *Monsieur le Compositeur*, copiii și Bruno... *Pu, pu, puer*. Cuvintele mi-au răsunat în minte. Curând, cu toții aveau să-și dea seama că venea de la mine. După care, aveau să mă izgonească.

Am lăsat croasantul și am fugit afară din magazin. Un vânt rece m-a izbit drept în față. Mi-a pătruns prin haine, prin paltonul desfăcut și prin pulover. L-am lăsat, sperând că va alunga mirosul. Dar am simțit urmele sale purtate de vântul ce trecea cu putere pe lângă mine.

Am străbătut în fugă șoseaua, apoi parcul și o stradă largă. Am văzut un supermarket și am intrat. Mi-am făcut loc, împingându-mă printre ceilalți cumpărători până la *rayon beauté*[1]. Aici, pe rafturile de un alb virginal, ce se întindeau pe kilometri întregi, erau îngrămădite produsele care combăteau mirosurile neplăcute: șampoane, deodorante, antiperspirante, pudră de talc, săpunuri,

[1] Raionul cu produse de frumusețe (fr.).

crèmes, exfoliants, gommages și *collages*[1]. Acestea erau pentru uz extern. Pentru uz intern, aveau pastă de dinți, apă de gură, irigatoare pentru spălături vaginale, pentru spălături stomacale și nazale, clisme. Câte un produs anume destinat fiecărui orificiu și fiecărei cavități din organism.

Bătăile inimii mi-au încetinit până la un ritm aproape normal atunci când am dat cu ochii de multitudinea de produse frumos mirositoare. Le voi cumpăra pe toate, m-am decis eu, câte unul pentru fiecare ungher al corpului. Aveam să mă curăț și pe dinăuntru și pe dinafară, iar apoi aveam să-mi umplu cu parfum fiecare adâncitură a trupului. Am început să le iau de pe rafturi, unul câte unul: săpun de levănțică, gel de duș White Linen, ulei de baie cu aromă de santal, spumant de baie alpin, *gommages* și *rinçages*[2], șampoane și exfoliante, trei paste de dinți și geluri pentru spălături, pentru fiecare orificiu în parte. Apoi, am trecut la creme — cremă de mâini, cremă de corp, cremă de față, cremă de buze, cremă de ochi. Le-am cumpărat pe toate. După care, într-un sfârșit, m-am îndreptat spre raionul de parfumuri. CărucioruI era pe jumătate plin și deja devenise greu de manevrat. L-am împins cu putere. A luat-o într-o parte și s-a ciocnit de un alt cărucior gol care era lăsat în drum.

— *Mince, mais qu'est-ce que vous faites?*[3] m-a întrebat cineva pe un ton de exasperare.

Inima mi s-a făcut cât un purice. Am recunoscut vocea aceea care te zgâria pe creier, chiar înainte ca femeia căreia îi aparținea să se întoarcă. Era, într-adevăr, Maeve. Nu o mai văzusem de când mă mutasem la familia Baleine, cu nouă luni în urmă. Nu-mi

---

[1] Creme, exfoliante, produse de gomaj și de epilare (fr.).

[2] Produse pentru clătire (fr.).

[3] Hei! Ce faceți? (fr.)

dăduse numărul ei de telefon și nici eu nu i-l cerusem. Părul blond-roșcat al lui Maeve era mai lung, am observat. Dar în rest, arăta la fel, poate că era chiar mai frumoasă decât mi-o aminteam eu, iar ochii verzi și buzele roșii și cărnoase își exercitau atracția ca de fiecare dată.

— Maeve, arăți minunat, am început eu, stăpânindu-mi emoțiile.

Era ceva obișnuit să încep cu o invocare a frumuseții ei.

Mi-a zâmbit, uitând de proasta dispoziție de mai înainte.

— Așa deci, e chiar micuța mea *orpheline indienne. Comment vas-tu?*[1]

— Eu? Ăăă, bine, foarte bi-bine, m-am bâlbâit eu.

Și-a ațintit privirile asupra căruciorului meu de cumpărături și expresia i s-a înăsprit.

— Vai de mine, s-a alintat ea, toate produsele astea de frumusețe sunt pentru tine?

— Ah... nu... adică... nu toate.

Am început să transpir și să-mi mușc buzele nervoasă.

— Aha.

Maeve nu m-a crezut.

— Și tu cum o mai duci? am spus, încercând să orientez conversația către ea.

— *Ça va?*[2] a întrebat căscând. *Ça va bien en fait.*[3] L-am părăsit pe Jean-Jacques.

— Zi mersi c-ai scăpat, erai prea bună pentru el.

Mă întrebam cum de reușise. Precis că el făcuse un scandal monstru.

---

[1] Orfană indiancă. Ce mai faci? (fr.)

[2] Merge? (fr.)

[3] Merge chiar bine (fr.).

— Şi apartamentul cum mai e? am întrebat cu viclenie, curioasă să aflu dacă Jean-Jacques o dăduse afară sau nu.

— Habar n-am, a replicat ea, cu un aer plictisit. M-am mutat. Locuiesc prin apropiere.

— Oh.

Nu ştiam ce să mai spun.

— Săptămâna viitoare plec în Jamaica. Am venit să cumpăr nişte loţiune autobronzantă. Şi poate nişte parfum, ceva picant, dar nu prea greu, înţelegi tu. Poate mă ajuţi să aleg, mi-a spus şi ochii i-au fugit spre căruciorul meu, de vreme ce ai devenit aşa o *amateur d'odeur*[1]!

Am tresărit la auzul vorbelor ei. Oare ştia? Oare simţea mirosul?

— Ah, nu ştiu, am şovăit eu, lucrurile astea sunt aşa de...

— Dar tu eşti din India, tărâmul aromelor, trebuie să ştii despre *odeur*.

M-am simţit de parcă m-ar fi pălmuit.

— Sunt din Africa, nu din India, m-am răstit la ea.

Am văzut cum îi îngheaţă trăsăturile feţei. M-am grăbit să repar lucrurile.

— Iartă-mă, sunt geloasă pe tine, atâta tot. Eu nu plec nicăieri, niciodată şi tare mi-aş dori să merg în Jamaica. Ce norocoasă eşti, Maeve. Te vei întoarce şi mai frumoasă, bronzată.

Complimentele funcţionau de fiecare dată la Maeve. Chipul i s-a mai dezgheţat un pic.

— Jamaica e grozavă — hoteluri frumoase, plaje, muzică bună, cocktailuri de fructe proaspete, iar bărbaţii sunt nişte dansatori fantastici. O cultură minunată. Toată lumea adoră să se distreze.

— E nemaipomenit, Maeve.

---

[1] Amatoare de mirosuri (fr.).

M-am străduit să par entuziasmată. Era atât de norocoasă. Eu aş fi dat orice să pot pleca într-o vacanţă cu Bruno. Amintirea lui m-a trezit brusc la realitate. Voi lua altădată parfumul, m-am hotărât. Am apucat de mânerele căruciorului şi am dat să plec.

— Leela, nu pleca încă, m-a oprit Maeve. Mai am un singur lucru de luat şi putem pleca împreună.

S-a întins până la un raft de sus şi a scos o sticlă în formă de lacrimă.

— Cred că totuşi îmi voi alege singură parfumul. Cine ştie, tu ai putea să-mi alegi ceva înfiorător, nu-i aşa?

Buzele ei au schiţat un zâmbet când a spus-o, însă ochii îi erau reci. Nu uitase încă de tot vorbele mele.

— Dar tu, a adăugat ea, văd că nu ai cumpărat încă nici un parfum. Căruciorul tău pare incomplet aşa. Ce ai să alegi?

Am cercetat nervoasă rafturile. Sub privirile lui Maeve, chiar şi alegerea unui parfum devenea o corvoadă. Mereu am simţit că mă testa, că aştepta să mă dau de gol într-un chip greu de imaginat. Privirile mi-au fost atrase de o cutie roşie pe care scria „Samsara".

— Samsara, lume materială, lume a iluziei, a trupului. Dar e perfect.

— Ah, da, *de chez Guerlain*. Nu e genul meu, prea greu şi prea oriental. Mirosul te acoperă ca o pătură. Dar înţeleg de ce ţi s-ar potrivi.

M-am uitat la ea cu o privire pătrunzătoare. Dar chipul ei era prietenos. Am apucat o sticlă mare de parfum.

— Mulţumesc, i-am zis şi am zâmbit. Exact de ce aveam nevoie.

După ce am plătit, am plecat împreună din magazin.

— Dar tu ai un *copain*? m-a întrebat Maeve.

— Nu, i-am răspuns scurt. Nu am timp pentru un prieten.

S-a prefăcut că mă crede.

— Aşa mă gândeam şi eu. I-am spus prietenei tale, Lotti, că probabil de asta nu ai sunat-o.

Am roşit, simţindu-mă vinovată şi am încercat să par surprinsă.

— Aşadar, Lotti te-a sunat? N-am ştiut că s-a întors.

— Oh, da şi e destul de supărată. I-am spus că nu poţi primi nici telefoane.

Mi-a zâmbit cu subînţeles şi m-a întrebat calmă:

— Ce părere ai de Bruno? Îţi place?

— Cine... cum adică? m-am poticnit eu.

— *Monsieur* Baleine. Are o slăbiciune pentru femeile exotice. De aceea i-am sugerat să te primească.

M-am oprit din mers.

— Ce ai făcut? I-ai sugerat...?

— Fireşte. Altfel cum crezi că te-ar lăsa cineva să ai grijă de copiii săi, aşa fără referinţe şi fără paşaport, măcar?

— Am crezut că pe baza recomandării tale, am murmurat eu.

— Asta a contat mult la început. Dar eu pe *Madame* Baleine nu o cunosc deloc. Aşa că lui probabil că i-a plăcut ce a văzut şi a garantat pentru tine.

— De ce a avut încredere în mine?

— Eu am fost sigură că de cum te va vedea, va fi interesat de tine. Mi-a zis mie că nu-i plac blondele, a spus veselă.

— Te înşeli, nu-l cunoşti. El... îşi iubeşte copiii şi...

M-am oprit brusc, zărind expresia de pe chipul lui Maeve. Ce copilă naivă eşti, părea să-mi spună. Deodată, mi s-a trezit o nouă suspiciune.

— Tu cum l-ai cunoscut? am întrebat, grăbită.

A râs.

— Nu-ţi face griji. Nu e ce crezi tu. Era amicul unui fost iubit de-al meu. Eu doar i-am sugerat să te vadă. Ştiam că ei caută un nou *au pair.*

Şi cum de aţi ţinut legătura, îmi venea să întreb. Mă privea cu ochi sfidători.

M-am străduit să-mi relaxez suficient umerii pentru a-i putea ridica în acel mod tipic francez.

— Eşti plină de surprize, Maeve. Jos pălăria în faţa ta.

Spre surprinderea mea, vocea a sunat calmă şi controlată, accentul şi gramatica fiind şi ele impecabile.

Maeve s-a liniştit.

— Vino într-o zi să bem o cafea împreună. Locuiesc chiar pe strada asta, mai sus, a doua clădire pe stânga. Etajul al treilea.

Ne-am sărutat şi fiecare a luat-o în altă direcţie.

Opt

Casa era pustie când m-am întors de la cumpărături. M-am încuiat în baie și am deschis robinetele ca să umplu cada. Cu mâinile tremurânde, am desfăcut nenumăratele pachete cu săruri de baie aromatice, geluri de duș și uleiuri de baie pe care le cumpărasem. M-am spălat pe cap și mi-am frecat pielea cu cel puțin zece produse diferite. M-am spălat pe dinți și i-am curățat cu ață dentară. Am folosit cu mâini nesigure irigatorul. Mi s-a părut nefiresc să-mi pun mâinile într-o parte a trupului meu despre care nu știusem nimic până nu demult. Mi-am atins mirată suprafețele curbate, simțind mușchii strâns încordați înăuntru.

Am simțit furtunul de cauciuc ca pe o invadare și mușchii mi s-au încleștat în semn de protest. Apoi, am strâns capătul de cauciuc și am simțit un șuvoi de apă atingându-mi mușchii încordați dinăuntru. M-am ridicat pe jumătate din apă și apoi, m-am scufundat din nou, răsuflând ușurată în timp ce apa, urmând legile gravitației, a început să se prelingă afară. Treptat, frica m-a părăsit. Am început să-mi derulez în minte discuția cu Maeve. Mințise, cu siguranță. Bruno — mi se părea ciudat să nu mă mai gândesc la el ca la *Monsieur* Baleine — nu era așa. Timp de o lună de la sosirea mea, nu mi-a arătat nici cea mai vagă urmă de interes. Maeve inventa. Maeve! Aproape o târfă!

M-am târât afară din cada de baie şi mi-am şters repede tot corpul, începând cu picioarele. După ce m-am îndreptat, am surprins cu privirea o străină în oglindă. Am lăsat prosopul să alunece pe jos şi am privit cu atenţie trupul care se reflecta. Sfârcurile mele erau mai mari şi îndreptate înainte ca nişte muguri. Sânii mei înalţi erau şi ei mai grei. Şi şoldurile păreau mai pline. Prin contrast, talia mea îngustă părea şi mai subţire, iar coapsele mi se curbau uşor. Mi-am privit trupul de parcă ar fi fost întâia oară când îl vedeam — şi am simţit o tresărire ciudată de dorinţă. Deci acesta era trupul pe care-l iubea Bruno. Mi-am plimbat mâinile peste acele forme aşa cum făcea şi Bruno şi deodată mi s-a făcut tare dor de el.

Sârguincioasă şi grijulie, mi-am întins pe piele fiecare loţiune şi fiecare cremă în parte. La urmă, ca să fiu sigură, mi-am presărat câţiva stropi de Samsara în părul pubian şi la subraţ. Apoi, m-am adulmecat atentă. Pe piele îmi rămăsese în special mirosul spumantului de baie, de culoare verde — o aromă de lămâie şi de lemn care-mi părea foarte franţuzească. Restul amestecului de mirosuri de-abia dacă se simţea. Dar totul era în ordine. Nu-mi făceam griji din pricina ciudatei alchimii dintre parfum şi piele care făcea anumite mirosuri mai puternice la unii decât la alţii. Atâta timp cât mirosul meu, oricare ar fi fost el, era uşor de identificat şi provenea dintr-o sticlă, de altceva nu-mi păsa. Doar de mirosul acela fără nume mă temeam.

Când am ieşit din baie, ceasornicul bătrân din hol a bătut ora unu. Am tresărit, gândindu-mă că Bruno probabil că mă aştepta. Mi-am tras repede pe mine un pulover şi o pereche de blugi şi am ieşit în grabă.

După ceva muncă de convingere, Bruno acceptase în cele din urmă să ne întâlnim în altă parte. Aşa că, de fiecare dată când

orarul copiilor ne permitea acest lucru, ne duceam amândoi într-o garsonieră din *rue St. André*, care aparținea unui coleg de-al lui Bruno și ne petreceam după-amiezile acolo. Încăperea era neprietenoasă, scăldată în penumbră chiar și la amiază, mobilată impersonal cu o canapea extensibilă, lată, pe un perete, și cu un sistem încorporat video-audio, pe peretele de vizavi. Un miros jilav ca de canal, miros de sex stătut, plutea mereu în aer. În timp ce făceam dragoste, priveam absentă pe fereastră la umbrele care se cățărau pe zidurile albe ale clădirii de peste drum. Camera părea să aibă același efect și asupra lui Bruno. După ce terminam, ne ridicam în grabă și plecam la scurt timp.

Când am ajuns la restaurantul grecesc din colțul străzii St. André des Arts, el era deja acolo, molfăind un sandvici în așteptarea mea. M-a sărutat ușor pe buze.

— Hm, miroși ca și cum te-ai fi spălat îndelung. Aș fi vrut și eu să asist, mi-a șoptit.

Radiam de fericire și mi-am ridicat pe furiș privirea spre el, intimidată. Se uita la mine cu poftă.

— Ești atât de frumoasă. Nu-mi vine să cred că ești a mea.

— Unde mâncăm astăzi? am întrebat voioasă, fiindcă nu prea îmi venea să părăsesc razele soarelui pentru încăperea aceea întunecoasă și rece de pe aleea de lângă. Mi-e foame.

Figura lui a căpătat instantaneu o expresie de lup înfometat.

— Eu unul de-abia aștept să te mănânc, draga mea.

— Dar eu încă n-am mâncat.

Am râs și, în adâncul sufletului, am simțit cum mă cuprinde senzația aceea de neliniște. Fiecare detaliu al momentului a devenit deodată mai intens — căldura soarelui, aerul rarefiat ce prevestea sosirea iernii și mirosul sandviciului grecesc atât de

asemănător cu *shyawarma* arăbească pe care frații mei și cu mine obișnuiam să o mâncăm pe furiș în vechiul port din Mombasa.

Am parcurs împreună cele câteva sute de metri pe strada fără nume până la garsonieră. În timp ce urcam treptele, îmi simțeam pașii din ce în ce mai grei. De-abia dacă mai reușeam să pun un picior înaintea celuilalt. În cele din urmă, am ajuns în fața ușii. Bruno învârtea stângaci cheia în broască. Am tras adânc aer în piept.

Și, spre mirarea mea, mirosul camerei, vechi și familiar ca așternuturile uzate, mi-a urat bun venit. Am rămas neclintită în mijlocul camerei, iar mirosul m-a înconjurat din toate părțile, învăluindu-mă în căldura sa. Îmi amintea de dormitorul părinților mei, dimineața devreme când ne furișam cu toții în patul cel mare și rămâneam acolo, prefăcându-ne că dormim. Puțin câte puțin, mirosul a pus stăpânire pe mine. Mai întâi, mi-a pătruns prin haine, prin palton, prin tricou, iar apoi m-a dezbrăcat complet. Bruno privea uluit cum mă luptam să-mi dau jos hainele, neștiind ce mă stârnise așa. Apoi, m-am întors spre el și l-am dezbrăcat încet, cu răbdare, lăsându-mă îmbătată de aroma lui virilă, puternică și pătrunzătoare care plutea către mine printre straturile de mirosuri specifice birourilor și străzilor. După ce i-am scos toate hainele, mi-am vârât încet limba în urechea lui, simțind aroma ușor prăfoasă a străzii. Mi-am plimbat limba pe gâtul lui în jos, schițând cercuri pe pielea sa netedă, sorbindu-i sudoarea, rătăcind încă în zona mirosurilor publice. Apoi, am simțit un imbold de a merge mai departe. Limba mea i-a mângâiat pieptul, i-a trecut ușor peste sfârcuri și s-a rostogolit încet către subraț. Bruno a înlemnit, mi-am retras limba. A răsuflat, cu un oftat puternic, aerul pe care-l ținuse în plămâni. Am început să-mi plimb din nou limba, absorbind aroma atât de intimă, încercând cu

frenezie să cuprind cu buzele cât mai mult din gustul lui cu putinţă. A rămas nemişcat, luat prin surprindere de nerăbdarea mea.

— *Qu'est-ce que tu as, chérie?*[1] mi-a şoptit, ridicându-mi capul pentru a mă privi în ochi. Credeam că nu-ţi place aici.

M-am mirat că ştia.

— Nu-mi plăcea, dar m-am răzgândit.

A râs.

— Eşti plină de surprize.

— Şi? Îţi place? l-am întrebat şi mi-am ridicat privirile spre el. Îţi plac surprizele mele?

Am căzut în genunchi, însă el m-a tras în sus şi m-a ţinut cu faţa spre el.

— Doamne, parcă ai fi posedată astăzi, mi-a spus şi a clătinat din cap, uluit.

M-a luat în braţe şi m-a dus în pat. M-a întins cu grijă şi s-a uitat la mine pentru o clipă, cu o privire de nepătruns.

— E rândul meu.

A râs vesel şi a început să mă guste aşa cum făcusem şi eu. Când limba lui a ajuns înăuntrul meu, am tras adânc aer în piept şi am încercat să rămân neclintită. Simţeam fiecare mişcare de-a lui ca pe o săgeată ce-mi străpungea nervii îndureraţi. Apoi, nu m-am mai putut controla. Am început să mă zvârcolesc şi să zgârii, într-o excitaţie frenetică şi tot trupul îmi ardea de dorinţă.

Ne-am iubit cu o furie, cu o nebunie care nu venea nici de la mine, nici de la el, ci părea să vină de altundeva. Altcineva pusese stăpânire pe trupul meu în acea după-amiază, cineva care se desfăta cu atingerile şi cu mirosul bărbaţilor, cineva care se scufundase în cele mai adânci izvoare ale simţirii.

[1] Ce-i cu tine, draga mea? (fr.)

În cele din urmă, am adormit împreună, într-un U inversat, cuibăriți unul într-altul. Când m-am deșteptat, el stătea în pat, cu picioarele încrucișate, iar eu încă mai ședeam cu capul așezat în poala sa. M-am întins somnoroasă, simțind o durere ușoară a mușchilor. În sfârșit, mi se părea că îl cunosc: gustul intens, metalic al subrațului său, izul ca de șuncă al pântecelui și aroma lăptoasă a capului. I-am zâmbit și i-am atins cu limba adâncitura îngustă de deasupra pântecelui.

Mi-a surâs tandru.

— Fetița mea scumpă și minunată. Ce-am făcut să merit o asemenea perfecțiune? A fost ziua mea norocoasă când mi-ai intrat în casă.

M-am simțit învăluită în căldură. Însă vorbele lui Maeve m-au străpuns din nou ca o așchie de gheață. M-am tras la o parte.

— Cum ai știut că... că aveam să fiu, *comment dire*[1], disponibilă pentru tine? l-am întrebat și m-am întors cu fața către el.

A părut uimit, simțind că o prăpastie se căsca înaintea lui, dar crezând totuși că încă o mai putea ocoli cumva.

— Prietena ta, Maeve. Te cunoaște bine. I s-a părut ei că noi doi ne-am înțelege. Și a zis că te vei descurca de minune cu copiii, a replicat el, împăciuitor.

M-a privit drept în față, după care a adăugat:

— Dar nu mi-am putut închipui vreodată... cum era să mă gândesc că ești atât de frumoasă. Și de tandră și de dulce.

M-a mângâiat pe obraz, dar eu am întors capul.

— Și atât de pasională.

S-a întins ca să mă îmbrățișeze, însă eu m-am strecurat printre brațele sale și am coborât repede din pat.

[1] Cum să zic (fr.).

Încăperea își recăpătase urâțenia dintotdeauna. Am observat că igrasia din colțul din stânga al camerei se extindea. M-am întors din nou spre el. În lumină, chipul lui părea ridat și îmbătrânit. L-am privit fix pe bărbatul din fața mea și m-am întrebat ce găsisem atât de interesant la el.

— Și ce i-ai dat pentru că ți-a găsit o amantă atât de drăguță și de ascultătoare? am întrebat, ridicând vocea mai mult cu fiecare cuvânt.

— Cui?

A părut amuzat, ceea ce m-a înfuriat și mai tare.

— Lui Maeve, cui?

— Lui Maeve?

A început să râdă.

— De unde ai scos-o și pe asta?

Cuvintele lui n-au făcut altceva decât să adâncească și mai mult prăpastia dintre noi. Deodată, m-a cuprins o furie de nestăpânit. Împotriva lui și a tot ceea ce îmi răpise orice urmă de siguranță și mă aruncase în acea fântână a temerilor.

Am fugit la baie și am trântit ușa în urma mea.

— Ți-ai pierdut mințile, a strigat după mine. Nimeni nu te-a făcut amanta mea.

Nu a venit după mine, așa cum, într-un fel, speram că va face. M-am așezat pe capacul de la toaletă, tremurând și așteptând. Cinci minute mai târziu, s-a auzit o bătaie ușoară în ușa băii.

— *Ma petite, sois raisonnable*[1], mi-a spus prin ușă. *Je t'aime. Tu es mon seul amour, maîtresse de mon cœur. Sors de là, s'il te plaît.*[2]

---

[1] Scumpa mea, fii înțelegătoare (fr.).

[2] Te iubesc. Ești singura mea dragoste, inima mea îți aparține. Ieși de-acolo, te rog (fr.).

Am privit în jur. Baia era îngustă şi destul de murdară. Perdelele de la duş, decorate cu râuleţe de murdărie, aveau o frumuseţe stranie, m-am gândit liniştită. Glasul lui Bruno răzbătea prin uşă.

— *Viens, sors de là, ma princesse. Mon adorable*[1], m-a strigat. *Ne te fâche pas.*[2]

Mi-am acoperit urechile. Nu voiam să-l mai ascult. Vocea lui îmi făcea silă. Era un mincinos. Şi mă infectase cu un miros înfiorător. M-am ridicat şi am încuiat uşa.

Bruno a auzit zgomotul încuietorii şi a început să lovească în uşă.

— Nu poţi să-mi faci una ca asta, târfă ce eşti! a zbierat el.

Nu m-am mişcat din loc şi am privit cu teamă către uşă. Nu ştiu cât timp am rămas acolo, aşezată pe capacul de la toaletă, dezbrăcată, neputând să fac nici o mişcare. Când am reuşit să mă ridic, în cele din urmă, afară era întuneric, iar eu aproape că îngheţasem de frig.

DUPĂ ACEEA, mirosul a continuat să mă bântuie, ivindu-se chiar când mă aşteptam mai puţin. Uneori, când luam cina *en famille*, îl simţeam la masă, ascuns între *coq au vin* şi tartă, cuibărit între frunzele de *choucroute alsacienne*[3], condimentate din belşug. Alteori, când mă ridicam să mă duc la baie, se furişa dintre aşternuturi şi mă urma. Sau când mă duceam la supermarket, trecea şuierând pe lângă mine, prin pasajele aglomerate. Alteori, era în spatele meu, chiar şi în metrou, atunci când

[1] Hai, ieşi de acolo, prinţesa mea. Iubito (fr.).

[2] Nu te supăra pe mine (fr.).

[3] Varză acră de Alsacia (fr.).

stăteam față în față cu un necunoscut chipeș. Pe Bruno îl evitam, îi vorbeam doar atunci când era necesar, îmi încuiam camera peste noapte și refuzam să-i întâlnesc privirile stăruitoare.

După o vreme, privirile lui au încetat să mă mai urmărească atunci când părăseam încăperea. Nu mai venea nici în camera fetelor atunci când le duceam la culcare și își petrecea majoritatea timpului fie în afara casei, fie încuiat în cabinetul său. Îmi lipsea atenția pe care mi-o acorda. Și nici nu mai găseam cadouri dosite pe unde mă așteptam mai puțin. Într-o zi, l-am surprins vorbind de zor cu Catherine în *tête-à-tête*. Când am intrat, s-au oprit brusc și s-au uitat fix la mine. Am fost sigură că discutau cum să mă dea afară. Îmi și închipuiam scena.

M-ar înfrunta împreună, așezați unul lângă altul pe canapeaua stil Ludovic al XV-lea din salonul imens de la parter, folosit doar pentru petreceri.

Madame Baleine ar sta foarte țeapănă.

— Ei bine, Bruno și cu mine am luat o hotărâre, ar începe ea, grav. Noi...

După care, s-ar opri și s-ar uita la *Monsieur* Baleine. El nu ar privi-o în ochi pe nici una dintre noi. Și-ar propti în schimb privirile în pantofi.

— Ei bine, noi considerăm..., ar spune *Madame* Baleine.

Apoi, s-ar opri și și-ar pune mâna pe genunchiul soțului ei.

— Bruno, zi-i tu.

Monsieur Baleine s-ar uita în sus și și-ar aținti privirile asupra oribilei picturi renascentiste, de pe peretele de vizavi, din stânga, deasupra capului meu. Și-ar drege glasul și ar începe:

— Copiii nu sunt încântați de... nu le place...

— Ce nu le place? aș întreba, dornică să-l fac să mă privească-n ochi.

— Camera... ta... mirosul este...

— Diferit, ar încheia Catherine în locul său.

Monsieur Baleine:

— Da, diferit.

Ar ridica, în sfârşit, capul şi mi-ar arunca o căutătură fugară. Dar nu ar zăbovi prea mult asupra chipului sau asupra trupului meu, ci şi-ar pironi privirile undeva peste capul meu.

— Copiii s-au plâns de mirosul tău.

Şi eu:

— Mirosul meu? Dar cum miros?

Monsieur Baleine:

— Nu-i nimic în neregulă cu felul în care miroşi, este...

Madame Baleine:

— Diferit, şi vezi tu, copiilor nu le place ce e diferit. Ei vor să fie la fel ca micii lor prieteni. Diferenţele îi fac să se simtă prost.

Monsieur Baleine:

— Ar putea chiar să dăuneze dezvoltării lor.

Eu:

— Dar copiii mă plac... Marie adoră să doarmă în acelaşi pat cu mine...

Madame Baleine:

— Da, dar apoi trebuie să meargă la şcoală şi prietenii ei spun că miroase diferit. Vezi tu, aşa nu mai merge.

Monsieur Baleine:

— Nu e nimic în neregulă cu tine, să ştii. Tu eşti minunată, te porţi minunat cu copiii, eşti atât de drăguţă şi de generoasă. Ne vei lipsi cu adevărat.

Madame Baleine:

— Da, cu siguranţă că ne vei lipsi. Îţi mulţumim. Ne pare rău, dar trebuie să înţelegi, nu-i aşa? Copiii sunt copii.

Monsieur Baleine:

— Iar pentru noi, copiii sunt lucrul cel mai de preţ.

Madame Baleine:

— Ştim că te-am luat pe nepregătite, de aceea, *Monsieur* Baleine şi cu mine am hotărât să-ţi oferim un cadou pentru grija pe care le-ai purtat-o copiilor noştri. Îţi vom oferi un bilet dus, până la New Delhi.

Totul era atât de civilizat.

Nouă

Trebuia să știu dacă bănuielile mele se confirmau. Am sunat-o pe Lotti.

— Alo, Lotti? am întrebat, nesigură.

A urmat o tăcere lungă.

— *Hi, étranger*[1], a zis în cele din urmă Lotti, amestecând ca de obicei franceza cu engleza.

Am răsuflat ușurată.

— Lotti, trebuie să îți vorbesc.

— Îmi vorbești deja.

— Nu, vreau să te văd și să vorbim pe îndelete.

— Păi, nu știu dacă am timp. Va trebui să-mi verific agenda, mi-a spus pe un ton sec.

Am simțit un nod în gât.

— Îmi pare rău, Lotti. Am crezut că ai de gând să rămâi în Toulouse cel puțin un an, am mințit eu, iar ea s-a prefăcut că mă crede.

— Draga mea, m-am făcut mare, sunt la facultate acum.

— Minunat. N-am știut. Ce? Istoria artei?

Nu-mi puteam termina frazele din pricina mustrărilor de conștiință.

[1] Salutare, străino.

Am fixat în grabă o întâlnire pentru sâmbătă, ziua mea liberă.

Ne-am întâlnit la prânz, la o cafenea pe care o ştiam amândouă. M-am îmbrăcat cu grijă pentru întâlnire, cu paltonul meu lung, roşu — unul din lucrurile aruncate de Catherine, o fustă scurtă din lână roşie de la Agnès B. pe care mi-o dăruise Bruno şi un pulover negru, strâns pe corp. Toate hainele erau noi şi miroseau a nou. Am presărat câţiva stropi de Samsara pe haine şi în jurul coapselor.

Lotti era toată în negru, ca de obicei. Aici, se oprea, însă, orice asemănare cu Lotti cea pe care o ştiam eu. Noua versiune era îngrozitor de slabă. Doar buzele îi rămăseseră pline. Dar erau rujate într-o nuanţă diferită, un purpuriu-închis, aproape negru, iar tenul îi era albit de o pudră cu două sau trei tonuri mai deschisă la culoare decât pielea ei. Arăta ca o moartă. Şi îşi tăiase părul ei frumos. Era tunsă băieţeşte şi vopsită în violet. Pe lângă toţi ceilalţi cercei, acum avea unul şi în nas. Ne-am salutat prieteneşte aşa cum fac francezii. I-am urmărit cu privirea chipul, în timp ce se mişca, căutând temătoare semne de surpriză sau de repulsie. Dar nu se vedea nimic. Nici măcar n-a clipit.

— Eşti schimbată, mi-a spus sincer Lotti.

Am înghiţit în sec. Am vrut să o întreb în ce fel. Dar încă nu aveam destul curaj.

— De fapt, şi tu eşti schimbată, am replicat, în schimb, pari atât de... de matură.

S-a aplecat spre mine.

— Şi ai început să te dai cu parfum.

A aşteptat să mai zică ceva, mi se uscase gâtul.

— Samsara, aşa e? E şi preferatul meu — deşi e puţin cam greu. Dar pentru mine e prea scump.

A continuat să mă cerceteze — cu priviri sfredelitoare.

— Şi hainele, de asemenea, mi-a spus şi a mijit ochii cu un aer meditativ. Agnès B., *j'imagine. Tu as bien tombé*[1] — e evident că te plac la nebunie.

— Nu fi caraghioasă, Lotti.

M-am uitat în altă parte, ca să nu fiu nevoită să-i întâlnesc privirile dispreţuitoare.

— Sunt haine pe care *Madame* Baleine voia să le arunce.

Lotti mi-a aruncat o privire plină de neîncredere, dar nu m-a contrazis. Ne-am uitat una la alta, stânjenite.

— Şi tu eşti foarte schimbată. Părul... şi machiajul.

— Vremea trece peste toţi, să ştii, mi-a răspuns sec. Şi nu toţi avem norocul tău.

— Norocul meu? am îngăimat eu. Habar n-ai tu ce e norocul... Tu încă mai ai o familie.

M-am oprit, tulburată de cât de tare mă înfuriasem. Şi Lotti părea să se simtă prost. Am întors amândouă capul.

Am privit de jur împrejur, prin cafenea. Era destul de aglomerat, veniseră grupurile de turişti din timpul zilei şi cumpărătorii de weekend. În mijlocul mulţimii pestriţe, un cuplu de adolescenţi se făcea remarcat, stând nas în nas, cu mâinile şi picioarele încolăcite. Fata era scundă, slabă şi chinezoaică. Băiatul era francez: înalt, cu părul lung, cu ochelari. M-am întors către Lotti ca să-i arăt perechea de îndrăgostiţi, dar ea se uita deja fix în acea direcţie, cu ochi deopotrivă trişti şi înveseliţi. S-a întors repede, simţindu-mi privirile aţintite asupra ei.

— Eşti îndrăgostită, nu-i aşa? am întrebat-o, recunoscându-i expresia.

Chipul i s-a mai îmblânzit.

— Da, sunt îndrăgostită, mi-a mărturisit.

[1] Agnès B., îmi închipui. Ai nimerit-o bine (fr.).

— De cine? Nu de Michel? am întrebat curioasă, dând uitării mustrările de conştiinţă şi resentimentele.

— Nu, nu de el, s-a strâmbat ea. E prea alb, prea convenţional. Nu va putea nicicând să ne înţeleagă pe noi, cei din Sud. Nu, sunt îndrăgostită de un arab. Studiază sculptura la facultatea din Saint Denis. E nemaipomenit.

— Oh, am spus, obişnuindu-mă uşor cu ideea.

Mi se părea ciudat să mi-o imaginez pe Lotti cu un arab. Erau arabi şi la Mombasa, dar noi nu cunoşteam nici unul. Ne erau chiar mai străini decât africanii.

— Şi... şi cum v-aţi întâlnit?

Lotti s-a aplecat spre mine.

— N-o să-ţi vină să crezi, dar l-am întâlnit la târgul fermierilor din Bobigny.

— Poftim?

— Ştii, târgul de duminică. El este ajutorul măcelarului. Când nu are cursuri, munceşte acolo ca să strângă bani, mi-a răspuns, uşor sfidătoare.

— Eşti nebună. Ce-o să zică tatăl tău? aproape că am ţipat eu. Cum îi vei spune că te vezi cu un sculptor arab care pe deasupra mai e şi măcelar cu jumătate de normă?

— Nu ştiu şi nici nu-mi pasă. E un artist desăvârşit, a spus cu o voce adâncă. Poate că va trebui să fug de-acasă.

— Nu fi *folle*[1], i-am zis, trecând din nou la limbajul nostru special.

Chelnerul a sosit să ne ia comanda. Am cerut un pahar de Kir[2] şi biftec tartar. Dacă Lotti ar fi simţit vreun miros ciudat, ar

[1] Nebună (fr.).

[2] Cocktail căruia Félix Kir (1876–1968), fost primar al Dijonului, i-a dat numele său.

fi putut să creadă că venea de la friptură și nu de la mine. Lotti a ridicat din sprâncene și a cerut și ea la fel. După ce a plecat chelnerul, m-a tachinat:

— Tu chiar te-ai schimbat, am dreptate? Ce s-a întâmplat cu fata aceea care nu punea gura pe pahar, ca să nu mai vorbim de carnea crudă?

Am zâmbit încordată. Dac-ar ști ea. Mi-aș fi dorit să-i pot spune.

— Aparențele înșală.

— Și asta din partea unei fete care este oh, atât de *sensible aux odeurs. Quelle dégradation*[1], a continuat ea să mă tachineze.

— Ajunge, Lotti, i-am răspuns tăios. Astea... astea sunt glume de prost gust.

S-a strâmbat de parcă ar fi înțepat-o cineva cu un ac.

— De când te pricepi tu la gust?

— Îmi pare rău, am rostit repede.

Chelnerul ne-a adus mâncarea. După ce ne-a servit și a plecat, Lotti mi-a spus fără menajamente:

— Hai să trecem la probleme mai serioase. De ce ai vrut să mă vezi?

— Eu...

M-am oprit. M-am simțit tentată să nu spun nimic — să las prânzul să treacă, să reclădesc punțile dintre noi, să îi recâștig prietenia, să râdem.

A așteptat să reiau. Apoi, când a văzut că nu spun nimic, a dus furculița la gură și a început să-și mănânce liniștită biftecul.

— E tare nostim să fii *au pair*, i-am spus veselă. Și chiar îmi place familia la care stau. Sunt grozav de *chic. Madame* Baleine face achiziții pentru Galeriile Suffragettes. Am învățat o grămadă de lucruri locuind alături de ei.

[1] Sensibilă la mirosuri. Ce degradare! (fr.)

— Vrei să zici Lafayettes, s-a hlizit Lotti și, ca de obicei, sprâncenele i s-au cocoțat drept în frunte.

M-am uitat fix la ea.

— Cum adică?

— Ai spus „suffragettes", a chicotit Lotti.

— Lafayettes. Firește. Ce gafă!

Am râs amândouă.

Apoi, expresia ei a devenit din nou distantă.

— Dar nu pentru asta m-ai chemat, mi-a spus pe un ton aspru. Lasă-mă să ghicesc, stăpânul casei e *fou de toi*[1]. Te-a violat și acum ești gravidă. Și ai nevoie de ajutorul meu.

— Nu vorbi prostii, i-am răspuns, cu glas ușor tremurând. Nu e nimic de genul ăsta.

Nu m-a crezut.

— Am știut eu. Cum era să reziste când a văzut asemenea sâni? m-a tachinat ea.

— Nu. Nu e vorba de așa ceva. E...

M-am oprit și mi-am mușcat nervoasă buzele.

— E doar mirosul ăsta, un miros oribil. Nu-l simți?

— Poftim? a zis Lotti, pufnind din nou în râs. Ești sărită rău. Nu simt altceva decât parfum — a adulmecat teatral — ceva greu, cu esențe de santal și mosc.

Am privit-o drept în ochi.

— Chiar nu-l simți?

— Ce să simt?

— Să *îl* simți. Mirosul — ca de animal, dar mai înțepător, mai picant.

— Ca de mâncare, adică?

[1] Nebun după tine (fr.).

— N-are nici o legătură cu mâncarea. E mult mai rău.

M-a privit, atentă.

— Un miros picant, cum e mâncarea, dar care nu e de mâncare. E cumva o ghicitoare? Dacă-i așa, să știi că mă dau bătută. Habar n-am ce spui.

— Lotti — am apucat-o de umeri — de mine e vorba.

— Tu miroși? A ce? m-a întrebat, uitându-se la mine de parcă aș fi fost nebună.

— Nu sunt sigură. Tot ce știu este că mirosul meu s-a schimbat. Acum miros urât — știu asta. Mi-e teamă că *Madame* Baleine și alții își vor da seama mai devreme sau mai târziu. Voi fi dată afară. Tot timpul mi-e frică, Lotti — pe stradă, în parc. Văd uneori cum se holbează oamenii la mine și-mi dau seama că l-au simțit. Dacă ar afla că de la mine vine, probabil că m-ar linșa sau m-ar goni din țara lor.

Se terminase. I-am dat drumul încet la umeri și m-am prăbușit înapoi pe scaun.

Lotti tăcea. Mi-am încleștat pumnii pe sub masă, într-un gest de disperare mută și am așteptat să zică ceva.

— De când te simți așa? a întrebat, până la urmă, de parcă n-ar fi știut ce să spună.

— Oh, nu știu, am bombănit nervoasă. De o lună, două. Nu-mi aduc aminte cum a început.

— Dacă nu-ți aduci aminte cum a început, de unde știi că e real? a întrebat pe bună dreptate.

Am simțit cum mi se formau picături de sudoare la subraț.

— Nu știu. Și nu pot spune de unde vine, i-am zis cu disperare. Tot ce pot să-ți spun este că, atunci când apare, este cât se poate de real și de puternic și... și inconfundabil... intens și greu ca bălegarul în descompunere pe un câmp udat de ploaie sau ca materia

vegetală în putrefacție într-un canal inundat. Dar nu miroase exact la fel cu nici unul din acele lucruri — doar la fel de urât.

Lotti a privit încruntată pe fereastră. Am vrut să o zgâlțâi, să o oblig să facă ceva, să mă salveze. Mi-am apropiat scaunul de al ei și m-am aplecat într-o parte până când între noi a rămas o distanță de câțiva centimetri. S-a tras cu scaunul mai în spate, surprinsă. M-am apropiat.

— Înțelegi acum? Simți? Răspunde-mi, Lotti.

— Nu. Nu se simte nimic.

— Adică nu simți nici un miros ciudat? am întrebat, zbuciumată.

Răspunsul a venit ferm.

— Nu. Nu simt nimic.

Apoi, s-a întins peste masă și m-a luat de mână.

— Cred că ar trebui să te întorci acasă.

Am crezut că își pierduse mințile.

— Nu mă pot întoarce acum, am izbucnit eu fără să mă gândesc, smulgându-mi mâna din strânsoarea ei.

Nu a făcut nici o mișcare, dar pe chipul ei se citea că își dăduse seama de ce se întâmplase.

— Așadar, a devenit amantul tău, a rostit încet.

Am dat din cap aprobator, neputând să o privesc în ochi.

— De ce nu mi-ai spus?

— N-am putut. Mi-a fost prea rușine, cred.

— Dar tu? Ești îndrăgostită de el?

Am clătinat din cap, având în minte imaginea lui în garsoniera din *rue St. André.*

— Ești sigură?

Am ezitat puțin, după care am răspuns:

— Da.

Orice aş fi simţit înainte pentru el trecuse odată cu apariţia mirosului.

— Atunci trebuie să vii înapoi, mi-a spus hotărâtă.

— Cum crezi că aş putea?

— Dacă ai să te întorci acasă, curând ai să uiţi şi de miros, a raţionat ea. Nu pari fericită, Leela.

Am rămas pe gânduri, uitându-mă la ea. Avea dreptate. Dacă m-aş fi întors în lumea lor — în lumea mătuşii şi a unchiului şi a soţilor Ramdhune, mirosul ar fi putut fi îngropat printre mirodeniile şi uleiurile puternic aromatizate ale mâncărurilor.

— Încă ne mai ducem la unchii tăi când sunt festivalurile indiene. Acum găteşte mătuşica Latha. Casa arată ciudat fără tine. Cred că le lipseşti. Tuturor ne lipseşti.

Era modul ei de a spune că voia să fim iarăşi prietene. M-am simţit uşurată şi mi-am îngăduit pentru o clipă să-mi aduc aminte de duminicile petrecute la Lotti şi de minunăţiile din bucătăria mătuşii.

— Cum... cum o mai duc ei acum? am întrebat, iar răsuflarea mi s-a tăiat brusc din pricina remuşcărilor.

O umbră i-a măturat chipul.

— Acum par să fie bine. Mătuşica Latha a fost suferindă multe luni după plecarea ta. Krishenbhai nu s-a mai dus nici la muncă, a stat să aibă grijă de ea.

— Aşadar, nu m-au căutat deloc.

— A fost tare suferindă. Dar încet, încet şi-a revenit, iar acum vin din nou în vizită duminica.

M-am uitat la Lotti, în mine se dădea o luptă între speranţă şi teamă. Dar dacă m-aş întoarce, mă gândeam, aş rămâne închisă pentru totdeauna în coconul lor mirositor. Şi dacă Lotti se înşela? Dacă mirosul făcea într-adevăr parte din mine, iar Lotti — cu

simțul ei atrofiat de mâncărurile aromate — nu-l putea simți? Și apoi, dacă m-aș întoarce, mirosul ar rămâne lipit de mine pentru tot restul vieții. Cel puțin în universul familiei Baleine puteam să câștig bani, să-mi cumpăr parfumuri și haine noi — să găsesc metode de a lupta împotriva lui, de a-l ascunde, chiar dacă nu-l puteam combate definitiv.

— Nu mă pot întoarce, i-am spus cu tristețe.

Privirile ei trădau un imens regret.

— Cred că faci o greșeală.

Dar s-a întins peste masă și m-a apucat de mână. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Am încercat să le alung printre clipiri. Mi-am tras mâna din strânsoarea ei.

— Hai, termină-ți biftecul ca să nu întârzii.

Am terminat repede masa. Apoi, ne-am ridicat amândouă să plecăm. Mi-am dat seama, din felul în care i s-a luminat deodată toată fața, că urma să-și vadă iubitul. O invidiam. Dragostea ei era atât de simplă, de ușoară. Nu era umbrită de îndoieli, ca a mea. Ne-am luat rămas-bun la ușă. N-am rugat-o să ne mai întâlnim. Nici ea pe mine.

Am privit-o pe Lotti cum se îndepărta.

Două fete se strângeau în brațe și se zgâiau la propriile lor imagini oglindite în ferestrele cafenelei. Dar nu simțeam decât răceala teribilă a pierderii care mă cuprindea. Îmi aminteam cum stăteam cu Lotti și ne admiram reflexiile în același fel. Acum eram pe cont propriu, puteam să merg prin tot orașul fără ca cineva să mă poată opri. Mi-a venit în minte un cântec pe care-l auzisem pe străzile din Nairobi, un cântec american despre un bărbat care nu făcea nimic altceva decât să meargă. Când alți oameni se opreau și stăteau de vorbă, el trecea, pur și simplu, mai departe.

Aşa că am mers şi eu mai departe, înconjurată din toate părţile de oameni care se duceau la cumpărături. Pe stradă, îmbrăcată cu hainele mele noi, nu mi se mai părea că sunt privită. Eram îmbrăcată la fel de bine ca şi ceilalţi şi sentimentul acesta se adăuga stării mele de libertate. Nici privirile lor insistente nu mă mai opreau. Am încetinit pasul. M-am uitat în vitrinele magazinelor unde erau expuse noile colecţii de iarnă şi mi-am închipuit cum ar arăta hainele pe mine. Culorile păreau îngrozitor de mohorâte: nuanţe de gri, de bleumarin şi mult negru. Peste tot în jurul meu, oamenii făceau aceleaşi gesturi, priveau, se opreau, se uitau la propriile lor reflexii şi la hainele din vitrine. Ca şi mine. Oh, Lotti, nu e fascinant să faci parte dintr-o mulţime ca asta? M-am prefăcut că era lângă mine. Apoi, am clătinat din cap. Ea nu ar vrea să fie parte dintr-o mulţime. Ei îi plăcea să se facă remarcată, să fie altfel. Dar acum arăta ciudat. Nu mai era frumoasă.

M-am zărit într-o vitrină. Eram frumoasă. Poate că Lotti avea dreptate şi nu exista nici un miros. Poate că totul fusese în mintea mea. Sau poate că era din cauză că mâncam carne şi brânză. Sau poate că efortul de a locui în aceeaşi casă cu *Madame* Baleine începea să mă epuizeze. Am cotit şi am luat-o pe o stradă ce ducea spre St. Michel. De fereastra de la primul etaj a unei clădiri atârna un afiş micuţ: „*À Louer*"[1]. M-am gândit la Bruno. Era la ţară, cu familia. Mi-l închipuiam înconjurat de copaci înalţi şi ziduri bătrâneşti şi cenuşii, într-un castel vechi, plin cu lucruri minunate.

Telefonul tocmai suna când am intrat în casă. Am alergat să răspund, crezând că era bunica fetelor care suna să-mi spună că familia Baleine era pe drum spre oraş.

Am ridicat receptorul.

[1] De închiriat (fr.).

— Alo? am spus, de-abia răsuflând.

— Leela. *Comment va tu?*[1] a tărăgănat o voce familiară.

— Maeve!

— Pari surprinsă.

Eram foarte surprinsă.

— Cum... cum a fost vacanța în Jamaica? am întrebat, pierzându-mi răsuflarea.

— Oh, superb. Pablo și cu mine locuim împreună acum, ba chiar a adus vorba că vrea să mă ia cu el în Argentina să-i cunosc familia. Dăm o mică petrecere sâmbăta viitoare. Vreau să vii și tu!

Maeve nu mi-i prezentase niciodată pe prietenii ei. A început să-mi vâjâie capul.

— Pot să aduc și eu ceva?

— Doar pe tine. Pablo se ocupă de tot.

M-am simțit vinovată gândindu-mă cât de mult o blestemasem în ultimele luni.

— Mulțumesc, Maeve.

[1] Ce mai faci? (fr.)

Zece

— Era aproape de miezul nopţii când am ajuns în sfârşit la petrecerea lui Maeve. Întârziasem fiindcă nu mă putusem hotărî cu ce să mă îmbrac. Ştiam că trebuia să port ceva care să mă facă să mă pierd în mulţime. În cele din urmă, m-am decis pentru aceleaşi haine pe care le purtasem şi la întâlnirea cu Lotti. Cel puţin aşa, cu fusta aceea roşie, minusculă, unii bărbaţi aveau să-mi remarce doar picioarele, mi-am zis în sinea mea. Mi-am turnat cu grijă parfum peste tot. În acea seară, mirosul nu avea voie să mă trădeze. Apoi, mi-am tras paltonul roşu pe deasupra şi am fost gata să dau ochii cu ei.

Taxiul m-a lăsat în faţa clădirii. Am privit sus, la al treilea etaj, ca să mă asigur că petrecerea nu se terminase deja. Însă apartamentul era puternic luminat şi înăuntru, prin ferestre, se zăreau siluete întunecate învârtindu-se în cerc. Am răsuflat uşurată şi am format repede codul pe care mi-l dăduse. Interiorul clădirii era foarte modern şi proaspăt renovat. Multe dintre cutiile poştale de pe perete nu aveau încă scris pe ele nici un nume. Ascensorul nou-nouţ din oţel avea uşi automate. Însă pe mine mă speriau — aşa că am preferat să o iau în sus pe vechile scări din lemn, în spirală.

Coridorul lui Maeve era plin de oameni aşezaţi pe grupuri, pălăvrăgind, fumând şi râzând zgomotos. M-am strecurat printre

cei din primul grup, zâmbindu-le timid în timp ce mai îngăimam câte un „pardon".

M-am îndreptat spre un alt grup și am rămas tăcută mai în spate. Toată conversația era despre Hetty și Andrea și despre expoziția de artă a lui Jacques. Am încercat să par interesată și în temă când de fapt eram dureros de conștientă de propria-mi ignoranță. Nu aveam ce căuta acolo. O tipă roșcată, înaltă, îmbrăcată într-o superbă rochie aurie, a făcut brusc o mișcare cu mâna în care ținea o țigaretă lungă. M-a lovit în piept și mai degrabă am simțit mirosul decât arsura de pe puloverul meu de mătase. S-a întors, pregătită să-și ceară scuze. Apoi și-a dat seama că a lovit un intrus și a mormăit ceva ce mi-a părut a fi: „N-ar trebui să stai atât de aproape." Am vrut să-i servesc o replică usturătoare, dar nu mi-am putut găsi cuvintele. Întreg grupul părea să râdă de mine. M-am întors bățoasă și m-am îndreptat spre ușă. Dar mulțimea îngrămădită în față proteja ca un scut negru intrarea. Am fost tentată să mă întorc și să o iau la fugă pe scări până la parter. Însă aroganța acelor spinări drepte și înalte m-a convins să rămân, să le străpung apărarea și să-i fac pe ei să mă observe — cumva.

Am tras adânc aer în piept și am început să strig „Maeve" și „pardon, vă rog" cât m-au ținut plămânii. Zidul negru s-a crăpat ca prin minune și m-am trezit într-un hol îngust cu mai multe uși. În capătul holului se găsea o încăpere spațioasă, golită de toată mobila cu excepția unui bar lipit de peretele din spate. Fiecare colțișor era ticsit de lume, cu toții, într-un du-te-vino continuu spre hol. Bărbați și femei stăteau spate-n spate, cu genunchii lipiți, cu coatele încolăcite, dând din cap înainte și înapoi în timp ce vorbeau. Muzica răzbătea prin haloul conversației, străpungându-l cu vibrațiile sale neîntrerupte. Limbile și șoldurile se mișcau

fără întrerupere, la unison. Peste tot duhnea fumul, sudoarea și izul cauciucos al sinteticelor. Am început să mă relaxez. Aici, nimeni nu avea cum să-mi distingă mirosul.

O ușă s-a deschis în dreapta mea și am zărit-o pe Maeve cuibărită în brațele unui bărbat înalt, cu tenul închis la culoare și cu părul prins în coadă de cal.

— Maeve, am strigat-o disperată, la care amândoi s-au întors mirați.

Maeve s-a dezmeticit prima.

— Ai reușit să ajungi, mi-a spus ea în engleză.

S-a desprins din îmbrățișarea bărbatului și a venit la mine.

— Mă bucur că ești aici. Hai, vino să te prezint.

S-a întors către bărbatul cu care era.

— Pablo, vino să-ți fac cunoștință cu prietena mea indiancă. A locuit cu mine în vechiul apartament, este o bucătăreasă grozavă.

El s-a ridicat și m-a sărutat ceremonios pe ambii obraji.

— Îmi pare bine, a spus în engleză.

Avea niște ochi neobișnuiți, migdalați și ușor sașii.

— Relaxează-te. *Tu as l'air d'un naufragé toi*[1], mi-a șoptit Maeve la ureche.

M-a luat apoi de mână și m-a tras după ea spre grupul de lângă noi.

— *Viens, je te présenterai aux gens.*[2]

Am rămas în urmă, speriată.

Maeve l-a bătut pe umăr pe un individ cât o prăjină. Acesta s-a întors și s-a luminat tot la față când a văzut cine era. M-am uitat fix la el, puțin dezamăgită. Avea un chip blând, părul șaten,

[1] Parc-ai fi o naufragiată (fr.).

[2] Vino să te prezint (fr.).

ondulat și destul de lung, iar prin ochelarii rotunzi se zăreau niște ochi de un albastru șters. Arăta ca un boxer cu un pedigree impresionant. Cu excepția înălțimii, nu era nimic remarcabil la el. Avea însă niște mâini frumoase — foarte albe și cu degete lungi și delicate.

Maeve m-a tras în față.

— Olivier. *Je te présente* Leela.[1] O veche și bună prietenă de-a mea, din India.

M-a privit timid, fără să-și ia ochii de pe chipul meu.

— *Enchanté*[2], mi-a zis el, zâmbind. Prieteni de-ai lui Maeve, asta ne dorim cu toții să fim.

Mă simțeam ca o escroacă. Tot ce știam era că Maeve avea un „interes" în privința mea, după cum chiar ea se exprimase. Dar nu eram sigură că asta se putea traduce printr-o prietenie.

— Mai potolește-te odată, Olivier, nu-i mai face atâtea complimente lui Maeve — primește o grămadă de la toată lumea, a vorbit o fată slabă și scundă, cu părul de un castaniu-închis.

— Ea este Annelise, să te ferești de limba ei — e bifurcată ca la vipere, m-a anunțat Maeve și buzele roșii i s-au unduit într-un zâmbet.

Toată lumea a început să râdă. Annelise nu a părut deloc tulburată. Gâtul ei era scurt și gros ca al unui bărbat, distonând cu restul corpului. Purta o rochie decoltată de un roșu aprins, împestrițată cu niște fulgi negri, iar în urechi avea niște cercei micuți de un galben palid.

— *T'inquiète pas chérie*[3], mi-a șoptit la urechea stângă un bărbat mai în vârstă, îmbrăcat într-un costum închis la culoare.

---

[1] Ea este Leela (fr.).

[2] Încântat (fr.).

[3] Nu-ți face griji, scumpo (fr.).

Olivier va face şi cu tine dragoste prin vorbe — după ce o să te cunoască un pic mai bine. *C'est tout ce qu'il sait faire.*[1]

M-am întors ca să-l privesc. Mi-a zâmbit şi a făcut o plecăciune.

— *Je me présente*, Guillermo della Croce. Ia zi-mi, pe unde te-ai ascuns de mine în toţi anii ăştia?

— Să nu crezi nici un cuvânt din ce-ţi spune, a zis Olivier, râzând. E un mincinos — ca toţi italienii, de altfel. Mai ales, în dragoste.

I-am privit în tăcere, neştiind ce să cred. Chiar erau cu toţii prieteni?

Conversaţia se plimba de la unul la altul şi, din când în când, mai intervenea şi o a treia sau o a patra voce. După fiecare propoziţie, toată lumea râdea. După cinci minute sau poate după o jumătate de oră, râsesem atât de mult încât îmi simţeam gura amorţită şi încordată. Simţeam cum mi se formează nişte linii gemene care-mi legau gura de nas. Toţi cei din grup le aveau. Mă întrebam dacă era ceva caracteristic vorbitorilor de franceză, dacă avea vreo legătură cu muşchii care erau antrenaţi atunci când vorbeai franţuzeşte. Şi Bruno avea aceleaşi linii în jurul gurii. Mă întrebam el pe unde o fi fost, la ce petrecere şi cu cine şi dacă era acolo şi vărul său, compozitorul. Claude ştia totul despre mine — şi nu i s-a părut deloc ciudat când într-o zi am luat prânzul împreună cu ei într-un bistro de pe Île St. Louis.

Hohotele de râs mi-au întrerupt şirul gândurilor. Imediat m-am alăturat şi eu, ca la un semn. Conversaţia se învârtea în jurul unor oameni care nu se aflau la petrecere: Lucille care renunţase să mai lucreze cu Bejeane şi îşi crease propria afacere în domeniul terapiei prin tuns.

[1] E tot ce ştie să facă (fr.).

— Zice că-și poate da seama dacă cineva e fericit sau nu după starea părului, a rostit cu o voce tremurândă un bărbat scund care tocmai se alăturase grupului.

— Oh, nu, e ridicol, a țipat o fată înaltă care avea mărul lui Adam foarte pronunțat. L-a lăsat pe poponarul ăla de Bejeane pentru că pe-acolo nu erau deloc bărbați.

Râseră cu toții din nou. Am râs și eu, deși mă durea gura de atâta râs.

Poveștile se succedau una după alta, despre oameni care, din partea mea, ar fi putut să fie doar niște nume de străzi. Puțin mai încolo, nici nu-mi mai dădeam seama dacă se vorbea despre oameni, cărți sau mâncărurile exotice din meniu. Nu eram în stare să adaug nici o povestire proprie la valurile de anecdote care se așterneau în straturi peste conversație, deasupra râsetelor care clocoteau întruna. Am rămas tăcută. Dar nimănui nu părea să-i pese.

Brusc, o voce familiară mi-a șoptit la ureche:

— La ce visezi, prințeso?

M-am întors și l-am sorbit din priviri.

— *Monsieur* Baleine, ce... ce faceți aici? m-am bâlbâit eu.

— Bruno, mă corectă cu blândețe. De ce să ne formalizăm? Era o vreme când îmi știai numele.

M-am uitat la el neîncrezătoare. Cum putea să fie acolo și să mă privească atât de sigur pe el?

— Era o vreme când îți știam prenumele, l-am corectat eu.

A considerat mai înțelept să nu mă contrazică. În schimb, mi-a înmânat o cupă de șampanie și m-a condus pe balcon. Am încercat să mă opun. Însă toți cei din grup se strânseseră, discutând zgomotos despre meritele unui pictor pe nume Largan. L-am urmat cu inima îndoită.

Afară era mai linişte şi aerul era răcoros. Am sorbit din şampanie şi l-am privit suspicioasă pe Bruno. Mi-a zâmbit şi el.

— Am vrut să fiu cu tine şi numai cu tine, mi-a spus în şoaptă, venind mai aproape.

Furia mi s-a domolit, înlocuită de o căldură ce creştea în mine. Îmi plăcea să mă simt dorită.

Ne-am sărutat. În braţele lui, m-am liniştit. Ne-am sărutat din nou. Dar, de această dată, a fost altfel. Atingerea lui era plină de aşteptări, dar eu mă simţeam dintr-odată goală pe dinăuntru, de parcă n-aş fi avut nimic de oferit. Îşi mişca la nimereală buzele peste ale mele. A scos un oftat.

— Hai să dansăm, i-am spus şi m-am dus repede în mijlocul camerei înainte ca el să mă tragă înapoi.

Ne-am făcut loc pe ringul de dans, iar muzica, aceeaşi care de pe margine îmi păruse doar un zgomot, pusese acum stăpânire pe mine. Mi-am dat seama că ritmul avea influenţe africane, un ritm galopant în trei sau patru timpi, suprapus peste un puls alert şi constant. Muzica m-a absorbit imediat. Şoldurile au început să mi se unduiască în voie — înainte şi înapoi, înainte şi înapoi. Am ridicat mâinile parcă pentru a îmbrăţişa sunetul şi mi-am întins gâtul, mişcând capul în ritmul muzicii. Nori groşi de fum de ţigară pluteau deasupra noastră. Trupul meu aluneca şi se răsucea ca un aluat frământat, uşor şi fluid. Pe la mijloc, în jurul buricului, ritmul se izbea de oasele mari şi plate ale coapselor.

Bruno s-a oprit din dans şi s-a îndepărtat ca să mă privească de pe margine. Am rămas să dansez acolo unde eram. Şi alţii s-au oprit să mă privească. Dinspre mulţime răzbătea de pretutindeni printre şuşoteli întrebarea: „Cine e?" Am continuat să mă mişc nepăsătoare. Apoi, deodată, Maeve dansa şi ea alături de mine şi parcă cineva ar fi îndreptat brusc un reflector asupra noastră. Şi-a

ridicat brațele deasupra capului, imitându-mă pe mine, lăsându-l pe spectator să-i soarbă frumusețea puțin câte puțin — mai întâi chipul, apoi trupul, picioarele. Făcea mișcări lente care să-i contureze și mai mult formele armonioase.

Ca de obicei, atunci când mă aflam în preajma lui Maeve, începeam să mă simt urâtă și disproporționată. Dar am dansat mai departe, folosindu-mă de muzică pentru a mi-o alunga din minte. A început un alt cântec, mai lent, dar tot african. Mi-am încetinit mișcările. Maeve m-a apucat deodată de după talie, împingându-și coapsele în mine. Muzica se revărsa pe lângă mine; mi-am ridicat privirile uimită către ea. M-a apucat strâns de șolduri și a încercat să le facă să se miște la fel ca ale ei. Însă eu am rămas țintuită în loc.

După câteva clipe, a renunțat și s-a dat câțiva pași mai în spate până când trupurile noastre nu se mai atingeau. Mi-a aruncat o privire stranie. Am mai prins din zbor niște șușoteli.

— *Mieux que Maeve, qui est-ce?*[1]

— *Une très bonne amie de Maeve*[2], a replicat cealaltă persoană.

— *Une femme-amie de Maeve, tu blagues?*[3] s-a auzit din nou prima voce.

Apoi Pablo, cel cu coada de cal, a răsărit din mulțime și a început să o fotografieze pe Maeve. Ea s-a oprit din dans și a început să pozeze, ca un fotomodel. Oamenii aplaudau și râdeau deopotrivă. Mulțimea s-a înghesuit în jurul meu și nu i-am mai putut zări. M-am strecurat spre hol, dornică de puțină liniște. Bruno nu se zărea pe nicăieri. Însă holul era plin de fum și de nou-veniți. Grupul căruia îi fusesem prezentată era încă acolo, râzând ca la

---

[1] Mai ceva ca Maeve, cine e? (fr.)

[2] O bună prietenă de-a ei (fr.).

[3] O femeie care să fie prietenă cu Maeve, glumești? (fr.)

un semn după fiecare propoziție. Nu voiam să fiu nevoită să vorbesc cu vreunul dintre ei. Am deschis o ușă din stânga și am intrat, sperând să ajung într-o toaletă unde să pot fi singură.

În schimb, m-am trezit într-o bucătărie în negru, alb și argintiu. Ceștile erau din formica, de un negru lucios, iar chiuveta și marginile ei erau dintr-un aluminiu strălucitor. Singurul lucru care se mai găsea în bucătărie era frigiderul, vopsit în negru, cu argintiu pe margini. Pereții păstrau încă mirosul vag al cleiului rășinos cu care fuseseră lipite plăcile de faianță. Ordinea în alb-negru a spațiului era însă stricată de mizeria care invadase fiecare colțișor al suprafeței plane. Pe frigider erau cocoțate într-un echilibru fragil sticle goale de vin. Unele dintre ele ajunseseră deja cu burta-n sus, înghiontindu-le ușor și pe celelalte pentru a ceda legilor gravitației. Peste tot, erau împrăștiați la nimereală munți întregi de pahare de plastic și farfurii cu resturi de mâncare. În încăpere plutea un miros de camembert și de vin roșu care, stând în căldură, se transforma încet în oțet. Pe bufetul argintiu din mijloc tronau rămășițele unei păsări imense — o natură moartă cu fazan și fructe. Acestea erau tranșate cu deosebită atenție și precizie de un bărbat uriaș. Și-a ridicat puțin privirea când am intrat, dar a continuat să felieze mai departe.

M-am uitat la el în timp ce-și pregătea sandviciul. Avea o economie în mișcări surprinzătoare la un bărbat atât de solid. Și o putere de concentrare desăvârșită. A întins bucățile subțiri de fazan, albe și triunghiulare, pe feliile de pâine neagră, a adăugat niște frunze de lăptucă pe care le-a scos dintr-un vas pentru gheață de lângă chiuvetă, iar la urmă a aruncat și niște roșii italiene pomidori, de un roșu-închis. Apoi, s-a oprit.

— Ce mai trebuie? a rostit ca pentru sine, privind în jos la sandvici.

— Ridichi, am răspuns fără să stau pe gânduri, deşi întrebarea nu-mi fusese adresată.

Şi-a ridicat din nou privirile. De această dată, m-a cercetat atent, începând cu faţa, cu părul, continuând cu umerii, cu talia şi revenind iarăşi asupra feţei.

— Bine, a spus şi a schiţat un zâmbet.

A răscolit apoi printre resturile de fazan şi a reuşit să dezgroape o ridiche purpurie. A pus-o pe masă şi a tăiat-o repede în felii subţiri pe care le-a întins cu grijă peste cealaltă felie de pâine.

A potrivit cele două bucăţi de pâine una peste cealaltă şi a tăiat sandviciul în două.

— *Tu veux la moitié?*[1] a zis şi mi-a întins jumătate fără să mai aştepte răspunsul.

L-am lăsat să-mi strecoare sandviciul în palmă, peste care şi-a plimbat încet degetele. Pielea de pe dosul palmei lui se simţea catifelată şi caldă la pipăit.

Am ridicat sandviciul în dreptul feţei şi am absorbit mirosul fazanului, al usturoiului amestecat cu unt şi al mirodeniilor. Apoi, am început să percep şi aromele mai subtile de roşii, lăptuci şi ridichi şi mi-am dat seama că eram flămândă. Nu mai mâncasem nimic de la micul dejun. Am muşcat cu poftă. Era delicios. Am mestecat încet, captivată de plăcerea mâncării. Bărbatul mă privea în timp ce mâncam, văzând cum îmi răsare în ochi pofta şi cum îmi cuprinde treptat întreg chipul. De-abia atunci, a luat şi el sandviciul în mână şi a muşcat zdravăn din el, de parcă foamea mea ar fi stârnit-o şi pe a lui.

Înfuleca cu muşcături rapide şi precise. Eu mâncam mai încet, fără să simt cu adevărat gustul, concentrându-mi atenţia asupra persoanei care se afla de cealaltă parte a mesei.

---

[1] Vrei şi tu jumate? (fr.)

Am mâncat în tăcere, urmărindu-ne unul pe celălalt. Era mai bătrân decât crezusem la început. Avea ochii destul de apropiaţi, ceea ce accentua şi mai mult aerul acela de putere pe care-l avea. Purta încă ţinuta de birou, un costum elegant maro-închis. Îşi scosese însă cravata, iar părul şaten, încărunţit, îi stătea ciufulit.

Am terminat amândoi aproape în acelaşi timp. S-a şters la gură cu dosul palmei, iar eu mi-am lins firimiturile de pe buze. S-a uitat la mine cu o privire satisfăcută, fără să zică nimic. Şi-a plimbat scrutător privirile asupra chipului meu, cercetându-mi fruntea, ochii, nasul şi şi-a îndreptat în cele din urmă atenţia asupra buzelor.

Dintr-un singur pas, a străbătut bucătăria şi a fost lângă mine. M-a sărutat scurt şi a plecat.

Am mai rămas câteva minute în bucătărie. După plecarea lui, mă simţeam goală pe dinăuntru. Am ieşit, hotărâtă să părăsesc petrecerea.

Când am păşit afară din bucătărie, am dat cu ochii de grupul cu care făcusem cunoştinţă mai devreme şi care aştepta în faţa uşii. De cum m-au recunoscut, s-au năpustit asupra mea. Feţe curioase şi nerăbdătoare m-au înconjurat din toate părţile. Aşteptau să le zic ceva, dar nu am făcut-o; mă simţeam dintr-odată intimidată, neştiind prea bine ce voiau de la mine.

— Eu cred că o să plec, le-am spus într-un sfârşit. Mi-a părut bine să vă cunosc pe toţi.

Păreau dezamăgiţi.

— Nu pleca încă, m-a rugat Annelise. Noaptea de-abia a început. În plus... nu ne-ai povestit încă nimic.

— Despre ce?

— Ce ţi-a zis? m-a întrebat Annelise, iar ochii îi sclipeau.

— Oh, da, povesteşte-ne, a imitat-o bărbatul pe nume Olivier.

— Îl cunoşti? L-ai mai întâlnit vreodată până acum?

Bărbatul mărunt şi chel mă privea iscoditor, cercetându-mi atent hainele şi pantofii. Era evident că-mi găsise destule minusuri.

— Nu, chiar nu-l cunosc, am răspuns, confuză. Ar trebui?

Au izbucnit cu toţii în râs.

— Oh, e adorabilă, a spus italianul care flirtase cu mine mai devreme. Cine eşti? Unde ai stat ascunsă până acum?

Nu i-am răspuns, mi se făcuse deodată frică. Oare ce-ar zice dacă ar şti că sunt *au pair*? Probabil că ar râde de mine. Am privit în jur, speriată, la multitudinea de figuri necunoscute. Apoi, pe neaşteptate, Olivier mi-a sărit în apărare.

— Auziţi, ia mai lăsaţi-o în pace. De ce-ar trebui ea să ştie despre vedetele vieţii noastre sordide de noapte?

— Nu cred că magnificul *Monsieur* Bon Marché poate fi numit sordid, a replicat mărunţelul înfuriat. Magazinele lui sunt recunoscute pretutindeni în lume ca fiind cele mai exclusiviste — o adevărată Mecca pentru fetişiştii mâncării. Este pentru supermarketuri ceea ce este Larousse pentru *la gastronomie française.* Vreau să ştiu totul, *chérie* — toate mormăielile, râgâiturile şi vânturile.

L-am privit cu răceală.

— Nu e nimic de povestit. N-am schimbat nici o vorbă. Mi-a dat jumătate de sandvici şi asta a fost tot.

Nu le-am spus că mă sărutase. De-abia dacă putea fi numit un sărut — mai degrabă, fusese o pecete a încuviinţării.

— Oh, ce dulce e, a ţipat italianul, izbucnind în râs. Zice că i-a dat un sandvici. Aşa îţi trebuie, Jean-Luc, dacă te porţi ca o bătrânică iscoditoare.

— Stai să vezi când o să audă Maeve — mă întreb cât timp o să mai rămâneţi prietene după asta, a zis Annelise, maliţioasă.

Îmi simţeam gura uscată. Dacă bărbatul acela era într-adevăr atât de celebru pe cât îl făceau toţi să pară, atunci Maeve avea să mă urască. Ca atare, nu voiam să mai dau ochii cu ea în acea seară. M-am uitat spre sufragerie unde lumea continua să bea şi să danseze, adunaţi cu toţii ca muştele în jurul barului. Pe ea nu o vedeam.

Povestea cu sandviciul s-a răspândit ca un foc grecesc şi mi se părea că toată lumea se holba la mine. M-am hotărât să-l caut pe Bruno şi să plec.

M-am strecurat pe lângă cei din grup care se contraziceau acum zgomotos pe seama meritelor a doi bucătari rivali sau poate că era vorba despre două feluri de mâncare — nu eram prea sigură.

— Pleci deja? s-a auzit o voce şi o mână mi-a atins uşor umărul.

M-am întors. Era Olivier.

— Aşa mă gândeam, i-am răspuns cu băgare de seamă.

— Ai maşină sau vrei să chem un taxi?

M-am uitat la chipul lui blând. Un chip ca un tapet, m-am gândit cu dispreţ. Maeve nu se arătase deosebit de prietenoasă cu el.

— Încă nu m-am hotărât ce o să fac.

Nişte braţe puternice m-au înşfăcat de la spate şi m-au răsucit brutal.

— Ce ai căutat cu el? a întrebat Bruno, încordat.

— Cu cine? Despre ce vorbeşti?

M-a strâns şi mai tare.

— Ce ai căutat cu el la bucătărie? Chiar îţi place să mă umileşti aşa în faţa prietenilor mei?

— Dă-mi drumul, mă doare.

— Bruno.

Olivier şi-a pus mâna pe umărul lui Bruno, iar acesta mi-a dat imediat drumul.

— Ah, Olivier. Ce mai faci? a întrebat Bruno destul de rece.

— Bine, mulţumesc. Tu? a replicat acesta.

— Merge, să zicem, ca de obicei, a vorbit Bruno privindu-mă în continuare furios.

După câteva momente de tăcere stânjenitoare, Olivier a zis:

— Ei bine, eu am plecat, mă duc să o caut pe Maeve ca să-mi iau rămas-bun. Mi-a părut bine să te revăd, Bruno.

Apoi, spre surprinderea mea, mi s-a adresat:

— Mi-a părut bine să te cunosc, Leela. Poate ne mai vedem, ce zici?

M-am uitat la el, mirată.

— Cum... cum să nu. Mi-a făcut plăcere, am bâlbâit eu, conştientă că Bruno mă fixa cu privirea.

Olivier a dispărut în mulţime.

Când m-am încumetat în sfârşit să ridic ochii către Bruno, acesta râdea.

— Se pare că ai făcut o impresie puternică asupra sărmanului Olivier. Ce ciudat!

— De ce?

— Nu eşti nici pe departe genul lui — el e un intelectual.

— De ce? Nu sunt suficient de deşteaptă? l-am întrebat tăios.

— Nu, *chérie*, mi-a răspuns Bruno, calm. Doar că eşti mult prea departe de lumea din care face parte. În privinţa lui, chiar că nu am de ce să îmi fac griji.

— S-ar putea să greşeşti. Poate că lumile noastre nu sunt totuşi atât de diferite, i-am zis, încet, gândindu-mă cât de dornici se arătaseră cu toţii să ştie cine eram atunci când ieşisem din bucătărie.

A făcut ochii mici şi expresia lui a recăpătat ceva din furia aceea de mai devreme.

— Cum l-ai cunoscut pe Philippe Lavalle?

— Prin intermediul mâncării, l-am tachinat eu. Are un apetit foarte sănătos.

Bruno s-a întunecat şi mai mult la faţă.

— Apetit? Ăstuia îi e mereu foame. Înghite totul pe nerăsuflate — mâncare, vin, femei.

Şi-a trecut mâna prin păr cu un aer preocupat.

— Îmi pare rău că am rugat-o pe Maeve să te invite. Ai face mai bine să uiţi de asta, Catherine ar fi în stare să te omoare, a zis şi a început să râdă cu poftă. Ce ironie, mi-ar plăcea să-i pot spune. Ce n-aş da să-i văd faţa. Urăşte să fie învinsă, şi tocmai de dădaca propriilor ei copii.

Deodată, m-am simţit foarte obosită.

— Să nu ne mai gândim la el, i-am spus şi m-am întors spre el. Probabil că n-am să îl mai văd niciodată.

— Asta aşa e, a încuviinţat şi chipul i s-a luminat pe dată. N-ai să-l mai vezi.

Unsprezece

După petrecerea lui Maeve, Bruno mă lua cu el pe la petreceri ca să mă etaleze în fața prietenilor săi. La început, aceștia mi-au arătat un oarecare interes, îndeosebi datorită povestirii despre omul cu sandviciul. Dar, după o vreme, întâmplarea și-a pierdut farmecul. Alte povestiri i-au luat locul și pe mine m-au dat uitării. Am rămas deoparte, cunoscută doar ca fiind prietena lui Bruno. Olivier și Annelise erau singurii care își mai aminteau cine sunt.

Într-o bună zi, Olivier a venit la mine și m-a invitat să merg cu el la un concert.

— Ce fel de concert? l-am întrebat, nehotărâtă.

— E un tânăr chitarist spaniol.

Eram confuză, dar am acceptat totuși, după mai multe ezitări.

M-am îmbrăcat pentru concert așa cum îi văzusem pe alții că se gătesc pentru biserică. Am avut totuși grijă să mă dau cu destul parfum, în eventualitatea în care mirosul s-ar fi decis să-și facă din nou apariția. Mă temeam tot timpul de el, însă în ultimele luni se purtase surprinzător de bine și de-abia dacă mai ieșise la suprafață. Când m-am întâlnit cu Olivier la gura de metrou de la St. Michel, am constatat că și el era îmbrăcat elegant. M-a dus cu el pe niște străduțe și am trecut pe lângă cofetăriile tunisiene care

ar fi arătat la fel şi la Barbès sau Mombasa. Apoi, am făcut o cotitură şi am ajuns în faţa unei bisericuţe în formă de cub. Avea un aspect atât de anost, încât m-am simţit dezamăgită. Înăuntru, tavanul era jos şi nu existau alte decoraţii în afară de o fereastră înaltă de sticlă pictată, cu model de trandafiri, în fundul bisericii. Ne-am aşezat pe una din băncile tari din lemn, cât mai în faţă. Biserica s-a umplut încet, încet de lume. Mă tot întorceam să văd dacă nu cumva recunosc pe cineva din cercul de cunoştinţe al lui Maeve. Însă oamenii de aici păreau să facă parte dintr-o altă lume. Păreau obişnuiţi, la fel ca cei din metrou sau de pe stradă. Cu toate acestea, era ceva diferit în expresia lor, în felul în care îşi vorbeau în şoaptă. Semănau oarecum cu Olivier.

— Aşadar, vom asculta muzică religioasă?

— Nu. Nu tocmai, îmi răspunse încet. De fapt, e chiar destul de seculară.

— Oh. La fel ca rockul?

Mi-a aruncat o privire confuză.

— Nu sunt sigur că am înţeles.

— Ştii, muzica la modă, rock, Led Zeppelin, Jethro Tull şi alţii, am zis, fericită că aveam ocazia să-mi etalez cunoştinţele.

A întors uşor capul şi a tuşit.

— Presupun că a fost la modă la vremea ei.

— Şi când a fost asta?

— În secolele al cincisprezecelea, al şaptesprezecelea şi al optsprezecelea.

Eram îngrozită.

— Dar... dar de ce vor oamenii să asculte muzică atât de veche?

Olivier părea stânjenit.

Chiar atunci, s-a auzit un sst! şi un tânăr cu o chitară şi-a făcut apariţia pe scenă. Era extraordinar de slab şi pantalonii negri pe

care-i purta nu făceau decât să-i scoată şi mai mult în evidenţă slăbiciunea. Părul lung, şaten, îi atingea gulerul, în schimb, în faţă era tuns mult mai scurt, dând la iveală o frunte enormă. Doar ochii, închişi la culoare şi pătrunzători, îl salvau de la urâţenie. A aruncat o privire fugară prin biserică, după care s-a aşezat, potrivindu-şi chitara pe genunchi. A lăsat ochii în jos şi nu s-a mai uitat la nimeni. Se aşternuse o linişte mormântală. Apoi, a început.

Muzica era un amalgam de sunete diverse, unele dulci şi suave, altele agresive şi puternice. Îşi luau zborul din mâinile lui, uneori mai rapide, alteori mai leneşe. S-a aplecat asupra instrumentului, fără să mai dea nici un fel de atenţie audienţei. Atunci când cânta, părea învăluit în tăcere. Muzica lui era bizară, prea melodioasă pentru a fi urâtă. Dar alte sunete — sunete obscure şi intermitente — întrerupeau melodia şi o făceau dificil de ascultat. Simţeam cum sunetele mă înconjoară, însă nu găseam nimic de care să mă agăţ. M-am uitat la cei din jurul meu. Stăteau drepţi şi nemişcaţi, cât se poate de serioşi. L-am privit şi pe Olivier. Se îmbujorase la faţă, ochii îi străluceau şi trupul i se legăna uşor în ritmul muzicii. Gândurile mi se învălmăşeau în minte şi doar tăcerea m-a readus înapoi la realitate. Am ridicat mâinile ca să aplaud, trăgând cu coada ochiului la Olivier. Însă el a rămas neclintit. M-am grăbit să-mi ascund mâinile în poală. M-am uitat la bărbatul din cealaltă parte. Stătea prăbuşit pe scaun, citind ceva de pe foaia pe care o ţinea în mână. Dinspre public s-au auzit câteva şoapte, târşâit de picioare şi oftaturi. Apoi, peste încăpere s-a aşternut din nou liniştea. O femeie şi-a făcut apariţia şi s-a oprit lângă chitarist. A început să cânte. Avea o voce gingaşă, ascuţită şi totuşi puternică. Deşi versurile nu erau în franceză, am înţeles din felul în care cânta, mângâind parcă vocalele, că era un

cântec de dragoste. Mă întrebam ce urma să se întâmple, dacă deznodământul avea să fie unul fericit. Apoi, a început chitara și, de la primele acorduri, am știut că era vorba despre iubirea care pierea. Am privit de jur împrejur prin biserică, să văd dacă și ceilalți își dăduseră seama. Chipurile lor erau grave, oglindind parcă aceeași tristețe. Emoția a pus stăpânire pe mine.

Vocea cântăreței s-a alăturat pe neașteptate acordurilor de chitară, iar muzica a devenit din ce în ce mai suavă, eliberând câte puțin din încordarea de mai înainte. Apoi, s-a oprit și toată lumea a izbucnit în ropote de aplauze. Eram nedumerită, de ce aplaudau după acest moment și nu după primul? Oare era din cauză că acesta le plăcuse mai mult? L-am privit pe furiș pe Olivier. Aplauda frenetic, iar părul îi era complet răvășit. S-a uitat la mine și mi-a zâmbit. Am început să aplaud și eu cu disperare.

Chitaristul s-a ridicat. Era roșu la față. A făcut o plecăciune scurtă și a părăsit scena. Starea de tensiune a dispărut, iar oamenii au început să se ridice și să-și dezmorțească picioarele.

Olivier s-a uitat la mine și mi-a zâmbit.

— Ți-a plăcut?

I-am întors zâmbetul și l-am mințit:

— Foarte mult. Mai ales a doua parte.

A încuviințat dând din cap.

— Mă bucur. Trebuie că a fost ceva foarte diferit de muzica pe care o asculți tu de obicei.

— Da, într-adevăr, am răspuns, politicoasă.

— Uneori avem parte de concerte de muzică indiană și la Paris.

— Aici? Muzicieni din India? am întrebat, neîncrezătoare, iar prin cap îmi jucau imagini cu tot felul de vedete de cinema dansând.

— Am fost și eu la câteva. Este o muzică foarte intensă.

Eram năucită. La Nairobi, noi nu ascultasem altceva decât muzica religioasă a bunicii. Mie nu îmi plăcuse niciodată, mi se părea ciudată și anostă.

— De ce? De ce să te duci undeva numai ca să asculți muzică indiană?

— Fiindcă muzica voastră te face să îți dorești să te cunoști mai bine.

— Chiar îți place? am rostit încet, neputând încă să înțeleg. Dar e atât de diferită.

A râs.

— Tocmai de aceea îmi place.

Brusc, luminile au pălit și s-a făcut liniște. M-am întors și am privit scena. Muzicianul se întorsese. De această dată, era însoțit de un bărbat cu o chitară uriașă, aproape la fel de înaltă cât el. Mai aveau un flaut și o vioară și încă un instrument care semăna cu tobele africane.

— Cum se numește acel instrument — cel mare? l-am întrebat în șoaptă pe Olivier.

— Este un bas dublu.

— Ah, da, am murmurat eu, uitasem.

Părea stânjenit și și-a ațintit din nou privirile înainte.

În partea a doua a concertului, chitaristul a trecut la compozițiile proprii. Crea niște sunete neobișnuite care se izbeau unele de altele ca niște cărămizi, dar și unele aproape prea dulci, ca niște fructe putrezite sub un soare arzător, unele amărui, altele pătrunzătoare și puternice. Acum, însă, nu mai eram în afara muzicii. Stăteam dreaptă, cuprinsă de emoție. Nu-mi închipuisem niciodată că muzica ar putea glăsui, că ar putea să redea teama,

însingurarea şi emoţiile mele. N-am scos nici un cuvânt mult timp după ce s-a sfârşit.

În cele din urmă, Olivier m-a bătut pe umăr.

— Ar trebui să plecăm acum.

Am privit în jur. Biserica era pustie. Dar simţeam încă muzica dăinuind în acel loc, agăţându-se pentru a nu fi dată uitării. Am mai rămas câteva clipe, după care m-am ridicat.

Am pornit-o cu Olivier pe alte străduţe întortocheate până am ajuns la o fundătură unde se înşiruiau mai multe restaurante. A luat-o înainte şi am coborât amândoi pe nişte trepte ce duceau spre un restaurant micuţ ai cărui pereţi erau construiţi din bucăţi masive de stâncă. Era un loc confortabil, cu multe măsuţe îngrămădite printre ghivece imense cu flori.

În timpul mesei, am discutat diverse lucruri. A fost mai uşor decât m-am aşteptat.

— Cum ai cunoscut-o pe Maeve? l-am întrebat.

— Am întâlnit-o la petrecerea de Anul Nou a vărului meu, chiar înainte să-mi iau *le baccalauréat*. Ea era atât de frumoasă, iar eu eram cu optsprezece ani mai tânăr, aşa că fireşte că a trebuit să o cunosc, a spus cu un zâmbet straniu.

— Este tare frumoasă. Şi deşteaptă, am izbucnit eu.

Olivier a ridicat din sprânceană, cu un aer sceptic.

— Găseşti? Presupun că este deşteaptă — în felul ei. S-ar putea chiar să fie inteligentă, dar nu cred că îşi dă prea mult silinţa.

Am rămas pe gânduri.

— Însă îţi respect părerea, a reluat cu un zâmbet. Cred că tu o cunoşti mai bine decât mine. Cum v-aţi cunoscut?

— Prin nişte prieteni de familie, i-am răspuns vag.

A încuviinţat, satisfăcut.

— Şi familia mea din partea mamei este tot din Strasbourg, mi-a mărturisit. Şi cu toate că familiile noastre nu se cunosc, simt că am o oarecare responsabilitate faţă de ea.

Brusc, am început să râd.

— Parc-ai fi gujarati.

— Ce înseamnă asta?

— De acolo se trage familia mea — din Gujarat, în India.

Gândul mi-a zburat pe neaşteptate la unchiul şi mă întrebam ce făceau acum el şi cu mătuşica Latha. M-a luat prin surprindere, căci nu mă mai gândisem la ei de mult timp.

— Însă eu nu am fost niciodată acolo!

— Adevărat? Ce trist.

— De ce? l-am provocat eu. Maeve urăşte Strasbourgul, nu vrea să mai calce vreodată pe acolo.

— Dar Maeve urăşte cu prea multă uşurinţă, inclusiv pe ea, câteodată.

— Dar dacă nu pleci de acasă, nu vei avea niciodată succes — Maeve aşa spune, am protestat vehement.

Nu mi-a răspuns.

Ni s-a adus comanda şi am început să mâncăm în tăcere. Am ascultat atentă muzica din restaurant. Se deosebea mult de ce ascultasem în acea seară.

— Ce fel de muzică este? am întrebat deodată.

Olivier părea nedumerit. Apoi, şi-a dat seama despre ce vorbeam.

— Ah, este muzică grecească — dar nu foarte bună. Am acasă muzică grecească mult mai bună, dacă ai chef vreodată să asculţi.

— Nu. Nu e nevoie, m-am grăbit să-i răspund. Eram doar curioasă, sună foarte diferit de ce am ascultat mai devreme.

— Înseamnă că ţi-a plăcut concertul?

M-am întors spre el şi ochii îmi străluceau.

— A fost minunat.

În ochii lui Olivier se citea înflăcărarea.

— Mă bucur, mi-a zis, cu o voce aproape stinsă.

— Nu m-am gândit vreodată că muzica poate vorbi, i-am spus emoţionată, după care aproape că mi-am muşcat limba.

— Fireşte că poate, mi-a replicat, cu o figură veselă. Altfel de ce ar mai asculta-o oamenii?

Mă simţeam confuză.

— Nu ştiu. Eu una... la noi acasă nu se prea asculta muzică.

A părut surprins.

— Ei bine, atunci va trebui să recuperăm timpul pierdut. Ce ai zice să vii şi să mai asculţi nişte muzică?

Am ezitat, dar eram dornică să ascult muzică.

— Da, da, de ce nu?

După cină, am mers la el acasă unde mi-a pus să ascult şi mai multă muzică. După o vreme, însă, totul începuse să sune la fel. Am aşteptat să încerce să mă sărute. Dar nu a făcut-o. În schimb, punea disc după disc şi mă servea întruna cu ceai de muşeţel. În cele din urmă, mi-a întins haina şi s-a oferit să mă conducă acasă. Am refuzat. Dar l-am lăsat să cheme un taxi şi să strecoare nişte bani în mâna şoferului.

După acea seară, m-am întâlnit adesea cu Olivier. Serile noastre urmau acelaşi tipar — concert, cină şi apoi muzică în surdină în apartamentul său. M-a dus într-un magazin de muzică şi mi-a vorbit de diverşi compozitori, prezentându-mi mai multe versiuni ale muzicii pe care o ascultam împreună. Mi-a povestit despre compozitori şi mari dirijori. Când vorbea despre ei, chipul lui devenea aproape atrăgător. Şi totuşi nu m-a atins niciodată şi nu

mi-a dat nici cel mai mic semn cum că m-ar fi dorit. Nu discutam prea mult despre chestiuni care nu aveau legătură cu muzica. Mă întrebam de ce își pierdea atâta timp cu mine. „Probabil fiindcă nu găsește pe nimeni altcineva", mi-a răsunat încet în minte glasul lui Maeve. Însă eu simțeam că Olivier mi-era prieten pentru că și el, întocmai ca și mine, era un intrus în lumea lui Maeve.

Nu era propriu-zis prieten cu Maeve, ci cu vărul ei. Era unicul fiu al unei familii străvechi din Strasbourg, extrem de bogată și de respectabilă. Părinții lui se mutaseră însă la Paris când el avea doisprezece ani fiindcă tatăl său, avocat de profesie, fusese numit judecător la Curtea Supremă. După ce și-a luat *le baccalauréat*, a intrat la cea mai bună școală de comerț din Franța. Dar, deoarece cursurile îl plictiseau, se furișa adesea peste drum la facultatea de sociologie și antropologie unde cursurile erau cu mult mai captivante. Până la urmă, a absolvit cu două diplome — una de la școala de comerț și alta în antropologie. Dar apoi, când cele mai puternice companii din Franța îl curtau, el le-a refuzat pe toate și și-a jurat că nu va lucra niciodată pentru o mare firmă. Avea bani, așa că s-a hotărât să mai aștepte și să caute o slujbă care să merite. Asta se întâmpla cu opt ani în urmă. De atunci, încă nu putuse să ia o decizie. Nehotărârea lui reieșea limpede din tot ce făcea — din farmecul său rezervat, din felul în care îi tremurau ușor mâinile atunci când ținea un pahar sau aprindea cuiva țigara și din nesiguranța care dădea naștere tuturor stângăciilor sale.

Cu Annelise m-am împrietenit într-un chip cu mult mai dramatic. Dar Annelise era o fire nespus de teatrală, exact opusul lui Olivier.

În mai, Olivier m-a invitat pe mine și pe alți câțiva într-un weekend în sudul Franței.

— Jean-Marie, un prieten vechi și drag de-al meu, a părăsit Parisul în urmă cu doi ani, după un transplant de ficat. Acum locuiește într-un sătuc în apropiere de Cannes. Nu știm cât are să-l țină ficatul, dar asta nu-l împiedică să mănânce și să bea ca un rege. I-ar face plăcere să te cunoască, mi-a explicat Olivier, de parcă eu i-aș fi făcut lui o favoare acceptând invitația.

Bruno urma și el să plece la țară, în vizită la mama lui Catherine. Am acceptat bucuroasă.

În dimineața care a urmat sosirii noastre, am decis să dăm o raită prin sat. Ne-am înghesuit în cele două mașini și am pornit-o la drum. Eu stăteam pe bancheta din spate, și admiram priveliștea, fericită că reușisem să scap din Paris. Drumul către satul Tourette sur Loup șerpuia în jurul curbelor pe care le făcea dealul. La fiecare cot al drumului, zăream câte puțin din sătucul acela desprins parcă din povești. Părea sculptat într-o singură stâncă și încremenit în timp. Casele erau clădite toate din aceeași piatră de un auriu intens ce contrasta puternic cu verdele de pe coasta dealului. Toate aveau niște ferestre înguste și înalte, afundate în perete și niște balconașe cu flori roz și roșii.

După ultima cotitură, am ajuns la marginea scuarului central. Nu era chiar o grădină, ci mai degrabă un crâng cu copaci întunecați și veștejiți, răsfirați printre cafenelele și restaurantele elegante, vopsite în roz și auriu și printre prăvăliile cu acoperișuri multicolore. Aleile din trei părți ale scuarului fuseseră ocupate de târgul fermierilor. Într-unul din capetele scuarului se afla o bisericuță. În celălalt, la umbra copacilor, erau așezate mese unde oamenii stăteau și beau cafea și aperitive.

— Ne vedem acolo, a spus Jean-Marie, arătând spre o cafenea din spatele nostru, *à midi et demie*[1].

Era un patio îmbrăcat în viţă-de-vie şi în care erau aşezate nişte măsuţe din fier forjat. Un grup de bărbaţi cu feţele îmbujorate stăteau în jurul uneia din acele măsuţe, dând pe gât pahare întregi de pastis.

Grupul nostru s-a împărţit. Annelise a luat-o la stânga ca să vadă o galerie de artă. *Signor* della Croce, Pablo şi Maeve au pornit-o în jos pe un drum şerpuit, către un bar pe care-l ştiau ei, iar noi, ceilalţi, am luat-o înspre târgul fermierilor. Am trecut pe lângă un grup de bătrâni care jucau *pétanque*[2]. Pe când mă uitam la ei, unul din bătrânei s-a ghemuit, a făcut doi paşi scurţi şi rapizi în faţă şi, cu o mişcare extrem de agilă a braţului, a aruncat mingea de oţel care s-a rostogolit cu viteză către o alta asemănătoare, aflată la douăzeci şi cinci de metri depărtare. Părea o distanţă mare, dar mingea lui s-a ciocnit de cealaltă cu un zgomot răsunător şi a respins-o într-o parte. Mă uitam fix la ei. Mi se părea ciudat să urmăresc nişte bătrânei care jucau cu atâta seriozitate un joc.

— E o tradiţie prin părţile astea, mi-a şoptit Olivier.

— Dar sunt atât de bătrâni, i-am şoptit şi eu.

A râs.

— Şi ce-i cu asta? Ce altceva mai au de făcut?

— Dar copiii lor?

— Copiii lor au plecat. Doar ei au mai rămas.

Am căzut pe gânduri, amintindu-mi de bunica mea. Oare o ducea bine la Mombasa? Dar nu era singură, mi-am amintit, verii şi unchii mei erau alături de ea.

---

[1] Douăsprezece şi jumătate (fr.).

[2] Joc cu bile mari de lemn, foarte popular în Sudul Franţei.

Târgul fermierilor era o explozie de culoare. Bărbaţi şi femei bine îmbrăcaţi se plimbau printre tarabe, cercetând mărfurile. Femeile îmi aminteau de *Madame* Baleine, cu hainele lor scumpe şi cu bronzul lor perfect. Dar spre deosebire de Catherine, aici erau toate încălţate cu tenişi. Şi bărbaţii erau la fel de eleganţi. M-am simţit deodată tare sărăcăcioasă în tricou şi cu blugii mei tăiaţi.

Ne-am amestecat prin mulţime şi am colindat de la o tarabă la alta. Curând, am uitat de mine, absorbită de aromele şi de priveliştile locului. La primele tarabe, se vindeau pânzeturi colorate, cu imprimeuri florale ce păreau a fi specifice zonei. Apoi, urmau brânzeturile, în special brânza de capră, şi găleţi imense din plastic şi vase din lut umplute cu măsline. Cele două mirosuri atât de pătrunzătoare se contopeau de minune. Unele brânzeturi aveau pe deasupra o crustă din mirodenii sau din boabe de piper care făcea ca izul acela înţepător şi agresiv al brânzei să devină şi mai greu şi mai stătut.

— E cu totul altfel decât la Paris, am remarcat eu, privind micile prese de ulei care se găseau de vânzare la tarabele cu mobilă antică.

— Ăsta e un târg micuţ, mai mult pentru turişti, a replicat Jean-Marie. Ar trebui să le vezi pe cele mari din Aix sau din Vence. Sunt cu mult mai autentice.

Brusc, a ţâşnit înainte şi a început să discute aprins cu un bărbat care purta un şorţ de măcelar, pătat de sânge. Eu am rămas în urmă, admirând o tarabă cu flori şi plante uscate. Miresmele erau fascinante. Proprietăreasa tarabei era o femeie grasă, între două vârste, îmbrăcată în deja familiarele veşminte cu motive florale. Avea riduri de râs în colţurile ochilor şi un aer reconfortant de matern. M-am hotărât să o întreb ce întrebuinţare aveau diversele plante.

— Mă scuzați! am ezitat eu.

Nu m-a băgat în seamă. Am repetat, ceva mai tare.

Tot nu răspundea.

— Christine, cred că vrea să-ți zică ceva, a strigat, printre hohote de râs, vânzătorul de brânză de alături.

Dintr-odată, am simțit că toți ochii erau pironiți asupra mea. M-am uitat neajutorată după ceilalți, dar parcă intraseră cu toții în pământ. Vânzătoarea mă privea acum drept în față, încruntată.

— Ce poftești?

— Eu... voiam numai să știu...

— N-avem știință de vânzare aici, mi-a tăiat-o grosolan. Dacă poftești ceva, să-mi arăți.

— Păi, asta cât costă? am întrebat, arătând spre un buchet de levănțică uscată și flori galbene cu o aromă puternică și dulceagă de piper al căror nume nu îl știam.

— Două sute de franci.

Mi s-a tăiat răsuflarea.

— O groază de bani.

A pufnit disprețuitor.

— Eu nu-mi vând marfa prea ieftin, ca să-i distrug după aceea pe negustorii cinstiți.

Am rămas uimită. Despre ce naiba vorbea? Am aruncat o privire peste umăr ca să mă conving că nu se adresase altcuiva. Dar nu mai era nimeni. M-am uitat la ea, nedumerită. Apoi, am înțeles imediat ce mă deranja. Prețul afișat era de o sută de franci. Stătea scris cât se poate de limpede pe plăcuța albă agățată de buchet.

— Dar pe ele scrie o sută de franci, am rostit cu o voce cât mai sigură, scoțând o bancnotă de o sută de franci.

A ridicat buchetul de flori și l-a cercetat cu atenție, ridicând mirată din sprânceană, în batjocură.

— Ca să vezi, așa e, a zis cu voce joasă, pe un ton sarcastic. Se pare că am făcut o greșeală. Vezi tu, ăsta e prețul pentru francezi.

Am simțit că-mi iau foc urechile și că încep să-mi țiuie.

— Cum... adică?

Îmi simțeam limba greoaie și lipicioasă. În spatele meu, am auzit un chicot urmat de un râs puternic de bărbat. Mi-am îngropat chipul în flori ca să nu mai simt cum îmi ard obrajii. Mireasma florilor m-a copleșit sufocându-mă cu dulceața ei greoaie. Apoi, am simțit un alt miros, unul pe care-l știam prea bine. M-am întors și am luat-o iute la fugă, răzbind prin mulțime, împiedicându-mă de oameni la fiecare pas. Deodată, tot târgul părea să strige după mine blesteme pline de furie. Mâini se întindeau să mă înhațe, dar eu fugeam mai departe fără să văd înaintea mea, posedată de o forță supraomenească. Numai mirosul gonea după mine, întunecat ca o umbră, urât, flămând și dușmănos.

În cele din urmă, am ajuns la pâlcul de chiparoși din mijlocul scuarului. Inima îmi bătea cu putere și urechile îmi țiuiau. Mirosul încerca să mă înăbușe.

— Leela? Ce-ai pățit? Te simți bine?

Era Olivier. Era transpirat și părea îngrijorat. M-am tras înapoi de teamă să nu simtă și el mirosul.

— Ai luat-o la fugă de parcă te-ar fi hăituit spiritele rele, mi-a spus calm, însă chipul îi trăda îngrijorarea.

Am încercat să par cât mai liniștită cu putință.

— Nu-i nimic. Acum mi-e bine. Îți mulțumesc.

— Poți să fii sinceră, Leela. Am auzit ce s-a întâmplat.

Olivier m-a apucat ușor și m-a strâns în brațe. Am rămas sprijinită de el. Pieptul lui avea ceva liniștitor. Am simțit mirosul

de sudoare proaspătă, cu un iz uşor înţepător, aproape amărui, învăluit înăuntru.

M-am îndepărtat repede de lângă el şi l-am privit drept în faţă. Pe chip i se citea neliniştea, dar eram sigură că înainte cu o clipă mai fusese şi altceva.

— Mergem să ne aşezăm la cafenea? m-a întrebat.

Ceilalţi au sosit la puţin timp după ce ne-am aşezat. Olivier le-a povestit pe scurt ce se întâmplase. Când a sfârşit, am privit în jur la cei din grup. Expresiile lor treceau de la stânjeneală la înţelegere şi la dezgust.

— Nenorociţii ăştia de naţionalişti, a explodat Pablo.

Bărbaţii de la cealaltă masă şi-au aţintit imediat privirile asupra noastră.

Jean-Marie a scuturat din cap, cu un aer abătut.

— Nu mi-am închipuit că e atât de rău.

— Fascişti, a şuierat della Croce.

Pentru a nu se lăsa mai prejos, Maeve s-a aplecat spre mine şi m-a îmbrăţişat.

— Biata mea surioară.

Doar Annelise tăcea şi îşi muşca buzele, cu chipul teribil de încruntat. Şi deodată a izbucnit, cu glasul vibrând de emoţie.

— Târfe împuţite. Sper să putrezească. Să se îmbolnăvească de lepră şi să le cadă carnea de pe ele, bucăţică cu bucăţică.

A lovit cu pumnul în masă. Paharele s-au clătinat şi unul dintre ele a căzut pe jos şi s-a spart. Bărbaţii de la masa vecină au început să bată din palme şi să fluiere.

Din pricina zarvei stârnite, cârciumarul şi nevasta lui au venit alergând amândoi într-un suflet.

— Ce se întâmplă aici? a zbierat cârciumarul.

— Care-i problema? a răsunat și glasul nevestei, o femeie blondă și cu trăsături aspre.

— Care să fie? a strigat Annelise sărind în picioare. Îți zic eu care-i problema. Voi toți sunteți problema.

Bărbații s-au ridicat de la mese, greoi și șleampeți, cu fețele roșii de băutură și de soare și s-au apropiat împleticindu-se.

— Ne insultă, îți vine să crezi una ca asta?

— Târfă de Paris.

Annelise s-a rotit ca un titirez. Bărbatul care vorbise s-a tras îndărăt când i-a întâlnit privirile mânioase. Mă uitam fix la ea, minunându-mă cum de se putea înfuria atât de tare. O făcea oare pentru mine? mă întrebam.

— Bețivani puturoși și netrebnici, când a avut vreunul din voi ultima oară o slujbă, hm? Mai bine să stați aici, supărați pe lume, a tunat Annelise, după care a apucat un alt pahar și l-a aruncat spre ei. De ce nu beți voi până crăpați?

— Ce dracu'? a zis unul dintre bărbați și a făcut un pas către ea, dar Olivier a intervenit între cei doi.

S-au ridicat și ceilalți.

Cârciumarul l-a recunoscut în sfârșit pe Jean-Marie.

— *Monsieur* Petit, a rostit nervos, poate că ar fi mai bine dacă i-ați lua pe amicii dumneavoastră și ați pleca.

Jean-Marie s-a ridicat și a dat să-și scoată portofelul. Însă Olivier scosese deja o grămăjoară de hârtii pe care le-a azvârlit cârciumarului. Jean-Marie a condus-o pe Annelise afară, iar noi ceilalți i-am urmat. În mașină, Annelise a continuat să se rățoiască la ei.

— Sunteți niște lași cu toții, n-ați fost în stare nici măcar să țineți piept unor țopârlani ca ăștia.

Mă simțeam prost. Din vina mea se întâmplase totul și probabil că deja mă urau cu toții fiindcă le stricasem weekendul.

— Grozav de egoiști mai sunteți, să știți, a reluat ea. Atât de hotărâți să nu lăsați nimic să vă strice buna dispoziție încât nici nu mai faceți deosebirea între ce-i bine și ce-i rău, știți doar ce-i plăcut și ce-i neplăcut.

— Ajunge, Annelise, exagerezi, a spus Olivier, calm.

S-a oprit imediat, ducându-și mâna la obraz ca și cum el ar fi lovit-o peste față.

Îi eram recunoscătoare și în același timp eram furioasă pe Olivier. Ceilalți priveau jenați pe geam. Fără să zic nimic, m-am întins și am apucat-o de mână.

Doisprezece

Cununia lui Maeve a avut loc într-o sâmbătă după-amiază pe la sfârşitul lui septembrie, la Église de Notre-Dame des Victoires[1].

M-am dus singură la biserică. Bruno şi cu mine eram amândoi invitaţi — pe invitaţia lui erau trecute numele lui şi al lui Catherine. Dar ea s-a mulţumit să îndepărteze cu un căscat invitaţia sofisticată.

— N-am de gând să-i dezamăgesc pe *maman* şi pe copii ca să mă duc la nunta unei parvenite. O să ne reprezinte Lily.

M-a privit cu indiferenţă şi a adăugat:

— În fond, e prietena ta.

S-a întors ca să pot să o masez şi pe partea cealaltă a spatelui. Îmi venea să îmi înfig unghiile în ea şi cu greu m-am abţinut să nu o fac.

— De altminteri, a urmat ea, copiii au nevoie de aer curat. Parisul a devenit atât de aglomerat. Fiecare dintre noi inhalează microbii vecinului de alături pe care nici nu-l cunosc.

— Eşti atât de înţeleaptă, draga mea, a vorbit Bruno.

A sărit în pat unde eu îi masam spatele lui Catherine şi s-a aplecat într-o parte ca să o sărute pe ceafă. Când s-a întins, mi-a făcut cu ochiul. M-am prefăcut că n-am observat.

[1] Bazilica Notre-Dame des Victoires (fr.).

Cu o noapte înainte, avusesem o ceartă urâtă. Relația noastră era tot mai tensionată — oscilând între gelozie și pasiune din partea lui Bruno și suferință și indiferență din partea mea. Încă mă mai usturau vorbele lui. Așa că l-am ignorat.

S-a așezat în genunchi lângă pat. Eu continuam să-i masez spatele lui Catherine. A început și el să-i mângâie gâtul uitându-se mai departe la mine, cu ochi stăruitori. Am privit în jos la mâinile noastre odihnindu-se pe spinarea ei osoasă. Ce mai poză, m-am gândit cu amărăciune.

— Așadar, ești de acord cu mine în privința Parisului? a întrebat Catherine, rupând tăcerea.

— Firește, draga mea, i-a răspuns el, absent, cu ochii ațintiți încă asupra mea.

I-am zâmbit ușor și fața i s-a luminat.

Catherine s-a întors și i-a îndreptat capul spre ea. M-am îndepărtat, dar am rămas totuși în pragul ușii, incapabilă să părăsesc încăperea. Apoi, am auzit-o zicând:

— Deci, ce spui, vindem casa asta și ne mutăm în castelul lui *maman*? E mai mult loc acolo și copiii vor respira aer curat tot timpul.

— Dar... dar cum rămâne cu munca ta? a improvizat el. Știi că nu poți să părăsești Parisul.

— Aș putea să vând căsoiul ăsta imens și să cumpăr un apartament micuț, *un pied-à-terre*[1], de fapt. Iar tu ai rămâne la țară unde ai lucra în voie.

— Dar munca mea? Cabinetul? s-a bâlbâit el.

— Am avea atâția bani că n-ar mai trebui să lucrezi niciodată. Mereu te plângi că munca te împiedică să îți împlinești adevărata vocație, cea artistică. Casa lui *maman* e de-a dreptul uriașă. O să

[1] Locuință provizorie (fr.).

ai suficient spațiu ca să stai singur. De ce nu vii cu mine în weekendul ăsta ca să te convingi?

Glasul i s-a schimbat și un ac de oțel a străpuns parcă silabele joase și controlate.

— N-ai mai venit din mai, *maman* a început să întrebe ce-i cu tine.

Punctul decisiv. *Maman* era adevărata putere a familiei, cea cu finanțele. Până și casa din Paris era pe numele ei. Așa că Bruno nu putea refuza. Mi-a aruncat o privire disperată. Am întors capul, înțelegând că timpul nostru împreună se apropia de sfârșit — asta dacă el nu făcea ceva repede. Era modul lui Catherine de a i-o spune.

S-a uitat la Catherine cu o privire inexpresivă.

— Bine, iubito. Cum zici tu, i-a spus și a sărutat-o din nou, după care a părăsit în grabă încăperea, fără să se mai uite la mine.

M-am dus după el.

— Vreau să stăm de vorbă, i-am șoptit repede.

Câteva minute mai târziu, a venit după mine în curte. Îmi aprinsesem deja o țigară până să ajung la el.

— Doar n-ai vorbit serios când ai zis că pleci cu ea în weekendul ăsta?

Mi-a evitat privirile și s-a prefăcut că se concentrează să își aprindă țigara.

— În weekendul ăsta e cununia lui Maeve, ai uitat? i-am spus și am încercat să fac un cerculeț de fum, însă nu mi-a ieșit și i-am suflat tot fumul în față.

— Potolește-te, mi-a spus, nervos. Dacă nu știi să fumezi cum trebuie, abține-te.

— Dă-o naibii de țigară, am zis în timp ce o striveam sub călcâi. Spune-i lui Catherine că nu poți să te duci, că ai de lucru aici, în oraș.

— Ce anume să am de lucru în weekend? s-a rățoit el. În plus, asta i-am spus și weekendul trecut și acum două săptămâni și acum trei săptămâni...

— Atunci, spune-i adevărul, i-am tăiat-o. Nu te-ai săturat de minciuni?

S-a oprit brusc și a rămas cu gura căscată de uimire.

Privindu-l, mi-am dat seama că nu o va părăsi niciodată.

— Eu mă duc la nuntă, cu sau fără tine, l-am informat, calmă.

Părea ușurat.

— Sigur că da, mi-a replicat liniștit. Ești o femeie liberă.

L-am privit înspăimântată. Ce voia să zică cu asta? Voia să renunțe la mine?

— Și dacă nu mă mai întorc? l-am întrebat, senină.

— E hotărârea ta, mi-a răspuns, ridicând din umeri. Eu n-am încercat niciodată să te rețin. A fost alegerea ta să rămâi.

— Alegerea mea?

Am râs disprețuitoare.

— Nimic nu e gratis pe-aici, nici măcar eu.

— Atunci ești doar ieftină.[1]

În clipa în care am dat cu ochii de mulțimea de invitați din fața bisericii, mi-am dat seama că făcusem o greșeală îmbrăcându-mă într-un sari. Nu știu de ce am făcut-o. Sariul începea să mi se pară un fel de deghizare. M-am uitat prin mulțime încercând să găsesc o figură cunoscută. În cele din urmă, am zărit-o pe Annelise stând singură. M-am dus la ea.

---

[1] Joc de cuvinte: — *You stay with me by your own free will.* / — *Free will? Nothing's free here, not even me.* / — *Then you're just cheap.* Cuvântul *free* are în limba engleză sensul de „liber, independent", dar și sensul de „gratuit, gratis, fără plată".

— Unde e Olivier?

— De unde să știu? mi-a răspuns, iritată. Nu sunt paznicul lui.

N-am mai spus nimic.

După câteva clipe, ni s-a alăturat și Olivier. Mi-a zâmbit cu blândețe.

— Ești tare frumoasă astăzi, mi-a zis, atingând mătasea vaporoasă a sariului.

I-am zâmbit și eu, recunoscătoare.

— Vrei să te duc să o vezi pe Maeve? m-a întrebat, prietenos.

M-am apropiat de el cu căldură. Era cu adevărat amabil.

— Da, te rog.

M-a condus în biserică pe o ușă laterală și am traversat un coridor ce dădea într-o curte micuță plină cu sculpturi și tufe de trandafiri. Am străbătut curtea și am pășit pe un alt coridor. Olivier s-a oprit și a arătat către o ușă din lemn, chiar în capăt.

— E acolo. Ne vedem în biserică. Să vii să stai lângă noi.

Mi-am făcut curaj și am deschis ușa. Maeve stătea acolo în mijlocul unei încăperi înguste și verzi. În jurul ei erau mai mulți oameni, dar cu toții păreau preocupați cu aranjarea ținutelor domnișoarelor de onoare. Maeve stătea singură, în fața oglinzii, făcându-și ultimele retușuri ale machiajului.

M-am dus direct la ea. Am început cu un compliment.

— Maeve, arăți minunat.

— Și tu, draga mea.

Mi-a zâmbit în oglindă.

— Și Bruno? E afară?

— Nu.

M-am simțit tentată să mint, dar nu am făcut-o.

— A trebuit să plece la țară chiar în ultimul moment.

S-a încruntat ușor. Apoi, s-a întors cu fața spre mine și m-a apucat de mână.

— Ascultă, Leela, mi-a şoptit grăbită. Vreau să fii fericită. Dar nu poţi aştepta ca fericirea să-ţi pice din cer, trebuie să ieşi şi să o cauţi. Ai stat destul timp după Bruno. E vremea să găseşti pe altcineva.

Am fixat-o cu privirea pentru o clipă. Apoi, ochii mi s-au umplut de lacrimi.

— O, Maeve, am strigat, ce pot să fac?

O uşă s-a trântit brusc şi Maeve a părut că îşi vine din nou în fire. S-a întors iarăşi cu faţa spre oglindă ca să îşi finiseze machiajul.

— Vor fi mulţi bărbaţi astăzi pe aici, a zis ea, ca pe o constatare generală.

Maeve avea dreptate. Biserica era plină de bărbaţi. Şi cu toţii arătau la fel — slabi, cu părul până la umeri, prins în coadă de cal sau tuns foarte scurt, cu nişte ochelari mici şi rotunzi proptiţi pe nişte nasuri acviline. Cu toţii aveau picioarele mari, îndesate în pantofi scumpi din piele lăcuită, cu tocuri înalte de câţiva centimetri. Era vreunul dintre ei pregătit să îi ia locul lui Bruno? mă întrebam într-o doară. Dar ce aveam eu de oferit? Nu aveam nici măcar o singură cameră a mea. Stând în biserica aceea cu tavanul înalt şi boltit, învăluită în muzica de nuntă, am început să mă simt mizerabil. Sariul mi se părea greoi şi incomod şi parcă mă sufoca. Deodată, am simţit că îl urăsc fiindcă acoperea atât de mult. Cine să se mai uite la mine acum? Mă foiam agitată pe scaun şi îmi părea rău că nu mă îmbrăcasem altfel.

— Te simţi bine? mi-a şoptit Olivier.

L-am privit indiferentă.

— Da, da, e în regulă.

Stătea chiar lângă mine, iar pe scaunul de lângă el şedea Annelise. Îşi pilea zgomotos unghiile, fără să se sinchisească de cei din jur. Ne aşezaserăm pe rândul al doilea, chiar în spatele

şirului rezervat familiei. Pila de unghii scotea un sunet asemănător nisipului frecat de un ciob. Dar nimeni nu părea să îi acorde vreo atenţie. Olivier a observat că mă holbam şi mi-a spus încet la ureche:

— Aşa face la fiecare nuntă. Lumea s-a obişnuit deja.

— Oh, am exclamat, cu un zâmbet.

Oare Olivier m-ar ajuta dacă i-aş mărturisi adevărul? mă întrebam. Sau şi-ar lua figura aceea nehotărâtă, aşa cum se întâmpla adesea? Cu el nu puteai să ştii, chipul lui trăda atât de puţin din ce gândea sau simţea.

M-am întors ca să o privesc pe Maeve care tocmai intrase în biserică la braţul tatălui ei, un bărbat mărunt, cu o figură greu de definit şi cu smocuri de păr încărunţit. Maeve a urcat treptele către amvon unde o aşteptau preotul împreună cu Pedro. Au îngenuncheat. Apoi, preotul le-a dat binecuvântarea, spunând ceva ce n-am înţeles în franceză veche. O femeie a început să cânte. Era un cântec minunat, „Ave Maria", despre care m-am hotărât să îl întreb la sfârşit pe Olivier. M-am lăsat purtată de muzică. Glasul acela unic mi se furişa în suflet. Deodată, m-am simţit teribil de singură.

Olivier s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit la ureche:

— Uită-te să vezi cine tocmai a intrat pe uşa laterală şi se uită fix la tine.

— Ah, lasă-mă să ghicesc, am replicat, refuzând să întorc capul.

Precis e Bruno, m-am gândit, neînduplecată. Trebuie să fi găsit o cale să scape încă o dată din laţul conjugal şi să dea fuga la Paris pentru a-şi supraveghea amanta.

Olivier m-a înghiontit din nou.

— Uite, e Philippe Lavalle, a rostit el şuierător.

Am întors încet capul. Şi l-am zărit, era chiar omul cu sandviciul. Şi-a întors capul atunci când ochii ni s-au întâlnit. Mulţimea din biserică a părut străbătută de un curent uşor pe măsură ce capetele se întorceau către el. A rămas în prag tot timpul cât a ţinut ceremonia.

— Ce caută aici? l-am întrebat pe Olivier.

Înainte să apuce să răspundă, Annelise a şuierat printre dinţi:

— Nu ştii că deschide un nou Bon Marché în Buenos Aires? Şi părinţii lui Pablo sunt partenerii lui acolo.

După ceremonie, am mărşăluit cu toţii înapoi în lumina soarelui ca să îi felicităm pe proaspeţii însurăţei şi „pentru poze", după cum mi-a şoptit Olivier pe când mă înghesuia în rând lângă Annelise. În sfârşit, eram cu toţii aranjaţi pe trei şiruri, de o parte şi de alta a ieşirii din biserică. Apoi, au apărut mirele şi mireasa. Toată lumea a început să aplaude şi să arunce înspre ei pumni întregi de orez. În cele din urmă, au trecut şi la fotografii. Pablo a insistat să poarte în jurul gâtului cele trei camere Leica, toate turtite, ca nişte cutii. Arăta prosteşte, mi-a trecut prin minte. Un *poseur*! Erau cu toţii la fel, m-am gândit cu dispreţ, măturând cu privirea şirurile de figuri aproape identice. Cum putea Maeve să fie fericită alături de un om care arăta de parcă ar fi fost scos dintr-un raft plin cu alţii la fel ca el? L-am căutat cu privirea pe omul cu sandviciul. Dar acesta dispăruse.

Cuplul de însurăţei a mai făcut câteva duşuri de orez, după care oaspeţii au început să se împrăştie.

— Mă întreb unde a dispărut le Bon Marché după nuntă. Crezi că o să vină la dineu? m-a întrebat Annelise pe când stăteam în picioare pe trepte în lumina soarelui.

— Păi, el furnizează mâncarea.

Era o remarcă prostească, mi-am dat seama. Dar era prea târziu, cuvintele îşi luaseră deja zborul.

Annelise, incapabilă să reziste ocaziei de a fi sarcastică, m-a atacat:

— Draga mea, încearcă să îți folosești și tu creierul din când în când — firma lui furnizează mâncarea pentru fiecare petrecere care are loc în orașul ăsta.

Olivier, pacificatorul, s-a grăbit să intervină:

— Pesemne că a terminat-o cu ea, de asta a venit singur.

— Cu cine a terminat-o?

— Cum, vrei să spui că nu știi? Cu Catherine Baleine, desigur, a zis Annelise, bucuroasă să mă surprindă.

— Știam că încerca să o convingă să lucreze cu el — să organizeze împreună secțiunea de mâncăruri internaționale, am spus cu glas stins.

Au pufnit amândoi în hohote de râs.

— Asta i-o fi zis lui?

— Soțul care încornorează a ajuns și el încornorat — de-abia aștept să le spun și celorlalți, vorbea Annelise în timp ce își ștergea lacrimile. *Ils vont mourir de rire.*[1]

— Sunteți amândoi niște nesuferiți, m-am răstit și am fugit în biserică.

Înăuntru, aroma de liliac încă mai plutea în aer. M-am liniștit și am început să îmi regret ieșirea. Cineva m-a bătut pe umăr.

— *Mademoiselle*, a rostit un bărbat scund, cu părul cărunt, care îmi ajungea până la umeri, am ceva pentru dumneavoastră.

Mi-a întins un bilețel. „Ia cina cu mine în seara asta" și, mai jos, „Philippe Lavalle."

— Vă așteaptă o mașină afară dacă doriți să mă urmați, a spus bărbatul.

Am strâns bilețelul în mână și l-am urmat.

---

[1] Or să moară de râs (fr.).

Maşina m-a dus înapoi în oraş pe Porte de la Muette şi, cât ai clipi, m-am trezit stând pe trotuar în faţa unei clădiri anoste şi cenuşii din *rue de la Pompe* lângă Trocadéro. Zona abunda în clădiri de acelaşi tip — cu femei, capete de balauri şi fructe sculptate pe faţadă şi cu o plăcuţă purtând numele arhitectului, chiar în mijloc. Am privit înăuntru prin grilajul cu ornamente de flori de crin negre, în foaierul din marmură, aurit din loc în loc şi cu multe oglinzi. Am apăsat pe butoane şi mi-am strigat numele la interfon. Ochiul roşu de pe panoul cu cifre s-a aprins şi o voce a spus:

— *Entrez et montez au troisième, s'il vous plaît.*[1]

În capătul holului, era un ascensor micuţ din lemn, dar, ca de obicei, am luat-o pe scări. Când am ajuns, o slujnică mi-a luat haina şi m-a rugat să mă aşez pe un fotoliu lângă foaier. *Monsieur* Lavalle nu era încă disponibil, dar urma să sosească cât de curând.

Am rămas singură ca să admir splendoarea holului, cu covoare de Aubusson lucrate în auriu şi albastru, draperii galbene din mătase şi o tapiţerie înfăţişând darurile oferite de magi Pruncului Iisus. Găseam decorul surprinzător. Mi l-aş fi închipuit pe Philippe Lavalle ca pe un iubitor de modern, dar salonul către care dădea holul era ticsit de antichităţi.

Eram cât pe ce să adorm în fotoliu când şi-a făcut apariţia.

— Aşadar, ai venit, se pare, mi-a spus fără să îşi ceară scuze fiindcă mă lăsase să aştept.

Stătea în picioare în faţa mea, plin de o energie nervoasă. Mi-am ridicat privirile spre el care se înălţa ca un turn înaintea mea şi reacţia instinctivă a trupului meu la vederea lui m-a amuţit pe loc.

— Da, am venit de ceva timp.

[1] Intraţi şi urcaţi la etajul trei, vă rog (fr.).

— Îmi pare rău că te-am lăsat să aştepţi, a rostit distrat, apucându-mă de mâini ca să mă ridice.

Mi-a pus mâna sub bărbie şi mi-a ridicat capul spre el într-o parte. Nu m-am împotrivit, simţindu-mă ca o marionetă în mâinile sale.

M-a privit lung de parcă atunci m-ar fi văzut pentru prima oară.

— Uitasem cum arăţi, deşi m-am gândit mult la tine — cel mai adesea atunci când mâncam sandviciuri.

— N-am ştiut la momentul respectiv ce onoare mi se face, altfel aş fi mulţumit cu mai multă efuziune, i-am spus cu modestie.

A râs.

— Îmi place spiritul tău, *ma belle*[1]. Te iroseşti alături de cei ca Bruno Baleine.

Am simţit că îmi tremură genunchii.

— Şi de ce îţi pasă ţie?

— Pentru că te vreau şi sunt un om ocupat căruia nu îi place să-şi piardă vremea.

Am mers împreună în salon.

— E cam din senin, i-am spus pe un ton neconvingător. Va trebui să mă seduci mai întâi, să ştii.

— Serios? Îţi plac jocurile astea?

— N-nu ştiu. Mă gândeam că...

— Ei bine, mie nu-mi plac, m-a întrerupt. Spune-mi exact ce vrei de la mine şi eu voi decide dacă preţul e justificat.

A început să se plimbe dintr-o parte în alta prin încăpere.

Am închis ochii şi am încercat să mă gândesc. Apoi, am auzit paşii apropiindu-se.

[1] Frumoasa mea (fr.).

— De vreme ce nu te poți hotărî, spune-mi ce-ai vrea să ajungi?

— Are vreo importanță ce vreau să ajung când până la urmă tot soarta e cea care decide?

— Ah! Soarta, a țipat el, izbucnind în râs.

— Nu văd ce e atât de hilar, am spus pe un ton glacial. Cum poți să crezi că viața e în mâinile tale când... când mâine ai putea fi ucis într-un accident sau...

M-am înecat ușor.

— ...într-o explozie?

Stătea în picioare înaintea mea, aplecându-se spre mine în timp ce stăteam pe canapea.

— Aici este diferența dintre culturile noastre, a rostit cu o voce joasă și triumfătoare. Voi credeți în soartă și ajungeți înrobiți. Noi credem în voința individului și ajungem stăpânii lumii.

— Și grecii credeau în soartă. Și la vremea lor au fost stăpânii lumii.

— Cui îi pasă ce s-a întâmplat acum mii de ani? Uită de soartă. Nu există așa ceva.

Am rămas pe gânduri preț de o clipă. Omul acela era un nesăbuit. Să uiți de soartă înseamnă să îți pierzi trecutul. Și cum să își dorească cineva să facă una ca asta? Dar în timp ce priveam cu atenție la opulența din jurul meu și mă gândeam la tot ce reprezenta Philippe Lavalle, începeam să mă răzgândesc.

Am ridicat capul și l-am privit drept în ochi.

— În cazul ăsta, eu vreau să fiu faimoasă.

— Și cum crezi că vei obține faima?

— Nu știu, i-am răspuns, serioasă. Poate că îmi vei arăta tu?

Și-a lăsat capul pe spate și a început să râdă.

— Să îți arăt?

— Da, i-am răspuns simplu. Dacă există cineva care o poate face, acela ești tu.

În sfârșit, a venit și s-a așezat lângă mine pe canapea. M-am întins și l-am apucat de mână.

— Și dacă ai fi în locul meu, cum ai reuși să îți câștigi faima?

Ochii i-au scăpărat.

— Cum își câștigă o femeie faima? a mârâit el cu o voce guturală.

S-a năpustit asupra mea, împingându-mă peste perne. Și-a încleștat mâna ca o gheară peste sânul meu.

— Se alătură unui bărbat faimos.

În timp ce gura lui mă sufoca, am simțit că mă înec în mirosul său, dulceag, cărnos și untos ca cel de *saucisson*[1].

[1] Cârnat (fr.).

PARTEA *a treia*

Unu

Trupul lui Philippe avea un miros puternic și limpede. Îl învăluia ca o armură astfel că, din prima clipă când m-a tras spre el, m-am simțit liniștită. Mi-a desprins sariul nerăbdător, dintr-o singură mișcare. Mătasea grea s-a încolăcit ca un șarpe la picioarele mele, iar eu am rămas în fața lui, în bluză și în lenjeria de corp. Lenjeria pe care mi-o cumpărase mătușa era dintr-un bumbac ieftin. Mi-am scos-o în grabă, simțindu-mă rușinată. O licărire ușoară i-a străbătut privirea în timp ce îmi observa mișcările, apoi ochii i s-au fixat din nou asupra chipului meu. Am început să îmi desfac nasturii de la bluză cu gesturi ușor stângace, sub privirile lui cercetătoare. În cele din urmă, a venit spre mine și mi-a smuls bluza de pe umeri, cu ochii ațintiți asupra sânilor. Mi-am așezat mâinile peste umerii lui. Din pricina încordării am rămas țeapănă, strângându-l cu putere, așteptând ca el să facă ceva. M-a privit din nou drept în față și mi-a zâmbit. Nu i-am răspuns la fel. Nu-mi puteam lua ochii de la el. Și-a lăsat mâinile să îi alunece peste șoldurile mele și m-a strâns atât de tare încât m-a durut. Apoi, fără să zică nimic, m-a ridicat și m-a purtat pe brațe până în dormitor. Când treceam pe lângă oglinda cu rame aurite, am lăsat capul pe spate ca să privesc o lume răsturnată. Am surâs.

Din uşă, încăperea părea uriaşă. În afară de un pat lat dintr-un lemn închis la culoare, era absolut goală. Un covor alb şi pufos se întindea până la un perete de geamuri ce porneau din podea şi se înălţau până în tavan. Draperiile erau trase la o parte. Am zărit un cer imens, cenuşiu şi înnorat. M-a întins pe podea în faţa ferestrelor.

Trupul gol al lui Philippe părea chiar mai masiv decât atunci când era îmbrăcat. Muşchii pieptului şi braţele i s-au însufleţit când s-a întins deasupra mea. Gura lui a întâlnit-o pe a mea şi limba lui şi-a croit drum înăuntru. L-am sărutat şi eu cu poftă, simţind cum plămânii mi se goleau încet de aer. Am încercat să mă eliberez ca să pot respira. Însă el nu m-a lăsat. Alertată de panică şi de sentimentul sufocării iminente, în lupta mea pentru aer i-am zgâriat obrajii. A râs şi a întors capul ca să nu îl mai rănesc.

Mi-am simţit pieptul eliberat de sub povara lui. Obiectele din jur şi-au recăpătat treptat contururile. Am tras adânc aer în piept şi m-am relaxat pe măsură ce oxigenul se răspândea până în cele mai îndepărtate puncte ale trupului meu. O stare de slăbiciune nesfârşită m-a cuprins. Am închis ochii. Am simţit cum mâinile lui îmi mângâiau uşor talia, şoldurile şi apoi coapsele, despărţindu-mi-le încet, trasând conturul pântecului. Am depărtat genunchii şi mi-am arcuit spatele, pregătită. Aerul mi s-a părut rece. Am început să tânjesc după căldura trupului său şi m-am ridicat încordată, oferindu-mi sânii, gâtul, buzele. Dar nu am simţit nici o greutate lăsându-se deasupra mea. Am deschis imediat ochii. M-am uitat temătoare la Philippe. Figura lui era roşie şi congestionată şi avea privirile rătăcite. Carnea îi fremăta şi picături de sudoare i se agăţau de piele. Părea pierdut într-o lume a dorinţei plăsmuită în închipuirea lui. Dorinţei mele i-a luat locul sentimentul amar al deziluziei. Chipul lui Philippe devenise acela al unui străin. Am întins ambele mâini şi am încercat să îl lovesc cu toată forţa. A

rostit ceva printre dinți și, cu o singură mișcare puternică, m-a pătruns adânc.

Durerea m-a străpuns ca o lovitură de lance. Mușchii mi-au paralizat de spaimă. Dar el nu a părut să bage de seamă. A continuat să împingă cu putere, nepăsător la suferința mea. Mi-am ațintit privirile în pieptul lui, urmărind cum mușchii brațelor și ai gâtului i se încordau, după care i se relaxau. Apoi, am început să simt ritmul pe care mi-l pulsa neîncetat în corp.

Pe neașteptate, am avut o viziune cu mătușa, iar carnea de pe brațe îi tremura în timp ce pisa ardeii iuți și usturoiul până se făceau pastă. Numai că, de astă dată, în piuliță se afla chiar trupul meu care absorbea fiecare împunsătură a lui, iar impactul îmi provoca fiori de voluptate. Valuri de durere și de plăcere îmi inundau carnea, contopindu-se până într-atât încât nu le mai puteam desluși pe unele de celelalte. M-am lăsat cuprinsă de forța neștirbită care ghida mișcările lui Philippe, o forță care ne depășea pe amândoi, o forță care îl împingea în mine încă o dată și încă o dată, chiar și atunci când trupul a început să îi ardă și să se topească. Eu eram sursa acelei puteri, am înțeles brusc. Al meu era trupul care îl făcea să mă pătrundă încă o dată și încă o dată. Șoldurile mi se încordau puternic ca să îi întâmpine fiecare mișcare. Trupul său mă zdrobea necontenit, măcinându-mi încet carnea până când am simțit că mă topesc. Mă pătrundea tot mai repede. Sentimentul că eram nimicită m-a făcut să termin într-o cutremurare la câteva clipe după el.

După aceea, am rămas unul lângă altul, întinși pe covorul alb ce proiecta o lumină lăptoasă pe pereți.

Mâna lui mi-a găsit chipul și degetele sale au început să îi traseze contururile. I-am apucat strâns mâna și i-am apăsat palma peste obrazul meu. Degetele i-au tresărit convulsiv și apoi i-au înțepenit. În timp ce îl țineam încă de mână, m-am întors puțin

şi l-am privit din profil. Părea fericit. Mi-am plimbat vârful degetului peste încreţiturile frunţii lui, am trecut pe puntea nasului şi m-am afundat în moliciunea buzelor. I-am atins adâncitura micuţă a gâtului şi mi-am lăsat degetul să alunece în jos pieziş către abdomen.

— Eu... a fost..., am încercat eu să vorbesc.

Mi-a apucat mâna înainte să trec mai departe şi mi-a pus degetele peste buze.

— Sst! Nu spune nimic.

— Dar vreau să...

— Taci. O să strici totul.

S-a întors. Mă uitam fix la spatele lui enorm, întrebându-mă cu ce greşisem. Am auzit cum bâjbâia prin întuneric căutându-şi hainele.

— Voiam doar să îţi mulţumesc, am murmurat îmbufnată.

Nu mi-a răspuns. Am auzit zgomotul unei brichete aprinse şi am zărit flacăra galben-verzuie.

Apoi, s-a întors din nou pe spate şi şi-a pufăit liniştit ţigara fără să îmi acorde vreo atenţie.

Deodată, a întrebat:

— Vrei să mâncăm?

Am înţeles că încerca să mă expedieze.

— Te-aş considera foarte nepoliticos dacă nu m-ai hrăni după ce m-ai răpit de la masa festivă de nuntă, am rostit cu amărăciune.

A avut un râs sec.

— Mda, într-adevăr. Altfel te-ai simţi înşelată că ai renunţat la atât de mult pentru atât de puţin, nu-i aşa?

— Nu mă pot vinde prea ieftin, mă înţelegi, i-am zis, sarcastic.

— Dar tocmai ai făcut-o, mi-a replicat. Ar fi trebuit să te asiguri de masă înainte să îmi oferi ce îmi doream. Bucătarul meu e cel mai bun din lume, a fost instruit de mama.

— Mătuşa mea este cel mai bun bucătar din lume, i-am spus, dornică să îi străpung cumva aroganţa teribilă.

— Ah, serios? Aşadar, cei din familia ta au talent? a rostit batjocoritor.

— Nu eşti singurul, să ştii.

— Oh, eu nu am asemenea pretenţii. Ştiu că nu am nici cel mai mic talent. Dar tu? De vreme ce provii dintr-o familie atât de talentată, ce ştii să faci?

— Dacă mă conduci în bucătărie, am să îţi arăt, i-am răspuns, înţepată.

— Bine.

Părea surprins.

— Sunt atât de lihnit că aş mânca orice. Dar să nu-mi dai ceva de la care să îmi ia gura foc şi să-mi spui după aceea că voi, indienii, aţi inventat *la haute cuisine*.

Am gătit toată seara, îmbinând ce învăţasem la familia Baleine cu ce mă învăţase mătuşa. Am folosit măsline, boabe prăjite de piper roşu şi felii de ananas în mâncarea de pui cu curry. În timp ce munceam, îmi veneau şi alte idei. Dar dacă aş aranja altfel mâncarea, expunând-o pe fiecare farfurie în parte cum văzusem în vitrinele unor *traiteurs*[1], potrivind nuanţele din farfurie în aşa fel încât să încânte privirile? Aşa că am presărat nişte şofran peste o parte din orez şi restul l-am lăsat aşa cum era. Am gătit napi turceşti purpurii cu spanac şi am turnat deasupra un sos crem de migdale şi brânză proaspătă de capră, uşor îndulcit cu miere. Puiul avea aroma întunecată a pământului, dată de măsline şi o nuanţa minunată ca cea a teracotei. Am gătit morcovii la grătar cu puţină lămâie, ulei de măsline, ghimber şi seminţe de muştar. Şi la sfârşit, când se lăsase deja noaptea, am tăiat felii de papaya

[1] Birtaşi (fr.).

şi portocale şi ridichi albe şi le-am asezonat cu ulei de măsline, lămâie şi coriandru.

Când, în cele din urmă, am aşezat farfuria cu preparatele aromate înaintea lui Philippe, nu i-a venit să-şi creadă ochilor.

— Asta... asta nu seamănă cu mâncarea indiană, a spus, suspicios. Unde ai învăţat aşa ceva?

— Am improvizat.

— Minţi. Nimeni nu ar putea să improvizeze aşa. Cine eşti tu? Ce şcoală de bucătari ai făcut?

— Ţi-am spus. Am învăţat să gătesc când stăteam la mătuşa mea. De ce nu guşti să vezi cum e?

După ce a terminat de mâncat, mult timp n-a scos nici un cuvânt.

— Nu seamănă cu nimic din ce am mâncat vreodată, a zis în cele din urmă, cu voce joasă. Cum ai făcut?

Mă simţeam nespus de mândră de mine.

— E ca şi cum mirosurile mi-ar vorbi, i-am mărturisit. Îmi spun ce simt şi îmi şoptesc cum să mă port cu ele ca să le fac să se simtă bine, să le îngădui să îşi trăiască viaţa aşa cum trebuie şi cum să le ajut să piară pentru ca în acea clipă să elibereze cele mai frumoase arome.

— Extraordinar, a rostit, destul de sceptic. Vorbeşti de parcă ele te-ar fi învăţat să găteşti.

— Nu. La început, nu. Mătuşa m-a învăţat. Iar ea a furat meşteşugul de la mama şi de la bunica ei.

A oftat cu o îndurerare sarcastică.

— Of, voi indienii sunteţi atât de împotmoliţi în tradiţiile voastre. De ce nu puteţi fi diferiţi?

— Dar eu sunt.

Şi era adevărat. Eu eram diferită. Fiindcă tradiţia spunea că mamele nu se puteau recăsători şi nu îşi puteau abandona fiicele

în mâna hazardului. Pe mine, tradiția mă trădase. De aceea fusesem nevoită să mă schimb, să mă reinventez. Și așa ajunsesem să fiu diferită.

Dar Philippe era de altă părere.

— Nu ești diferită față de cei din neamul tău. Comparativ cu diferențele care există între doi occidentali, voi păreți cu toții destul de asemănători.

Am tăcut. Cum puteam să apreciez cât de mult mă schimbasem? Să mă apreciez în raport cu ce? Toți cei care mă cunoscuseră înainte nu mai făceau parte din viața mea. M-am simțit deodată foarte singură. Ca piticul Brahmin din povestirile bunicii, schimbasem prea multe lumi, rupând fără milă lanțurile care mă legau de lumea veche pentru a pătrunde într-o alta nouă.

Philippe se plictisise de tăcerea mea.

— Și tu în ce fel ești diferită? Ia spune-mi.

— Pentru... pentru că eu nu vreau amintiri. Vreau să scap de trecut.

Răspunsul a explodat violent dinăuntrul meu.

Era intrigat, mirosind că era vorba de un secret.

— De ce spui asta?

Mă simțeam încolțită. Neștiind ce fel de răspuns i-ar fi pe plac, am improvizat.

— Mama spunea mereu că amintirile sunt ca niște semințe din care cresc peste noapte copaci uriași care te vor împiedica să privești spre viitor.

Avea pe chip o expresie de încordare care mă îngrijora.

— N-am mai auzit asta până acum, dar îmi place.

A râs.

— În sfârșit, o superstiție care are și o logică! Acum știu de ce a trebuit să te am.

Am râs şi eu împreună cu el, liniştită.

Era o zi incredibil de însorită când m-am trezit în dimineaţa următoare. Un cer senin, prăfuit cu aburi uşori, prefăcuse fereastra imensă într-un fluviu de lumină. Am oftat. Lumina îmi juca prin faţa ochilor, profilând durerea care îmi scălda tot trupul. Mă simţeam sleită şi mă durea fiecare părticică a corpului. Dar eram fericită. Supravieţuisem atacurilor sălbatice ale lui Philippe. Parcă nu se mai sătura de mine. În repetate rânduri, chiar când picam în cel mai dulce somn, mă trezea cu mângâieri şi dorinţa lui mă învăluia imediat şi pe mine. Mi-am privit trupul şi aproape că mă aşteptam să găsesc bucăţi din el lipsă. Dar era încă întreg, strălucind încins în lumina de chihlimbar a soarelui.

M-am uitat la perna de lângă mine. Philippe nu era în pat.

— Philippe, am ţipat, simţindu-mă deodată pierdută.

A intrat în cameră, îmbrăcat într-un costum gri.

— Mă duc la Bon Marché, m-a anunţat.

— Oh, i-am zis indiferentă.

M-am răsucit ca să mă culc la loc. M-a apucat strâns de umăr şi m-a zgâlţâit.

— Iar tu vii cu mine. Aşa că îmbracă-te, ai cinci minute.

M-am ridicat în grabă şi am început să îmi caut hainele. Dar nu se zăreau pe nicăieri. Mi-am amintit cu un oftat că nu aveam nimic altceva în afară de sariul mamei. Era pe pat, mototolit printre aşternuturi. Încă din primele ceasuri petrecute împreună, sariul exercitase o fascinaţie stranie asupra lui Philippe. M-a pus de nenumărate ori să îl leg şi să îl dezleg şi apoi m-a înfăşurat în fel şi chip în bucata de mătase. Dar în lumina care se revărsa în încăpere, sariul părea şifonat şi strident.

— Dar... dar nu pot să merg îmbrăcată aşa, i-am spus, împingând la o parte faldurile boţite.

— Nu-mi pasă. Vii cu mine, a zis în timp ce își consulta grăbit ceasul.

Degetele îmi tremurau pe când încercam să mă îmbrac. Philippe mă privea nerăbdător. Acum mi se părea distant. Mă simțeam rușinată, ceea ce mă făcea din ce în ce mai neîndemânatică.

— Hai odată, s-a răstit el.

— Nu pot. E prea șifonat și nu pot să-l leg, am replicat, iritată.

— Fir-ar să fie, a înjurat el, de ce nu porți altceva?

— Nu am altceva, am răbufnit și eu.

În sfârșit, eram gata. Sariul era boțit, iar eu nu mă fardasem deloc. M-am pieptănat cu pieptenul lui și mi-am strâns părul. Arătam oribil.

În mașină, a stat departe de mine și a privit absent pe geam. Era o zi frumoasă de toamnă. Soarele strălucea blând, topind în crem albeața clădirilor. Cerul era de un albastru senin și intens. Un vânt rece răscolea într-un vârtej frunzele și praful din jur. Când am trecut pe lângă Le Dôme des Invalides l-am surprins cum mă țintuia cu privirea, încruntat.

— Nu pot să nu fiu aici, dar dacă vrei, spune-i șoferului să oprească și cobor chiar acum.

Atunci, nu s-a mai încruntat și s-a întins într-o parte ca să mă tragă spre el, cu mâna încleștată peste sânul meu și cu un aer indiferent. Am simțit că, fără să vrea, trupul meu îi răspundea. Am ridicat mâna și mi-am așezat-o peste a lui. M-a tras și mai aproape de el și și-a odihnit bărbia pe creștetul meu.

— Nu știu de ce te duc la Bon Marché. N-am mai dus pe nimeni acolo, a vorbit prin părul meu. Dar am să te duc într-un tur de recunoaștere.

Doi

Tatăl lui Philippe, sicilian de origine, venise în Franța când avea douăzeci și doi de ani și, înainte să împlinească treizeci, pusese deja bazele unei mici afaceri care se ocupa cu amenajarea de băi personalizate pentru proprietarii de vile din Provence. Furniza, de asemenea, pentru marile supermarketuri din Franța, modele ieftine, de-a gata. Însă marea lui găselniță, cea care i-a adus primul milion, a fost baia cu autograf — o cadă de baie gravată cu semnătura unui star de cinema sau a unui scriitor.

Apoi, lucrurile au mers tot mai bine pentru *Signor* Lavare. Și-a schimbat numele în Lavalle ca să pară mai franțuzesc, a cumpărat o vilă la St. Paul de Vence, în Provence, și a plecat în prima vacanță din viața sa — *un tour gastronomique* al Franței și al Elveției.

A făcut un popas într-un orășel, Annemasse, ca să guste *cailles au raisin*[1] într-un mic restaurant necunoscut, numit Le Vigneron, chiar în vârf de munte. De îndată ce a încercat mâncarea, *Monsieur* Lavalle a simțit gustul iubirii — o iubire stranie, ca o obsesie care îl făcea să tânjească după omul acela care pregătise mâncarea tot la fel cum tânjea după mâncarea făcută de el. Și-a anulat restul

[1] Friptură de prepeliță cu struguri (fr.).

călătoriei și a rămas în Annemasse, ignorând scrisorile disperate ale directorului său — incapabil să se desprindă de birtul din vârful muntelui. În timpul zilei, hoinărea pe străzi sau se așeza în câte o cafenea în încercarea de a spicui și cele mai mici informații despre bucătar. În fiecare seară, la ora șase fix, urca dealul către restaurant, îmbrăcat cu cele mai bune haine și își mânca în tihnă cina, la masa pe care și-o alesese — chiar lângă ușa care dădea spre bucătărie. Vara s-a preschimbat în toamnă. Erau din ce în ce mai puțini cei ce treceau pragul restaurantului, iar ospătarii îi știau cu toții pe dinafară comanda. Și totuși, el nu îl cunoscuse încă pe bucătar. În fiecare seară, odată cu plata, trimitea și cartea sa de vizită pe care scria: „Vă rog, lăsați-mă să vă vorbesc doar un minut." Cererea lui nu-și găsea niciodată răspuns. La ora unsprezece, restaurantul se închidea și ospătarii îl pofteau discret afară. A venit și luna noiembrie și, odată cu ea, primele zăpezi și-au prevestit sosirea prin norii grei și scăderea bruscă de temperatură.

— Va trebui să pleci, i-a spus cu ciudă doamna de la pensiunea unde locuia. Vine iarna și restaurantul se închide.

În acea seară, pe când *Monsieur* Lavalle urca dealul spre restaurant, au început să cadă fulgi mici de nea. I se lipeau de obraji și se prelingeau ca niște lacrimi pe pielea aspră. Restaurantul era pustiu și ospătarii, neobișnuit de zgomotoși, își strigau unul altuia planurile pe care și le făcuseră pentru iarnă. Până și mâncarea pe care i-o puseseră în față avea alt gust, era puțin cam prea sărată și mirosea în chip ciudat a levănțică. „Toate visurile își găsesc un sfârșit, Lavarro", s-a mustrat el ferm și a încercat, deși fără succes, să se gândească la căzi de baie. Apoi, i-a făcut semn chelnerului să îi aducă nota. Dar acesta a venit înapoi și i-a spus că era din partea casei.

— Fii bun, te rog, şi mulţumeşte-i bucătarului din partea mea, dar nu-i nevoie. Vezi tu, eu sunt un om înstărit.

Şi a lăsat bancnota de o mie de franci pe masă. S-a ridicat abătut, şi-a luat haina şi pălăria şi a ieşit. Afară, ninsoarea contenise şi se vedeau stelele.

Din depărtare, a auzit un glas cald şi subţire care îi striga numele. A rămas pe loc, mirat să audă vocea unei femei în pustietatea dezolantă a acelui vârf de deal. S-a întors ca să zărească o siluetă subţire, conturată de zăpadă şi de stele.

— C-cred că... aţi vrut să mă cunoaşteţi? a rostit ea, cu o bâlbâială pronunţată.

— Îmi pare rău, doamnă, dar cred că vă înşelaţi. Nu ştiu cine sunteţi şi, cu toate că sunt încântat să vă cunosc, trebuie să vă spun sincer că nu am dorit acest lucru.

După ce a vorbit astfel, *Monsieur* Lavalle şi-a dus mâna la pălărie în semn de salut şi a dat să plece.

— Dar, *Monsieur* Lavalle, m-m-m-i-aţi trimis cartea dumneavoastră de vizită în fiecare n-n-oapte în vara aceasta.

Monsieur Lavalle a încremenit. S-a întors încet.

— Dumneavoastră sunteţi bucătarul? a întrebat în şoaptă, neputând încă să creadă ce noroc dăduse peste el.

Într-o clipă, a luat-o în braţe.

— N-am să-ţi dau niciodată drumul! i-a spus, triumfător.

Din nefericire, dragostea lor a avut viaţă scurtă. Ea s-a stins la naştere, un an mai târziu, lăsând în urmă un băiat voinic, de aproape cinci kilograme.

Philippe a crescut răsfăţat şi singuratic. Fizic şi temperamental deopotrivă, nu semăna nici cu mama, nici cu tatăl său. În vreme ce ei fuseseră nişte oameni moderaţi, liniştiţi, Philippe avea un caracter exploziv, rudimentar şi cu o înclinaţie spre exces în tot ceea ce făcea.

Cu timpul însă, a devenit limpede că oricât de diferit ar fi fost, el rămânea totuși adevăratul copil al părinților săi. De la tatăl său, a moștenit imaginația negustorului — știa instinctiv cum să prezinte o anumită marfă ca să se vândă cât mai bine. De la mama sa, a moștenit dragostea pentru mâncare și pentru precizie — nu doar pentru produsul finit care i se așternea pe masă, ci dragostea pentru mâncare sub toate formele și în toate etapele de preparare. Începând cu aroma pepenelui galben și până la grosimea exactă a feliilor de șuncă, totul trebuia să fie perfect. Și astfel, înarmat cu aceste două talente, Philippe s-a aventurat să pună bazele celui mai exclusivist lanț de supermarketuri din câte au existat vreodată.

La început, toată lumea l-a crezut nebun. „Nimeni nu o să cumpere de la magazin ce poate lua proaspăt de la o fermă într-o dimineață de duminică", i-a spus tatăl său. Dar Philippe se pricepea să te scoată din minți atunci când voia ceva, astfel că *Monsieur* Lavalle, cu inima îndoită, i-a dat fiului său un depozit vechi aflat în cel de-al paisprezecelea *arrondissement*. Era un cartier mărginaș, plin de depozite, unde nu erau nici magazine, nici restaurante de lux. Dar Philippe a îndrăgit spațiul acela cu pereții înalți și cu lumina care se revărsa înăuntru prin ferestrele înalte de peste șapte metri, amplasate sus de tot, chiar lângă tavan. Îl duceau cu gândul la o biserică. Așa că a angajat arhitecți ca să clădească câteva arcade boltite care să dea impresia de naos și să înalțe niște coloane în jurul cărora să aranjeze niște rafturi îmbietoare.

A angajat experți de la École des Arts Décoratifs[1] ca să amenajeze interioarele. I-a pus să picteze banchete medievale și naturi moarte, din secolul al șaptesprezecelea, cu mâncăruri,

[1] Școala de Arte Decorative (fr.).

pești și păsări — toate *trompe-l'œil* care se îmbinau cu adevăratele rafturi cu mâncare.

A botezat supermarketul Le Bon Maraîcher[1], în memoria unui fermier de modă veche de la țară. Dar oamenii l-au abreviat curând în Bon Marché[2]. Porecla era considerată o glumă bună de întreg Parisul — fiindcă în afară de nume, nimic altceva din magazin nu te ducea cu gândul la prețuri mici. Înăuntru, totul era scump, de la cafeaua din cafenea până la cârnăciorii de Frankfurt din *boucherie*[3]. Însă totul excela calitativ, fiecare lucru fiind desăvârșit ca formă, mărime și miros. „Parisule, îți ofer perfecțiunea" era cel mai celebru citat al său din revista *Elle* care publicase un material de zece pagini conținând fotografii cu magazinul.

Când s-au sfârșit lucrările, Philippe a dat o petrecere în depozit chiar în noaptea dinaintea inaugurării. A invitat cei mai buni bucătari ca să gătească, femei frumoase pentru decor și politicieni și jurnaliști care să întrețină conversația fără întrerupere. A invitat și două posturi de televiziune, TF1 și M6 să vină să filmeze și, cumva, nimeni nu știe exact cum, înregistrări de la petrecere au fost difuzate la știri în acea seară și toată ziua următoare. Până să ajungă primarul Parisului să taie panglica și să declare magazinul deschis, acesta devenise deja un eveniment național.

Când am ajuns, am rămas uluită să văd cât de mare era. Arăta mai degrabă ca un palat decât ca un supermarket, cu balcoanele frumos sculptate de la etajul al doilea și cu fructele și cârceii de viță, simboluri ale succesului și fertilității, sculptați la baza coloanelor. Locul era ca un furnicar, oamenii intrau și ieșeau tot timpul pe ușile glisante din sticlă.

---

[1] La Zarzavagiul cel bun (fr.).

[1] Ieftin (fr.).

[2] Măcelărie (fr.).

Dar Philippe nu m-a dus înăuntru pe intrarea principală. Am ocolit partea stângă a clădirii până la strada de serviciu și am ajuns în fața unei uși ce părea că ne ajunge doar până la talie. Trebuia să coborâm trei trepte. Ușa părea la fel de primitoare ca poarta unei temnițe. Philippe a învârtit cheia în broască și a deschis ușa. M-am tras un pas îndărăt.

— Ți-e atât de rușine cu mine încât nu mă poți duce pe la intrarea principală?

A părut mirat pentru o clipă.

— Nu te prosti. Vreau să vezi de jos în sus. Așa cum l-am proiectat..

Am intrat și ne-am trezit într-un ascensor de marfă. Philippe a apăsat pe un buton.

— Coborâm! am exclamat prostește.

— I-am pus să sape sub clădire și chiar și sub drum, ca să avem spațiu de depozitare, mi-a explicat el.

Liftul s-a oprit și noi am ieșit pe un coridor lung și anost.

— Acesta e nivelul unde îmi țin vinurile, a anunțat mândru. Suntem atât de adânc sub pământ că nici măcar vibrațiile mașinilor nu se simt aici. Vezi tu, vinurilor nu le place mișcarea.

M-a trecut un fior. Era o liniște mormântală. Dintr-odată, strada mi s-a părut un loc de o mie de ori mai plăcut.

S-a oprit și a așteptat, cu o expresie de anticipare. Voia oare să îl sărut? Sau poate că aștepta să îi pun o întrebare? M-am uitat fix la el, neajutorată.

— Știi de ce îmi țin vinurile aici? a întrebat în cele din urmă, ușor încruntat.

— N-am nici cea mai vagă idee. Spune-mi, te rog.

— Ca și mine, vinul detestă soarele.

— Bine, dar vinul este făcut din struguri, am protestat eu. Și aceștia au nevoie de soare ca să crească.

— Cui îi trebuie struguri — se trec atât de repede, a replicat, iritat. Vino, pivnița de vinuri e în direcția asta. Aici, strugurii trăiesc veșnic.

M-a cuprins cu brațul după talie și m-a condus pe un alt coridor lung, pietruit cu cărămizi. Coridorul a cotit-o brusc la stânga și s-a îngustat. Aerul era rece, dar incredibil de uscat. Am coborât un șir de trepte până la o ușă masivă din lemn.

— De aici începe regatul meu, a rostit sarcastic.

În ciuda arizității aerului, am remarcat că avea picături mici de sudoare pe frunte. Am constatat cu uimire că era nervos. Aștepta aprobarea mea. Am simțit un fior de plăcere.

A apăsat repede cifrele de pe o consolă montată în peretele de lângă ușă și aceasta s-a clintit în lături cu zgomot.

Am privit înăuntru curioasă. Pivnița de vinuri era de fapt o serie de încăperi lungi și dreptunghiulare pe care se înșiruiau rafturi întregi cu sticle, suprapuse. Mă duceau cu gândul la rafturile unei biblioteci. Cum pășeam în fiecare încăpere, o lumină slabă se aprindea. Lumina avea o altă nuanță în fiecare cameră. Și rafturile erau diferite.

— Rafturile sunt făcute din diverse materiale — cedru, stejar, lemn de eucalipt, de măr, de cireș, un plastic special care nu are miros și noroi întărit artificial, mi-a explicat el când a văzut că mă uitam insistent. Fiecare tip de lemn are un alt efect asupra sticlelor. Unele sunt mai calde și mențin sticlele care sunt sensibile la frig învăluite în căldură. Alte vinuri sunt sensibile la miros — nu pot fi ținute împreună cu alte soiuri. Și nici nu pot fi așezate pe rafturile din lemn — deoarece știi că orice lemn are un miros specific. Așa că, pentru acestea am amenajat rafturi dintr-un plastic foarte special.

A privit cu un aer meditativ spre sticlele de vin.

— Vinul în sticlă poate trăi mult, mult timp — este poate o viaţă circumscrisă, dar una care câştigă în valoare cu fiecare an ce trece, ceea ce nu se poate spune şi despre noi, oamenii.

Am rămas tăcută. Nu mai auzisem pe nimeni vorbind aşa.

S-a întors spre mine şi a râs.

— Cu condiţia să fie păstrat într-un mediu controlat.

— Mediu controlat?

— Da.

Vocea lui devenea prietenoasă.

— Luminile au o anumită temperatură şi nu încălzesc aproape deloc. Vinurile nu suportă lumina sau schimbările de temperatură. Totuşi, există anumite soiuri care preferă lumina rece şi albăstruie a lunii ca să îşi limpezească aroma. De aceea avem şi luminile albastre. Alte vinuri se simt în largul lor în întuneric deplin, aşa că am instalat lumini speciale ca cele din camerele obscure. Vinul bun trebuie protejat de toate extremele ca un copilaş, a spus cu o voce sentimentală.

L-am fixat cu privirea pe Philippe, consternată de cât de mult se schimbase. În bezna pivniţei de vinuri, părea să îşi fi pierdut energia aceea incontrolabilă care mă speria şi mă excita deopotrivă. Până şi glasul îi era transformat, plin de căldura afecţiunii şi a cunoaşterii, iar limbajul îşi pierduse mult din vulgaritate.

— Şi praful? am întrebat în glumă, pe când intram în cea de-a patra încăpere unde sticlele erau acoperite de praf. Au unele soiuri nevoie de o plapumă de praf ca să le ţină cald, iar altele nu?

A râs.

— Aşa se deosebesc vinurile cu adevărat bune de cele comune. Mare parte din ce se vinde sus este o poşircă frumos ambalată — adică sunt vinuri bune, dar previzibile. Dar arată bine, sunt împachetate cochet şi aşezate printre lucruri scumpe şi lume bună.

Așa că oamenii se simt bine când le cumpără. Știi cu ce gustă oamenii? m-a întrebat din senin.

Am deschis gura, dar mi-a luat-o înainte și a răspuns singur.

— Cu ochii, a zis el, admirându-și templul cu priviri pline de strălucire. Nu, nu mă contrazice. Așteaptă să vezi și restul magazinului și să-mi spui atunci dacă tot nu ești de acord.

Am înaintat către cel mai îndepărtat capăt al pivnițelor. O lumină bleu s-a aprins pe loc. Încăperea era mai răcoroasă decât celelalte. Rafturile cu vinuri păreau vechi și părăginite, iar pereții erau din cărămidă nevopsită, înnegriți de vreme. Am început să tremur în sariul meu și m-am înfășurat strâns cu capătul rămas liber. M-a privit, amuzat.

— Văd că nu îți place camera asta. Aici păstrez vinurile mele preferate, vinurile de mare altitudine făcute din struguri culeși din înălțimile Himalayei.

— Himalaya? am întrebat, nedumerită. Nu știam că au vin acolo.

— Chiar au. Este taina lor cea mai bine păstrată pe care, din fericire, nici cei mai mulți dintre indieni nu o cunosc.

— Și tu cum ai...? am întrebat, ofensată de remarca lui.

— Am petrecut doi ani acolo, în munți.

— Doi ani!

M-am uitat cu respect la Philippe. Fusese în țara strămoșilor mei și trebuie să îi fi plăcut de vreme ce a rămas timp de doi ani. M-am simțit deodată mândră de rădăcinile mele. Voiam să-i pun o mie de întrebări.

— C-cum ți s-a părut? am întrebat până la urmă, cam incoerent.

Philippe s-a îndreptat spre rafturi și a scos o sticlă bombată și greoaie.

— Acestea sunt vinuri nordice veritabile, a căror aromă e învăluită într-un foc de gheață, pregătit de triburile locale, mi-a spus și a răsucit încet sticla în mâini; era de un albastru-închis. Au un gust pătrunzător și proaspăt precum aerul curat și albastru al munților. Ca să păstreze plantele vii sub gheață, băștinașii le acoperă cu straturi de frunze de ceai și bălegar de vacă și uneori chiar și cu excremente umane.

— O, nu! am exclamat.

— Ba da, într-adevăr. Femeile adună bălegarul în niște găletușe și îl întind cu propriile mâini cu băgare de seamă peste viță. Dacă te-ai fi născut acolo, ar fi trebuit să faci și tu la fel.

— De ce doar femeile?

— Fiindcă bărbații le lasă pe femei să se ocupe de treburile murdare, iar ei pregătesc doar vinul, așteptând ca niște preoți în colibele lor micuțe.

— Dar nu e corect, am strigat eu.

— Te înșeli. Cred că gustul unic al soiului și aroma lui deosebită ca de mosc se datorează femeilor, strădaniei lor de a îngropa vița în bălegar nouă luni pe an.

Chipul i s-a luminat.

— Au fost cele mai senzuale femei pe care le-am cunoscut.

Mi-am dat seama că îmi doream să simt gustul vinului din acele sticle ca să pot fura senzualitatea acelor femei și să îl fac pe Philippe sclavul meu. Pesemne că am făcut un zgomot, căci el s-a întrerupt din contemplarea sticlelor de vin ca să se uite mai atent la mine. Ochii i s-au odihnit asupra buzelor mele, întredeschise și uscate de dorință. Am făcut un pas spre el. A rămas pe loc, cu ochii pironiți asupra chipului meu. Mi-am lins buzele, forțându-le să se miște.

— Mi-ar plăcea să gust din vinul tău, dacă se poate.

Dinţii albi i s-au dezvelit într-un râs gălăgios. Străpungea într-un mod neplăcut liniştea acelei încăperi albastre.

— Vinul acesta nu e cu nimic mai bun decât cel din prima pivniţă.

— Cum! am exclamat, simţindu-mă teribil de trădată. Dar... dar nu se poate, doar n-ai inventat totul.

— Ba chiar aşa. Nu există struguri care să crească la mare altitudine în zăpadă. Strugurii au nevoie de soare ca să se coacă.

— Dar... dar îngrăşămintele... adică..., am murmurat cu o voce stinsă.

A izbucnit din nou în râs.

— Ţinut în frig, până şi rahatul uman îngheaţă ca orice altceva.

A făcut un pas în direcţia mea şi mi-a ridicat bărbia ca să îl privesc drept în faţă, cu trupul lipit de al lui.

— Dar povestirea mea te-a excitat, nu-i aşa?

Mi-am îndepărtat privirile.

— Am dreptate, nu? Recunoaşte.

M-a apucat de păr şi m-a tras, forţându-mă să ridic capul. Mi-am înălţat ochii spre el şi am şoptit cu părere de rău:

— Da.

— Ştiam eu.

Mi-a dat imediat drumul.

— Voiam să aflu ce fel de femeie eşti. Acum ştiu.

— Nu-i adevărat. Nu ştii ce m-a excitat, i-am zis pe un ton aprins. Mi-ai spus o poveste, nu ştii ce anume din ea sau chiar din afara ei m-a stârnit. De unde ştii că nu e din pricina luminii albăstrui care ţi se oglindeşte pe faţă sau din cauza aromei vinului şi a lemnului sau din pricina frigului? De unde ştii că nu m-am prefăcut doar ca să îţi fac pe plac?

A făcut furios un pas înspre mine. Apoi, deodată, starea lui s-a schimbat şi chipul i s-a îmblânzit.

— Of, of! Acum păşeşti pe tărâmul filozofiei, draga mea. Filozofia este arma de care se folosesc rataţii pentru a pretinde că eşecul lor nu contează. Nu-mi pasă ce anume te-a stârnit pe tine, tot ce mă interesează este efectul. Ştiu că te-am făcut să doreşti ceva ce nu există, ce nu poate exista, ba mai mult, ceva ce ţi s-a părut dezgustător la început. Am un dar de a stârni dorinţa oamenilor — şi astfel pot avea pe oricine, bărbat sau femeie. De aceea pot să fac orice îmi propun. Să nu uiţi asta.

Era din nou în mişcare, târându-mă după el.

— Trebuie să plecăm, nu mai putem să pierdem timpul pe-aici. Ne-a mai rămas tot restul magazinului de văzut.

În timp ce străbăteam pivniţele înapoi, el îmi vorbea pe un ton impunător.

— Ca să fii bogat, trebuie să înţelegi visurile şi trebuie să fii în stare să le preschimbi în poveşti şi poveştile în lucruri. Pe ecuaţia asta se bazează afacerile, ca să înţelegi, adevăraţii oameni de afaceri văd acest lucru. Tatăl meu, de pildă, vindea căzi de baie. Pentru el, ăsta era un lucru plin de senzualitate. Îi plăcea la nebunie să facă baie. Acolo avea fantezii cu vedetele lui de cinema preferate, Sophia Loren, Gina Lollobrigida cu sânii ei enormi, Marilyn Monroe. Aşa că a proiectat căzi de baie pe care erau desenate aceste femei stând goale înăuntru. Câteva variaţiuni mărunte pe aceeaşi temă şi a devenit incredibil de înstărit numai datorită fanteziei sale. Şi nu a fost el singurul, au mai fost şi alţii.

S-a oprit brusc şi a deschis o uşă din partea stângă a coridorului cenuşiu şi monoton. Am tras cu ochiul înăuntru. După ordinea sterilă a holurilor, mizeria din încăpere îţi sărea în ochi. Cutii de carton cu fructe şi legume îşi scuipau conţinutul pe podea. Cărucioare de cumpărături cu sticle de vin de forme ciudate erau înghesuite într-o parte. Hârtii de împachetat într-o nuanţă urâtă de levănţică erau împrăştiate peste tot.

— Aici e camera deşeurilor, a explicat Philippe. Fiecare încărcătură de mâncare este atent verificată ca să se găsească fiecare neajuns.

A ridicat un kiwi care stătea aruncat chiar la picioarele mele.

— Ce are? am întrebat.

— Nimic, mi-a răspuns, doar că micuţul ăsta este cu un milimetru întreg mai mare decât un kiwi de dimensiuni medii şi, din păcate, este un exemplar mai păros decât fraţii săi.

— E o nebunie! am rostit îngrozită. Ce risipă stupidă!

— Nu, nu e o nebunie, mi-a spus cu un aer plictisit. Oamenii nu gustă mâncarea înainte de a o cumpăra. Ajung să o cunoască cu ochii, nu cu gura. O văd la televizor, în reviste şi, în cele din urmă, la supermarket. Cu mult timp înainte de a o gusta, minţile lor acceptă deja verdictul dat de privire.

M-am uitat la el năucită, incapabilă să îi dau crezare, dar neputând nici să îi desfiinţez cuvintele. Mi-a trecut mâna peste ochi.

— De aceea o femeie trebuie să arate mereu atât de bine încât să îţi vină să o mănânci.

Mi-am retras privirile. Dar ce se va întâmpla când voi îmbătrâni sau dacă aş păţi un accident? M-am cutremurat.

Apoi, Philippe mă înghiontea din nou înapoi pe coridor. M-a împins în lift şi a apăsat un buton. Ascensorul a pornit cu o zdruncinătură şi am căzut peste el. A râs încântat şi m-a strâns în braţe.

— Îţi place depozitul meu? m-a întrebat privindu-mă atent.

— Desigur, atâta vreme cât nu mă depozitezi şi pe mine acolo, am replicat.

Ascensorul s-a oprit. Mi-a dat drumul şi m-a împins uşor înainte. Am ieşit grăbită. Ajunsesem pe un alt hol îngust, luminat de neon şi în capătul căruia se găseau nişte uşi duble din oţel inoxidabil. M-am uitat la el cu teamă, speriată că avea să mă lase singură în acele încăperi subterane anoste. Mi-a pus mâna pe umăr.

— Nu-ți fie frică, asta e ultima parte a regatului meu subteran.

Am deschis ușile și am nimerit într-o galerie îmbrăcată în sticlă ridicată deasupra unei camere uriașe — atât de întinsă că nici nu îi zăream capătul. Camera era foarte luminoasă. Pereții erau albi și o lumină fluorescentă se revărsa înăuntru în așa fel încât încăperea era complet lipsită de umbre. Era incredibil de curată și de ordonată. Singurul sunet care se auzea era un bâzâit ușor. Carcase imense de vită și de oaie învelite în saci de plastic atârnau de niște cârlige lucioase din fier prinse în tavan.

— Oh, Doamne!

Nu mai văzusem niciodată atâta carne.

— Destul cât să hrănească întreaga țară pentru o zi, se împăuna Philippe.

Simțeam cum mi se face rău, însă nu-mi puteam lua ochii de la șirurile perfect aliniate de animale decapitate.

Philippe a deschis o ușă din capătul galeriei. Nu voiam să rămân singură acolo, așa că m-am grăbit să îl urmez. Am mers printre șiruri întregi de cârlige lucioase de oțel de care erau spânzurate bucățile de carne. În fundul camerei, trei oameni — nu îmi dădeam seama dacă erau bărbați sau femei pentru că erau îmbrăcați cu totul în niște costume speciale albe ca doctorii în sala de operație — se aplecau peste un transportor cu bandă, înarmați cu niște instrumente de măsurat uriașe din oțel. De transportor atârnau mai multe carcase. Cei trei le măsurau și dădeau din cap aprobator și apoi apăsau pe un buton de lângă ei. Un cârlig din fier se lăsa în jos, iar ei agățau carnea de el. Apoi, trăgeau de un mâner, iar carcasa era ridicată în aer și depozitată lângă cele aliniate în șiruri.

— De ce nu se vede nici un strop de sânge? l-am întrebat pe Philippe pe un ton impulsiv. Și nu se simte nici un miros?

— Pentru că sunt deja uscate prin congelare, trecute prin nitrogen lichid la o presiune extrem de ridicată.

— Şi asta face să dispară mirosul? m-am minunat eu.

— Sigur. Şi carnea se păstrează perfect proaspătă, a răspuns mândru. Apoi, este tăiată cu lasere ca cele folosite de bijutieri. Au fost special adaptate pentru ce îmi trebuia mie. E cea mai strălucită idee pe care am avut-o.

Ne-am întors. Acum mergeam încet, uitându-mă cu atenţie la fiecare corp îngheţat şi decapitat pe lângă care treceam. Fiecare animal era frumos proporţionat, de la arcuirea omoplaţilor până la rotunjimea perfectă a abdomenului şi a coapselor. Aproape că simţeam carnea tânără şi tare în mâinile mele. M-am aplecat spre Philippe şi am simţit căldura trupului său strecurându-se prin mătase.

— Unde ai găsit exemplarele astea perfecte? Au toate aceeaşi mărime şi aceeaşi formă.

Mi-a zâmbit.

— Nimic nu-ţi scapă, nu? Mă bucur că te-am întâlnit.

M-a sărutat încet pe buze.

— Omul meu, Alberto, îmi face rost de cea mai bună carne. Îl trimit uneori până în Australia şi Argentina după ea. Acceptăm doar cele mai bine proporţionate animale. Cele care nu au greutatea corespunzătoare sau un contur perfect al coapselor sunt respinse.

— Dar carnea lor este identică, nu?

A ridicat din umeri.

— Se poate. Dar dacă nu au aspectul corespunzător, nu sunt de nici un folos. Ne antrenăm clienţii pentru a recunoaşte „aspectul corespunzător". Proporţiile oferite de Bon Marché sunt un etalon al calităţii. Oamenii aşa consideră.

— Ei bine, slavă Domnului că nu vindeţi şi proporţii umane perfecte, am spus ţâfnoasă şi i-am luat-o repede înainte ca să ajung pe coridorul unde mă simţeam în siguranţă.

L-am auzit râzând.

— N-ai de ce să îţi faci griji. Tu eşti perfect proporţionată.

Am simţit că mă ia cu frig.

Ne-am întors la lift. Pe măsură ce urcam, îmi veneam în fire. Când s-au deschis uşile, parcă am fi revenit la viaţă.

Vitrinele imense, înalte de şapte metri, formau o draperie orbitoare de lumină care făcea ca pădurea tropicală dinăuntru să pară şi mai luxuriantă. Papagali, cacadu şi nişte păsări mici ca nişte bijuterii pe care nu le-am recunoscut zburătăceau prin bananierii miniaturali, iar conversaţiile lor ţipate tulburau şopotul liniştit al apei curgătoare. O cascadă se revărsa într-un heleşteu de piatră plin cu lotuşi stacojii şi albi. Era cald înăuntru şi aerul era îmbibat de un amestec complex de miresme de fructe şi flori exotice. Coşuri cu fructe multicolore atârnau de pe ramurile copacilor şi de pe tejghele din lemn plutitor. Banane mici şi galbene erau răspândite în evantai lângă un ananas verde-închis, iar mango portocalii uriaşi din sudul Indiei stăteau lângă fructele pasiunii aduse din Africa de Est, mangostan din Indonesia şi mandarine micuţe din China. Puteai vedea tufe de bougainvillea într-o explozie de roşu aprins, purpuriu şi alb, printre care se găseau măsuţe albe din fier forjat pe care erau aşezate *hors d'œuvres* sau fructe tropicale confiate şi marţipan.

Nu doar eleganţa decorului te surprindea, ci şi munţii întregi de mâncare nemaipomenită. De la susurul apei la păsări şi la nuanţele năucitoare ale mâncărurilor, întreg locul emana armonie.

Fiecare amănunt era meticulos planificat — de pildă, lângă cireşele negre se înşirau nişte coşuri neobişnuite din paie pe care să

le folosească clienții. Am urmărit cu privirea o femeie elegantă, îmbrăcată în haine închise la culoare, care își umplea coșul cu fructe. Era foarte înaltă și îi puteam vedea doar spatele care era lat, aproape ca al unui bărbat. Pantalonii ei roșii din satin îi stăteau strânși pe șoldurile musculoase. Mi-aș fi dorit să fiu îmbrăcată ca ea. Mă simțeam demodată în sariul meu fără nici o formă. Femeia s-a îndreptat spre rafturile cu pepeni. Degetele ei lungi pipăiau sistematic fiecare fruct. În cele din urmă, a ales unul mare, verde și lunguieț. Deodată s-a întors și a văzut că mă holbam la ea. A făcut un semn cu mâna.

— *Salut*, Philippe.

M-am întors ca să îl privesc.

— Nu e cumva o personalitate? am întrebat cu naivitate. Mă simt de parcă ar fi trebuit să știu cine e.

— Firește, lumea întreagă știe cine este. Elizabeth Bouchon.

Mi-am dat seama cât de puține știam despre lumea în care el mă atrăgea.

— Și... și vine des pe-aici? am întrebat cu vocea tremurândă.

— Sigur că da, atunci când nu face vreun film despre nu știu ce trib din Zanzibar, a replicat și ochii i s-au îngustat.

Apoi, chipul i s-a luminat.

— M-am gândit adesea să o folosesc într-o reclamă. Știi, cu un text care să însoțească fotografia ei: „Atunci când nu mănâncă viermi cu tribul Shalli Wak, o găsiți la Bon Marché."

Am râs mai mult din obligație, străduindu-mă să îi rețin numele.

— Ce părere ai? m-a întrebat Philippe, întorcându-mă cu fața spre el și uitându-se fix în ochii mei.

— E ca un vis, i-am răspuns încet. Nu mi-aș fi putut închipui niciodată un loc ca acesta, atât de rafinat, calculat perfect ca să încânte.

Mi-a surâs și m-a strâns posesiv de mână.

— Nimeni nu și-ar fi putut închipui. Doar eu. Și doar eu l-am transformat în realitate.

L-am privit cu alți ochi. Părea atât de diferit de bărbatul arogant pe care îl știam.

— Nu e doar un vis, e o fantezie care a prins viață, i-am spus.

— E cu mult mai mult decât o fantezie. Pentru cei care își fac cumpărăturile aici, este o obsesie. Trebuie să vină aici în fiecare zi. Nu au încredere în mâncarea din alte magazine, nu le satisface pofta dinăuntru, nu e îndeajuns de frumoasă.

Am mers mai departe și ne-am trezit înconjurați de legume dispuse ca niște focuri de artificii. Vinete de un purpuriu-albăstrui răsăreau dintre ardeii galben-lucioși și roșii. Dovlecei verzi și galbeni înconjurau roșiile și sfeclele purpurii. Fiecare legumă în parte avea exact aceeași nuanță, fără nici o pată, cu coaja umedă și lucioasă de la stropitorile fixate în tavan care împrăștiau picături minuscule de apă. În spatele rafturilor înalte, se găseau alți palmieri și tufe de bougainvillea și păsările ciripeau unele la altele. Lumina soarelui se revărsa înăuntru și se reflecta în oglinzile ascunse cu viclenie.

— La început era ușor să îi faci pe oameni să cumpere, nu trebuia decât să le stârnești imaginația. Dar cumpărăturile distrug imaginația. Nu ține să creezi o fantezie în jurul unui produs decât atâta timp cât ei nu au dobândit încă produsul respectiv. După aceea, acest lucru nu le mai poate tulbura somnul, a reluat Philippe.

Începuse să îmi vâjâie capul. Mă simțeam de parcă aș fi pășit pe un nor.

— Oamenii nu mai pot să viseze singuri. Sunt atât de obișnuiți ca visele lor să fie transformate în lucruri pe care le pot

cumpăra, încât lucrurile pe care şi le doresc au pus stăpânire pe minţile lor, luând locul imaginaţiei. Şi dispunând de o imaginaţie din ce în ce mai săracă, ei nu mai sunt în stare să îşi dorească să obţină lucruri noi. Cumpărăturile nu îi mai satisfac şi astfel ajung să consume tot mai puţin. Nu mai alungă plictiseala provocată de dispariţia imaginaţiei lor. Se simt pustiiţi fără visele lor, nu mai concep nici un fel de viitor, nici măcar unul plin de lucruri pe care să le poată cumpăra şi avea. Nu mai concep decât timpul — devin obsedaţi de orele, de minutele, de secundele vieţii lor care se scurge. Devin bântuiţi de ideea morţii. E tot ce le-a mai rămas. Este o isterie constructivă în condiţiile în care viitorul lor e atât de gol.

S-a oprit şi m-a privit. Eram încă absorbită de spusele lui şi cuvintele parcă îmi pocneau în minte. S-a întors şi a făcut cu mâna unui bărbat cărunt, îmbrăcat într-un costum argintiu cu o croială ciudată şi ale cărui buze roşii şi umezi păreau încreţite într-o îmbufnare permanentă.

— Simon, *mon cher ami*, a exclamat cu voce tare, devenind brusc jovial, complet altfel decât fusese cu câteva clipe înainte.

S-a întors spre mine şi mi-a şoptit:

— Aşteaptă-mă aici. Mă întorc imediat.

A plecat grăbit. El şi cu Simon au început să-şi vorbească în taină, foarte aproape unul de celălalt. Păreau să fie prieteni vechi, mă gândeam cu invidie. În cele din urmă, s-au despărţit. Philippe s-a întors la mine.

— E un tip de treabă, Simon. E bucătar-şef la La Pirogue.

Am făcut ochii mici. La Pirogue era cel mai vechi şi cel mai renumit restaurant de *nouvelle cuisine*.

— Simon a fost unul din primii care şi-a dat seama de schimbare. A înţeles că, în ziua de astăzi, oamenii nu mai cumpără

decât două tipuri de produse: cele vitale şi cele de care sunt obsedaţi. Aşa că a inventat *la nouvelle cuisine*, bucătăria cu care şi-a propus să încânte toate simţurile şi care era atât de dificil de preparat încât nimeni altcineva nu ar fi reuşit. Pentru o vreme, s-a bucurat de un mare succes, dar nu a reuşit să devină o obsesie. Ştii de ce?

Am clătinat din cap, ştiind că asta şi aştepta de la mine.

— Nu, de ce?

— Ceea ce n-a înţeles el este că pentru ca un lucru să se transforme într-o obsesie de lungă durată este nevoie să sfideze timpul. Prepararea mâncării lui dura pur şi simplu prea mult timp.

— Timp? am întrebat, simţindu-mă pierdută.

— Da, timp, ceea ce ne aminteşte că murim.

— Şi ce ne poate face să uităm de timp? am întrebat. Sexul?

A scuturat din cap.

— Nu, nici măcar sexul nu mai vinde în zilele noastre. A fost prea des întrebuinţat de cei din publicitate. Devorează imaginile ca nişte lăcuste. Dar răspunsul la întrebarea ta, a spus şi şi-a agitat mâinile prin aer ca un magician, răspunsul este pretutindeni în jur: mâncarea. Oamenii nu pot trăi fără mâncare. Şi e mult mai uşor de obţinut decât sexul, poţi să o consumi singur sau împreună cu cineva. Mâncare poate fi servită în loc de sex, înainte sau după şi poate chiar în timpul sexului. Dacă te plictiseşti de sex, poţi trăi şi fără. Dacă te plictiseşti de mâncare, tot va trebui să mănânci.

— Dar mâncarea este un element vital. Aşadar, este banală, chiar plictisitoare. Cum poate ea să devină o obsesie?

Părea încântat de nedumerirea mea.

— Într-o bună zi, am înţeles că, dacă cumpărăturile satisfac o poftă a imaginaţiei, atunci de ce nu ar putea o poftă a trupului

să satisfacă pofta imaginației? Și astfel am creat acest magazin extraordinar.

— Nu... tot nu înțeleg.

— Fiindcă trebuie consumată zi de zi, a explicat el neobișnuit de răbdător, mâncarea învinge timpul pe care îl închide într-un cerc. Și grație științei, noi considerăm că mâncarea perfectă învinge moartea ca un fel de elixir al vieții. Iar eu îi fac pe oameni să creadă că această mâncare perfectă este mâncarea de la Bon Marché.

— Dar cine... cum ai aflat toate astea? l-am întrebat.

M-a privit preț de o clipă.

— A fost ușor. Toate ingredientele obsesiei erau la îndemâna mea. Geniul meu a constat în a le îmbina.

A desfăcut brațele.

— Am creat un nou regat nesfârșit pe care să îl cucerească mașinăria comerțului. Dar asta nu e tot. Pot să provoc și satisfacție — în cantități infinite, și *soulagement*[1] a acelei temeri de moarte. Le-am dat oamenilor o satisfacție ce poate fi reinventată și reclădită în fiecare zi. Dintr-odată, nu mai e nevoie să se gândească la ce vor, la ce își doresc, la ce să viseze. Brusc, viața nu mai e plictisitoare. Eu nu vând mâncare, ci viață. Și devin din ce în ce mai bogat cu fiecare fel de mâncare consumat.

L-am fixat cu privirea, încercând să pricep cele spuse de el. Părea de domeniul fantasticului. Însă dovezile erau pretutindeni în jurul meu. Oriunde m-aș fi uitat, vedeam doar oameni în haine frumoase și scumpe, plimbându-se printre mărfuri cu aceeași expresie de concentrare și seriozitate. Deodată, m-a cuprins teama. Cum aș putea să satisfac pretențiile unui bărbat atât de strălucit ca Philippe?

---

[1] Alinare (fr.).

Mi-am dat seama că mă aflam în mijlocul unui bazar de mirodenii. Am izbucnit în hohote isterice de râs la vederea priveliştii atât de familiare a ardeilor de toate culorile, mărimile, formele care atârnau în mănunchiuri bogate de coviltirele unor căruţe din lemn. Scorţişoară, nucşoară; piper în nuanţe de roşu, galben şi portocaliu; şofran de India, coriandru, ghimber şi usturoi stăteau adunate în grămezi în nişte roabe multicolore. Printre acestea erau aşezate păpuşi în mărime naturală înveşmântate în costume naţionale din ţările de unde erau aduse mirodeniile şi grămezi de vase de lut şi linguri cu forme neobişnuite şi tacâmuri de alamă şi cupru. Mi-am amintit de cămăruţa soioasă din spatele băcăniei unchiului. Am închis ochii şi am tras adânc aer în piept, dornică să absorb diversele miresme ale minunatelor condimente. Dar nu am simţit nimic altceva decât o aromă vagă şi prăfoasă. Apoi, şovăielnice, mirosurile condimentelor au ajuns la mine. Dar erau sfioase şi înfricoşate, nu semănau câtuşi de puţin cu aromele puternice şi încrezătoare care nimiciseră atât de eficient mirosul de pâine franţuzească din prăvălia unchiului. Aici, mirosurile untoase de la patiseria de alături erau cu mult mai pătrunzătoare. Am scuturat din cap şi m-am încruntat.

— Ce e? m-a întrebat Philippe, privindu-mă îngrijorat. S-a întâmplat ceva?

— Nu miros. Sau miros foarte slab, m-am corectat eu, de teamă să nu îl rănesc.

Chipul i s-a luminat.

— Şi ce dacă? mi-a spus apucându-mă de braţ. Arată bine, nu? Nimeni altcineva din toată Europa n-ar fi reuşit să vândă mirodenii francezilor, în afară de mine.

— Dar trebuie să aibă un miros. Altfel cum să găteşti fără miros? Cum ştii dacă mâncarea e bună?

— Nu e nevoie de miros ca să guşti. Ce importanţa are, de vreme ce gustul e bun?

Am început să râd. Părea ţâfnos ca un băieţel căruia tocmai i se spusese că există o jucărie pe care nu o poate avea.

— Dar acestea nu miros. Nu poţi să găteşti cum trebuie dacă nu miroşi mirodeniile. Nu poţi nici să guşti, fiindcă gustul începe în nas.

— În acest caz, draga mea, eu ar trebui să urăsc mâncarea pentru că n-am avut niciodată mirosul bun. Niciodată, nici măcar când eram copil, însă îmi cunosc mâncarea. Uită de teoriile tale caraghioase, nu faci decât să-ţi etalezi ignoranţa.

Mi-am dat seama că îl rănisem. Deodată, l-am văzut aşa cum era: un bărbat greoi, între două vârste, cu ochii prea apropiaţi şi cu obrajii prea graşi. Am simţit cum mă cuprinde mila. În timp ce mă uitam la chipul lui, am văzut cum mânia i se risipea şi în locul ei răsărea dorinţa.

— Arăţi minunat când eşti furioasă, mi-a zis cu blândeţe.

Atunci i-am simţit mirosul iute şi dulceag ca de cârnaţi. A plutit către mine ca să mă înhaţe. M-am tras înapoi, dar mirosul a fost mai rapid şi m-a încercuit. M-am întors şi, fără să mă uit pe unde merg, am luat-o printre rafturi, pe lângă pungile aurii pline cu boabe de cafea şi borcanele din cristal cu miere în toate nuanţele de la brun-roşcat la galben-pai. M-am furişat în spatele unui perete întreg de parmezan şi m-am trezit într-un spaţiu închis, semicircular, înconjurat de un acvariu plin cu peşti în cele mai uimitoare culori, care se scufundau şi se unduiau fără oprire printre coralii stacojii. Efectul era acela al unui zid ce fremăta de culoare. De cârligele prinse în tavan atârnau scheletele imense a doi peşti, împodobiţi cu scoici şi alge. M-am oprit ca să îmi trag răsuflarea.

Deodată, un bărbat chipeş s-a ivit chiar în dreptul meu. La fosta mea şcoală din Nairobi, la adunările din ziua de luni, ni se citeau povestiri din *Biblie*. Bărbatul acesta arăta exact aşa cum mi-l închipuisem eu pe Iisus, cu ochii migdalaţi de culoarea mierii sălbatice. Mi-am aţintit privirile asupra lui, fără să pot articula vreun cuvânt. Mi-a zâmbit plin de înţelegere şi mi-a atins părul.

— E totul în ordine? Vă pot ajuta cu ceva?

Mi-am trecut instinctiv mâna prin păr.

— Acum, da. Mulţumesc.

Am încercat să mai găsesc ceva de spus.

— Ce... ce peşti i-i-incredibil de frumoşi aveţi.

Am simţit că roşesc. M-a privit şi a schiţat un zâmbet blând şi tainic.

— Aşa-i că sunt frumoşi?

M-a condus până la tejghea şi a arătat spre unul dintre capete. Stătea atât de aproape încât simţeam izul greu şi sărat de peşte şi sânge de pe şorţul său.

— Acesta e preferatul meu. E un rechin cu gheare care trăieşte în Marea Baltică. Este deosebit de rar şi are o carne delicioasă. Vedeţi cele cinci gheare de la capătul aripioarelor?

M-am aplecat peste tejghea. El s-a aplecat peste mine, atingându-se de trupul meu. Am rămas nemişcaţi pentru o clipă.

— Friptura e excelentă, *madame*, mi-a ciripit la ureche.

Am auzit paşi apropiindu-se şi bărbatul s-a îndepărtat grăbit. M-am îndreptat şi m-am întors. Era Philippe.

— Îţi place serviciul nostru special pentru cumpărători? m-a întrebat îndreptându-se spre mine şi cuprinzându-mă cu braţul după talie.

— Cum... cum adică? am întrebat cu un aer de vinovăţie.

— Michel se pricepe foarte bine să își vândă marfa, îndeosebi femeilor. Vezi tu, el nu se teme de atingeri. Așa că acestea se întorc.

I-a făcut cu ochiul bărbatului.

În încăpere a intrat o femeie. Avea în jur de șaptezeci și ceva de ani, îmbrăcată scump, cu un costum din tweed, ușor demodat. S-a dus direct la Michel fără nici o jenă și i-a cuprins talia cu brațul, torcând la el ca o pisicuță afectuoasă. El i-a răspuns drăgăstos, trecându-i brațul peste umeri.

M-am retras, rușinată. Philippe a băgat de seamă și a început să râdă.

— Michel zice că femeile sunt ca peștii. Odată ce au mușcat momeala, se zbat și se răsucesc și sângerează, dar nu mai pot fugi.

M-am uitat din nou la Michel și mi s-a făcut greață.

— Gata, hai, să mergem. Te duc acasă, mi-a zis dintr-odată Philippe.

Am ieșit pe ușa principală. Mașina era parcată într-o curbă. Bătea un vânt rece și aspru. M-a înșfăcat cu putere, zburându-mi peste umăr capătul sariului. L-am înfășurat strâns, simțind clar privirile lui Philippe ațintite asupra mea. M-am urcat în mașină, m-am lăsat pe spate pe bancheta moale și am închis ochii.

Automobilul rula în liniște. M-am întors deodată spre Philippe.

— Funcționează doar dacă toată lumea își dorește același lucru. Dar nu poate fi așa, nu?

M-a privit uimit.

— Despre ce vorbești?

— Teoria ta despre vânzare. Nu toți oamenii fac din mâncare o obsesie.

— Dar eu îi fac să se răzgândească, s-a răstit el. Pot să îi fac să vrea tot ce vreau eu să vrea. Tot ce trebuie să faci este să fii în ziare, în reviste și desigur la televizor.

— Şi eu?

— Şi tu ce?

— Poţi să mă faci şi pe mine dorită de toţi?

A râs.

— Cu uşurinţă, dacă aş vrea.

Ochii i-au alunecat şi s-au oprit asupra sânilor mei.

— Dar prefer să te păstrez pentru mine, neschimbată.

M-am îndreptat, furioasă.

— De ce? De ce să nu mă schimb?

Şi-a ferit privirile, uitându-se pe geam pentru o vreme înainte de a-mi răspunde.

— Chiar nu ghiceşti? mi-a spus, nervos.

Am clătinat din cap. Şi-a apropiat chipul de al meu.

— Pentru că te-ai pierde pe tine. Cultura ta se opune schimbării. Cei care se schimbă, se schimbă în rău şi la fel ai face şi tu.

Am scuturat din cap. Ce îmi spunea îmi părea cu totul greşit.

— Eşti sigur că sunt atât de diferită faţă de tine? l-am întrebat.

— Fireşte, *ma belle.* Tocmai asta este atât de excitant.

— De ce? l-am provocat eu. Nu te temi?

— Nu, de ce să mă tem?

— Pentru că te-aş putea schimba, te-aş putea face să fii diferit de toţi ceilalţi, am strigat cu înflăcărare, revoltându-mă împotriva siguranţei lui infatuate.

Chipul i s-a luminat şi a strigat printre hohote de râs:

— Şi ce dacă? Nu mă tem de schimbare. Ştiu că sunt diferit, ba chiar depravat. Le scot pe femei din minţi — aşa mi s-a spus. Tu nu te temi de mine?

— De... de ce, ele de ce se tem?

Mă simţeam dintr-odată agitată.

— Ele spun că le rănesc.

— Şi e adevărat? l-am întrebat încet.

A ridicat din umeri.

— Doar atunci când ajung să mă plictisească.

Mi-a mângâiat uşor bărbia.

— Dar tu eşti altfel decât ele, atât de blândă şi totuşi atât de impenetrabilă. Nu cred că mă voi plictisi prea repede de tine.

Mi-a trecut degetele peste buze.

— Eşti ca un joc nou şi minunat ale cărui reguli nu le ştiu încă.

Am privit afară pe geam. Treceam peste Pont Neuf înapoi spre ţărmul din partea dreaptă. Copacii îşi purtau nuanţele tomnatice, de roşu şi auriu, identice cu cele ale sariului meu. Păreau deghizaţi la fel ca femeile îmbrăcate pentru o petrecere.

— Şi dacă nu le vei afla niciodată? l-am întrebat simţind cum mi se adunau broboane de sudoare pe frunte.

M-a apucat de păr şi m-a întors cu faţa spre el până când chipurile noastre erau la numai câţiva centimetri distanţă.

— Nu-ţi face griji, le voi afla, a rostit sigur de sine.

Trei

După numai câteva săptămâni, mă simţeam de parcă l-aş fi cunoscut pe Philippe dintotdeauna, de parcă aş fi trăit toată viaţa alături de el. Nu mă mai gândeam aproape deloc la Maeve, la Bruno sau la Annelise. Chiar şi Olivier dispăruse ca într-un nor de ceaţă, îmi aduceam aminte de el doar atunci când ascultam muzică. Ceea ce se întâmpla rar, fiindcă lui Philippe nu îi plăcea muzica clasică. Arareori mă gândeam la Lotti, la mătuşa sau la unchiul meu. Sau la mama. Mă întrebam uneori dacă m-ar mai fi recunoscut acum.

Un singur lucru îmi lipsea din mansarda familiei Baleine — un vechi glob pământesc sprijinit de un ax de lemn care îl suspenda la mai bine de un metru distanţă de podea. Era prea mare ca să fie o jucărie şi culorile erau destul de şterse. Axul era uşor slăbit, astfel că pământul stătea drept ca o lună din poveşti. Ţările erau desenate în diverse culori şi capitalele erau încadrate în pătrate mici, negre. Dacă îl puneai în priză, ţările pe care puneai degetul se luminau. Cu fiecare lună petrecută la Philippe, mă gândeam tot mai mult la acel glob. De fiecare dată când ne urcam în avion spre un tărâm îndepărtat, îmi aminteam de el dorind să-l ating, iar degetele tânjeau să traseze contururile acelei ţări.

I-am spus lui Philippe despre glob într-o dimineață devreme, pe când ne aflam în Mexico City și eram amândoi încă treji din pricina zborului amețitor cu avionul. I-am povestit cum îmi petreceam ore întregi noaptea, după ce îi culcam pe copii, învârtind globul înfipt în axul său, cu ochii închiși. Atunci când se oprea, puneam degetul la nimereală, încercând să ghicesc fără să deschid ochii pe ce țară îmi aterizaseră degetele.

A început să râdă.

— De ce te gândești acum la asta? m-a întrebat în timp ce își plimba degetul peste clavicula mea până în adâncitura de la baza gâtului.

Fiindcă mă gândeam cum se micșorase lumea care până la urmă nici nu era un loc atât de mare. Am deschis gura ca să îi spun ce gândesc. Dar el nu se mai uita la chipul meu, ci își urmărea cu privirea mâna cu care împingea din ce în ce mai mult cearșaful în jos, dezgolindu-mi sânii și talia în lumina lămpii.

Mi-am îngustat ochii cu un aer misterios.

— Nu pot să-ți zic.

M-a privit din nou drept în față și a așteptat.

— De ce nu poți?

— Trebuie să îți arăt.

— Înseamnă că e un joc, a strigat Philippe ca un copilaș.

— Așa e.

Nu i-am spus că atunci când mai jucasem jocul acela avusesem un partener, pe Bruno.

Într-o noapte, pe când mă jucam pe întuneric cu globul, Bruno a intrat în cameră atât de încet încât nici nu l-am auzit. Mi-a acoperit ochii cu palmele și mi-a șoptit:

— Țara pe care ai pus mâna este ca sânul tău stâng. Ghicește ce țară e.

Pentru că n-am știut, mi-a spus el:

— Era Kenya, scumpo.

— Oh, i-am spus, încă nedumerită. Cum să fie Kenya ca sânul meu?

— Hai să îți arăt.

A trasat cu degetul contururile Kenyei pe sânul meu. Sfârcul începuse să mi se întărească. M-am uitat la el, surprinsă. Mi se părea îndepărtat, de parcă nici n-ar fi făcut parte din mine.

— Și sfârcul meu este Muntele Kenya, presupun, i-am spus ironic.

Iar el a râs încântat și și-a lipit buzele de el.

Nu îmi plăcea jocul pentru că răpea lumii întinderea ei nesfârșită — tărâmurile necunoscute, oamenii, limbile, animalele, pădurile — reducând-o la niște lucruri mărunte — o coapsă, un sân, o ureche. Nu puteai să evadezi din propriul trup așa cum evadai în lumea largă. Însă globul și trupul meu au devenit identice, amândouă așteptând să fie cucerite. Când i-am descris lui Philippe jocul, a început să zâmbească.

Alături de Philippe, am ajuns să cunosc lumea în cu totul alt chip. Pașaportul meu, un duplicat al celui care se afla încă la Krishenbhai și de care îmi făcuse rost Philippe de la ambasada Kenyei la Paris, a început să se umple de vize de toate formele și culorile, fiecare în parte obținută după o cercetare atentă și umilitoare din partea unui funcționar parizian plin de dispreț și arogant.

Când ne întorceam din călătoriile noastre, Philippe intra pe altă poartă decât mine. A lui era prietenoasă și liberă, a mea era aglomerată de o puzderie de chipuri negricioase. Îmi doream atât de mult un pașaport franțuzesc ca să mă pot întoarce pe aceeași poartă, alături de el. Dar nu era cu putință decât dacă Philippe s-ar fi însurat cu mine.

— Fii mulțumită că ai o *carte de séjour*[1], s-a răstit el când am adus subiectul în discuție. În zece ani, vei obține și cetățenia.

Însă eu eram speriată și nerăbdătoare. Nu îmi puteam închipui cum aveam să îl păstrez pe Philippe nici măcar jumătate din timpul acela. Cu un pașaport francez, nimeni nu s-ar mai atinge de mine fiindcă aș deveni de-a lor, mă gândeam cu regret. Dar nu aveam ce să fac și nu puteam decât să visez mai departe fantezia globului de jucărie.

Dar oriunde am fi călătorit, imaginile mi se amestecau în minte, dominate de mirosul lui Philippe care ne însoțea pretutindeni, răspândit în aerul pe care îl respiram, fie că eram în casă sau afară, ajungând aproape să mă sufoce. Mă împrejmuia ca un zid. Chiar și atunci când el nu era alături de mine, mirosul său, impunător și dornic de atenție, aidoma lui, mă urmărea pretutindeni — la baie sau afară pe străzile ciudatelor orașe pe care le vizitam. Era ca un paznic care nu îmi lăsa nici o urmă de intimitate. Eram convinsă că, din pricina lui, oamenii ne urmăreau cu privirea, bărbații mă cercetau atenți, iar femeile adulmecau puternic în timp ce câinii lor lătrau.

Apoi, într-o bună zi, Philippe a plecat fără să mă ia cu el și fără să îmi spună măcar. Mirosul său se risipea treptat, devenind tot mai slab cu fiece zi în care el rămânea departe. Pe măsură ce părăsea casa, peste încăperi se așternea tăcerea, iar aerul părea rece și inert. Străbăteam, rând pe rând, camerele din vastul și somptuosul apartament plin cu antichitățile de preț pe care Philippe adora să le cumpere, căutând pretutindeni rămășițe ale mirosului său — în fotoliul lui preferat, în camera de lucru, în garderoba cu imensele dulapuri suspendate dintre care jumătate erau acum ale mele. Mă duceam în baie și scotoceam printre

[1] Permis de ședere (fr.).

rufele murdare pe care le aruncase acolo înainte să plece. Dar rufele au dispărut curând și în locul lor au apărut mirosuri curate și lipsite de viață. I-am căutat mirosul chiar și în dulapul în care își ținea pantofii.

Când nu l-am mai putut regăsi nicăieri, m-am întors în patul nostru și mi-am îngropat fața în pernă. Am respirat adânc. L-am reîntâlnit acolo, cuibărit între fibrele de bumbac pur. Era mai pătrunzător și mai concentrat, întocmai ca o aromă păstrată în esența uleioasă a unui parfum. Preț de câteva clipe, aproape că l-am simțit pe Philippe lângă mine, răsuflarea lui acoperind-o pe a mea, stând nepăsător cu picioarele peste mine. Apoi, când mirosul a dispărut, am început să îmi fac griji. Dacă nu avea să se mai întoarcă niciodată? mă întrebam, în timp ce stăteam cu ochii ațintiți în tavan. Dacă nu mă mai dorea și avea să îmi trimită prin șoferul lui un bilet prin care să îmi spună să plec? Eram sigură că șoferul și bucătarul mă detestau. Disprețul, prea puțin voalat, li se citea în priviri, de fiecare dată când se uitau la mine. Știau că nu aveam să rezist și nu-și dădeau silința să stea de vorbă cu mine. Nici nu mai ieșeam din casă. Nu mă mai interesa nimic. Nu mă mai gândeam decât la Philippe.

Cu cât treceau zilele, preschimbându-se în săptămâni, dorința devenea atât de puternică încât nici nu mă mai puteam ridica din pat dimineața. Zăceam toată ziua în patul gol al nimănui, năduşind și tremurând, încercând în zadar să îmi amintesc cum era, cum arăta atunci când vorbea cu mine noaptea. Mă întrebam tot timpul ce găsise Philippe la mine. În ce consta oare esența farmecului care îl făcuse să mă aleagă pe mine? Și cum puteam să îl păstrez de vreme ce nici nu știam cel puțin care era? Întrebările mi se perindau rând pe rând în minte, până când nu a mai rămas nici măcar urma vreunui alt gând. Iar eu am încetat să mai exist altfel decât prin acele câteva întrebări.

Îmi cufundam capul în pernă. Mirosul lui Philippe pierise de mult. Se păstrase vreo două săptămâni, după care s-a dus. Se făcuseră aproape trei săptămâni de la plecarea lui și nicăieri, nici o urmă de miros. Rămâneam nemișcată în pat și priveam țintă afară pe fereastră. Lumina țâșnea pe pereții camerei, după care se cățăra încet spre tavan. Aproape că zăream stropii de lumină scurgându-se din tavan peste patul meu ca niște mici broboane de sudoare, învelindu-mi trupul rece ca gheața și împietrit.

Când, în sfârșit, nu mai puteam îndura, plecam la cumpărături. Mirosul hainelor noi îmi alunga temerile. L-am reînviat pe Philippe. El îi făcea pe toți ceilalți să pară atât de neînsemnați și de neputincioși. Îmi derulam în minte conversațiile noastre. Nimeni nu înțelegea lumea la fel ca el. De aceea nu mă puteam întâlni cu nimeni altcineva. Numai gândul de a-i revedea pe Olivier și pe Annelise și de a asculta încă o dată discuțiile stupide ale prietenilor lor mă plictisea. Așa că preferam să merg singură la cumpărături, întovărășită doar de glasul fantomatic al lui Philippe. La început, Philippe mă însoțise de fiecare dată la cumpărături, în excursiile noastre, sfătuindu-mă ce ar trebui să caut. Îmi cunoștea trupul mai bine decât mine, am constatat cu uimire și mândrie deopotrivă, atunci când Philippe a intervenit în discuția cu vânzătorul. Am fost la aceleași magazine unde mă dusese el și m-am bucurat să simt că citesc pe fețele vânzătoarelor că mă recunoscuseră. Și când am plătit cu cartea de credit pe care mi-o dăduse Philippe, m-am simțit mândră din două motive, nu doar fiindcă eram în posesia unor lucruri atât de frumoase și de scumpe, ci și deoarece cartea de credit arăta că eu eram de fapt în posesia lui Philippe.

Philippe s-a întors în cele din urmă, încărcat de cadouri și de pofte nestăvilite. Zile întregi am rămas închiși în dormitor. Aerul casei s-a schimbat, s-a fluidizat și a prins viață.

În săptămâna aceea, i-am spus şi despre miros.

Ne aflam la un restaurant micuţ, pe *boulevard George V.* Era unul dintre restaurantele preferate ale lui Philippe nu pentru că bucătarul-şef primise întâmplător trei stele de la Michelin şi era unul din cei mai renumiţi clienţi de la Bon Marché, ci fiindcă el pretindea că *la caille au raisin* pe care o serveau acolo era aproape la fel de bună ca cea pregătită odinioară de mama sa.

— Ţi-a fost dor de mine? m-a întrebat pe când ne aşezam la masa din colţ într-un patio îmbrăcat în sticlă.

— Doar puţin la început şi înfiorător de mult după aceea, i-am răspuns sinceră.

Şi-a luat un aer trist.

— De ce doar puţin la început? m-a întrebat cu voce de copil. *Ma belle*, nu e îndeajuns. Va trebui să plec din nou cât mai curând.

— Nu, nu, nu. Nu-i deloc aşa, m-am grăbit să îi spun, neputând suporta atât de curând ideea unei noi despărţiri. Te rog, te implor, nu mă părăsi.

Avea o privire necruţătoare.

— De ce?

Am început să îi explic cu răsuflarea tăiată.

— Vezi tu, când pleci, mirosul tău rămâne alături de mine şi aproape simt că şi tu eşti acolo. Mă linişteşte. Dar, după câteva zile, începe să se piardă. Iar eu alerg ca o drogată prin casă încercând să regăsesc o ultimă adiere. Deschid dulapul tău şi îmi îngrop faţa în hainele tale sau în feţele de pernă şi aşternuturile tale. Când mirosul tău dispare de tot şi nu mai am nimic care să mă aline, simt că îmi pierd minţile, într-atât îmi lipseşti.

Nu i-am vorbit şi despre celălalt miros care mă bântuia încă. Mirosul acela care muşca dintr-al lui — încărcat de ulei, de condimente stătute, de varză şi de urină — şi din pricina căruia

eram nevoită să mă învălui în parfumuri grele și persistente pentru a-l ascunde.

L-am privit temătoare. Dar Philippe nu se uita la mine. Își ațintise privirile asupra feței de masă.

— Philippe? am rostit încet, simțindu-mi cu gâtul uscat.

A întors capul și a privit afară pe geam.

— De ce te-ai supărat? Am greșit că ți-am spus?

Glasul meu a sunat subțire și încordat.

A început să își studieze palmele, evitându-mi în continuare privirile.

— M-ai lăsat fără cuvinte — sunt... sunt cele mai frumoase vorbe pe care mi le-a spus cineva vreodată.

— Și atunci de ce nu te uiți la mine?

În cele din urmă, și-a ridicat privirea. Ochii îi străluceau, plini de lacrimi ascunse și în ei se citea atâta iubire încât m-am simțit prinsă în îmbrățișarea lui.

— Nu îndrăznesc să mă uit la tine pentru că vreau să te duc chiar acum acasă și să fac dragoste cu tine, mi-a zis și a râs șovăielnic. Dar mi-e teamă că Jean-Marie s-ar simți teribil de jignit.

Tot trupul meu a răsuflat ușurat și am reușit să schițez umbra unui zâmbet.

Jean-Marie și-a făcut apariția, chemat parcă de vorbele lui Philippe.

— *Monsieur* Lavalle, ce onoare. Am crezut că m-ați uitat, a rostit cu o voce ascuțită.

— Niciodată, Jean-Marie. Cel mai fidel client, cea mai bună reclamă a mâncărurilor mele. Sper că ai fost bine tratat la Bon Marché în lipsa mea. Am fost plecat în Japonia și tare mi-a mai lipsit mâncarea ta.

Ascultam amuzată discursul lui Philippe; același lucru îl spunea fiecăruia dintre cei treizeci de clienți ai săi de la restaurante.

Când vorbea cu ei, parcă vorbele i s-ar fi desprins pentru prima oară de pe buze. Bucătarii-şefi erau cu toţii nişte înfumuraţi şi voiau să îi facă pe plac lui Philippe. Jean-Marie radia.

— *Au Japon? Ils n'ont pas la cuisine là-bas. Mais si vous m'aviez averti, j'aurais produit un repas digne de vous*[1], a replicat el, afişând stima cuvenită faţă de Philippe şi dispreţul fiecărui bucătar francez în faţa unei bucătării străine.

Pe mine mă ignora cu desăvârşire.

— Tot ce găteşti tu este mai mult decât demn de mine, a răspuns binevoitor Philippe. Ce ne propui în seara aceasta?

Chipul aproape purpuriu al lui Jean-Marie s-a înseninat. Şi-a scos pieptul în afară până când a ajuns să arate ca un pinguin.

— Ca antreu, vă sugerez *la barbe de Barbebleu*[2] , urmată de felul dumneavoastră preferat, *les cailles*[3] însoţită de ouă de jad servite în cuib de şarpe, făcut cu mâinile mele.

A început să îşi fâlfâie mâinile prin faţa noastră ca să se facă mai bine înţeles.

— Şi ca desert, *une île noire dans un lac de sang*[4].

Şi-a aşezat frumos mâinile peste şorţ, în aşa fel încât îi susţineau burta mică, dar proeminentă.

— Se pare că ai devenit tare sângeros în absenţa mea, Jean-Marie! a glumit Philippe. Ce mai e şi aia o insulă neagră într-un lac de sânge?

— Aha, a exclamat Jean-Marie şi a ridicat trufaş din sprâncene, acestea sunt taine pe care le veţi afla numai atunci când veţi gusta. Şi nici măcar atunci nu le veţi şti pe toate.

[1] În Japonia? N-au tradiţie culinară acolo. Dar dacă mi-aţi fi spus că veniţi, aş fi pregătit o masă demnă de dumneavoastră (fr.).

[2] Barba lui Barbă-Albastră (fr.).

[3] Friptură de prepeliţă (fr.).

[4] O insulă neagră într-un lac de sânge (fr.).

Philippe s-a uitat la el cu o expresie de părinte indulgent.

— Şi vinul?

— Am pentru dumneavoastră un St. Emilion excepţional. Urmat de preferatul dumneavoastră, Nuits St. Georges. Şi apoi, la desert am un vin delicios — care aminteşte de gustul caisei, cu o aromă subtilă de nuci. Podgoria se găseşte în ţinutul meu natal, *au dessous de Bordeaux*[1]. Este un soi foarte rar. Proprietarul face numai o sută de sticle pe care le vinde doar prietenilor. Eu păstrez douăzeci de sticle pentru oaspeţii speciali.

Înflăcărarea lui Jean-Marie a provocat o ripostă în stomacul meu. Pofta îmi revenise, înteţită de zilele întregi în care nu mâncasem mai nimic în lipsa lui Philippe.

M-am întors entuziasmată spre Philippe. Dar expresia lui m-a potolit pe loc. Părea placid şi nepăsător.

— Mulţumesc, i-a spus şi a încuviinţat din cap cu un aer imperial, cu un gest de aprobare şi alungare deopotrivă.

Philippe s-a întors spre mine de îndată ce a plecat Jean-Marie. Era schimbat la faţă. Expresia lui se îmblânzise şi ochii erau luminoşi. M-am lăsat pe spate, simţindu-mă pătrunsă de căldura din ochii săi.

— Aşadar, ia să auzim, *ma chère*, cum este mirosul meu? m-a întrebat calm.

Am înghiţit în sec. Nu era genul de întrebare la care să îmi doresc să răspund în public.

— Pot să... vrei să îţi spun chiar acum?

O umbră i-a întunecat pentru o clipă chipul şi privirile i-au devenit mai puţin calde.

— Sigur că da, mi-a răspuns iritat, altfel de ce te-aş mai fi întrebat?

---

[1] Mai jos de Bordeaux (fr.).

— Dar... dar în public?

Ideea mă întrista.

— Dar avem destulă intimitate aici.

S-a întors grăbit să privească în jur.

— Uite. Restaurantul e aproape gol.

— Bine.

M-am uitat cu atenție la el, studiindu-i ochii căprui inteligenți, firele cărunte de păr și ridurile de oboseală care îi brăzdau chipul. Ochii mi s-au oprit asupra gâtului său, nefiresc de gros și de lat și în comparație cu care capul părea mic, precum cel al unui leopard. Mi-a zâmbit avid, sorbindu-mi buzele din priviri.

Pe neașteptate, nu mi-am mai putut aminti cum mirosea. De frică, mi s-a pus un nod în gât.

Am închis ochii, impunându-mi să fiu calmă, să-mi aduc aminte. Când i-am deschis în sfârșit, el se uita la mine ca la un obiect de-abia cumpărat, cu priviri lacome și exaltate deopotrivă — cu siguranța proprietarului.

Am început să vorbesc, iar cuvintele mi se rostogoleau încet de pe limbă.

— Păi, să vedem. Mirosul tău este pătrunzător și greu și dulceag și untos ca... cel de...

Căutam cuvântul potrivit, gândindu-mă la sânge, lapte, struguri și cârnați.

— ... de *boudin*[1], am exclamat sfidătoare.

Am tăcut și l-am privit cu coada ochiului. Nu părea enervat de comparația cu celebrul sortiment de cârnați preparat din sânge, mere și struguri.

— Iar atunci când facem dragoste...

[1]Tip de caltaboș (fr.).

Era fascinat și rămăsese nemișcat și se uita la mine cu o privire profundă.

— Iar atunci când facem dragoste, mirosul tău se intensifică, aroma de fruct ascunsă sub piele iese la iveală. Are consistența vinului. Se înfășoară în jurul meu și mă înalță. De pretutindeni mă învăluie mirosuri de ploi tropicale, umede, nădușite, de pământ și sare, de apă și vin și pește contopindu-se între ele. E câte puțin din fiecare în mirosul tău — ceva ce moare, ceva ce reînvie.

Am tăcut, înflăcărată de propria-mi descriere, simțind o presiune familiară în pântece. Mi-am apropiat strâns coapsele, dorindu-mi să fiu în altă parte. M-am uitat la Philippe. Părea la fel de excitat ca și mine, era umflat și roșu la față, iar ochii îi scăpărau.

S-a întins și m-a strâns de mână.

— Foarte frumos, vreau să te iau chiar acum de-aici ca să îmi spui încă o dată, de la capăt, așa cum trebuie.

Deodată, părea aproape intimidat. Apoi, cuvintele au început să curgă grăbite.

— Mi-ai lipsit mult în călătoria asta, a început el, lingându-și stângaci buzele. Nu mi-am dat seama că aveai să îmi lipsești, însă acum înțeleg că a fost un test. Și tu ai câștigat.

Înfiorarea și neîncrederea i se citeau pe chip în timp ce își amintea.

— Nimic nu m-a excitat, nici cele mai frumoase femei nu m-au interesat.

S-a oprit, după care a reluat cu o voce aspră.

— Tot timpul m-am gândit numai la tine, la chipul tău, la expresia ta atunci când stai cu obrazul lipit de al meu, cu ochii închiși, pierdută în visare. E nostim, a spus și a clătinat ușor din cap, înainte să te cunosc pe tine, nu m-au interesat *les femmes exotiques*.

Vorbele sale au împrăştiat pentru o clipă aburii dorinţei care mă învăluiau. Eu nu mă mai simţeam prea exotică, îmbrăcată în hainele mele pariziene şi cu parfumul meu franţuzesc.

— Ştii cum am înţeles că trebuie să fii a mea?

Mi-a ridicat mâna şi mi-a sărutat-o.

— Din felul în care ţi-ai mâncat sandviciul.

M-am tras înapoi, mirată.

— Cum adică?

El s-a apropiat şi mi-a spus cu o voce plină de pasiune:

— Nu-ţi aduci aminte? Figura ta atunci când mâncai... n-am s-o uit niciodată. O transformare de necrezut. Ţi-a fost teamă când ai intrat, păreai speriată şi înfometată. Apoi, când ţi-am dat sandviciul, pleoapele ţi s-au lăsat încet peste ochii mari şi negri şi eu am încetat să mai exist pentru tine. Ai început să mesteci. Aveai o figură serioasă, erai complet absorbită de gustul mâncării. A fost atât de... primitiv. Un instinct primar dintre cele mai pure.

Am simţit că mi se usucă gâtul. Am devenit conştientă de acel ceva dinăuntrul meu care mă striga, mişcând insistent din buze. Philippe s-a aplecat spre mine şi a început din nou să vorbească cu glasul răguşit de emoţie.

— Puteam să îţi simt foamea. Mi-aş fi dorit să fiu în mintea ta, în gâtul tău, să gust mâncarea la fel ca tine. După câteva muşcături, expresia ta a devenit îngândurată. Erai sătulă.

Glasul i s-a preschimbat în şoaptă.

— Brusc, am ştiut că mă aflam în prezenţa a ceva nou, străin mie. De fiecare dată când mă uitam la o femeie, te vedeam pe tine, cu privirea aceea de plăcere animalică. Atunci am ştiut că trebuie să fii a mea. Trebuia să ştiu de ce arătai aşa.

Chiar în acel moment, am zărit cu coada ochiului bliţul unui aparat de fotografiat. Mi-am întors privirea spre Philippe;

părea că un văl îi căzuse peste ochi, dar altfel era perfect calm și își înclinase ușor capul pentru a vedea întreaga încăpere. Nu eram sigură dacă zâmbea spre mine sau spre aparatul de fotografiat. Momentul și-a pierdut farmecul.

— E doar o coincidență că suntem mereu fotografiați în restaurante sau le telefonezi tu înainte ca să le spui că venim? l-am întrebat tăios.

— Ce să-i faci dacă suntem atât de fotogenici? a replicat, căscând ochii mari parcă pentru a-și demonstra nevinovăția.

— Serios? am rostit pe un ton sarcastic. Oi fi eu fotogenică, dar ei pe tine vor să te pozeze.

— Și atunci pentru ce îți faci griji? În definitiv, nu fac decât să îți îndeplinesc dorința — aceea de a deveni celebră, nu?

— Ce fel de celebritate e asta? m-am enervat eu. Nu am voie să fac nimic altceva decât să mă îmbrac și să mă dezbrac la comanda ta.

Chiar atunci a sosit vinul. Jean-Marie însuși a venit să facă onorurile. A desfăcut sticla cu un briceag vechi, arătându-și astfel disprețul față de tirbușoanele moderne, așa cum mă așteptam să o facă. A deschis-o ca un expert și a lăsat vinul pe masă ca să răsufle. Și-a sprijinit coatele pe masă și a început să poarte o conversație în termeni tehnici cu Philippe despre perspectivele vinurilor de Bordeaux din acel an. De la vin, au trecut apoi la fotbal și la Turul Franței. Gândurile îmi rătăceau aiurea.

Când au terminat, Jean-Marie a turnat câteva picături de vin într-o cupă de cristal pe care i-a înmânat-o lui Philippe ca să judece chiar el calitatea vinului. Philippe, la rândul său, a trecut cupa în mâinile mele.

— Uite, gustă-l tu, mi-a ordonat.

L-am simțit pe Jean-Marie tresărind.

Pe când luam paharul din mâinile lui, am simţit că dorinţa lui Philippe mă cuprindea şi pe mine. L-am dus la nas, agitând încet lichidul. L-am ţinut aşa un timp, respirând adânc vaporii care se ridicau din pahar.

Vinul avea un miros dulceag şi iute deopotrivă, de scorţişoară şi nuci, un miros acru şi aspru. Se simţea în depărtare şi un iz uşor de cretă. Mirosul mi-a pătruns în nări, delicat, dar bine definit ca trupul unei gazele. Am sorbit uşor. Mi s-a prelins pe limbă ca uleiul şi mi-a alunecat pe gât fără nici un efort. Sub aparenţa mătăsoasă, am simţit forţa care ţinea laolaltă toate elementele. Mirosul a devenit mai puternic după ce am înghiţit vinul, lichidele călduţe care mi se ascunseseră sub limbă, s-au năpustit asupra lui, ridicându-l şi încălzindu-l pentru ca vaporii să se înalţe dinspre gât prin întunecatele tuneluri nazale către creier. N-am spus nimic şi am mai luat o sorbitură.

Apoi mi-am dat seama că atât Philippe cât şi Jean-Marie aşteptau să zic ceva.

Am aprobat din cap, cu un gest curtenitor, încercând să imit stilul regesc al lui Philippe de a-şi face ştiute dorinţele.

— E bun, am spus, uitându-mă la Jean-Marie.

Acesta m-a privit şi el cu respect.

— Foarte bine, doamnă.

După ce a plecat, am mai luat o înghiţitură de vin.

Philippe a rupt tăcerea.

— Te-am pierdut în favoarea vinului, aşa-i?

— Mă tem că da, i-am răspuns liniştită.

Am zărit în depărtare o siluetă în alb care îşi croia drum printre mese, cărând în braţe o tavă imensă. Părea că pluteşte prin aer. Am privit cum se apropia.

— Şi o să mă mai pierzi o dată, i-am spus lui Philippe, cu privirile aţintite încă asupra chelnerului. În favoarea mâncării.

Chelnerul a aşezat porţiile pe masă, iar noi am rămas tăcuţi. Barba lui *Barbebleu* era o brânză de capră, cremoasă şi caldă, întinsă pe frunze de salată aragula, verzi-albăstrui, cu un *coulis*[1] de afine. Gustul sărat şi înţepător al brânzei era îmblânzit şi îndulcit de sosul de afine cu miere, dar iuţit de un iz uşor de mentă. Apoi, salata aragula, uşor amăruie, a tăiat din dulceaţa sosului, lăsând un gust atât de armonios încât mi-a tăiat răsuflarea. Am cedat în faţa mâncării inteligent pregătite.

Philippe m-a întrebat aspru:

— Spune-mi şi mie, ce simţi? La ce te gândeşti când guşti din mâncarea asta?

M-am oprit şi am rămas cu furculiţa în aer.

— C-cum adică?

Philippe a început să vorbească din nou, parcă doar pentru el.

— Te invidiez. Încă te laşi complet absorbită de ceea ce guşti. Până şi eu încetez să mai exist pentru tine. Uneori ai aceeaşi privire când facem dragoste. Ochii tăi devin nepăsători şi chipul ţi se luminează, devenind chiar mai frumos.

Am lăsat furculiţa jos, în linişte, de teamă să nu îl întrerup.

— Cum se face că eşti mai minunată atunci când nu te gândeşti la mine? m-a întrebat.

Am fost salvată de a da un răspuns, căci chiar atunci au fost aduse *les cailles au raisin*, pe o măsuţă cu rotile, din acelea de modă veche. Ospătarul a strâns în tăcere farfuriile şi a aşezat două platouri înalte, din argint, acoperite. Părea foarte tânăr. M-am întrebat dacă era student şi ce anume studia la universitate. Ochii săi păreau atât de curaţi şi de luminoşi în spatele ochelarilor rotunzi. Privirile ni s-au întâlnit şi imediat fiecare s-a uitat în altă parte. Am lăsat ochii în jos şi am observat că mâinile sale închise la culoare tremurau.

---

[1] Sos (aici) (fr.).

După plecarea chelnerului, m-am uitat la Philippe peste platourile de argint. Părea atât de departe, iar capul său era mic și fragil pe lângă capacele uriașe din argint ale farfuriilor. Am ridicat paharul de vin și l-am privit prin el. Trăsăturile i s-au contorsionat și s-au transformat în triunghiuri și pătrățele.

— De ce te uiți așa la mine? m-a întrebat.

Am ridicat repede privirea, trăgând cu ochiul peste marginea paharului. Fragmentele și-au regăsit brusc locul.

— De ce ești dintr-odată atât de tristă? *Tu m'en veux pas comme esclave?*[1] m-a tachinat el.

În spatele vorbelor sale dulci, se ascundea de fapt un ordin: acela de a înceta imediat să mai fiu serioasă și să mă joc cu el.

— Nu sunt tristă, doar gânditoare, i-am răspuns, închipuindu-mi-l pe el ca fiind sclavul meu.

— Și la ce te gândești? m-a întrebat cu un aer posesiv.

— Dacă nu cumva mi-ai mâncat și sentimentele.

A râs încrezător.

— Dacă nu ți-am mâncat sentimentele? Ce prostie!

Privirile i-au devenit serioase.

— Nu mai gândi atât. Nu prea ți se potrivește.

— Crezi că dacă mă stăpânești pe mine, îmi stăpânești și trăirile? am insistat eu.

Chipul său a mai pierdut ceva din expresia aceea de încredere.

— Nu e vorba de așa ceva, s-a răstit el.

— Poate că ai dreptate, m-am învoit eu în grabă. Sunt niște idei caraghioase.

I-am atins ușor genunchiul.

— Iartă-mă. Dar nu pot să nu mă gândesc dacă stau prea mult singură.

[1] Nu mai vrei să fiu sclavul tău? (fr.)

Jean-Marie a sosit ca să ridice el însuşi capacele din argint, fluturând din braţe. Pe farfurii tronau două păsări decapitate, de aceeaşi mărime, crocante şi rumenite pe dinafară, înconjurate de un strat de *vermicelli*[1] crocanţi, de un portocaliu-deschis şi două grămăjoare de budincă de spanac în formă de ou. M-am simţit dintr-odată prea sătulă, de parcă aş fi înghiţit ceva greu şi săţios.

Philippe s-a năpustit asupra mâncării la fel ca întotdeauna. Nu era genul care să mănânce atent şi, curând, stropi mici de sos de vin i-au ţâşnit pe tricou. Şi-a ridicat brusc privirea spre mine şi m-a surprins uitându-mă fix la el. M-am grăbit să îi zâmbesc. A început să vorbească cu gura plină. Priveam mâncarea pe jumătate masticată de care uitase şi pe care continua să o ţină în gură. Apoi, imediat m-am simţit vinovată, am ridicat ochii, încercând în acelaşi timp să îi cuprind faţa cu privirea şi să fiu atentă la ce spune.

— Asta e, gata. În sfârşit, am înţeles, spunea el. Secretul succesului meu este acela de a înţelege că, în societatea modernă, foamea există exclusiv în creier.

Neputând să îmi iau ochii de la mâncare, i-am răspuns vag:

— Şi mirosul ia naştere tot în creier.

[1] Viermişori; în vocabularul culinar — paste sub forma unor fire subţiri (it.).

Patru

— Pentru a-l cunoaşte pe Philippe, trebuia să înţelegi mai întâi relaţia lui cu mâncarea. Nu o gusta, ci o devora, după care uita cu totul de ea. La cinci minute după ce consuma patru feluri diferite de mâncare, nu-şi mai aducea aminte ce gust aveau. Nu putea spune care fusese felul principal, dacă fusese rece sau cald, dacă vinul servit era alb sau roşu sau chiar dacă luase masa singur sau cu cineva. Aşa că lui îi era tot timpul foame.

Philippe nu ţinea minte niciodată ce mânca fiindcă pentru el exista un singur plan temporal — momentul imediat. Lucrurile pe care le voia aveau pentru el valoare doar în clipa în care erau concepute. Dorinţele sale picau ca trăsnetul şi dispăreau la fel de grabnic. Apoi, trebuia să găsească ceva nou care să umple golul.

Philippe voia să mă aibă pentru că eu eram exact opusul lui. Viaţa mea se desfăşura într-un timp plăsmuit aproape în întregime din amintiri. Poate că amintirile au fost dintotdeauna o plăcere pentru mine, o trăsătură a firii mele, ba chiar o moştenire ereditară. Alături de Philippe, însă, ele au devenit o armă a supravieţuirii. Şi asta deoarece Bon Marché era pentru el ca o amantă pretenţioasă. Trebuia hrănită în fiecare zi şi curăţată şi protejată împotriva furturilor şi a competiţiei. Trebuia menţinută mereu în atenţia publicului. Toate aceste îndeletniciri îl ţineau adeseori pe Philippe departe de mine, după ce presa nu a mai găsit nimic

de spus în privința relației noastre. Când era plecat, parcă încetam să mai exist. Lumea devenea pustie și ștearsă. Și doar amintirea lui mă ținea în viață. Visam la clipele petrecute împreună, prelungindu-le în mintea mea, iar ore și zile în șir treceau până când uitam cu desăvârșire de lumea de afară.

Mirosul era motorul care punea în mișcare acea lume. Căci mirosul, credeam eu cu convingere, lua naștere în creier. Philippe nu a înțeles niciodată de unde venea plăcerea aceea, dar mă invidia pentru ea. În schimb, punea stăpânire pe trupul meu într-un act de gelozie neobișnuită care preschimba pasiunea lui într-un gest brutal. Dar dorința lui pentru mine — la fel ca toate celelalte — avea viață scurtă. Și odată satisfăcută, era imediat dată uitării. Astfel că trebuia să descopăr mereu noi moduri de a-i trezi interesul.

Având cunoștință de această idee bizară, am pus la punct o serie de mici jocuri care să îi mențină cât mai mult timp plăcerea. Dintre toate, jocul mirosului era preferatul său. Eu îi descriam felul în care miroseau diverse părți ale corpului său în diferite momente ale zilei, înainte, după și în timp ce făceam dragoste. Câteodată prizam puțină cocaină înainte de a începe jocul. Stârnit de dorință, se năpustea asupra mea. După aceea, rămâneam amândoi ghemuiți unul într-altul, sleiți de puteri, dar fericiți. Și vorbeam. Îmi povestea despre afacerile lui, despre călătoriile sale prin diverse părți ale lumii, împărtășea cu mine satisfacțiile muncii lui, acesta fiind singurul lucru care îi rămânea viu în minte. Eu îl ascultam și îi ofeream, din când în când, câte o sugestie sau comentam cele întâmplate. Curând vocabularul nostru legat de miros s-a transformat într-un limbaj propriu, curat și independent care nu necesita nici o explicație. În cele din urmă, sensul jocului s-a pierdut în repetițiile nesfârșite și a devenit un fel de ritual, sacru în esența lui.

Pentru Philippe, care trăia mereu doar clipa, plăcerea, suferința, iubirea, erau noțiuni inutile. Căci pentru a putea iubi, trebuia să ai memorie. Philippe trăia clipele fără a păstra amintirea lor și fără mustrări de conștiință — ceea ce făcea ca aceste clipe să fie ca niște încăperi pustii ce trebuiau mobilate.

Pentru a imortaliza trecutul, colecționa antichități, în timp ce viitorul era pentru el întruchipat de Bon Marché, un autoportret în cărămidă și mortar. Mărturia sa pentru eternitate.

Am devenit expertă în tot ce era exotic, de la antichități la mâncăruri rare. M-am înscris la un curs de antichități și am învățat să le deosebesc pe cele veritabile de falsuri. Când am ajuns să știu suficient, am început să explorez târgurile din Franța, am fost la Lyons, la Strasbourg și la Amiens. Am călătorit apoi în Belgia, în Elveția, Germania și chiar în Austria, încercând să găsesc obiectele mărunte care i-ar fi făcut plăcere lui Philippe. Am refăcut cu migală traseul fiecăruia dintre ele, iar acolo unde pierdeam urma, născoceam. Îi spuneam povești întregi despre lùcrurile pe care i le cumpăram, iar el îmi sorbea cu nesaț fiecare cuvânt.

Am căutat cei mai buni *fournisseurs* de mirodenii și am instalat niște lumini speciale care să le accentueze nuanțele și aromele. Dar, fiindcă mirosul depindea și de umiditate, am clădit o fântână aromatizată care răspândea în aer mireasma ploii pe un pământ uscat. Iar la urmă, pentru a face cunoscute clienților mirodeniile exotice, am angajat câțiva dintre cei mai buni bucătari specializați în *la nouvelle cuisine* pentru a experimenta și a scrie o carte de bucate deosebită, marca Bon Marché. Aceasta a devenit peste noapte un bestseller internațional, aducând magazinului și mai multă popularitate.

Dar cu fiecare succes pe care îl repurta, Philippe petrecea tot mai mult timp departe de mine, încercând să își conducă imperiul aflat în permanentă extindere.

Ca să îmi umplu timpul, m-am apucat să citesc cu lăcomie. Mai întâi reviste, care fiind scrise într-o franceză mai accesibilă, erau mai ușor de citit decât literatura, iar apoi, pe măsură ce franceza mea se perfecționa, am trecut la romane, poezii, orice mi se părea interesant. Drept urmare, când Philippe s-a întors, m-a găsit mai vorbăreață și cu mintea plină de idei noi.

— Dar ce se va întâmpla, Philippe, dacă toată lumea își va consuma imaginația? l-am întrebat într-o zi când leneveam amândoi în pat. Ce va fi atunci?

— Cum adică? Imaginația nu se poate consuma. Nu e o benzină, să știi.

— Da, dar dacă imaginația oamenilor este tot timpul concentrată în jurul lucrurilor de vânzare, atunci ei își pierd capacitatea de a gândi pentru ei, *n'est-ce pas*[1]?

— *Et alors?*[2]

Mă asculta dând deja semne de nerăbdare..

— Așa că, până la urmă, nu le va mai rămâne nici un strop de imaginație și dorința lor de a cumpăra va dispărea, nu?

Nu mi-a răspuns imediat. M-am uitat la el cu atenție. Apoi, în sfârșit, mi-a dat dreptate.

— Teoretic, este posibil... dar nu cred...

L-am întrerupt, agitată.

— Și atunci când toată imaginația se va pierde și nimeni nu va mai cumpăra nimic, ce se va întâmpla? Europa va fi distrusă? Și ce îi va lua locul?

— Sigur că nu, a izbucnit el. Voi, indienii, sunteți cam lipsiți de logică. Atâta timp cât vor exista generațiile viitoare, imaginația nu are cum să dispară.

---

[1] Nu-i așa? (fr.)

[2] Și atunci? (fr.)

Am surâs. Mă gândisem deja la asta.

— Dar oare se pot naşte copii cu o putere de imaginaţie intactă când părinţii lor şi-au pierdut-o deja de mult? l-am întrebat pe un ton blajin.

— Fireşte, fiecare generaţie e diferită.

— Dar ei rămân totuşi copiii părinţilor lor. Nu pot fi atât de diferiţi, am insistat eu. Dacă părinţii sunt plictisiţi şi nu mai sunt în stare să viseze, cum o vor putea face copiii lor?

— E biologic, a replicat el nerăbdător. Imaginaţia este ceva cu care te naşti, ca degetele de la mâini şi de la picioare.

S-a întins ca să îşi aprindă o ţigară.

Am rămas tăcută, temându-mă că încep să pierd disputa.

— Dar tot timpul se nasc copii cu malformaţii, am spus în cele din urmă.

— Dacă ai fi fost şi tu mai educată, ai fi ştiut că, statistic vorbind, ei nu înseamnă nimic.

— Mă întreb dacă fanteziile copiilor se împlinesc într-un timp mai scurt decât cele ale părinţilor şi dacă astfel generaţiile care vor urma se vor plictisi din ce în ce mai repede, am spus cu o voce nesigură.

— Imaginaţia lor este stârnită de alte lucruri, asta-i tot. Iar ei sunt mai puţin temători. Şi astfel dorinţele lor sunt mai îndrăzneţe, mai înfrigurate. Trebuie împlinite numaidecât.

— Da, dar în felul acesta, lucrurile la care visează se vor epuiza mai repede şi, prin urmare, la fel se va întâmpla şi cu imaginaţia lor. E un cerc vicios.

N-a mai spus nimic. M-am proptit în coate şi m-am uitat la el de sus, triumfătoare.

Şi-a ridicat privirea spre mine şi mi-a zis sarcastic:

— Ia spuneţi-mi atunci, doamnă profesoară, cum vedeţi rezolvată problema?

— Poate că — m-am prefăcut că mă chinui să găsesc un răspuns, deşi aşteptasem o lună de zile ca să îmi expun ideea — de asta se mută unii oamenii în cine ştie ce colţ de lume unde comerţul nu este la fel de dezvoltat şi nu s-a extins încă asupra imaginaţiei.

A izbucnit deodată în râs, cu aerul său obişnuit, de superioritate.

— Prostuţa mea, pretutindeni, comerţul se face la fel. Oamenii se mută într-o altă ţară doar ca să câştige mai mulţi bani, atâta tot.

Philippe petrecea tot mai puţin timp la Paris şi la intervale din ce în ce mai lungi. Mă simţeam lipsită de viaţă şi eram tot timpul nervoasă. Am încetat să mai merg la vânătoare de antichităţi. Nu mai avea nici un rost — de vreme ce Philippe nu stătea mai deloc acasă. Obiectele zăceau înşirate prin casă şi se umpleau de praf, martore la neputinţa mea de a-l reţine. Nu era însă vina mea, mă gândeam furioasă; îmi storsese şi ultima picătură de vlagă. Nu mai voiam să ies singură din casă. Mă simţeam urâtă şi îmbătrânită. Mi-era ruşine să mă întâlnesc cu oameni pe care mi-i prezentase el, mi-era teamă că voi citi în privirile lor dispreţul triumfător şi mut. Nu îndrăzneam să dau ochii cu Olivier sau cu Annelise. Universul din afara apartamentului exista doar pentru a-mi aduce aminte că Philippe nu era alături de mine. Mă îngrozeam la vederea panourilor imense cu Bon Marché şi, alături, poza lui, afişând un zâmbet încrezător. Astfel că dintr-un sentiment al frustrării, m-am apucat din nou de gătit. Numai că, de această dată, am învăţat să gătesc franţuzeşte de la Alfredo, bucătarul personal al tatălui lui Philippe şi director general al magazinului Bon Marché din Paris. L-am obligat să mă înveţe toate felurile de mâncare pregătite odinioară de mama lui Philippe. Şi când am ajuns să le stăpânesc bine pe acelea, l-am pus să îmi arate şi altele, mai subtile şi mai complicate. Bucătăria franţuzească

era atât de diferită de cea indiană. Provocarea nu consta neapărat în condimentare și asezonare, ci în calcularea timpului și găsirea ingredientelor perfect potrivite. Am învățat să gătesc cu ajutorul memoriei și ochilor, ignorându-mi simțurile până când am fost sigură că reținusem tot ce trebuia. Apoi, am început să improvizez folosind ce știam despre mirodenii ca să inventez diverse sosuri.

În așteptarea lui Philippe, găteam mese îmbelșugate și elaborate. Și când, în sfârșit, se întorcea din călătorii, de la petreceri, de la inaugurările noilor magazine, de la aventurile de-o noapte, se năpustea deopotrivă asupra mea și asupra bucatelor.

Dar asemenea momente durau puțin. Pentru că Philippe nu se simțea niciodată satisfăcut mult timp. Se plictisea de joc, de mine, de apartamentul acela care devenea treptat unicul meu univers. Voia mai mult, ceva real, ceva din lumea aceea care mie îmi era vrăjmașă, lumea de afară. Avea nevoie de o nouă provocare, de un nou proiect, de o nouă aranjare a magazinului.

— Cred că e timpul să schimbăm decorul magazinului, mi-a spus într-o zi pe când luam micul dejun împreună, într-una din vizitele sale rare la Paris.

— Dar de-abia anul trecut ai redecorat secțiunea de mâncăruri internaționale, iar raionul de electrocasnice din Bruxelles a fost schimbat acum șase luni. La Rio s-au instalat noi jocuri de lumini. Până unde vrei să ajungi? l-am întrebat exasperată. N-ai făcut destul?

— Destul? Pentru mine, cuvântul ăsta nu există. Când spui destul, ești un om mort. Trebuie să ai mereu o ocupație, altfel presa uită de tine. Dar, de fapt, eu mă gândeam la Bon Marché din Paris. Am neglijat prăvălioara asta și biata de ea îmbătrânește. Lumea se va plictisi de ea.

— Registrele spun cu totul altceva! am subliniat pe un ton tăios.

— Registrele nu țin pasul cu vremurile, draga mea. Ascultă-mă pe mine. Simt aici — în stomac. Oamenii se vor sătura de Bon Marché. Începe să îi plictisească.

— Pe ei sau pe tine? Petreci atât de puțin timp la Paris, cum de te-ai putut plictisi deja?

— Nu am nevoie să fiu înăuntru ca să știu de ce are ea nevoie. O am în sânge, mi-a răspuns, privind supărat la solniță. Prea mult timp am neglijat-o. E vremea să o readuc în atenția publicului.

Dar cu mine cum rămâne, mă gândeam mânioasă, eu când voi fi readusă în centrul atenției? Dar nu puteam să i-o spun. S-ar fi bucurat de suferința mea. Ar fi fost ca un nou joc pentru el. Numai că, pe acesta, am înțeles instinctiv că nu aveam cum să îl controlez. Astfel că eram nevoită să păstrez tăcerea.

— Dacă vrei ca Bon Marché să fie din nou remarcat, i-am spus sec, încearcă o campanie publicitară.

Philippe a deschis gura ca să mă ia peste picior. Apoi, s-a răzgândit.

— O nouă campanie publicitară! a exclamat încântat. N-am mai făcut așa ceva de la inaugurare. Ce idee genială! Și voi fi nevoit să stau la Paris lunile astea cât țin pregătirile — împreună cu tine, a adăugat înfumurat ca să mă facă să înțeleg că toate strădaniile mele de a-mi ascunde singurătatea fuseseră zadarnice.

M-am ridicat repede și am părăsit încăperea.

Și astfel s-a hotărât. A fost chemat *Monsieur* Binet, responsabil cu publicitatea. *Monsieur* Binet era un prieten de familie. Deși conducea o companie de succes, reușise să își păstreze calmul și umorul. De fiecare dată când telefona, stătea de vorbă și cu mine. Philippe l-a invitat la cină. Mă bucuram că, după atâta timp, în sfârșit, aveam un musafir. Doream ca măcar unul dintre prietenii lui Philippe să știe că încă mai existam.

La ora şapte, s-a auzit soneria. Bărbatul care stătea în pragul uşii nu semăna deloc cu bătrânul Binet. Era mult mai tânăr, avea până în treizeci de ani şi arăta bine. Chipul i s-a luminat când m-a zărit.

— *Oui, monsieur? Qu'est-ce que vous voulez?*[1]

M-am oprit, gândindu-mă că poate greşise adresa. Ar fi fost păcat, mă gândeam, părea aşa de drăguţ.

Bărbatul mi-a zâmbit. Am remarcat că avea dinţi frumoşi, albi şi drepţi.

— Numele meu este Marc Despres, sunt decoratorul lui *Monsieur* Binet. Dânsul a fost chemat în mod neaşteptat, o chestiune de familie.

Soţia se plânsese probabil că era neglijată, iar *Monsieur* Binet cedase. L-am privit încă o dată pe necunoscutul din faţa mea. S-a uitat şi el la mine, cu o privire admirativă. Deodată, seara devenea promiţătoare.

— *Tant pis*[2], am rostit eu, ridicând din umeri şi zâmbind în timp ce îl lăsam să îmi vadă umerii dezgoliţi. Intraţi, vă rog.

Un fior de încordare m-a străbătut. Ne holbam unul la celălalt.

— Îmi pare rău că *Monsieur* Binet nu a putut veni. Sper că totul este în ordine.

— Oh, desigur, ghinionul a făcut ca această invitaţie să vină acum, chiar când dânsul este aşteptat acasă pentru un dineu, a spus el, arborând o figură inexpresivă.

Am început să râd şi încordarea m-a părăsit. A râs şi el împreună cu mine.

— Ghinionul lui *Monsieur* Binet şi norocul meu, a spus atunci când râsetele noastre s-au potolit. Am auzit multe despre dumneavoastră. Şi v-am văzut în poze.

---

[1] Da, domnule? Cu ce vă pot ajuta? (fr.)

[2] Asta e! (fr.)

— Dar asta se întâmpla cu ani de zile în urmă, am replicat, uimită că încă își mai amintea de vremea când fotografiile mele și ale lui Philippe apăreau în toate revistele mondene.

— Poate că de aceea pozele vă nedreptățesc, doamnă, a rostit încet.

— Nu sunt căsătorită, spune-mi Leela.

— Leela? Ce nume frumos.

Cu siguranță flirta, am hotărât în mintea mea. Mă simțeam ca și cum aș fi băut deja un pahar de vin.

Philippe și-a făcut deodată apariția, părând surprins și apoi sigur de el când i-am făcut cunoștință cu tânărul musafir. Era evident că îl considera prea tânăr și a adoptat cea mai agresivă atitudine cu putință.

— De ce n-a venit Binet, hm? E cel mai important contract al lui și el trimite pe altcineva în locul lui. Și de ce tocmai pe tine? Ce știi tu despre contractul cu Bon Marché?

S-a întors spre mine și mi-a spus în engleză:

— Cum să vorbesc cu puștiul ăsta? Zi-i să plece.

M-am uitat cu teamă spre *Monsieur* Despres. Eram sigură că știa engleza. Dar nu părea câtuși de puțin supărat. L-a abordat direct pe Philippe.

— De fapt, știu chiar destule. M-am ocupat de asta în ultimii patru ani.

S-a întors puțin într-o parte ca și cum mi s-ar fi adresat și mie.

— Aveți o sensibilitate extraordinară. Atenția pe care o acordați fiecărui detaliu, gustul și chiar mirosul preparatelor sunt evidente în fiecare rețetă.

În timp ce vorbea, privirile îi rămăseseră ațintite asupra mea. Eram nedumerită. Oare știa că mie îmi aparțineau descrierile preparatelor?

Philippe a mormăit ceva, dar se vedea că se calmase.

— Ei, îmi pare bine că ţi-au plăcut, a bombănit ţâfnos în timp ce se îndrepta spre el. Nu mi-am dat seama că tu ai fost cel care a lansat cartea. Vulpoiul ăla bătrân de Binet nu mi-a spus niciodată. Dar aşa merg lucrurile pe lumea asta, nu, unii îşi asumă meritul muncii altora.

A râs zgomotos şi şi-a pus braţul peste umerii lui.

— Poate rămâi totuşi la masă. Leela adoră să gătească, ar fi foarte dezamăgită dacă nu ar mânca nimeni din mâncarea ei.

Dintr-odată m-am simţit iarăşi urâtă.

— Mă... mă duc să văd c-ce-i cu mâncarea, m-am bâlbâit şi am fugit la bucătărie.

Când m-am întors, Philippe se dădea mare cu ultima lui achiziţie, o oglindă art deco pe care o culesese dintr-o galerie din Bruxelles, şic, dar cu preţuri nejustificat de mari. Eu credeam că e un fals.

— Îţi plac antichităţile? l-am întrebat pe Despres când Philippe a terminat în sfârşit tot ce avea de spus.

— Da, dar nu să le am, ci doar să le privesc.

— Norocul tău, oricum nu ţi le-ai permite, a remarcat Philippe care tocmai atunci se întorcea la noi.

— Îmi plac antichităţile pentru detaliile lor, a replicat Despres. Dacă studiezi antichităţile, înveţi să priveşti lucrurile cu mai multă atenţie şi să preţuieşti cele mai fine mărturii ale măiestriei omului.

— Ce rost are să îţi placă ceva ce nu poţi avea? a rostit zeflemitor Philippe.

— Dar uneori nu poţi rezista.

— Iar cunoaşterea este şi ea un avut în sine, am adăugat eu, neputând să mă abţin.

— Sigur că da, a spus şi mi-a zâmbit încântat. Dacă ajungi să cunoşti un lucru, el va rămâne mereu al tău.

— Chiar crezi? l-am întrebat, dornică să îl ascult. De ce?

— Mereu? a intervenit Philippe. Nu există aşa ceva. Toţi murim şi cu asta basta, *point final*[1].

S-a întors spre Despres.

— Gata cu pălăvrăgeala. Hai să mergem în biroul meu şi să discutăm despre proiect.

Au continuat să vorbească despre afaceri şi în timpul cinei.

— Peste tot apar câte unii care ne copiază, la Lyons, la Geneva, la Tokio. Ai idee de ce? a întrebat Phillipe, uitându-se atent la Despres.

Tânărul se foia nervos pe scaun.

— Din pricina succesului pe care îl are afacerea?

— Da. Pentru că eu am reinventat mâncarea. Am vândut-o ca pe ceva senzual, estetic, seducător. Am făcut din mâncare o obsesie ce depăşeşte cu mult stadiul de simplă dorinţă. De aceea am ajuns să fiu considerat un simbol al succesului.

Despres a aprobat discret din cap, cu o figură de acolit, dar nu a spus nimic.

— Dar succesul mi-a fost cel mai mare duşman, a reluat Phillipe. Odată ce am pus în practică această idee, ea s-a aflat la îndemâna tuturor copiatorilor, tuturor imitatorilor din lumea a treia. Eu am inventat-o, dar nu am drepturi de autor aşa cum ai tu în industria publicităţii.

Gândurile au început să îmi zboare aiurea. Mă plictisisem de lăudăroşenia lui Philippe.

Mâncarea aproape că nici nu fusese atinsă. Preparatele calde s-au răcit treptat, iar mirosul a început să râncezească, devenind

[1] Punct final (fr.).

acru şi înţepător ca brânza stătută. Muncisem din greu, îl trimisesem acasă pe bucătar, ţinusem neapărat să fac totul singură. Ştiam însă că, după plecarea musafirului, Philippe avea să se năpustească asupra ei şi să o înfulece. Am băgat de seamă că Despres mâncase foarte puţin. Am ridicat ochii spre el. Şi am tresărit când am văzut că şi el se uita fix la mine. Ne-am îndepărtat jenaţi privirile. M-am chinuit să ascult ce spunea Philippe.

— Şi cum nu-i putem da în judecată pe imitatori, trebuie să facem schimbări, să progresăm, să căutăm o nouă umbrelă sub care să ne vindem marfa.

A făcut o pauză ca să îşi tragă răsuflarea.

— De asta am nevoie de tine. Vreau să vii cu ceva diferit, ceva care să mă deosebească din nou de ceilalţi.

— Fireşte..., a zis şi a încuviinţat din cap. Ar fi o onoare pentru mine.

— Păi, ceva sugestii? a ripostat Philippe.

Despres a început să clipească.

— Nu ştiu, a spus în cele din urmă. Doamna ce părere are?

— Eu?

Am tresărit, surprinsă.

— Ai putea să scoţi la vânzare aromele astea, am spus arătând spre preparatele care zăceau neatinse. Ar fi o noutate.

— Nu mai spune tâmpenii, s-a răstit Philippe, Despres o să creadă că eşti sărită.

— Îmi pare rău... era o glumă..., m-am scuzat eu.

I-am aruncat o privire neliniştită musafirului nostru. Şi el se uita fix la mine.

— Ia stai. Dar e o idee minunată, a zis şi mi-a zâmbit cu căldură. Ne puteţi spune mai multe? Cum aţi proceda dvs.?

— Oh. Nu... nu ştiu, m-am grăbit să îi răspund, trăgând cu coada ochiului la Philippe. A fost o prostie. Voiam să spun doar că mâncarea se răceşte. Asta-i tot.

— Nu, nu. Mai e şi altceva, sunt sigur, mi-a respins el scuzele. N-ar trebui să fiţi atât de modestă. Aveţi o perspectivă cu totul nouă, nealterată. Remarcaţi lucruri pe care noi, occidentalii, le trecem mereu cu vederea.

S-a întors apoi exaltat spre Philippe.

— Simţul mirosului ar putea fi cel de-al treilea front, ultima redută pe care o atacăm, un mod de a ne strecura în subconştientul oamenilor fără ca ei să bage măcar de seamă. Mai puternic decât cuvintele şi imaginile, necunoscut, neexplorat, diferit.

Philippe i-a întrerupt seria de adjective.

— Să mă anunţi când ai terminat să îi cauţi în coarne, ca să trecem la afaceri. Sunt un om ocupat, n-am toată noaptea la dispoziţie pentru rahaturile astea.

— Dar nu sunt rahaturi, *monsieur*, a zis încet Despres. E cea mai originală idee pe care am auzit-o vreodată. Trebuie doar să ne gândim cum să o punem în aplicare.

Philippe s-a întunecat la faţă.

— Originală? E o porcărie! Toată ideea asta e o porcărie. Eu am o afacere de condus, o afacere clădită pe un renume — renumele decenţei şi al calităţii.

M-am uitat la Philippe cu mirare. El era cel care nu se mai sătura de jocul mirosului.

— Dar mirosurile puternice nu îi vor speria pe oameni? Şi nu îi vor împiedica să cumpere? l-am întrebat pe Despres.

— Nu şi dacă sunt întrebuinţate corect, mi-a răspuns Despres ferm. Nu vom folosi arome prea pătrunzătoare sau prea uşor de identificat. Vom crea o fantezie. În fond, noi vrem să ne folosim de ideea de miros pentru a vinde.

M-am enervat brusc.

— Cum adică „ideea de miros"? Mirosul nu e o idee, e ceva cât se poate de real. Orice lucru are un miros şi acesta se schimbă mereu în funcţie de felul în care este tratat. Mirosul înseamnă o lume aparte... înseamnă memorie.

Despres a trecut elegant peste cuvintele mele.

— Conceptul este cu adevărat unic. Aromele sunt lipsite de consistenţă, pot fi uşoare şi plăcute, dar date imediat uitării. Ce contează este ca noi să fim primii care vor asocia mirosul cu vânzarea unor preparate culinare. Preparatele Bon Marché.

M-am uitat la Philippe, aşteptându-mă să îl dea pe Despres afară. Dar, spre surprinderea mea, pe chipul lui Philippe se citea expresia aceea curtenitoare pe care o avea mereu atunci când discuta de afaceri, iar privirile îi erau împietrite.

— Şi cum vom proceda?

Despres s-a blocat pentru o clipă, după care s-a întors spre mine.

— Poate nişte reclame în reviste, ca cele la parfum, am sugerat în bătaie de joc.

Deja nu mai eram trei oameni care stăteau la masă şi discutau, ci trei specii diferite şi gândurile noastre se îndepărtau cu viteză unele de celelalte. Cu toate astea, conversaţia a continuat.

— Parfum de mâncare! Ce idee cu adevărat originală! *Madame, je vous salute*[1], a strigat el.

Philippe i-a tăiat-o sec:

— Bine, ajunge. Despre ce sumă de bani vorbim?

Am început să râd. Nu mă puteam opri. Hohotele de râs ţâşneau dinăuntrul meu, zbuciumate şi nesfârşite, încercând să umple golurile dintre noi, turnând parcă ciment peste ruinele acelei cine.

[1] Doamnă, jos pălăria (fr.).

Philippe mi-a dat o palmă şi atunci am încetat. Mi-am pus mâna peste obraz ca să opresc durerea. Am clipit repede, după care m-am întors spre Philippe.

— Îmi cer scuze.

M-am ridicat ca să strâng farfuriile, fiecare fiind încă împovărată de mâncare. Despres s-a ridicat ca să mă ajute, dar Philippe l-a obligat să se aşeze la loc.

— Las-o pe ea. Noi mai avem de discutat.

Când m-am întors de la bucătărie, ei nu mai erau acolo. Vocea tânărului răzbătea din hol, plină de emoţie. Philippe se auzea şi el mormăind ceva cu glasul lui de bas. Nu înţelegeam ce-şi spun. Apoi, dintr-odată au râs amândoi. Un râs bărbătesc — scurt şi precis. După care, fiecare şi-a dres glasul.

Mi-am turnat încă un pahar de vin şi l-am băut repede. Am dat să îmi umplu din nou paharul, dar sticla era goală. Aşa că am apucat paharul de vin al musafirului, care era pe trei sferturi plin, şi l-am dat pe gât.

Uşa de la intrase s-a închis. Mi-am ţinut răsuflarea. Câteva minute mai târziu, am auzit paşii lui Philippe străbătând coridorul şi îndepărtându-se până nu i-am mai putut auzi.

Am strâns în linişte şi restul tacâmurilor. La bucătărie, am aruncat toată mâncarea la gunoi şi am pus farfuriile în chiuvetă. M-am uitat o clipă la ele. Apoi, am deschis robinetul şi am luat un şorţ. Am lăsat chiuveta să se umple cu apă caldă cât timp mi-am legat strâns şorţul şi mi-am pus mănuşile de bucătărie. Sunetul apei m-a liniştit.

Când am terminat, am scos din frigider o sticlă de vin alb şi, înarmată cu două cupe înalte de cristal, m-am dus să îl caut pe Philippe. Tot apartamentul era în beznă. Am deschis uşa de la dormitor. Încăperea era în întuneric, doar lumina lunii se revărsa

înăuntru pe fereastră. Philippe stătea întins în pat, dezbrăcat, cu brațele la ceafă.

M-am dus spre el. N-a întors capul. Am așezat sticla și paharele pe noptieră.

— Ți-am adus vinul tău preferat. Nu vrei un pic?

Continua să mă ignore.

Mi-am turnat un pahar și am sorbit ușor. Avea un gust delicat, ca de verdeață, gust de agrișe și de iarbă proaspăt cosită. Am simțit lichidul penetrând straturile de mâncare de pe buzele mele, ștergând amintirea pe care mi-o lăsaseră în cerul gurii. Curând avea să îmi inunde creierul și să îmi șteargă din minte amintirea acelei seri.

— Ce seară ciudată, nu? m-am încumetat eu. Nostim, tipul.

Philippe a vorbit și el în cele din urmă.

— Un idiot, a rostit iute. Nu pot să înțeleg de ce îl mai ține Binet.

Mi-a luat paharul din mână și a sorbit încet. Am început să mă dezbrac.

— Pesemne că *Monsieur* Binet are mare încredere în el dacă i-a dat pe mână contractul cu Bon Marché.

— E un dobitoc.

— N-a fost totuși o idee atât de rea, cea cu parfumurile de mâncăruri pentru noua campanie. Păreai încântat la momentul respectiv.

Philippe a râs nervos.

— Ce? Să folosești mirosurile mâncărurilor ca să vinzi? N-ar merge. Mirosurile sunt ceva murdar, numai o minte bolnavă s-ar putea gândi la asemenea lucruri. N-am spus nimic ca să nu te fac să te simți prost în fața lui. Dar îmi făcea greață cu lingușeala lui de prost gust. A fost scârbos să văd cum saliva uitându-se

la tine. Vreau să lucrez cu un bărbat adevărat, nu cu un fante. Parfum de mâncare!

Îl ascultam îngrozită. Atunci de ce mă mai ţinea lângă el?

— Dar de ce? De ce n-ar merge? Ţie îţi place să mă asculţi vorbind despre miros.

A rămas pe gânduri preţ de câteva clipe.

— Asta-i altceva.

— Cum e altceva?

— E ceva intim.

— Dar ţie îţi place, am insistat eu. Ştiu că îţi place.

Mi-a aruncat o privire plictisită.

— Poate. Dar asta pentru că eu sunt altfel. Plăcerile normale, ale europenilor normali, pe mine nu mă mai satisfac.

— Nu e nimic anormal în a fi sensibil la mirosuri. E ceva natural.

— Mirosul e ca murdăria. Unora le place. Li se pare natural. Dar murdăria nu e dorită. Şi nici nu vinde cartofii.

— Mirosul nu e ca murdăria, i-am spus mânioasă, ridicându-mă în picioare.

M-a tras înapoi lângă el.

— Nu te prosti. Mirosul este murdar, impur, nemărturisit, de aceea este excitant, erotic, sălbatic, la fel ca tine.

În timp ce vorbea, mă mângâia pe burtă, mi-a scos încet slipul şi mi-a băgat degetele între fese.

— Dar nu poţi schimba ordinea lucrurilor, iubito. Altfel creezi haos.

Mi-a apucat mâna şi mi-a strâns-o în jurul penisului său.

— Şi oamenii vor crede că eşti nebună, te vor închide într-un ospiciu.

Simţeam cum dispar încet, până când tot ce a mai rămas din mine era o mână care ţinea fără vlagă o piatră alunecoasă şi

moale. Philippe m-a strâns în braţe, în timp ce vorbea și se mișca înainte și înapoi până când i s-a întărit.

— Ordinea lucrurilor nu poate fi ameninţată. Unele lucruri trebuie să rămână ascunse.

— Philippe, am ţipat eu, neputând să-i mai ascult vorbele. Te rog, nu se poate. Plăcerea noastră nu e murdară.

Întunericul a căzut ca o cortină, încremenind totul în jur. În spatele ei, trupul meu se scufunda într-o mlaștină.

Philippe m-a privit lung. În cele din urmă, a spus:

— Scumpa mea, tu ești o sălbatică. Și sălbaticii nu au principii morale. De asta tu încă mă mai stârnești și acum, după atâţia ani. Ai deschis ușa spre un loc interzis. Trăiești acolo, în coșmelia ta plină cu mirosuri, sex și descompunere. Te simţi minunat acolo. Nu știu ce îţi alimentează pasiunea, trebuie să fie o boală, altfel n-ar fi avut cum să reziste atât.

Capul a început să îmi vâjâie, ochii mi s-au afundat în orbite.

— Nu, nu, nu, gemeam eu.

Un miros înfiorător emanat dinăuntrul meu se răspândea în aer, mirosul unui canal din Nairobi unde erau aruncate hoiturile câinilor.

Mi-a mângâiat șovăielnic obrajii. M-am îndepărtat de atingerea lui. Chipul său a planat deodată deasupra mea, cu expresie de nerăbdare.

— N-am vrut să spun asta. Mă bucur că mă preferi pe mine unor mucoși ca Despres, a spus, jucându-se cu părul meu.

— Las-o baltă, i-am răspuns tăios, întorcându-mă cu spatele la el și ghemuindu-mi picioarele.

S-a așezat lângă mine. Mă simţeam prinsă ca într-o capcană.

Mă întrebam cu tristeţe cum aveam să mai pot trăi alături de el. Degetul lui trasa o linie peste spatele meu.

— Întoarce-te. Te-am iertat.

Pentru ce? mă întrebam confuză.

— Întoarce-te, vreau să mă uit la tine, mi-a ordonat cu o voce aspră.

M-a apucat de păr și, cu o smucitură, mi-a dat capul pe spate.

— Oprește-te, mă doare, am strigat eu, încleștându-mi mâna peste a lui.

Deodată, mi-a dat drumul.

— Acum întoarce-te, mi-a cerut el liniștit.

M-am întors încet.

— Așa e mai bine.

Mi-a zâmbit în timp ce se uita la mine cu ochi sfredelitori. Am încercat să îi zâmbesc și eu, dar obrajii mei erau împietriți.

— Acum, spune-mi ce vreau să aud, a rostit cu o voce ca de bebeluș.

I-am privit chipul. Ardea de nerăbdare.

— Ce?

— Știi tu ce, s-a răstit îmbufnat.

Brusc, am înțeles. Voia să jucăm jocul mirosurilor. Aștepta să îl pornesc.

Și jocul începe.

El își linge buzele.

— Vreau să aud vorbele acelea...

— Care? îl îndemn eu.

— Vorbește-mi despre mirosuri, spune el cu un glas lacom.

Ritualul începe să mă prindă. Cuvintele mi se perindă prin minte.

— Vorbe ca...

Se oprește.

— Vorbe ca..., încep eu imitând vocea lui ca de bebeluș, subrațul tău are un iz pătrunzător și intens ca sunetul metalului

peste dinţi. Şi să-ţi mai spun şi cum răsuflarea ta miroase ca un corp peste care cineva a turnat benzină şi a aruncat un chibrit aprins, iar carnea sfârâie şi grăsimea se topeşte în benzina care arde. Şi...

Mă opresc. Privirea lui este încremenită şi sticloasă. Este atât de prins în magia jocului încât nici nu a băgat de seamă că am schimbat textul.

— Şi..., mă îndeamnă el, lăsându-şi mâinile să îi alunece peste fesele mele.

Vreau să îl fac cumva să sufere.

— Nu mai ştiu, îi spun.

— Cum adică nu mai ştii? Hai, odată. Zi! a răcnit el.

— Nu ai un miros aparte. Miroşi la fel ca toată lumea. Am născocit totul, fiecare cuvinţel.

Se uită la mine de parcă ar fi întâia oară când mă vede. Faţa i se schimonoseşte.

— Minţi, rosteşte el în şoaptă. Aşa-i că minţi?

— Nu, nu mint.

— Nu poţi să faci una ca asta. Nu se poate.

— Ba da. Chiar aşa.

Chipul pare că i se descompune.

Îşi trage uşor mâna. Ştiu că mă va lovi încă dinainte ca mâna lui să îmi atingă faţa. Dar mă ia prin surprindere şi îmi dă un pumn în stomac. Mi se taie imediat suflarea şi îmi îndoi genunchii într-un gest reflex. Mă loveşte încă o dată, şi încă o dată. Se aşază apoi în genunchi şi mă loveşte în stomac, în coaste, peste faţă, peste urechi, în coaste din nou şi în stomac.

Acum mă loveşte cu pumnul în faţă, o dată, de două ori, de trei ori. Capul mi se mişcă într-o parte şi în alta sub forţa loviturilor sale. O să mă omoare, mă gândesc cu nepăsare şi mă întreb

cât va mai dura până îmi va frânge gâtul, rugându-mă să se întâmple cât mai repede.

Apoi, se oprește. Își lipește fața de a mea și începe să plângă. Îi simt lacrimile prelingându-mi-se peste ochi și strângându-se în craterele de dedesubt. Din gură i se scurge saliva și simt izul ca de carne al răsuflării lui încinse pătrunzându-mi în piele.

Trupul lui greoi se zgâlțâie și frisoanele lui pătrund în corpul meu și se pierd. Rămân neclintită până când sunt sigură că a adormit. Mă strecor de sub el și mă dau jos din pat. Îmi ridic hainele de pe podea și părăsesc încet camera, trăgând ușa după mine. În timp ce se închide, îl aud că se întoarce și îmi șoptește numele. Nu privesc în urmă.

PARTEA *a patra*

Unu

— În Gare du Nord, unde sosesc trenurile, se află o *terrasse de café* care își trădează numele. Și asta deoarece nu este o terasă în adevăratul sens al cuvântului, căci nu are deschidere spre cer, ci este împrejmuită de gratii încrucișate de oțel și straturi de cositor și sticlă fibroasă care o adăpostesc de trenurile dinspre nord. Acoperișul este vopsit într-un cenușiu ce amintește de cerul mohorât de noiembrie. Mai jos, trenurile și oamenii vin și pleacă la comanda unui glas monoton și asexuat. Doar la anunțul sosirii TGV-urilor, glasul se însuflețește devenind puternic și strident ca un cazan în clocot.

În jurul meu, mesele goale, vopsite într-un portocaliu strălucitor, contrastează puternic cu trotuarul gri și cu zidurile de un maroniu șters ale cafenelei din spatele nostru. Prin ușile de sticlă, se zăresc în fața barului umbrele unor siluete ale căror brațe flutură prin aer când ridică paharele de pe tejghea pentru a le duce la gură.

Am intrat în acea cafenea în fiecare zi de când l-am părăsit pe Philippe cu două săptămâni în urmă și îmi lăsam gândurile să hoinărească într-un cerc al disperării.

La început, am stat departe de el doar pentru a-l pedepsi. Nu suferința pe care mi-o pricinuise mă durea cel mai tare, ci ideea că suferința aceea nu însemna nimic pentru el. Știam că nu m-ar

fi bătut dacă nu m-ar fi privit ca pe un simplu obiect, un lucru lipsit de voință și de suflet. Dar înțelegeam, de asemenea, că asta se întâmplase din vina mea, fiindcă eu încetasem cu mult timp înainte de acea seară să mă mai simt dorită, să mă mai simt vie. Timp de șase zile, am zăcut în patul unei camere înguste de hotel, așteptând ca el să îmi simtă lipsa.

În cea de-a șaptea zi, înfometată și cu bani cât să-mi ajungă de un bilet de metrou, m-am întors la el. Dar Philippe nu era acolo. Plecase în Argentina, m-a informat bucătarul cu chip de piatră, proptindu-și corpul pătrățos în ușă ca să îmi blocheze drumul.

— Și când se întoarce? l-am întrebat.

— N-a zis, mi-a răspuns el.

— Oh, am spus și am încercat să îl ocolesc.

Dar el nici nu s-a clintit. În schimb, a scos o scrisoare din buzunar și mi-a întins-o.

— A lăsat asta pentru dumneavoastră.

Am luat scrisoarea din mâinile lui și am sfâșiat plicul. Scrisoarea, semnată de avocatul său, *Monsieur* Albin, era scurtă și la obiect. Spunea că *Monsieur* Lavalle nu dorește să o mai revadă pe *Mademoiselle* Patel. Și că aceasta trebuia să își ridice bunurile personale din casa dânsului în termen de trei zile de la primirea scrisorii, în caz contrar acestea urmau să fie aruncate. De asemenea, se preciza că *Mademoiselle* Patel primise în contul dânsei suma de cincizeci de mii de franci ca o compensație pentru neplăcerile provocate. În schimb, în cazul în care avea să îl mai caute vreodată pe *Monsieur* Lavalle, permisul dânsei de ședere în Franța avea să fie revocat. Am recitit scrisoarea cu atenție, zăbovind asupra fiecărui cuvânt. Dar conținutul rămânea același.

Nu mi-a rămas altceva de făcut decât să mă întorc la hotelul fără nume. Barul de la parter era plin de aceiași oameni, negustori, turiști, emigranți și navetiști. Nici unul dintre ei nu a ridicat

ochii când am intrat. La recepție, același italian cu tenul măsliniu stătea pe scaun și vorbea la telefon. Nu a zis nimic când i-am întins banii pentru încă o săptămână. Nu mi-a adresat nici o întrebare în timp ce îmi înmâna cheile. M-a urmărit indiferent cu privirea pe când urcam scările.

Închisă între cei patru pereți ai camerei, m-am întins din nou pe același pat gri și am început să mă uit afară pe fereastră. Pentru prima oară, observam priveliștea, șinele de cale ferată și, dincolo de ele, un zid imens, cenușiu, pistruiat cu ferestre în afara cărora fluturau *bou-bou*[1] africani. Apoi, am adormit.

M-am trezit în toiul nopții. În cameră era îngrozitor de frig. Fereastra era deschisă și lumina lunii se revărsa în încăpere formând un pătrat imens chiar deasupra patului. M-am ridicat și m-am dus să închid fereastra. Am numărat stelele. Erau treisprezece. Pâlpâiau în lumina lunii, un peisaj îndepărtat, monoton și regulat, lipsit de misterele vieții.

A doua zi, am telefonat acasă. Am discutat cu bucătarul, disprețuitor acum în mod fățiș, și i-am dat adresa de la hotel. Speram că Philippe îl va suna și va întreba de mine. Mă gândeam că poate o săptămână era prea puțin, poate că dura mai mult până simți lipsa cuiva. Mă uitam țintă la telefonul mut de pe noptieră, așteptând să sune. Pereții de un alb virginal mă priveau cu dușmănie. Doar nevoia mea de el, de tot ce însemna el, mă orbise. Acum, nu rămăsese nimic.

În fiecare zi, ajung la cafenea la opt și un sfert. În fiecare zi, mă îmbrac în negru. Și port cu mine o geantă neagră de canava cu un desen reprezentând Turnul Eiffel. Pe partea cealaltă scrie

[1] Veșminte foarte colorate și largi, purtate atât de bărbați cât și de femei, în anumite regiuni ale Africii (fr.).

cu litere aurii și unduitoare: „Ador Parisul." E o geantă destinată turiștilor, creată pentru ei, care se pune în vânzare special pentru ei și este cumpărată de ei sau de cei cu imaginație de turist. O cumpărasem de la negustor din Sri Lanka — sau poate că era indian — de pe peronul de la metrou, la câțiva zeci de metri sub pământ. Negustorul mirosea a ulei parfumat de păr și a metrou. Am luat geanta și am apucat-o în goană pe scări. Când am ajuns pe stradă, am început să șovăi. Aromele de la Épicerie Madras mi-au pătruns în nări și am fost sfâșiată între dorință, rușine și regret. Mi-am adus apoi aminte de încăperea din spate, în formă de L.

Nu am mers mai departe în acea zi, nici a doua zi, nici a treia zi. Între timp, am descoperit cafeneaua.

— Ești în doliu? m-a întrebat în a treia zi chelnerița cu ochi de raton.

Am observat că se ținea la o oarecare distanță față de mine. Poate că simțea mirosul. Am ridicat din umeri. După o clipă, a încuviințat din cap cu satisfacție, gândindu-se că, pe ea, nenorocirea aceea o ocolise.

— Sunt mulți ca tine care vin aici.

S-a uitat la mine cu înțelepciune, de parcă s-ar fi uitat la ecranul unui televizor.

— Eram sigură.

După care, a plecat fără să îmi ia comanda. Am privit lung după ea, fără să scot un cuvânt. Cu o lună înainte, m-aș fi ridicat și aș fi țipat la ea sau aș fi plecat pur și simplu. Dar acum, am rămas nemișcată unde eram și am așteptat.

S-a întors în cele din urmă și mi-a luat comanda. Dar asta numai după ce s-a dus la bar și s-a aplecat peste tejghea ca să îi șoptească ceva barmanului trist, iar coatele ei murdăreau de

grăsime suprafaţa argintie pe care el o păstra mereu atât de curată. Am văzut-o cum se uita la mine pieziş şi cum clătina din cap. Barmanul nu a răspuns. Şi-a scos şapca şi s-a uitat în jos ca şi cum şi el ar fi pierdut odinioară pe cineva. Am observat că avea o figură plăcută. Voiam să îi spun că era cu adevărat dureros doar prima dată, atunci când pierderea avea puterea noutăţii. După aceea, a devenit un episod dintr-un serial, fără mustrări de conştiinţă sau aduceri aminte. Aşa mi-l amintesc pe Philippe acum. Neutru, ca un număr.

Fac zilnic această excursie la Gare du Nord de la micul hotel de lângă Gare de l'Est. Plec exact la opt fără zece. Drumul îmi ia douăzeci de minute. Mai întâi, trebuie să traversez calea ferată. Apoi, o apuc pe nişte străzi uitate până ajung în cele din urmă la podul aruncat peste şinele ce duc la gară. Mă opresc acolo înainte să intru, amintindu-mi care a fost prima impresie a acelei gări imense. Şinele argintii păreau suspendate de kilometri de cabluri ce se întindeau la nesfârşit înspre nord, oferindu-mi posibilitatea unei evadări. Nu a încetat niciodată să mă tulbure. Poate că de aceea şi revin aici în fiecare zi, sau poate pentru că tatăl meu glumea adesea spunând că noi, gujarati, suntem un popor de nomazi. Poporul nostru a construit şinele de cale ferată din Africa. Şi înainte de asta, ei au construit corăbii.

Prima mea călătorie cu trenul a fost în ziua în care m-am născut, în drum spre Mombasa unde trăia unchiul meu care era doctor.

— Mereu prea nerăbdătoare, obişnuia să spună mama. Atât de grăbită să se nască.

Când eram copil, trenurile din Kenya erau din lemn şi se clătinau înainte şi înapoi pe şine, iar vagoanele îşi pierdeau tot timpul echilibrul din pricina animalelor care se loveau de ele

noaptea. Cele mai multe erau fiare sălbatice, dar s-a întâmplat odată ca un puiuț de rinocer să fie omorât și nopți întregi de-atunci, cei mai iscusiți vânători albi au stat jos pe platforma trenului așteptând clipa când mama se va răzbuna. Dar ea s-a dovedit mai deșteaptă decât toți la un loc și a rămas în afara zonei de atac. Nopți de-a rândul, ei au așteptat-o să se apropie mai mult. Apoi, într-o zi, a dispărut. Poate că durerea s-a stins. Ori memoria rinocerilor este mai slabă decât a oamenilor. Părinții mei și cu mine obișnuiam să discutăm despre asta ore în șir până când adormeam. În visele mele, vedeam capul rinocerului, cu coarnele sale care străpungeau panourile de lemn ale compartimentului. Tata ne spunea povestea în fiecare an când mergeam la Mombasa. Ne duceam întotdeauna împreună ca o familie, în timpul vacanței de vară. Cu excepția acelui ultim an, când tata a hotărât să rămână la Nairobi să supravegheze lucrările la magazin și asta l-a costat viața. Și memoria mamei mele s-a dovedit mai slabă decât cea a rinocerilor. Râd zgomotos, iar oamenii întorc capul spre mine, alarmați.

Tocmai atunci, vocea de la stație anunță sosirea trenului dinspre Dunkerque.

Dunkerque? Îmi ridic privirea... Sună familiar, ca o voce din trecut. Îmi place cum sună și mă întreb cu mintea aiurea unde ar putea fi. Mi-l imaginez așezat într-o depresiune înconjurată de dealuri joase. Îi pronunț numele: „Dunkerque." Sună liniștitor. Mă întreb deodată dacă este lângă mare.

— Puteți să luați vaporul de-acolo, spune femeia din fața mea, legănându-și capul încărunțit în sus și în jos pe gâtul slăbănog în timp ce vorbește.

Mă uit la ea cu un aer distant. Trupul ei uscățiv seamănă cu un morcov lemnos și poartă niște haine dintr-o stofă păroasă.

— Ce vapor? întreb eu plictisită.

— Vaporul care pleacă din Dunkerque, desigur. Cel care ajunge în Anglia.

Apoi, adaugă visătoare:

— Soțul meu m-a dus odată în Anglia.

Numele mă face să tresar, amintindu-mi de promisiunea deșartă a mamei, cum că va veni și mă va lua cu ea. Dar exaltarea mea se stinge repede. Nu o să vrea să mă vadă. Acum are un soț, o nouă viață.

— Mama mea, rostesc cuvintele cu voce tare.

Îmi par acum nefirești.

— Ce ai spus? mă întreabă bătrâna pe un ton iritat. Doar n-ai vorbit în germană, nu? Nu-mi plac nemții. Nu stau niciodată în propria lor țară, mereu trebuie să se ducă în a altora.

Chelnerița se întoarce aducând o ceașcă micuță cu cafea pe care o pune în fața bătrânei.

— Nu e nemțoaică, nu-i așa? o întreabă bătrâna cu voce tare, arătând cu degetul spre mine.

— Nu. Este în doliu, îi răspunde chelnerița.

— Ce? Imposibil. Încearcă să te prostească ca să-ți fie milă de ea și să nu mai fie nevoită să plătească. Străinii ăștia, ah.

Mă uit după chelnerița care se îndepărtează. Părul îi este înțepenit de fixativ și șoldurile i se leagănă ca și cum picioarele greoaie și musculoase o împingeau înainte.

— Unde este Dunkerque? strig eu după ea.

— Nu e nimic special, îmi strigă și ea peste șuieratul trenului care tocmai trece.

Și mai spune ceva ce nu înțeleg; ceva ce seamănă cu „industrial". Următorul cuvânt este scuipat și el printr-o șuierătură. Mă întind ca să aud mai bine ce zice. În cele din urmă, șuierătura

încetează. „Lemn de plutărit", ultimele cuvinte se repercutează în tăcerea bruscă. Mă întreb ce vrea să zică. Dar înainte să apuc să o întreb, ea intră deja și-i șoptește ceva barmanului cu fața pleoștită. Deodată simt că vreau să văd din nou marea. Îmi deschid portofelul și plătesc nota de unsprezece franci. Fără bacșiș pentru chelneriță, hotărăsc eu. Nu o să mai vin aici vreodată. Apoi îmi înșfac geanta de turist și mă duc să caut afișul care anunță plecările.

Trenul către Dunkerque este un TGV care trece prin Lille. Sunt surprinsă pentru că vocea nu anunțase „Lille" cu ritmul vioi cu care ne obișnuise TGV-ul. Examinez trenul cu atenție. Dar dungile portocalii și argintii și forma de glonț frânt a motorului nu lasă loc la nici o îndoială. Există câte unul la fiecare capăt întocmai ca un dragon chinezesc din New York. Urc și îmi găsesc locul. Trenul se umple de călători cu fețe obosite. Scaunele portocalii și argintii se uită chiorâș la mine. Încerc să surprind privirea cuiva ca să mă conving că nu visez. Dar ceilalți pasageri se uită cu toții prin mine ca și cum aș fi străvezie. O femeie cu o rochie verde-oliv și o față ciupită înaintează pe interval, cu geamantanul și geanta în mână. Se uită la biletul ei și apoi la mine. Buzele i se strâng și mai mult. Se pare că are locul de lângă mine. Își aranjează cu grijă bagajul în plasa de deasupra capului. Apoi se așază afectat cu mâinile încrucișate în poală și gleznele exact în aceeași poziție în unghi drept. Arată a profesoară. Ochii ei mă urmăresc cu o căutătură aspră.

— Unde ajunge trenul acesta? o întreb eu.

Ea îmi răspunde fără să mă privească, numai din vârful buzelor.

— Ajunge la Dunkerque și trece prin Lille.

Nasul i se contractă atunci când spune Lille.

— Mergeți la Lille sau la Dunkerque?

Ea strâmbă din nas.

În interiorul compartimentului, instalația de încălzit funcționează, dar eu îmi strâng brațele pe lângă corp și îmi trag haina pe mine și mai mult. Sub haină simt că îmi este și mai cald. Încet mi se adună broboane de transpirație la subsuori și pe spate. Simt pișcături ușoare. Îmi frec spatele de scaun. Și îmi îndepărtez mult picioarele, lovindu-mă de doamna de lângă mine. Gura femeii se strânge și nările freamătă ofensate. Dar nu spune nimic. Încerc din nou.

— Este frumos la Lille?

Ea se întoarce și mă privește direct în față. Chipul i s-a aprins de furie.

— De unde știi că locuiesc la Lille? Cine ești tu?

— Eu... nu știu, îi răspund, tocmai am...

Dar ea este deja în picioare și eu mă simt de parc-aș sta de vorbă cu șoldurile ei moi și late. Imediat își scoate bagajul din plasa de deasupra capului și se mută cu trei rânduri mai în față. Se apleacă și întreabă persoana de alături dacă locul de lângă este liber. Apoi zâmbește mulțumită și, după ce îmi aruncă o ultimă privire, își aranjează bagajul în plasa de deasupra. De îndată ce se așază, și începe să vorbească precipitat cu buzele ei subțiri într-un mod care exprimă intimitatea. Trenul deja a plecat din stație. Nu face nici un zgomot și nu se zgâlțâie ca majoritatea trenurilor. Trupul îmi rămâne nemișcat ca și cum aș fi într-un avion. Deodată, casele nu se mai văd. Și ne găsim în mijlocul câmpiilor. Nu simți viteza trenului, dar o vezi. În liniștea aceea netulburată, nu mă simt ca într-un tren, ci ca într-o sală de cinema. Scenariul se schimbă ca în desenele animate, copaci, garduri vii, case, toate se estompează, amestecându-se unele cu altele fără contururi pe măsură ce trenul accelerează. Din pricina efortului pe care-l fac

ca să disting pe rând tot ceea ce văd, începe să mă doară capul. Când nu mai suport, închid ochii. Neliniștea se risipește puțin câte puțin. Adorm. Când mă trezesc, trenul pleacă din Lille. Urmăresc cum se desprinde de gară și din nou ne găsim printre câmpuri. Nuanțele amurgului dau un aer liniștitor peisajului. Trenul prinde viteză și culorile se amestecă și mai mult. Bejul palid se confundă cu rozul și amândouă se topesc într-un albastru din ce în ce mai aprins. Descopăr că te poți uita pe geam dacă nu ești furat de peisajul pe care-l oferă liniile nemișcate și formele fixe și te concentrezi doar asupra culorilor.

O voce anunță că trenul nostru sosește la Dunkerque. Trebuie că am adormit din nou pentru că sunt trezită de vocea veselă care se aude prin stație. Este primul sunet fericit pe care l-am auzit după mult timp. Trenul se golește rapid. Mă uit la pasagerii care coboară din vagon, dar rămân în continuare pe locul meu neștiind ce să fac. Este pentru prima dată când sunt singură într-un oraș necunoscut. Un îngrijitor intră pentru ultima oară în vagon plimbându-se printre călătorii somnoroși și uitându-se pe sub scaune, asigurându-se că nu a uitat cineva vreun bagaj. Ajunge și la locul meu. Se oprește în fața mea și se uită încruntat.

— Trebuie să coborâți acum.

Mă uit la el fără nici o expresie. Pare încurcat.

— Nu trebuie să ajungeți undeva? Poate că prietenii vă așteaptă.

Mă ridic și mă îndrept grăbită spre ușă, dar îngrijitorul își dă seama de nesiguranța mea și mă urmărește în timp ce face curățenie și adună gunoiul din mers.

De cum cobor, privesc în sus la cerul plumburiu și deprimant din Dunkerque.

Pare sumbru, dar nu aspru — ca portretul bunicului meu care stă dintotdeauna agățat pe peretele din fața intrării în casa

din Parklands. Pe ici, pe colo, cerul este brăzdat de gâturile lungi ale macaralelor înălţându-se ca nişte mâini scheletice între depozitele şi fabricile cu furnale scurte şi groase — pentru topirea fierului şi fabricarea oţelului şi coşurile de tiraj lungi şi subţiri. Dar nu iese nici un fel un fel de fum din aceste coşuri şi din fabrici nu răzbate nici un zgomot. Liniştea din gară este înspăimântătoare după vacarmul neîncetat, dar familiar, din Gare du Nord. Faţă de bolta imensă a cerului, gara aceea nu pare mai mare decât o cutie de chibrituri. Lemn de plutărit prelucrat industrial, spusese chelneriţa. Trag adânc aer în piept şi îmi strâng mai bine haina pe mine.

Omul mă ajută să cobor din tren şi începe să înainteze pe peronul aproape pustiu către clădirea gării şi spre ieşire. Îl ajung din urmă şi merg alături de el.

— Locuiţi aici, domnule? îl întreb.

— Nu, răspunde el brusc.

Pe măsură ce ne apropiem de clădirea gării, faţa îngrijitorului se luminează. Deodată se întoarce spre mine şi zâmbeşte.

— Îmi place la Dunkerque. Îmi aminteşte de vremea când eram copil, înainte de război. Obişnuiam să-mi petrec toate vacanţele aici. Familia mea era din Lille.

Accentul lui este la fel de plat ca şi ţinutul pe unde am trecut, dar devine mai însufleţit către sfârşitul fiecărei propoziţii.

— Ţinutul este atât de plat, lipsit de relief, zic eu şi cerul atât de imens, parcă ar fi înghiţit tot pământul.

El zâmbeşte şi aprobă ridicând privirea înspre cer.

— *Et oui*, mormăie el.

Mă simt mult mai bine.

— Este pentru prima oară că vin aici, îi mărturisesc eu. Ce ar fi de văzut?

El se uită la mine surprins.

— Doar nu ești o turistă, exclamă el. În anotimpul ăsta? Cum se face, e aproape noiembrie.

— Nu sunt chiar o turistă. Locuiesc la Paris.

— A...

Expresia îi devine distantă în timp ce mă cercetează atent, cuprinzând cu privirea cerceii din aur, haina din cașmir și eșarfa scumpă de la Hermes.

— Vă știu pe voi iranienii, zice el deodată. Sunteți din cei care preferă plajele din sud.

— Nu, nu am mai fost la plajă de când eram copil. *Mon... mon mari n'aimait pas les plages*[1], mint eu.

Dar nu era decât pe jumătate o minciună. Era adevărat că lui Philippe nu-i plăcea la plajă; se temea să nu se îmbolnăvească de cancer de piele. Dar nu era adevărat că nu se ducea în sudul Franței. Rămânea la hotel cea mai mare parte a zilei, ieșea doar pentru cumpărături, mânca niște mese pantagruelice lângă vechiul port și se ducea la petreceri de pomină noaptea. Mă trece un fior când mă gândesc la el.

Îngrijitorul începe din nou să vorbească, cuvintele își iau grăbite zborul de pe buzele lui.

— *Eh, oui*, plajele copilăriei. Mereu ne întoarcem la ele.

Zâmbește sentimental.

— Am mulți colegi care s-au stabilit aici. Nu e nici scump și plaja de aici e cea mai frumoasă din Franța. Așa aș face și eu, numai că soția mea nu agreează plajele din nordul țării. Zice că bate vântul prea tare.

— Vântul?

— Da, aici mereu bate vântul.

[1] Soțului meu nu îi plăceau plajele (fr.).

Îmi dau imediat seama. Bag de seamă că, în ciuda fabricilor, aerul este curat și briza aspră îmi fură aburii respirației, ceea ce la Paris nu s-ar fi întâmplat. Dar aici este chiar frig. Primesc vântul în față și respir adânc. Acum simt mirosul de sare și de fier ruginit și de vopsea.

Îngrijitorul își agită brațul în zare.

— Acolo e portul. Dar acum nu mai sunt decât depozite. Pe vremuri, acolo se construiau cele mai mari vapoare din lume.

Îi urmăresc cu privirea mâna și observ ceea ce lipsește din peisaj: spațiile libere pentru ambarcațiunile care erau atunci în altă parte, depozitele abandonate și fără geamuri, debarcaderele nemișcate. Un vânt slab dar pătrunzător, care suflă prin sforile ambarcațiunilor, animă panorama acestei morți industriale.

Ne îndreptăm spre ieșire. La poartă, el se oprește.

— Faleza este pe acolo, spune el agitându-și pălăria în direcția opusă fabricilor abandonate. Puteți să luați un autobuz de la poarta principală care o să vă ducă în oraș sau să mergeți pe jos pe șoseaua Général de Gaulle până când ajungeți pe plajă.

Se oprește și se uită fix la mine cu un aer meditativ încercând să ghicească ce m-a adus pe mine aici.

— Este sfârșit de sezon acum și mai sunt doar câțiva turiști. Cele mai multe restaurante sunt închise. Încercați la Restaurantul Gării — este pe drumul care merge paralel cu marea, faceți a doua la dreapta pe strada Palombine. Și au și camere la Maison d'Agnès, puțin mai departe în josul străzii.

Îi mulțumesc și o iau pe drumul de lângă mare. Faleza este o fâșie subțire de ciment cenușiu. Urmăresc drumul îngust presărat cu locuințe care își arată prosperitatea, micuțe, pătrățoase și vopsite în cenușiu și maroniu. Acestea fac loc treptat unor case înguste din piatră, cu perete comun și vopsite în culori vesele, cu grădini micuțe și delicate.

De cealaltă parte a parapetului, marea pare rece şi inertă, de un cenuşiu mai întunecat decât cerul. Între mine şi mare, plaja se întinde largă şi netedă. Nisipul este cafeniu-cenuşiu cu dungi măslinii. Sunt surprinsă să descopăr cât este de diferită marea faţă de cea de la Mombasa, unde eu şi fraţii mei obişnuiam să ne jucăm. Aici nu sunt palmieri. De fapt, nu sunt deloc copaci. Nu există nici un fel de bougainvillea roz strălucitoare care să dea un strop de culoare faţadelor. Sentimentul acelei întinderi nesfârşite mă face să mă simt ca o supravieţuitoare. Mă simt mândră că trăiesc şi că mă războiesc cu vântul neîncetat.

Mă deplasez opunându-i rezistenţă şi sunt împinsă cu aceeaşi rezistenţă. Ne luptăm unul cu celălalt. Mă încălzesc şi încep brusc să transpir sub haină şi sudoarea devine mai apăsătoare. Îmi deschid haina şi las aerul să mă pătrundă. Pentru o fracţiune de secundă, simt mirosul propriei mele sudori. Apoi, vântul îmi ridică haina şi o sfâşie cu dinţii.

Deodată cerul se luminează chiar spre partea de vest a mării. Soarele s-a eliberat de sub pătura de nori şi se opreşte înainte de a plonja în mare. Plaja îşi schimbă culoarea, cenuşiul-argintiu transformându-se în alb şi maroniul în bronz auriu. Nisipul cenuşiu-închis capătă o nuanţă roşcată. Frumuseţea aceea delicată şi schimbătoare mă amuţeşte. În câteva clipe se va sfârşi. Soarele coboară sub linia orizontului şi norii avansează tot mai mult. Lăsarea întunericului îmi aminteşte că în curând va fi noapte şi că nu am mâncat nimic toată ziua. Merg încet în căutarea străzii Palombine.

Pe drum spre cafenea, stomacul îmi forfoteşte cu furie. Deschid uşa şi sunt întâmpinată de glasuri răstite. Cafeneaua este micuţă şi întunecată şi în jurul barului sunt adunaţi mai mulţi oameni, majoritatea bărbaţi. Locul unde se serveşte masa este gol, cu excepţia

unei singure persoane care stă într-un colț lângă fereastră. Mi s-a indicat masa de lângă el și comand un Kir și o carafă de vin.

Omul de la masa alăturată este atât de aproape încât mai că pot să-l ating. Mănâncă un cârnat. Mă holbez la cârnat, înfometată. E învelit într-o pieliță subțire și transparentă. Furculița îi străpunge pielița, iar cuțitul, ținut cu o mână sigură străbătută de vinișoare albăstrui, îl taie cu dibăcie. Bucata pătrunde drept ca o săgeată în gura aproape fără buze, umbrită de forma unui nas monumental. Plescăie zgomotos în timp ce mănâncă. Bărbia lungă care-i atârnă se lovește de gât, scoțând un sunet înăbușit, intim. Mă aplec în față fascinată. Coatele ni se ating.

— Îmi cer scuze, spun eu și mă dau înapoi.

— Plăcerea e de partea mea, spune bătrânul zâmbind. Acum pot să vorbesc cu dumneavoastră.

Mă uit la fața lui, surprinsă. Zâmbetul i se lărgește.

— Vezi, totul ține de contactul uman. M-ai atins și acum putem discuta.

Se întinde pe deasupra mesei și îmi atinge intenționat obrazul.

— E minunat să intri în contact cu oamenii, în special cu tinerii.

Mă retrag surprinsă și puțin alarmată. Nu îmi doresc să suport povara acestui contact cu bătrânul ăsta ciudat care nu are nimic împotrivă să vorbească cu străinii.

— La ce te gândeai când m-ai atins? întreabă el pe un ton de conversație.

Întrebarea mă ia prin surprindere.

— Eu...

Mintea mi se golește.

— Am uitat...

Clatin din cap.

— Nu era foarte important.

— Hai, spune-mi ce era? insistă el.

— Care este cea mai frumoasă amintire pe care o aveţi? îl întreb din senin, schimbând subiectul.

Se lasă pe spate şi meditează câteva secunde.

— Că m-am culcat cu soţia mea cu un an înainte de a mă căsători cu ea.

Dă din cap aprobator, ca pentru el însuşi.

— Da, a fost cea mai frumoasă perioadă.

— Şi după ce v-aţi căsătorit, ce s-a întâmplat?

— Am început o afacere cu un restaurant. Eu găteam, ea servea şi făcea curăţenie.

Se uită în jur prin restaurant.

— Dar nu este bine să stai mereu într-un singur loc. Trebuie să călătoreşti, să schimbi aerul.

Se uită la mine cu o privire intensă. Dau din cap în semn de aprobare.

— Aşa că eu călătoresc, mă duc prin multe restaurante diferite, şi mari şi mici, şi proaste şi mediocre, şi chiar prin cele renumite. Am trei fiice. Toate gătesc bine. Ele mă încurajează să călătoresc. În orăşelul nostru din Alpi, nu sunt noutăţi, nu vedem nimic decât vaci şi pe noi înşine. Oamenii şi vacile încep să semene unii cu alţii.

— În locul de unde se trage familia mea, bărbaţii le dau în schimbul nevestelor, glumesc eu.

— Chiar aşa?

Mai muşcă o dată din cârnat şi-l mestecă tacticos.

— Vaci umanizate. Poate că oamenii despre care vorbeşti şi cu mine nu suntem aşa diferiţi, în definitiv.

Râde tare de gluma lui şi apucă paharul de vin.

— *Santé!* toastează el, întinzând paharul spre mine, înainte să-l ducă la gură.

Îmi iau şi eu paharul şi fac la fel. Deodată, Kirul începe să aibă un gust mai bun. Îi zâmbesc.

Mă priveşte cu atenţie, cu un surâs indecent pe buze.

— Dar pun pariu că nu există vaci singuratice, spune el râzând pe înfundate triumfător.

— Ce vreţi să spuneţi?

Râdeam şi eu uşor iritată de cele auzite.

— Nu există vaci singuratice, toate fac parte dintr-o cireadă.

Mai beau din Kirul meu.

— Vacile umanizate sunt întotdeauna singuratice, zice el cu tristeţe. Este o nouă rasă. Poate că încă nu le aveţi.

Se întinde după carafa de vin. E goală. Mă aplec şi eu deasupra mesei şi îi torn în pahar din paharul meu. Îmi mulţumeşte şi soarbe îndelung. Apoi începe din nou să vorbească, cu glas abia auzit pe fondul zgomotos al barului.

— Probabil că asemănarea duce la singurătate şi noi ne complăcem în starea asta. Şi apoi, odată cu izolarea, vine şi uitarea şi totul devine cenuşiu, şi cu timpul devine şi mai cenuşiu. Era un pictor în satul nostru. În fiecare zi amesteca o picătură de vopsea albă într-o baie de negru şi picta un tablou. Când termina, obişnuia să stea în faţa unui aparat vechi de fotografiat care era aşezat pe un trepied şi făcea o poză cu el şi tabloul său. Asta făcea în fiecare zi. În fiecare zi, mai adăuga un strop de alb la baia de negru. La început, pânzele rămâneau negre. Apoi au început să se schimbe. Au devenit mai întâi de un cenuşiu-închis şi apoi uşor culoarea a început să se lumineze şi pictorul s-a înconjurat de umbre cenuşii ce se întindeau la nesfârşit.

Își mai taie o bucată de cârnat. Eu îmi termin paharul de Kir și încep cu vinul.

— Și cum se termină povestea? întreb eu nerăbdătoare.

— Nu are nici un sfârșit. E încă acolo și pictează același lucru în fiecare zi, răspunde simplu bătrânul.

— Oh, sunt dezamăgită. De ce mi-ați spus povestea aceasta? întreb eu tăios.

Se uită la mine cu o privire goală.

— De ce?

Apoi începe din nou să râdă pe înfundate.

— Nu știu. Am uitat.

S-a oprit cuprins de o criză de tuse. După ce a încetat, și-a șters fruntea cu un șervet pe care l-a înfășurat în jurul gâtului. Suspină.

— Uit ușor acum. Dar știu un mijloc să combat uitarea. Păstrez mereu notele de la restaurantele pe unde merg în buzunarul din dreapta și biletul de tren în buzunarul din stânga al hainei. Fata mea Isabelle mă duce până în gara din Martigny. Acolo beau un Kir la Restaurantul Gării care este chiar pe partea cealaltă. Așa consider eu că trebuie să înceapă călătoria. Apoi, păstrez toate notele de plată de la restaurant. Și dacă nu este trecut numele restaurantului pe nota de plată, îi rog pe cei de acolo s-o facă. În felul ăsta, știu unde am fost și ce am făcut astăzi sau ieri.

Dă din cap, aprobând ca pentru sine.

— Un sistem foarte eficient.

Îl ascult cuprinsă de invidie. Bătrânul este mai fericit fără ceilalți din familie. Poate că și știe asta, de aceea poate să vorbească liber cu ceilalți, pentru că o să-i uite repede, așa cum o să mă uite și pe mine și o să-și amintească doar numele restaurantului.

Își termină mâncarea fără alte cuvinte, pierdut în lumea lui atemporală. Apoi, brusc, se ridică și pleacă. A mâncat tot din farfurie până a lăsat-o curată. Carafa de vin este goală. Între cele două este nota de plată, ușor pătată și încă neachitată, cu numele restaurantului scris clar pe ea. Apuc în grabă nota și ies repede pe ușă.

— Domnule, strig eu după el.

Dar vântul îmi întoarce înapoi cuvintele. Bătrânul este înghițit de întuneric.

A DOUA ZI DIMINEAȚĂ, faleza e schimbată. Cafenelele își deschid terasele și caruselul se rotește pe muzica unui acordeon. Trotuarul se umple de oameni. Nu genul de oameni îmbrăcați la modă, siguri pe ei ca cei de la Nisa sau Cannes, ci oameni de toate vârstele și toate dimensiunile, bătrâni cu fețele ridate și femei durdulii îmbrăcate cu haine de culoare închisă și cu basmale pe cap. Numai fetele tinere arată bine. Doar că frumusețea lor pare că tranzitează zona. Numai bătrânii par că aparțin locului. Unii stau pe bordura joasă privind marea, cu fețe care nu exprimă nici tristețe, nici fericire. Alții stau în picioare de jur împrejur și fumează, absenți față de tot ce e în jurul lor, doar pentru că sunt de-ai locului. Într-o parte, un grup de bătrâni joacă *pétanque*. Un copilaș pe bicicletă țipă de bucurie și în urma lui aleargă un cățeluș. Apoi vine și mama, îmbrăcată cu o haină neagră, ponosită, împingând un cărucior stricat.

Vântul este mai puțin tăios în dimineața asta, ca o jeluire de-abia șoptită. Mă uit la mare și cuprind cu privirea o vastă întindere de nisip de culoarea mierii. Îndepărtată și albastră, pare desprinsă dintr-un vis. Deasupra plajei, cerul este nesfârșit, fără

nori, de un albastru-deschis, micşorând coşurile de furnale şi macaralele din port la dimensiunea unor puncte mici inofensive. Nisipul este foarte fin şi-mi alunecă sub picioare, aşa că îmi scot pantofii şi ciorapii aşa cum făceam în copilăria mea la Mombasa. Îi simt căldura, cu toate că aerul este încă rece. Mă plimb pe plajă, departe de oraş.

Oamenii sunt cei care dispar primii, apoi casele, pe măsură ce plaja se îngustează şi stâncile închid priveliştea pământului care se întinde de partea cealaltă. Iarba sălbatică, de-un verde-deschis presărată cu galben, creşte pe înălţime învăluind plaja într-un aer dezolant. Vântul culcă iarba. Şuieratul său goneşte glasul îndepărtat al mării. Mirosul de rugină şi sare îmi pătrunde în nări.

Merg mai departe, nu mă mai simt străină, venită dintr-o altă ţară. Stâncile fac loc unor enorme dune de nisip. Acum peisajul este în întregime format din curbe uşor rotunjite.

Într-un sfârşit, mă întorc. Mareea s-a stârnit şi apa mării acoperă mai mult de jumătate din plajă. Pescăruşii zboară în bătaia vântului şi se aşază pe nisip. Sunt puţini oameni pe faleză acum. Umbrelele frumos colorate din cafenele au fost strânse. Mă aşez pe parapetul care separă faleza de plajă şi-mi şterg picioarele de praf. Sunt reci ca gheaţa şi amorţite. Le frec cu mâinile şi încetişor sângele circulă din nou spre degete. Liniştea locului mă pătrunde uşor. Stau neclintită, temându-mă să mă mişc ca nu cumva starea aceea să dispară.

Se apropie de mine aşa de încet, încât nici nu mi-aş fi dat seama că este acolo, înainte să îi simt mirosul de urină caldă şi proaspătă. Sar în picioare să-mi salvez geanta, dar este deja prea târziu. E deja udă. Mă uit la ea cu dezgust. Apoi mă întorc spre câine.

— Ei, ce faci? ţip eu la el.

Câinele se opreşte imediat din urinat şi rămâne nemişcat, cu un picior încă ridicat în aer. Este cea mai ciudată creatură pe care am văzut-o vreodată. Picioarele din spate scurte şi puternice, cu coapse masive aşa cum au buldogii, sunt fixate de o spinare arcuită şi o talie de viespe. Coada nu este încovrigată, ci dreaptă şi zbârlită şi o ţine ţeapănă parcă ar fi o sabie.

— Marş, zic eu, uitându-mă la picioarele din spate, dezgustată şi temătoare deopotrivă, dar până şi eu îmi dădeam seama de propria lipsă de convingere.

Dar câinele înţelege. Îşi lasă piciorul în jos şi se uită la mine împăciuitor cu ochii lui trişti şi calzi. Şi capul îi este ciudat. Are o frunte încreţită şi un nas turtit şi ridicat mai degrabă ca al unui buldog. Dar spre deosebire de buldogi, urechile îi sunt mari şi-i fâlfâie în faţă. Câinele mă fixează cu privirea, cu o căutătură îngrijorată şi încruntată care-i marchează tot mai mult expresia. Apoi începe să se mişte în direcţia mea, dând din coadă şovăielnic. Încremenesc. Se apropie şi îşi lipeşte uşor capul de picioarele mele şi apoi se uită la mine cerşind afecţiune. Simt cât e de puternic când se sprijină de mine. Mă uit la capul lui. Blana e scurtă şi pare curată. Mă întind şi o ating. Se simte moale şi catifelată la pipăit. Încep să-l mângâi. Câinele se împinge şi mai mult în mine. De-abia atunci văd că mai sunt şi alţi câini alături.

Deodată, în jurul meu încep să mişune câini cafenii, negri şi albi, formând o haită pestriţă, asmuţindu-se unul pe celălalt în jurul meu. Unii se remarcă prin eleganţa trupului, dar alţii sunt aşa ciudaţi că abia îmi pot crede ochilor. Într-una din puţinele clipe de linişte când vântul se opreşte ca să-şi tragă răsuflarea, aud hârşâitul pe care-l face cauciucul roţilor pe ciment şi pe pietriş. Zgomotul se aude tot mai tare. Mă uit şi văd la distanţă un scaun cu rotile care se apropie destul de repede. În el este un bărbat care ţipă furios în timp ce se îndreaptă spre noi.

— Blandine, Leo, Castel. *Qu'est-ce que vous faites?*[1] De câte ori v-am spus să nu deranjați străinii ?

Câinii se opresc din joacă. Se întorc cu toții neliniștiți în direcția vocii. Nu mai dau din coadă. Prietenul meu, câinele care a urinat pe geantă, mă privește ca și cum și-ar cere scuze și se mișcă încet în fruntea haitei.

Scaunul cu rotile se oprește în fața noastră. E încăpător și solid, cu roți mari și zdravene. În el stă un bărbat bine făcut, cu umeri și antebrațe puternice și un cap ca o cupolă gigantică. I se adresează prietenului meu.

— Leo, nu ți-am spus să nu mai sperii străinii? Ce-ai de ești așa de neascultător astăzi?

Leo se îndreaptă spre el și își pune capul în poala lui. Bărbatul începe să-l mângâie pe cap și să-l scarpine după urechi și apoi mai jos în jurul gâtului și pieptului. Îl urmăresc cu atenție, o parte din mine își propune să rețină cum trebuie scărpinat un câine.

Vocea bărbatului se schimbă în timp ce scarpină câinele. Încă îi mustră, dar acum vocea îi este mai domoală și nu mai are același ton strident.

Ceilalți câini simt schimbarea, năvălesc pe el, sar cu toții pe scaunul lui, luptându-se unii cu alții să-i lingă mâinile. Mă simt din nou singură și aproape că sunt geloasă pe bărbatul din căruciorul cu rotile.

Apoi, Leo își amintește de mine. Se întoarce să se uite la mine, apoi la stăpânul său.

— Leo, stai aici, îi spune bărbatul avertizându-l.

Leo face un pas înspre mine.

— Leo, îl strig încet, întinzând mâna înspre el.

Mai face un pas și fața i se umple de veselie.

[1] Ce faceți? (fr.)

Apoi, aud scaunul cu rotile care se deplasează. Omul se oprește între Leo și mine. Mă privește supărat și spune:

— Deci, încerci să mi-l furi, nu-i așa?

— Oh, nici vorbă, îi răspund eu cu durere în glas. A urinat pe geanta mea.

— Nu mai spune, pufnește el disprețuitor.

— Așa e, insist eu. Uitați-vă, și-i întind geanta.

Se uită la ea în tăcere, apoi spune:

— Leo este un câine foarte scump. Geanta asta a ta e scumpă? Nu prea pare.

Mă uit la geantă. Parcă e o zdreanță acum. Ceilalți câini s-au jucat și ei cu ea.

— Nu foarte, dar...

— Urina lui valorează probabil de o sută de ori mai mult decât geanta ta, mi-o retează el, agitându-și grandios brațul prin aer. Leo este unic.

— Nu despre asta e vorba. Altă geantă nu mai am.

Ochii i se îngustează.

— Deci încerci să pretinzi că geanta ta este și ea unică? Pe naiba...

Își deplasează singur scaunul înainte și cu degetul îndreptat spre mine îmi spune:

— Am crescut acest câine, e creația mea. Leo trăiește, înțelegi? O geantă este doar un obiect.

Renunț.

— Aveți dreptate. E o ființă încântătoare. Cu toții sunt încântători.

— Îți plac? întreabă el.

Eu aprob din cap. El tace timp de o secundă. Apoi începe să vorbească.

— Obişnuiam să plimb câinii înainte să-mi pierd picioarele.

Arată către coapsele sale acoperite cu un pled albastru-deschis.

— Plimbam câinii oamenilor. Nu îmi păsa de ei, era doar o slujbă. Câteodată mai şi omoram vreo femelă în călduri şi îi ştergeam sângele de picioarele mele. Masculii simţeau mirosul şi mă urmăreau oriunde fără lesă. Mă plimbam prin oraş cu ei după mine ca Fluieraşul din Hamelin[1]. Cum se mai uitau oamenii! Era o afacere bună. Apoi, într-o zi, i-am plimbat prea aproape de o mină, una din alea pe care nemţii le-au lăsat în urma lor. Am văzut-o chiar când unul dintre câini, un câine de vânătoare afgan, prost dresat, a dat peste ea şi a atins-o cu labele ca în joacă. Ca unul care şi-a pierdut minţile, în loc să fug departe, am fugit către câine şi mina a explodat. M-am îndepărtat în goană de lângă stâncă şi am fost aruncat pe plajă, cu rămăşiţele picioarelor împrăştiate în jurul meu. Acolo m-au găsit.

Nu ştiu ce să spun.

— E bine totuşi că trăiţi, murmur eu în cele din urmă.

— Desigur, spune el şi râde cu amărăciune. A fost cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat.

Face un semn cu capul în direcţia câinilor.

— Am devenit crescător de câini. Vezi. Ei sunt dovada vie a geniului meu.

Se uită la mine din scaunul lui cu rotile.

— Geniul dumneavoastră? Nu înţeleg. Sunt toţi nişte corcituri. Ce valoare pot ei să aibă?

— Nu sunt corcituri, izbucneşte el. Sunt creaţiile mele artistice. Eu îi vizualizez şi ei prind viaţă.

— Da, sigur, spun eu sarcastic.

[1] Titlul şi eroul unui poem de Robert Browning (1812–1889), poet englez, unul dintre reprezentanţii cei mai de seamă ai poeziei victoriene.

— Vând un pui de câțel cu mai mulți bani decât poți tu să câștigi în toată viața ta, pretinde el supărat.

— De unde știți cât pot eu să câștig? Nu știți nimic despre mine. Cât despre dumneavoastră, câinii aceștia sunt cu toții doar niște...

Mă opresc să caut cuvântul potrivit.

— ...niște greșeli.

— Ce știi tu despre cum se cresc câinii? mă întreabă el supărat.

— Nu prea multe, dar pot să-mi dau seama când e vorba doar de o poveste născocită.

Mă ridic și-mi netezesc hainele. Văzându-mă în picioare, Leo mă apucă de mână.

— Spuneți-i câinelui să mă lase.

El râde.

— Nu pot. Va trebui să te întorci cu noi acasă.

— Faceți ceva să înceteze.

— Nu pot. Leo are și el creier.

— Vă rog, nu puteți totuși să-l convingeți cumva? îl implor eu.

Ridică din umeri.

— Leo nu prea poate fi convins atunci când e hotărât că-i place cineva.

Mă învoiesc fără tragere de inimă.

Ne îndepărtăm de oraș într-un mare alai de-a lungul falezei, cu bărbatul în cărucior în fruntea grupului. Ca Fluierașul din Hamelin.

Locuiește într-o clădire cenușie cu adăposturi sociale, lângă faleză. Se înalță singuratică, cu spatele la oraș și cu fața spre portul părăsit și spre mare.

Deschide ușa și intră cu căruciorul înăuntru. Noi în urma lui, câinii lătrând și schelălăind de bucurie, Leo continuând să-mi țină mâna captivă. Mă trezesc într-o încăpere întinsă care servește și

de bucătărie şi de dormitor. Ferestrele imense lasă marea să fie pretutindeni de jur împrejur.

Chiar de la intrare, simt mirosul de câine din cameră. Un miros înţepător, amestecat, cald, dulceag, acru, ca de carne crudă, toate în acelaşi timp. Adulmec, fără să fiu sigură dacă îmi place sau nu, căci mirosul pare atât de natural.

Îmi toarnă un pahar cu vin şi mi-l oferă.

— Stai pe pat, spune el. Atât de rar am musafiri încât am renunţat la mobilă. În felul acesta şi câinii au mai mult loc în cameră.

Mă uit prin cameră la câinii care zac nepăsători peste tot pe jos, cu limbile scoase, şi încep să râd.

— Trăiesc aici doar pentru că sunt câinii, recunoaşte bărbatul, râzând împreună cu mine.

— Pot să fac cât zgomot poftesc fără să supăr vecinii. Şi bineînţeles mirosul — iarna devine destul de supărător, sunt douăzeci de câini totuşi. Dar tocmai de asta îmi place că sunt aici, la răscruce de vânturi.

Se uită la mine.

— Nu te deranjează mirosul, nu-i aşa? Pot să deschid fereastra dacă vrei.

— Nu, mi-e bine. Dar trebuie că vă simţiţi foarte singur aici.

— Nu sunt singur, zice el morocănos. Am câinii.

— Dar câinii nu pot înlocui oamenii.

— Oamenii? Care oameni? zice, râzând zgomotos. Când aveam picioare, aveam nevoie de oameni. Acum îmi dau seama că nu mai am. Asta este o altă minciună pe care am înţeles-o din experienţa mea. Nimeni nu are nevoie de alţi oameni. Ai nevoie doar de ceva pe care să-l iubeşti.

— Dar..., protestez eu.

Leo se apropie de mine și îmi linge mâna.

Bărbatul cu câinii râde.

— Într-un fel aveai dreptate, acești câini sunt o greșeală. Am avut o cățea cu un pântec foarte fertil. A intrat în călduri când m-am îmbolnăvit. Toți câinii știau și și-au golit sământa în ea. Nu am avut inima să-i opresc să mai facă asta. Și astea au fost rezultatele.

Face semn cu mâna spre câinii săi atât de ciudați.

— Nimeni nu-i voia. Așa că i-am păstrat pe toți.

Leo se duce la el și îi linge mâna. Îl mângâie pe urechi și acesta închide ochii de plăcere. Bucuria lui se reflectă în ochii stăpânului.

— Așadar sunteți fericit cu viața pe care o duceți? îl întreb.

— Nu... nu fericit, dar am învățat să mă mulțumesc cu ce am.

Mă uit la el cum stă în scaunul lui cu rotile, cu Leo alături de el și zâmbesc.

El îmi vede zâmbetul și crede că râd de el.

— Nu mă crezi, nu-i așa? zice el supărat. Crezi că un om fără picioare trebuie să fie nefericit, că el există doar ca să trezească mila.

Chipul i se contractă de furie.

— Alergi și crezi că ești fericit. Crezi că ți-ai rezolvat toate problemele. Greșit. Sunt mai deștepte decât tine. Te urmăresc ca niște copoi, îți iau urma după miros, te fac să alergi și să alergi până obosești. Dar nu poți să te oprești, ești cuprins de febra alergării și trebuie să alergi până mori. Ei bine, eu am murit deja o dată, așa că acum sunt un înțelept.

Vocea lui șoptește:

— Dar fiecare înțelept are nevoie de un nebun, așa că tu trebuie să fii nebunul meu. Bine ai venit.

Începe să râdă, un râs puternic și urât. Eu încep să plâng în tăcere. Bărbatul cu câinii mă urmărește cu o îngrijorare vădită și în cele din urmă se apropie.

— Iartă-mă, nu am vrut să te supăr. Mă cam las dus așa câteodată. Nu este nimic personal.

— Nu, nu. E în regulă, îl asigur eu. Nu din cauza dumneavoastră am început să plâng, ci din cauza mea.

El nu spune nimic. Dar chipul său spune tot.

— Ce, Doamne iartă-mă, ți s-ar fi putut întâmpla ca să se compare cu ce-am pățit eu?

Mă simt rușinată și lacrimile mi se usucă încet. În cele din urmă, mă aplec și-i ating umărul.

— Mă bucur că v-am cunoscut, îi zic uitându-mă în ochii lui.

Obrajii și urechile i se înroșesc.

— Nu, zău. De ce, fiindcă nu ai cunoscut până acum pe cineva fără picioare? zice el cu asprime.

— Nu. Pentru că m-ați făcut să înțeleg că nu mai pot să fug, trebuie să mă opresc.

Doi

M-am întors în ziua următoare la Paris. În Gare du Nord, totul arăta exact la fel ca înainte de plecarea mea. Aceleași tonuri posomorâte de gri, același strat aproape invizibil de poluare domolind umbrele, făcând aerul greu de respirat și dens ca vata. Dar acum nu mă mai interesa. Am intrat într-o cafenea și i-am telefonat lui Olivier.

A ridicat la al patrulea țârâit, ca întotdeauna.

— Alo?

Vocea lui era neschimbată.

— Olivier, sunt eu, Leela.

— Leela? a rostit cu un glas mirat și întrebător.

— Pot să trec pe la tine?

A urmat o tăcere lungă. În cele din urmă, a spus:

— Vino la cinci.

La cinci fără un sfert, stăteam pe trotuar în fața clădirii lui. Ziua mohorâtă se preschimba într-un amurg fără umbre; norii grei și cenușii atârnau atât de jos deasupra străzii încât păreau să atingă acoperișurile clădirilor înguste și albe.

M-am uitat sus. Draperiile erau trase în lături și din sufragerie răzbătea o lumină. În curând, aveam să stau din nou în aceeași încăpere plăcută și primitoare.

În timp ce urcam iarăşi scările din lemn spre apartamentul lui, am auzit muzica clasică cu volumul dat tare. M-am apucat strâns de balustradă în timp ce amintirile pe jumătate uitate prindeau viaţă. Am rămas pe loc, ascultând muzica şi simţind prezenţa lui Olivier lângă mine.

Dar muzica aceasta era diferită şi, ascultând-o, am început să mă simt neliniştită. Nu semăna deloc cu ce ascultasem altădată la Olivier. Răspândea o tristeţe ascunsă ca mirosul greu al amintirilor de neuitat ce plutesc deasupra unei melodioare vesele şi o fac să pară absurdă. Am urcat ultimele trepte care duceau către palierul lui şi m-am trezit din nou faţă în faţă cu inelul din metal cu cap de leu de pe uşă. Lui Olivier nu-i plăceau soneriile. Distonau cu muzica, zicea el. Mi-am netezit fusta cu un gest nervos. Din senin, muzica a încetat, lăsând loc unei stări de teribilă încordare.

Am bătut de două ori în uşă. Dar chiar în acea clipă, muzica a început din nou să răsune — un amestec de alămuri, corni, instrumente cu corzi înălţând de jur împrejur un zid de sunet. M-am întrebat dacă n-ar trebui să bat din nou. Dar acum începuse o muzică mai suavă şi n-am îndrăznit să o întrerup. Am aşteptat puţin şi, când am auzit acorduri de violoncel şi oboi, am bătut. Muzica s-a oprit brusc. Se auzeau paşi venind spre uşă. Am auzit încuietoarea deschizându-se şi uşa s-a dat în lături.

Olivier stătea în pragul uşii, iar silueta lui era înconjurată de lumina gălbuie şi caldă ce răzbătea dinăuntru. M-am simţit copleşită la vederea lui. Părea mai înalt şi parcă mai impunător. Am aşteptat să zică ceva, neputând articula nici un cuvânt. Dar şi el părea mut de uimire ca şi mine şi stătea nemişcat şi mă privea. M-am uitat fix la el în timp ce mă străduiam să îi desluşesc expresia. Dar chipul său era în umbră şi nu puteam zări nimic.

Într-un sfârşit, eu am fost cea care a rupt tăcerea.

— Olivier. Îţi mulţumesc că m-ai primit.

Şi-a schimbat uşor poziţia, fără a renunţa încă la siguranţa pragului întunecat.

— Nu-i nevoie să-mi mulţumeşti, mi-a spus stânjenit. Ce doreşti?

Răspunsul lui m-a năucit.

— Ni-nimic.

L-am privit confuză. Apoi, mi-am amintit de cutia cu produse de patiserie pe care i-o adusesem.

— Ţi-am adus nişte croasanţi cu cremă de migdale.

Ştiam că sunt preferatele lui.

A luat cu grijă cutia din mâinile mele, dar nu m-a invitat să intru.

Stăteam acolo şi ne uitam încurcaţi unul la altul.

— Intră, mi-a spus el în cele din urmă, cu răceală, dându-se la o parte şi deschizând larg uşa.

Am păşit în încăperea aceea care îmi fusese atât de familiară. Nimic nu părea schimbat. Aceleaşi covoraşe turceşti, cu modele albastre şi cafenii, zăceau răsfirate pe podelele de lemn. De tavan atârna acelaşi candelabru albastru, de modă veche, pe care-l îndrăgisem atât de mult. Rafturile erau împovărate de cărţi şi mai multe volume stăteau aşezate în grămezi pe podea. Pernele de pe canapea erau înghesuite în dezordine într-un colţ, aşa cum îi plăcea lui Olivier când îşi făcea somnul de după-amiază. Am respirat adânc mirosul familiar, un amestec de tabac, lămâie şi mentă care era atât de specific locului. L-am privit pe Olivier stingheră.

— Iartă-mă. Sunt nepoliticos. Te servesc cu un ceai? Sau poate preferi nişte cafea?

Dispreţul de-abia mascat din vocea lui era ca o lovitură de bici.

— Nu mai vorbi așa! Parc-ai fi un străin, am țipat eu.

A râs sec.

— Vii la mine acasă după trei ani de zile. Îți părăsești prietenii fără o vorbă. Trăiești cu un bărbat care nu respectă pe nimeni și nimic, nici măcar pe tine. Vii aici și te aștepți să...

S-a oprit brusc, roșu în obraji.

— S-o lăsăm baltă.

— Am venit aici cu speranța că ai să mă asculți fără să mă judeci, i-am spus cu demnitate. Dar se pare că cer prea mult.

M-am îndreptat încet spre ușă.

Când am pus mâna pe clanță, glasul lui m-a oprit.

— Într-o bătălie nu părăsești câmpul de luptă până când dușmanul tău nu a căzut. Nu poți să pleci încă.

Am simțit o licărire de speranță. Am străbătut repede porțiunea de podea care ne despărțea.

— Olivier, am venit la tine pentru că mi-ai fost odată prieten.

Pe chipul lui Olivier se citea neîncrederea.

Am continuat, alegându-mi cu grijă cuvintele.

— Am venit azi la tine pentru că atunci când eram la familia Baleine, apartamentul ăsta a fost refugiul meu. M-ai primit cu plăcere de fiecare dată, mi-ai pus muzică și m-ai lăsat să fac parte din lumea ta. Niciodată nu ți-ai bătut joc de ignoranța mea și nici n-ai râs atunci când alții își băteau joc de mine.

— Și ieri ți-ai dat seama, așa din senin, și ai dat fuga aici să-mi spui, m-a întrerupt el, cu o notă de dispreț în glas. Cum de s-a întâmplat? Ai visat noaptea?

— Am venit la tine fiindcă sunt pierdută. Tu ai văzut ceva în mine, ceva la care ai ținut. Ce era?

Chipul i s-a luminat ușor.

— Oh, Leela, ce-a fost în mintea ta?

M-a strâns în brațe. Mă simțeam de parcă m-aș fi întors acasă. Nu știu cât timp am rămas așa. Trebuie să fi fost pe jumătate adormită când am auzit vibrațiile vocii lui murmurând ceva peste capul meu.

Am ridicat privirea. Nu-i vedeam decât bărbia și nasul.

— Ce s-a întâmplat?

S-a dat înapoi, ușor stingher.

— Acum vrei să bem un ceai?

Am râs. Neliniștea se destrăma puțin câte puțin.

— Aș bea un ceai, i-am răspuns veselă.

Am mers împreună la bucătărie. M-am așezat la măsuță și l-am urmărit cum se mișca încrezător în spațiul acela îngust și cum smulgea codițele frunzelor proaspete de mentă și le arunca apoi în ceainicul din porțelan de Meissen. Bucătăria era curată și îngrijită. Era ceva familiar în modul cum fuseseră aranjate obiectele — ceaiurile, vasele de aramă, râșnița veche, mărturie a dragostei lui pentru antichități. Dar acestea nu aveau aspectul acela de nu-mă-atinge pe care îl au majoritatea antichităților, ci păreau cât se poate de întrebuințate și de îndrăgite, genul de lucruri obișnuite care câștigau în frumusețe și valoare prin simpla lor folosință. De-abia acum observam aceste mici detalii, privind poate pentru prima oară viața lui Olivier nu doar din perspectiva prezentului, ci în legătură cu un trecut atât de vast. A turnat apa în ceainic. Aroma mentei s-a răspândit în toată bucătăria.

— Sper că-ți place ceaiul de plante, s-a scuzat el. Știu că preferi să bei ceai negru după-amiaza, pe la ora asta, dar acum nu mai am — eu nu mai beau.

— Dar cu mine beai tot timpul ceai negru.

Mi-a zâmbit ușor timid.

— Asta fiindcă erai tu aici, a spus, după care s-a grăbit să adauge, ca să-ți țin companie.

— Firește.

Pentru o clipă, parcă am simțit că înțeleg ceva. Ne-am zâmbit.

În timp ce ne beam ceaiul, am stat de vorbă despre tot felul de lucruri. Mi-a spus ce a făcut în ultimii ani.

— Predau vreo două cursuri la fosta mea École de Commerce, mi-a zis cu un glas timid.

Am fost uluită când l-am auzit.

— Ești profesor, i-am spus cu uimire.

— Deocamdată, doar lector. Acum studiez pentru doctorat. Și apoi, poate că într-o zi am să ajung profesor. Dar încă nu sunt sigur dacă asta îmi doresc cu adevărat.

Am rămas pe gânduri, încercând să mi-l închipui în fața unei clase pline de studenți, într-unul din amfiteatrele murdare ale Universității din Nairobi pe care o știam, cu băncile ei soioase și cu notițele care zburau dintr-o parte într-alta a sălii.

Am scuturat din cap, el n-ar preda niciodată acolo. Locul unde preda el trebuie să fi fost cu totul altfel — curat, frumos, luminos. Am ridicat ochii spre el și l-am surprins cercetându-mi atent chipul.

— La ce te gândeai? m-a întrebat cu un aer vizibil îngrijorat.

Am tăcut pentru o clipă.

— Mă gândeam cum mi s-a schimbat viața de la moartea tatei.

— Tatăl tău a murit!

Părea șocat.

— Nu ți-am mai spus?

— Firește că nu. Eu credeam că ai fugit de-acasă fiindcă ai tăi au vrut să te oblige să te măriți.

Am izbucnit într-un râs aspru. Urechile i s-au înroșit. Și-a lăsat privirea în jos, spre ceainic. Apoi, deodată, a ridicat ochii spre mine.

— Şi ce s-a întâmplat cu tine? Spune-mi adevărul.

— Adevărul?

Chiar în timp ce rosteam cuvântul, eram conştientă de propria falsitate. Adevărul avea sens doar în lumea lui Olivier unde totul rămânea neschimbat. Lumea în care trăiam eu cunoscuse atâtea răsturnări. Cum să mai ştiu care era adevărul? Dar în vreme ce-l priveam, mi-am zis că îi eram totuşi datoare să încerc să-i dau un răspuns. Poate că adevărul avea să iasă la iveală ştiind instinctiv că găsise urechile potrivite să-l asculte.

— Bine, i-am spus. Am să încerc.

Am început să vorbesc nesigură. Apoi, vorbele şi-au luat zborul de pe buzele mele din ce în ce mai repede şi nu m-am mai putut opri.

Când mi-am sfârşit povestirea, în bucătărie era întuneric. Am rămas învăluiţi într-o tăcere peste care nu răzbătea decât lumina din camera alăturată. Mă simţeam pustiită. Dar nu era un sentiment neplăcut, ci unul de aşteptare liniştită. Ca şi cum aş fi fost gata să o iau de la capăt, să încep să trăiesc din nou experienţe plăcute, pe care să le pot alege singură de astă dată. Olivier s-a ridicat şi a aprins becul de deasupra.

— Nu, te rog. E prea multă lumină, am protestat eu.

L-a stins imediat.

— Păi, şi acum? m-a întrebat cu blândeţe.

Teama mi s-a furişat din nou în suflet.

— Cum... cum adică?

— Vrei să bei ceva? Sau te mulţumeşti cu ceaiul?

Era tot timpul o gazdă perfectă, nu se putea abţine.

— Aş bea un pahar de vin, i-am răspuns, amintindu-mi de serile în care beam vin şi ascultam muzică împreună.

Apoi, mi-am adus aminte de melodia pe care o auzisem pe când urcam scările şi m-am simţit uşor neliniştită.

— Olivier, ce muzică ascultai înainte să vin eu?

Pe moment, a părut să nu știe despre ce vorbesc. După care, expresia i s-a schimbat când și-a adus aminte.

— Oh, Prokofiev. Simfonia a șasea, prima parte.

A aprobat din cap, cu un aer meditativ.

— Un mare compozitor, un original. Simfonia a șasea a fost ultima pe care a compus-o. A fost interpretată o singură dată în Rusia, în 1947, chiar înainte ca muzica lui să fie interzisă.

— Interzisă? l-am întrebat. De ce? Și de cine?

— De Stalin. Pentru că se considera că muzica lui era prea pretențioasă pentru muncitorimea sovietică.

Eram mută de uimire. Pesemne că sentimentele mi se citeau în priviri, căci Olivier mi-a surâs plin de înțelegere.

— Da, a fost îngrozitor. Vezi tu, de-abia se întorsese de câțiva ani în Rusia după ce stătuse la Paris.

— La Paris? am întrebat neîncrezătoare. De ce ar părăsi cineva Parisul? A fost expulzat?

— Sigur că nu. Era un mare compozitor. Toată lumea îi admira creația.

— Și atunci de ce...?

— Pentru că nu și-a putut uita patria și căminul, mi-a răspuns Olivier. Era rus.

A scos cele două pahare lungi de cristal și a turnat în ele vin roșu.

Mă simțeam stânjenită. Poate că de aceea era muzica lui atât de neliniștită. Poate că își iubea și își ura deopotrivă țara, întocmai ca și mine. Dar, până la urmă, el s-a întors. Eu nu mă puteam întoarce. Kenya nu ne dorea înapoi, nici pe mine, nici pe ai mei.

Olivier a luat tăcerea mea ca pe un semn de înțelegere.

— Ai vrea să mai asculți o dată?

Mă pregăteam să-l refuz, dar expresia lui plină de înflăcărare m-a făcut să mă răzgândesc. Am încuviinţat tăcută. A zâmbit şi mi-a dat un pahar de vin, iar pe celălalt l-a aşezat pe masă, după care s-a dus să dea drumul la casetofon.

Primele acorduri ale muzicii, nişte sunete zgomotoase şi metalice de trompetă, ce păreau să dea startul unei partide de vânătoare, au străpuns liniştea apartamentului. Am simţit un fior pe şira spinării. Apoi, a început o melodie puternică şi frumoasă. Suna ca un cântec închinat victoriei şi m-am lăsat purtată de acel triumf al muzicii captat mai cu seamă de sunetul cornilor. Dar era ceva crud în melodie, un sentiment ce creştea pe măsură ce a doua linie se apropia de sfârşit. Am tresărit.

Olivier s-a întors. A rămas pentru o clipă în pragul uşii, o umbră înaltă conturată de lumina ce se strecura din încăperea alăturată. M-am uitat la el şi am rămas uimită să văd cât de înalt era. Deodată, au început tromboanele, reluând zgomotos şi milităresc tema iniţială, iar Olivier, devenit comandantul meu, şi cu mine, soldatul său credincios, am fost măturaţi de un val de sete de sânge şi nesiguranţă. Apoi, muzica a devenit şi mai frenetică. Olivier s-a îndreptat spre unul din ungherele întunecate ale bucătăriei. Muzica se auzea acum de pretutindeni, încolăcindu-se febril în jurul meu şi purtându-mă înainte, în mijlocul ei. Apoi, sunetele au explodat într-un amestec distonant de alămuri, suflători, corzi, chimvale şi pauce. Treptat, muzica a pierit. Mi-am dat seama că îmi ţinusem răsuflarea şi am respirat încet.

Olivier a reapărut, iar chipul îi pâlpâia în lumina lumânării pe care o ţinea în mână. Chiar în acel moment a început o a doua melodie. Avea o tristeţe blândă şi ceva oarecum liniştitor după conflictul din partea precedentă. Am simţit deodată că plutesc, cu sufletul golit de orice sentiment. M-am uitat la Olivier care ţinea

într-o mână paharul de vin și mă privea atent. Ne-am zâmbit și am simțit un fior de bucurie pentru acel moment desăvârșit. Apoi, ochii săi și-au pierdut orice expresie, ca și cum mintea lui s-ar fi întors înapoi înăuntrul muzicii. Am privit mâhnită cum se îndepărtează de mine.

Prima melodie a început din nou, la fel de agresivă, dând la iveală aceleași trăiri puternice și cumplite: teamă, frământare, mânie, cruzime și dorință. Brusc, m-am simțit singură, prinsă în vârtejul propriilor emoții și incapabilă să mă eliberez. Dar chiar când simțămintele mele deveneau de nesuportat, ecourile celei de-a doua melodii au răsunat iarăși, ușurând tensiunea dinăuntrul meu îndeajuns pentru a mă face din nou sclava acelor emoții sumbre.

Muzica s-a oprit în chip ciudat, fără nici o trăire. Mă simțeam ca și cum aș fi trecut printr-o întâmplare îngrozitoare și aș fi scăpat cu viață. M-am uitat la Olivier care stătea de cealaltă parte a măsuței și m-am întrebat ce auzise el în muzica aceea. Expresia lui era liniștită, părea captivat, dar totuși nu distras, așa cum mă simțeam eu. Dar înainte de a apuca să-l întreb, următoarea parte a început într-o combinație uluitoare de instrumente. M-am uitat pe furiș la Olivier, amintindu-mi că exact în acest moment apucasem inelul de pe ușă și bătusem. Cum ar fi fost viața mea dacă, atunci când am plecat de la familia Baleine, i-aș fi cerut ajutorul lui Olivier în loc să fi alergat direct în patul lui Philippe? Oare acum am fi fost deja vechi amanți? Mă simțeam copleșită de tristețe cu gândul la ceea ce ar fi putut să fie și am plecat capul pentru ca Olivier să nu-mi poată vedea fața.

Și muzica se schimbase. Acum era mai suavă. Am ascultat, uimită de frumusețea pură și de liniștea pe care le degaja. Apoi, s-a schimbat din nou. Alte instrumente s-au alăturat — corni,

tromboane, iar muzica a devenit mai sumbră şi mai deznădăjduită, otrăvindu-mi pacea din suflet. Ascultam cu atenţie, simţindu-mă din ce în ce mai mult ca şi cum aş asista la o tragedie înfiorătoare, pe cale să mă cuprindă. Am început să tremur. Era un sentiment pe care îl ştiam prea bine. Şi nu puteam să fac nimic altceva decât să stau liniştită şi să aştept să treacă. Am închis ochii şi un sentiment de disperare a pus stăpânire pe mine. Deodată, am simţit mâna caldă a lui Olivier strângând-o cu putere pe a mea. Am deschis ochii. Chipul său tremura printre lacrimile ce-mi înceţoşau privirea.

— Să-l opresc?

— Nu, lasă-l.

M-am uitat din nou la el şi m-am întrebat de ce îi plăcea o asemenea muzică. Ce nenorocire i se întâmplase? Tocmai lui, care avea totul?

Muzica s-a sfârşit şi mi-am mai revenit. Cea de-a treia parte a început cu o melodie uşoară şi plină de inocenţă. Am ascultat-o ciudat de nepăsătoare şi nu m-am simţit surprinsă când a început o nouă melodie ce părea să oglindească siguranţa aceea plină de cruzime din partea precedentă.

Cele două melodii dansau parcă una în jurul celeilalte, prinzându-se în braţe şi desprinzându-se din nou. Muzica aceea frumoasă din cea de-a doua parte a revenit apoi pentru o clipă. A pierit însă încă o dată în crescendoul frenetic al sunetelor ca de război. Ascultam fascinată, nici complet detaşată, dar nici înrobită înăuntrul ei. Toate simţămintele mele se evaporaseră şi nu mai rămăsese decât muzica. Dar cel ce dădea formă muzicii, cel ce crea spaţiul în care aceasta să prindă viaţă, era Olivier a cărui mână o acoperea pe a mea la lumina lumânării de pe masa din bucătăria cu aromă de mentă.

Muzica s-a sfârşit abrupt şi zgomotos. Liniştea ce a urmat era aproape înfricoşătoare. Nu mă puteam mişca. Şi Olivier părea îngândurat. Lumânarea ardea şi picături de ceară şiroiau din ea până când, în cele din urmă, s-a stins. Vraja s-a destrămat. El s-a ridicat şi a aprins lumina. De data aceasta n-am mai protestat. Lumina avea ceva odihnitor. Olivier s-a întors cu sticla de vin şi a umplut din nou paharele.

— Mergem dincolo?

Ne-am mutat în sufragerie. El a aprins lampa şi a venit spre mine, rămânând zăpăcit în mijlocul camerei. Încă mai puteam simţi disperarea muzicii răsunând înăuntrul meu.

— Vrei să asculţi altceva? Poate ceva mai vesel? m-a întrebat, cu un zâmbet prin care parcă se mustra.

— De ce asculţi muzica asta? Chiar îţi place? l-am întrebat din senin, neputând să mă abţin.

Eram convinsă că răspunsul era important.

A părut jenat şi sângele i s-a urcat treptat dinspre gât către urechi. M-am aşezat pe canapea şi l-am tras lângă mine. Stătea stingher pe marginea pernelor şi părea intimidat. Şi eu eram la fel de neliniştită, dar încercam să nu o arăt, aranjându-mi locul pe tapiţeria moale şi castanie ca să îi las timp să îmi răspundă. Ne-am evitat cu grijă privirile.

Dar văzând că tot nu îmi răspunde, am încercat să îl ajut.

— E atât de haotic, de confuz acest Prokofiev. Mie nu mi-ai pus niciodată muzica asta.

Mi-a aruncat o privire categorică.

— Poate pentru că atunci când eram cu tine, nu simţeam nevoia.

A lăsat ochii în jos şi a adăugat:

— Nu mai ţin minte. A fost demult.

Ştiam că minte. Fiindcă eu îmi aminteam. Îmi aminteam toată muzica pe care o ascultasem împreună cu el. Poate că uitasem numele, dar nu uitasem niciodată muzica şi felul în care mă făcea să mă simt.

A început să vorbească iarăşi, grăbit, ca şi cum ar fi vrut să scape cât mai repede de cuvinte.

— Am ascultat-o ca să mă liniştesc. După ce ai sunat tu, n-am mai putut să lucrez.

— Cum să te liniştească? Este atât de plină de disperare şi de o... o singurătate cumplită.

Chipul i s-a însufleţit într-un mod aproape dureros.

— Muzica dă viaţă sentimentelor şi le înfrumuseţează, făcându-le astfel suportabile. De aceea, în sinea ta devii calm oricât de multă tristeţe sau deznădejde emană muzica. Trebuie să fi simţit asta, Leela. De ce crezi că lacrimile tale au secat?

Mi-am dus instinctiv mâna la obraz. Avea dreptate. În câteva cuvinte, Olivier îmi împărtăşise taina muzicii. Admiraţia s-a preschimbat în recunoştinţă când am înţeles cât de mult îmi dăruise.

— Asta datorită ţie, Olivier, am izbucnit eu, cu vocea plină de emoţie. Tu m-ai făcut să aud cu adevărat muzica. Tu ai fost suportul care a susţinut muzica şi suferinţa şi mi-ai adus astfel pacea.

Chipul i s-a luminat nespus, iar eu mă întrebam cum de am putut vreodată să îl găsesc urât. Şi atunci, deşi nu ştiu exact când s-a mişcat, buzele lui Olivier le-au întâlnit pe ale mele.

M-a strâns apoi în braţe şi am rămas aşa, pe canapea, fără să ne vorbim. Mă simţeam extraordinar de vie şi totuşi pe deplin relaxată în acelaşi timp. O senzaţie ciudată, ca atunci când te-ai înfruptat dintr-o mâncare desăvârşită sau ai ascultat o muzică sublimă sau ai văzut un lucru de o frumuseţe fără cusur. Pe

măsură ce sentimentul acesta trecea puţin câte puţin, ca băşicile de aer ce dispar de pe suprafaţa apei, am devenit conştientă de o altă senzaţie, mai profundă şi care nu era cu adevărat un sentiment, ci mai degrabă lipsa lui. Era lipsa fricii.

Deodată, am început să vorbesc:

— Ştii, ultima oară când am ascultat muzică clasică a fost acum trei ani.

Voiam să ştie că o parte din mine rămăsese mereu a lui, că nu îl trădasem niciodată.

— N-am putut niciodată să ascult muzică alături de Philippe.

— Sst!

M-a strâns şi mai tare în braţe.

— Nu-i rosti numele. N-ai să te mai întorci vreodată acolo.

M-am întors spre el.

— Oh, nu, niciodată. Am înţeles asta când eram la Dunkerque.

M-a privit ironic.

— De ce la Dunkerque? Plajele de-acolo sunt ca nişte cimitire. Au încercat să-l transforme în zonă turistică, dar n-a prins. Apa e rece, bate tot timpul vântul şi plajele sunt pline de buncăre şi de mine din Al Doilea Război Mondial. Dunkerque nu-şi poate lăsa în urmă trecutul.

L-am privit tăcută, amintindu-mi de plajele cu fabrici abandonate şi case dărăpănate. Mi se părea însă că se înşală. Poate că plajele erau într-adevăr mohorâte, sălbatice, cu siguranţă, dar aveau ceva intens şi plin de viaţă.

— Ai mai fost de curând la Dunkerque?

A clătinat din cap, cu o expresie serioasă.

— N-am mai fost deloc. Îmi aduce prea mult aminte de nebunia şi de infamia războiului. Prea mulţi oameni au murit pe plajele acelea. Nu cred că vreau să mai calc vreodată pe-acolo.

A râs sarcastic.

— Asta este avertismentul pe care ni-l transmite Prokofiev prin muzica lui.

Apoi, expresia i s-a schimbat și a devenit îngândurat.

— Ce asemănare, Dunkerque al tău, muzica lui...

— Era la fel ca muzica, am rostit încet. Copiii se jucau pe malul mării, bătrânii și femeile ieșeau să se plimbe, soarele strălucea pe cerul incredibil de senin. Și, cu toate astea, simțeai greutatea istoriei atârnând deasupra întinderii de nisip. Dar era frumos, Olivier, i-am spus cu înflăcărare. Locul avea o profunzime pe care alte plaje nu o au. Acolo poți scăpa de obligația de a te preface că ești mereu fericit. Poți fi cu adevărat liber. Ca atunci când asculți muzică.

Olivier nu spunea nimic și începeam să-mi fac griji. Deodată, m-a sărutat ușor pe frunte.

— Vrei să vii cu mine la Dunkerque? m-a întrebat, privind adânc în ochii mei. Aș vrea să-l văd alături de tine.

Am surâs, un surâs de femeie și mi-am plecat ochii ca să nu-mi citească bucuria din priviri.

— Dacă ai să-mi povestești istoria locului despre care știi atâtea, atunci am să simt că fac și eu parte din ea. La fel ca tine.

Trei

La puțin timp după ce m-am întors la Paris, iarna și-a intrat în drepturi. Am descoperit că hotelul ieftin de lângă Gare de l'Est nu avea apă caldă curentă și nici încălzire corespunzătoare. Dar nu voiam să mă mut la Olivier. Refuzam să acționez din nou după vechile tipare. Voiam ca totul să fie nou.

Cu ajutorul lui Olivier, am găsit o cămăruță la etajul al șaselea al unei clădiri din secolul al nouăsprezecelea. Nu știam cine locuia în celelalte camere de la etajul meu. Păreau a fi un grup dezorganizat de studenți și chelneri, care în marea majoritate a timpului nici nu erau acasă. Singurul lucru care conta pentru mine era că se afla lângă casa lui Olivier.

Când eram cu el, parcă aș fi fost centrul universului. Întunericul iernii friguroase rămânea dincolo de ușa lui, oferind fundalul fericirii noastre. Rămâneam în casă, bucurându-ne unul de celălalt, fără să ieșim prea mult sau să ne întâlnim cu alți oameni, stând pur și simplu de vorbă și ascultând muzică, citind împreună sau uitându-ne chiar la televizor. Singura persoană pe care o acceptasem în lumea noastră îngustă era Annelise. La început, mi-a fost teamă să o întâlnesc. Însă atunci când a venit într-o seară la masă, a făcut ca fericirea mea să fie completă. Până la urmă, Annelise făcea parte din trecutul nostru și părea firesc ca ea să ne pecetluiască împăcarea.

Am început să-mi caut de lucru. Dar s-a dovedit a fi mai greu decât mi-am închipuit. La început, mi-am dorit să lucrez cu un bucătar-şef, dar mi s-a spus că nu aveam pregătirea necesară. Am mers pe la diverse supermarketuri şi firme de haine ca să mă angajez la departamentul de achiziţii, dar pentru asta îmi cereau diplomă comercială. Apoi, am încercat cu furnizorii de la Bon Marché, pentru că pe unii îi cunoşteam personal, dar cu toţii au fost categorici în refuzul lor de a-mi da un loc de muncă.

— Mai bine-ai începe ceva pe cont propriu, m-a sfătuit amabil unul dintre ei. Noi avem o afacere de familie, nu angajăm din afară.

M-am alăturat cetelor de şomeri din jurul bibliotecilor şi standurilor de gazete, căutând slujbe din ziare. Dar pentru acele slujbe, chiar şi pentru cele de recepţioneră, se preferau cetăţeni francezi. Aşa că am revenit la panourile cu *petits annonces*[1] din supermarketuri, muncind săptămâni în şir ca baby-sitter sau menajeră. Cu banii mă descurcam şi nu duceam lipsă de muncă, până într-o zi, când am terminat mai repede cu treaba de baby-sitter şi m-am hotărât să mă duc la Olivier să beau un ceai. El era plecat din oraş la o conferinţă, aşa că am deschis cu cheia mea. De cum am intrat, am simţit un parfum străin. Am încremenit. În timp ce mă gândeam ce să fac, posesoarea parfumului şi-a făcut apariţia, ţinând o ceaşcă de ceai în mână.

A scos un „O!" când a dat cu ochii de mine.

Apoi, şi-a revenit şi mi-a zâmbit.

— Ah, fireşte, trebuie să fii noua menajeră a fratelui meu. Te felicit, casa e mult mai curată decât ultima oară când am fost la Paris. Eu sunt sora lui Olivier. Nu mă băga în seamă, n-o să te încurc la curăţenie.

---

[1] Mica publicitate (fr.).

Am rămas pe loc, incapabilă să fac vreo mişcare. Atunci, s-a uitat fix la mine. Pe chipul ei s-au citit mai întâi răceala şi apoi stânjeneala.

— Oh, tu trebuie să fii Leela! Olivier mi-a vorbit despre tine.

N-am putut să scot nici un cuvânt. M-am întors şi am fugit afară.

DUPĂ ASTA, m-am încuiat în cameră. Am tras draperiile şi am zăcut în pat, murdară şi transpirată, refuzând chiar şi să mă spăl pe dinţi. Încetul cu încetul, mi-am dat seama de mirosul greu care invadase încăperea. Dar eram prea apatică pentru a face vreo mişcare. Tot ce puteam să fac era să mă acopăr cu şi mai multe aşternuturi ca să împiedic duhoarea aceea să mă pătrundă. Când Olivier s-a întors şi a încercat să mă sune, nu i-am răspuns. În cele din urmă, a venit şi a bătut la uşă, ameninţând să cheme poliţia şi să dărâme uşa dacă era nevoie. Aşa că am cedat.

Când m-a văzut, zâmbetul i s-a şters de pe faţă.

— Şi ai reuşit să-ţi găseşti slujba ideală?

Am întors capul.

— Nu încă. Mă distragi.

— Bine, a spus, izbucnind în râs. Cel puţin, ţi-ai stabilit priorităţile.

— Ce vrei să spui, că nu mă ocup serios de asta?

Olivier mi-a aruncat o privire ciudată.

— Să ai o slujbă poate fi mai dăunător societăţii decât să nu ai nici una.

— Poftim?

N-aveam nici un chef să mi se dea lecţii.

— E adevărat. Oamenii care primesc ajutor de şomaj mai bine de patru ani costă statul mai puţin decât un muncitor dintr-o fabrică, angajat cu normă întreagă.

— Ah, da? Şi atunci tu de ce nu primeşti ajutorul de şomaj? l-am provocat, enervată.

— Pentru că eu n-am nevoie. Tatăl meu a făcut nişte investiţii bune.

— Ce noroc pe tine că ai o familie atât de generoasă, i-am spus pe un ton sarcastic, făcând abstracţie de autoironia propriilor lui vorbe.

M-a strâns de umeri şi m-a zgâlţâit.

— Nu-ţi mai plânge de milă, Leela. Te urâţeşte.

Am rămas nemişcată, uluită de cuvintele lui. Mi-a dat uşor drumul.

— Ştii că am să te ajut mereu, Leela. De ce n-ai încredere în mine?

Nu i-am răspuns.

— Dacă vrei, am să te prezint unor prieteni de-ai mei, a şovăit el.

M-am apucat cu putere de masă.

— Nu, nu-i nevoie.

După aceea, am început să ies din nou — dar numai ca să mă duc la Olivier. Lumea mi se părea prea ameninţătoare. Se împărţea în câştigători şi perdanţi, iar eu nu voiam să-l pierd pe Olivier. Aşa că am stăruit să rămânem în casă şi am făcut amor cu disperare până am ajuns amândoi epuizaţi fizic şi psihic. Olivier nu putea să înţeleagă de ce refuzam să ies din casă şi, cu toate că ceda în mod inevitabil, citeam în ochii lui plictiseala.

Apoi, în martie, mi-a expirat permisul de şedere, *la carte de séjour* de care-mi făcuse rost Philippe. Nu ştiam cum să-i spun lui Olivier, de teamă că-n privirea lui voi vedea aceeaşi răceală ca şi în cea a surorii sale. Trăiam mereu cu spaima că poliţia avea să mă ridice în toiul nopţii din apartamentul lui Olivier. Căldura

neaşteptată a primăverii a înţesat străzile Parisului de oameni şi mi-a întărit temerile până la disperare. Într-un sfârşit, am apelat la Annelise pentru ajutor.

Mi-a dat întâlnire la ora prânzului, la Café des Artistes, lângă Luvru.

Am ajuns mai devreme şi, în timp ce o aşteptam pe Annelise, mă gândeam cât de mult s-a schimbat. Nu mai era jurnalista independentă, ambiţioasă, care-şi rodea tot timpul unghiile de nervi. Acum era *assistant editor* la revista *Elle* şi scria propriul ei editorial. Noua încredere în sine luase forma celor câţiva centimetri în plus în jurul şoldurilor pe care îi purta cu mândrie. Dar încă mai purta haine în culori ţipătoare şi cercei lungi. Şi era întotdeauna pregătită să-şi exprime zgomotos nemulţumirile.

Annelise şi-a făcut apariţia de parcă îmi auzise chemările.

Ne-am salutat şi apoi ea s-a întors spre şeful de sală.

— Raoul, a gângurit ea. Am rezervat o masă pentru prânz.

Am mers ţinându-ne după spatele lui lat până la o masă din mijlocul încăperii. Aproape instantaneu, un chelner tânăr a venit să ne ia comanda.

— Ia zi, de ce ai vrut să ne vedem? m-a întrebat ea, lăţindu-şi coatele peste masă.

Eram neliniştită şi nu puteam să mă uit în ochii ei.

— Annelise, am nevoie de o slujbă.

A făcut ochii mici.

— De ce? m-a întrebat tăios. Nu eşti fericită cu Olivier? E de o sută de ori mai bun decât Philippe.

Aproape că a scuipat printre dinţi ultimul cuvânt. Mă întrebam dacă ştia ceva despre el ce nu-mi spunea şi m-am simţit tentată să o întreb. Dar m-am răzgândit. Voiam să dau uitării acel episod al vieţii mele.

— Annelise, crezi că eu nu știu asta? Olivier este motivul pentru care îmi caut o slujbă. Nu pot să mă arunc pur și simplu în patul lui și să mă aștept ca el să plătească privilegiul ăsta pentru tot restul vieții. Cum să-l fac să mă respecte așa?

Annelise ridică din umeri.

— Ce are una cu alta? Dacă toată lumea ar gândi ca tine, nimeni nu s-ar mai îndrăgosti în Franța. În ziua de azi, nimeni, nici măcar oamenii cu relații, ca Olivier, nu pot să facă rost ușor de o slujbă. Nu mai există posturi libere. N-ai văzut lista cu toți cei interesați de un banal post de vânzător?

Am încuviințat întristată.

M-a strâns de mână.

— Nu-ți mai complica viața. Uită de slujbă — cel puțin până te căsătorești și îți obții cetățenia.

— De unde știi că are de gând să se însoare cu mine? am izbucnit furioasă, simțindu-mă prinsă-n capcană.

— Bineînțeles că o să se însoare cu tine dacă asta vrei. Îi place să-i ajute pe cei din afară.

— Cum adică? am întrebat, cu o ușoară presimțire.

— De ce crezi că ne-a ales pe noi? O emigrantă germană și o refugiată indiancă?

— Ce vrei să spui? Doar e prieten și cu Maeve, iar ea nu e din afară...

— Maeve ar fi considerată o declasată de către rudele lui Olivier. Doar știi că se trage din una dintre cele mai vechi familii din Strasbourg.

Mi-am întors privirea, dorindu-mi să o pot face pe Annelise să înceteze.

Atenția mi-a fost atrasă de un bărbat care se îndrepta spre masa noastră. Pășea cu o siguranță care mă făcea să-l invidiez —

ca și când toți cei din restaurant i-ar fi fost prieteni. Am presupus că era unul dintre cunoscuții lui Annelise. M-am uitat în altă parte, așteptând să vină să-i vorbească.

Dar, spre surprinderea mea, el se uita fix la mine.

— Nu am făcut cunoștință acasă la Philippe Lavalle anul trecut? m-a întrebat, convins că mă identificase corect.

Am simțit cum mă cuprinde panica, după care mi-am adus aminte cine era și m-am liniștit. Era tânărul asistent al lui *Monsieur* Binet, Marc Despres, în fața căruia Philippe mă umilise atât de tare. Uitasem cu totul de el, la câte se întâmplaseră în seara aceea după plecarea lui. Până în acel moment. Mi-am ridicat cu greu privirea și am roșit stânjenită.

— Da... desigur, îmi amintesc.

— Și *Monsieur* Lavalle ce face? Îmi pare rău că nu l-am prins.

S-a uitat în jur de parcă s-ar fi așteptat ca Philippe să-și facă apariția.

Annelise s-a răsucit în așa fel încât să stea cu fața spre el.

— Oh, dânsul nu ni se va alătura astăzi, a spus ea râzând. Și dumneavoastră sunteți...?

— Marc Despres, i-a răspuns, cu un zâmbet șarmant.

Annelise îl sorbea din priviri.

— Eu sunt Annelise Schwartz. Sunt ziaristă. Dumneavoastră cu ce vă ocupați?

A schițat un zâmbet și mai larg și s-a uitat fix la scaunul liber din mijloc.

— Vă rog, luați loc, l-a invitat Annelise, și povestiți-ne despre dumneavoastră.

— Cu plăcere. Lucrez în publicitate, a spus, cu o expresie autoironică.

— Și care-i problema? Fără publicitate n-ar mai exista jurnalism. Și spuneți-mi — s-a aplecat spre el și și-a coborât vocea în

mod conspirativ — aveți succes în ceea ce faceți? Altfel, va trebui să ne părăsiți fiindcă mie nu-mi plac ratații.

Mi s-a strâns inima și m-am uitat la el. Privirile ni s-au întâlnit și mi-a făcut ușor cu ochiul. M-am liniștit și l-am urmărit cum o fermeca pe Annelise. Succesul conferea un aer de siguranță figurii lui de băiat simpatic. Purta un costum oliv, cu o croială extravagantă, cu revere largi și multe buzunare și un tricou de culoarea somonului — o combinație la care nu s-ar încumeta decât un bărbat care se știe atrăgător.

— Dacă aș fi un ratat, n-aș fi aici, nu-i așa, scumpă doamnă? Pot să comand o sticlă de șampanie drept dovadă?

I-a zâmbit ștrengărește și a adăugat:

— Nu, serios, de-abia mi-am deschis propria companie de media, așa că sunt chiar încântat să vă cunosc.

Annelise a râs și a flirtat cu el din priviri.

— Va trebui să vă cunosc mai bine înainte de a mă hotărî dacă și eu sunt la fel de încântată.

— Atunci, lăsați-mă să comand șampania și să o bem împreună. Am întâlnire cu un client, dar întârzie de fiecare dată.

— Nu mai lucrați cu *Monsieur* Binet? l-am întrebat.

— Nu, am plecat acum șase luni, la puțin timp după ce v-am cunoscut pe dumneavoastră și mi-am înființat propria companie de relații publice împreună cu un fost coleg de la școala economică din Argentina.

— Ce bine e să ai propria afacere, i-am zis, plină de invidie.

— Și cu ce se ocupă mai exact firma? a intervenit brusc Annelise.

— Avem grijă ca o companie, care de-abia se lansează într-o țară, să se facă remarcată — în presa scrisă, la televiziune, la radio, oriunde se poate. După cum ați spus, jurnalismul vinde. Noi îi tratăm cu multă seriozitate pe jurnaliști.

I-a aruncat lui Annelise o privire cu subînţeles.

— Publicitatea înseamnă informaţie, iar dumneavoastră duceţi la extrem ideea aceasta, nu-i aşa? am remarcat pe un ton sec.

S-a întors spre mine, radiind de încântare.

— Exact. Chiar la asta m-am gândit când mi-am înfiinţat afacerea.

S-a uitat la mine cu un interes plin de recunoştinţă.

— Şi acum ce faceţi? Mai lucraţi cu *Monsieur* Lavalle?

Mi s-a făcut deodată frig, de parcă m-aş fi aflat în lumina reflectoarelor. Dar înainte să mă gândesc la un răspuns, Annelise răspunsese deja în locul meu, dornică să-i atragă atenţia.

— Leela îşi caută o slujbă. Aveţi vreo idee?

M-a privit din nou, de data asta speculativ.

— Şi la ce fel de slujbă v-aţi gândit?

Încă o dată, Annelise a răspuns pentru mine.

— Ceva în relaţii publice ar fi perfect.

Marc a devenit deodată calm.

— Aţi accepta să lucraţi pentru o firmă foarte mică şi care se zbate să se afirme şi în birourile căreia nici măcar mirosul banilor n-a pătruns încă?

— Sigur c-ar accepta. Leela adoră provocările. Uitaţi ce bine vorbeşte franceza! Cine-ar zice că nu e limba ei natală?

Sosirea chelnerului a creat o diversiune bine-venită. După ce acesta a plecat, Annelise a monopolizat conversaţia, vorbind întruna despre diverse evenimente mondene din ultimele luni şi despre tot felul de cunoştinţe comune care lucrau în mass-media. Era o discuţie în care îmi era imposibil să intervin. Aşa că am rămas acolo, simţindu-mă din ce în ce mai demoralizată şi rugându-mă să se termine odată prânzul acela.

În cele din urmă, un chelner a venit la noi şi ne-a informat că oaspeţii lui *Monsieur* Despres sosiseră.

A luat cartea de vizită pe care i-a întins-o Annelise, după care s-a întors spre mine. Mi-am ridicat privirea spre el, uşurată şi am schiţat un zâmbet politicos de rămas-bun.

— Suntem în negocieri cu un bucătar-şef american, pionierul noii bucătării indiene în America. Vrea să vină în Europa şi să deschidă un restaurant. Aţi fi perfectă pentru asta. V-ar interesa?

Am apucat strâns furculiţa ca să nu-mi tremure mâinile. Nu m-am încrezut destul în vocea mea, aşa că m-am mulţumit să dau din cap aprobator. Capul îmi vâjâia.

Marc a surâs, încântat.

— Şi cum pot lua legătura cu dumneavoastră?

De-abia am reuşit să scriu, atât de tare îmi tremura mâna. Însă el s-a prefăcut că nu observă.

— *A bientôt!*[1]

L-am privit amândouă cum şi-a croit drum printre mese până când a ajuns în dreptul celor doi bărbaţi în costume închise la culoare şi care-l aşteptau. Aveau un aer stingher. Dar în momentul în care a ajuns la ei luându-i de braţ şi arătându-le drumul, au început să zâmbească relaxaţi. S-au aşezat toţi trei la o masă la soare.

Annelise s-a întors spre mine şi a râs.

— Ei bine, cunoşti nişte bărbaţi tare interesanţi, e clar. E un tip atrăgător. Cum l-ai cunoscut?

— A fost asistentul agentului de publicitate al lui Philippe, am bombănit dizgraţios.

— Da? Nu mă miră. Ştie cum să obţină ce vrea.

A încuviinţat din cap ca pentru sine şi mi-a aruncat o privire tăioasă.

---

[1] Pe curând! (fr.)

— Ai avea multe de învăţat de la un bărbat ca el. Dar să n-ai niciodată încredere în el.

— Ce? Credeam că-ţi place.

— Marc Despres este ca această porţie de *chèvre*[1], a spus, în timp ce mânca şi ultima bucăţică de brânză din farfurie. Dacă dai drumul la căldură, se topeşte imediat. Dar atunci când vrea ceva, sunt sigură că e foarte hotărât. Şi cred că vrea ca tu să lucrezi pentru el.

Nu m-am putut abţine să nu râd.

— Of, Annelise, eşti unică.

A părut încântată.

— Nu, tu eşti, s-a răţoit ea. Eu sunt doar ciudată.

A dat pe gât ultima picătură de vin din pahar şi s-a întins după poşetă.

— Trebuie să mă întorc la birou, dar tu mai rămâi să bei o cafea. Într-un loc ca ăsta, nu se ştie peste cine mai dai!

A aruncat pe masă o hârtie de cinci sute de franci şi s-a ridicat să plece.

— Annelise, e prea mult, am protestat eu.

— Nu te prosti. Nu poţi să laşi un şomer să-şi plătească singur prânzul.

[1] Brânză de capră (aici) (fr.).

Patru

Marc a așteptat unsprezece zile până să mă sune. În tot acest timp, am stat lipită de telefon, sfâșiată între speranță și neîncredere.

— Draga mea, de o săptămână numai la tine mă gândesc. Ce mai faci? a spus cu efuziune.

Am strâns cu putere receptorul ca să nu-mi mai tremure mâna.

— Bi-bine. Foarte bine, am bâlbâit eu.

— Am întârziat prea mult? Ai găsit deja ceva *qui te passionne*[1]?

Am simțit că mi se pune un nod în gât.

— Nu încă. Am fost ocupată cu altele.

— Ah, da? Cu ce anume? Sper că nu pleci?

M-a pufnit râsul. Părea sincer îngrijorat.

— Nu. Am avut doar... niște treburi.

— Păi atunci, ce-ar fi să treci pe la biroul meu mâine după-amiază.

Mi-a dat o adresă în cocheta suburbie Neuilly. Când am ajuns, am fost surprinsă să văd că mă aflam într-un apartament de modă veche, din secolul al nouăsprezecelea. Și-a dat seama și mi-a explicat.

[1] Care să te pasioneze (fr.).

— Încă n-am găsit un birou, așa că deocamdată ai mei îmi dau voie să le folosesc apartamentul.

— E minunat, am spus, admirând tapițeriile din brocart albastru, scump, și bibelourile de bun-gust care împânzeau încăperea.

Mă întrebam cum erau oare părinții lui. Toate lucrurile din casă păreau atât de vechi și de conștiente de propria lor valoare. La fel ca bărbatul din fața mea.

— Mă duceam la vânătoare de birouri în după-amiaza asta, s-a grăbit să-mi spună, în timp ce-și dădea părul din ochi. Vrei să vii cu mine? În fond, o să lucrăm împreună, nu?

Inima mi-a tresărit. Apoi, mi s-a strâns din nou. Mi-am dat seama că ar trebui să-i spun că permisul de ședere îmi expirase.

Am înghițit în sec și m-am uitat la el.

— Mi-ar face plăcere, am murmurat.

Când coboram cu liftul, l-am surprins cum mă privea, oarecum încruntat. Eram sigură că vrea să mă întrebe despre *ma carte de séjour.* Mi s-a uscat gura.

— E ceva în neregulă? am izbutit să-l întreb.

— Hainele tale.

— Oh.

M-am simțit mai întâi ușurată și apoi intimidată. M-am uitat în jos la taiorul albastru pe care-l purtam.

— Care-i problema cu ele?

— Sper că pot să fiu sincer, a zis în cele din urmă. E păcat să vezi o femeie atât de frumoasă îmbrăcată după moda de anul trecut.

M-am simțit de parcă aș fi fost în pielea goală. Obrajii îmi ardeau de rușine.

— Te-ar... te-ar deranja dacă te-aș lua cu mine la cumpărături într-o zi?

Mi-au revenit în minte crâmpeie din viața alături de Philippe.

— De ce? l-am întrebat prudentă.

Mi-a zâmbit și am înțeles imediat ce mă deranja la el. Spre deosebire de alți francezi, zâmbea prea des, etalând un set perfect de dinți albi, neobișnuit de drepți.

— Te rog să nu o iei ca pe o jignire. Cred că ești o persoană specială. Vreau să arăți special. Diferit. Unic.

Insista cu blândețe asupra fiecărui adjectiv, de parcă ar fi făcut o promisiune. Dar eu de-abia dacă am observat, simțindu-mă ușurată că încă mă mai dorea.

Liftul s-a oprit. Am ieșit afară. M-a îndrumat spre o cafenea-restaurant în celălalt capăt al străzii. De îndată ce ne-am așezat, am încercat să-i spun că permisul meu de ședere expirase în urmă cu două luni. Dar m-a întrerupt de cum am rostit primul cuvânt șovăielnic și a început în schimb să-mi vorbească despre proiectul la care voia să lucrez, un lanț de restaurante cu specific *fusion cuisine*[1]. Entuziasmul lui era contagios, iar eu eram prea susceptibilă. Așa că m-am hotărât să-i vorbesc despre *ma carte de séjour* de-abia după ce aveam să devin indispensabilă.

Într-un sfârșit, s-a oprit și s-a uitat la mine așteptând să zic ceva. M-am simțit vinovată, așa că am întors capul și am spus:

— Nu mi-ai zis încă la ce post te-ai gândit pentru mine.

A surâs.

— Știu deja ce ai făcut pentru le Bon Maraîcher. Ai fi o achiziție importantă pentru proiectul acesta.

— Dar, mai exact, cum crezi că aș putea să ajut? am stăruit eu.

— Vreau să mă ajuți să fac din omul ăsta un bucătar de excepție. Mâncarea lui e bună, dar mâncarea pe care am gustat-o

---

[1] Concept bazat pe combinarea tradițiilor culinare din diferite regiuni ale globului (engl.).

în seara aceea la *Monsieur* Lavalle era nemaipomenită. N-am s-o uit niciodată.

Amintirea acelei nopţi s-a revărsat peste mine. M-am cutremurat şi mi-am întors privirea afară pe fereastră.

Marc a luat tăcerea mea ca pe un semn de ezitare.

— Îmi dau seama că e ceva prea mărunt pentru tine. Dar ăsta este doar începutul, îţi promit. După aceea, poţi să lucrezi la propriile tale proiecte prin intermediul firmei mele. Am fi... — a tras adânc aer în piept — parteneri.

— Parteneri?

L-am privit neîncrezătoare.

— Ai face aşa ceva? De ce?

A roşit.

— Fiindcă am nevoie de tine.

— De mine? Pentru ce?

Părea stânjenit şi nu mi-a răspuns. Apoi, a spus pe un ton grav:

— Am o problemă, vezi tu, nu pot să mă fac remarcat. Sunt doar un francez ca atâţia alţii. Păr şaten, ochi căprui, ten palid. Banal. Dar tu — m-a fixat admirativ cu privirea — tu eşti de neuitat. Cu frumuseţea ta de indiancă, cu ochii tăi căprui, mari şi misterioşi.

A făcut o pauză.

— Vreau să te fac imaginea companiei mele.

PARTEA *a cincea*

Unu

— Era limpede că Marc își cunoștea meseria. După puțin timp, am ajuns regina bucătăriei *fusion* din Paris. Eu nu găteam, firește, aspectul acesta era lăsat în seama lui „Bob", un bucătar-șef din New-York, fără nici un haz. Era pe jumătate vietnamez, pe jumătate alb și fusese adoptat de niște suedezi bogați care locuiau în California, pentru a scăpa de taxele mari din propria lor țară. Bob s-a lăsat de școală la șaisprezece ani și s-a îmbarcat ca spălător de vase pe un vapor ce străbătea Pacificul spre Japonia. A învățat să gătească fiindcă ura să spele vase. Când s-a întors în America, patru ani mai târziu, via India, și-a deschis un restaurant la New York unde servea ceea ce el a numit *fusion cuisine.* Acolo l-a întâlnit Marc. Nu mi-a trebuit mult ca să-mi dau seama că Bob era în cel mai bun caz un bucătar mediocru. Nu știa cum să se poarte cu mirodeniile. Dar pentru Marc asta nu era o problemă. Bob nu era el singur suficient de exotic sau de atrăgător. Așa că Marc ne-a găsit o emisiune pe un post de televiziune specializat în prepararea mâncării. Bob trebuia să fie oricât de furios dorea, trebuia să-și iasă din fire de cel puțin două ori într-o emisiune și să arunce cu mâncarea pe jumătate preparată în mine, ajutorul său neîndemânatic. Dar la urmă, mâncarea gătită trebuia să arate nespus de frumos. Eu eram însărcinată cu „decorarea" farfuriilor lui Bob.

Datorită acelei emisiuni, restaurantele *fusion* au devenit un succes facil. Și în câteva săptămâni, firma lui Marc și-a câștigat faima, apreciată în presă de către Annelise ca fiind „una dintre cele mai de succes firme nou înființate din Europa, asumându-și îndatoriri «mai puțin obișnuite»". Marc insista să îmi aleagă el hainele și să mă ia pretutindeni cu el, înveșmântată exotic, de parcă eram pasărea-paradisului. În curând, figura mea a ajuns din nou în paginile mondene ale revistelor. Dar a sosit și ziua în care nu i-am mai putut ascunde lui Marc problemele cu *ma carte de séjour*.

Compania de producție cerea cu insistență să afle unde și cum să facă plățile.

— Cum ai putut să fii atât de proastă? De ce nu mi-ai spus până acum? a explodat el când i-am mărturisit situația.

— Am încercat, dar apoi m-am luat cu munca și... am uitat. Poți să-mi faci rost de alta?

— Ești nebună?!

Mi-a aruncat o privire plină de dezgust.

— Nu pot să le spun celor de la departamentul pentru imigrare că una dintre cele mai noi vedete de televiziune locuiește ilegal pe teritoriul țării. Or să mă bage la pușcărie!

Eram de-a dreptul îngrozită.

— Nu mi-am închipuit. Nu poți face nimic?

S-a uitat la mine cu răceală.

— Nu. Acum e prea târziu. Vor pune prea multe întrebări stânjenitoare.

Dar m-a lăsat să rămân și l-a convins pe producătorul emisiunii să vireze toate plățile pentru mine în contul unui prieten de-al său. Acest prieten încasa cecurile și îi dădea banii lui, iar el, la rândul lui, mi-i dădea mie — în schimbul unui comision. Marc

mi-a spus că era cât se poate de firesc ca „prietenul" să fie plătit pentru serviciile sale. Era totuşi o treabă riscantă. Fiscul a remarcat curând discrepanţele. Marc mi-a zis că ar trebui să fiu foarte recunoscătoare. Şi chiar eram. Nespus de recunoscătoare. Am preluat sarcinile de contabilitate şi toată hârţogăraia firmei. Şi pentru că nu mă mulţumeam doar cu atât, am început să mă ocup din ce în ce mai mult şi de munca de cercetare.

Marc mi-a găsit apoi ceva mai util de făcut. După terminarea serialului, agenţia noastră a încetat să mai fie la modă. Marc a învăţat că exoticul şi bizarul te duceau într-adevăr departe, dar numai până la un punct. S-a decis să abordeze companiile mai dezvoltate. A întocmit o listă cu întreprinderile publice despre care nu se prea auzise şi a început să le „convingă" să bage mai mulţi bani în publicitate, folosindu-mă pe mine drept momeală. Potenţialii clienţi, directori adjuncţi fără cine ştie ce succes în afaceri şi care fuseseră însărcinaţi cu partea de relaţii publice, erau mereu încântaţi de micile mele atenţii. Îi făceam să se simtă importanţi, aşa că nu le trebuia mult până să înceapă să vorbească despre ei. În timp ce vorbeau, uitau de mine, complet absorbiţi de propriile poveşti. Apoi, când istorisirile lor deveneau prea dureroase pentru a le mai continua, îşi aminteau din nou de mine, plini de recunoştinţă. Dimineaţa, Marc era cel care storcea şi ultimul strop de recunoştinţă din ei, pe când eu mă ascundeam în umbrele nopţii.

Detestam ceea ce făceam. Dar chiar şi atunci când mă uram şi pe mine pentru asta, poveştile lor mă fascinau. Fiindcă atunci când îi ascultam, când îmi împărtăşeau trăirile şi emoţiile lor, uitam că nu eram practic altceva decât o imigrantă ilegală.

Neputând să mai suport, am încercat să stau de vorbă cu Marc. Dar el s-a mulţumit să-mi zâmbească şi m-a sfătuit să mă mărit cu Olivier.

— *Eh, voilà,* aşa faci rost de paşaport francez şi toate problemele ţi se rezolvă.

Dar în privinţa lui Olivier eram de neclintit. Nu aveam să mă folosesc de el. Nimic nu trebuia să ne mânjească iubirea, cu atât mai puţin ceva atât de înjositor. La Nairobi, doar secretarele, care se prostituau în miez de noapte prin hoteluri ieftine, se măritau cu bărbaţii albi pentru a face rost de un paşaport. Cum aş fi putut să devin una dintre ele? Cum să trăiesc cu ideea că Olivier ar ajunge să se întrebe dacă m-am căsătorit cu el pentru paşaport? Am încercat să-i explic lui Marc. A ridicat elegant din umeri.

— Aşa e viaţa, *ma belle,* mai faci şi compromisuri.

Şi aşa a fost.

Singurul lucru care mă preocupa era supravieţuirea. Am încetat să mă mai gândesc la viitor. Mă târam de la un proiect la altul, aşteptând ziua în care Marc avea să se sature de toată şarada şi să mă dea afară. Începusem să îi urmăresc cu ochi de vultur toate mişcările, încercând să găsesc motivaţia ascunsă a fiecăreia.

Şase luni, apoi nouă şi s-a făcut şi anul. Îmi promiteam că o să plec curând. După încă o petrecere. Poate că la următoarea o să fac cunoştinţă cu un ministru important şi o să-i cer eu însămi un paşaport. Dar refuzam cu înverşunare să vorbesc cu Olivier despre toate astea.

Tensiunea acelei vieţi duble începea să-şi pună amprenta asupra mea. Nu-i mai găteam lui Olivier. Nici nu mai ieşeam împreună să luăm cina. Nu mai aveam timp. În fiecare seară eram ocupată. Peste noi se aşternuse o tăcere, o tăcere încărcată de suferinţă. Nu ne rămăsese decât muzica, un liant puternic ce ne unea într-o lume dincolo de cuvinte.

Am început să am coşmaruri.

Doi

— Într-o dimineaţă, m-am trezit târziu şi când am ajuns la birou era trecut bine de prânz. Fusese o noapte lungă în care încercasem fără succes să adorm, până când am luat un somnifer şi atunci nişte vise înfricoşător de reale m-au aruncat într-o stare de veghe lenevoasă. Visam că sunt din nou un şobolan. Fugeam din calea unui tren şi am alunecat într-o gaură întunecată. Am căzut în gol la nesfârşit, până când am aterizat pe un glob multicolor din lemn, care se învârtea nebuneşte în jurul propriei axe. Dar nu reuşeam să mă agăţ de suprafaţa aspră a globului, aşa că am continuat să alerg şi să alunec. Cum apucam să-mi sprijin un deget, ţara pe care puneam piciorul se aprindea. Dar nu izbuteam să mă ţin şi alunecam în altă parte din nou, devenind tot mai istovită cu fiecare cădere. Visul acela se repetase de multe ori. Dar ceea ce m-a trezit acum a fost că am căzut din pat.

Recepţionera spaniolă şi-a ridicat privirea spre mine când am intrat în clădire. A strâmbat dezaprobator din buze şi s-a uitat la ceas. M-am făcut că nu văd şi am urcat treptele spre biroul meu.

Am ajuns în camera mea, unde mă simţeam în siguranţă. Am închis repede uşa şi m-am sprijinit de ea, privind încăperea ca şi cum ar fi fost prima oară când o vedeam. Totul era curat şi îngrijit — teancuri de hârtii frumos aranjate, pixuri şi stilouri în

cutiile aferente, registrul cu corespondenţa chiar în faţa mea şi tastatura calculatorului aliniată perfect cu colţurile mesei.

Mi-am atârnat haina şi am deschis calculatorul. În timp ce aşteptam să pornească, mi-am adus aminte de toate lucrurile pe care le lăsasem neterminate cu o zi înainte. Am pus mâna pe telefon şi l-am sunat pe Marc, dar linia era ocupată. M-am întors la calculator şi am căutat prin lista cu fişiere, străduindu-mă să-mi amintesc numele fişierului pe care mi-l ceruse. Dar nici una dintre denumiri nu-mi spunea absolut nimic.

Întâlnirea cu clientul american din seara trecută a început să mi se repete în minte cu încetinitorul. Lucra pentru o companie care fabrica echipament de eliminare a mirosurilor din restaurante. Însă purta un tricou pe care scria „Ador usturoiul" cu litere mari, negre. Era inginer şi descria fiecare piesă a echipamentului pe care-l proiectase cu detalii pline de afecţiune, de la ventilatoarele speciale de evacuare pentru bucătărie până la materialele folosite pentru aragazuri. Nu mi-a aruncat nici o privire toată seara. Într-un sfârşit, Marc mi-a făcut semn că pot pleca, ceea ce am şi făcut. Oare cu el se întâlnea Marc astăzi? De aceea îmi spusese că nu e nevoie să mă grăbesc să ajung la birou? Cum să facă bani din vânzarea unor maşinării care scoteau mirosul din mâncăruri? Cine ar mânca o mâncare fără nici o aromă? Deodată, mi-am adus aminte numele fişierului pe care-l căutam.

Am introdus cuvântul *papaya* şi fişierul a apărut pe ecran. Tot felul de grafice multicolore, diagrame circulare, tabele şi coloane de text făceau documentul să arate ca un manual de şcoală. Am tras mouse-ul în jos spre sfârşitul documentului. Cuvântul „Concluzii" urmat de un spaţiu liber dedesubt se holba şi el la mine. Încăperea devenea din ce în ce mai liniştită, încremenind în tăcere în timp ce eu îmi încordam fiecare nerv ca să

încerc să gândesc. Ticăitul ceasului de pe birou devenea tot mai zgomotos, până când a ajuns să bată în ritmul unui timpan. Am renunţat. Parcă aş fi avut capul înăuntrul unei tobe africane, iar ritmurile toboşarului deveneau tot mai sălbatice. Trebuia să mă opresc. Să fac o pauză.

Am străbătut coridorul scurt până la biroul lui Marc. Secretara lui s-a ridicat şi şi-a plantat corpul masiv chiar în faţa uşii.

— Are pe cineva înăuntru, mi-a spus pe un ton sever, cu o nuanţă de plăcere în glas.

— Pe cine? m-am grăbit să întreb. De ce să nu intru?

— A cerut să nu fie deranjat — nici măcar de dumneavoastră, a replicat sigură pe ea.

Uşa s-a deschis brusc şi patru oameni ce vorbeau între ei au păşit afară. Cei trei bărbaţi din jurul lui Marc erau necunoscuţi. Cu toate astea, păreau să-l ştie bine pe Marc. Nu aveau nimic din stilul ezitant şi protocolar al potenţialilor clienţi care de-abia făceau cunoştinţă cu locul. Marc m-a văzut imediat, dar s-a prefăcut că discută de zor cu bărbatul scund şi cu barbă de lângă el. M-am pierdut în fundal alături de secretara lui Marc şi ar fi trecut pe lângă mine dacă ceva nu m-ar fi îmboldit în ultima clipă să le tai calea cu îndrăzneală.

— Bună, chiar la tine veneam, am strigat eu.

— Lily! a încercat Marc să pară surprins.

M-a sărutat prieteneşte pe ambii obraji.

— Ce bine îmi pare să te văd. Tocmai plecam cu oaspeţii mei să luăm prânzul.

Minţea. Toate suspiciunile mi se adevereau. I-am zâmbit cât de frumos am putut şi i-am spus, cu mâna sprijinită de umărul lui:

— Ce bine. Nici eu n-am mâncat încă.

Marc a părut confuz. Ceilalți se uitau nedumeriți când la mine, când la el. Și-a tras umărul din strânsoarea mea.

— Cred că mai ai de lucru la proiectul Chailland, a vorbit el tare, pe un ton cât mai autoritar, așa că ne vedem când mă întorc.

— Nu, am terminat deja ce mi-ai cerut. Secretara tocmai scoate materialul la imprimantă. M-ai pus atâta la treabă că nici n-am mai apucat să mănânc, i-am răspuns, bosumflându-mă în glumă.

Bărbatul cel scund și negricios de lângă Marc a vorbit după ce mă studiase îndelung:

— Sper că doamna ne va însoți la masă. Eu, unul, aș fi încântat, a spus cu un puternic accent spaniol.

L-am cercetat cu atenție. Avea părul cărunt, o mustață de un maroniu-închis și o bărbiță scurtă și îngrijită. Cele două îi înconjurau gura. În mijlocul cercului întunecat, buzele lui aveau un roșu intens. S-a întors din nou spre Marc.

— Cine este femeia aceasta superbă? Și de ce ai ținut-o ascunsă?

Marc a făcut ochii mici. Se uita când la el, când la mine. Expresia aceea familiară de estimare i-a pătruns în priviri. Mi-a zâmbit cu subînțeles și s-a întors spre client.

— N-am ascuns-o, doar că nu am vrut să o deranjez, noi lucrăm separat în general, a răspuns calm. Lily Patel. Este mâna mea dreaptă aici.

M-am uitat urât la spatele lui acoperit de haina din lână pură în timp ce el se dusese să cheme două taxiuri; mă gândeam la toate contractele pe care i le adusesem prin relațiile lui Olivier.

Clientul s-a prezentat ca fiind Alfredo Castellano, din Mexic. Era vicepreședinte al filialei Amber Productions din America Latină.

— Spune-mi Alfredo, mi-a spus făcându-mi cu ochiul. Urăsc să fiu protocolar cu oamenii care îmi plac.

Am căscat ochii mari. Amber Productions, la origine o firmă din Texas, era acum cea mai mare casă de producţie din lume. Se ocupau de orice, de la videoclipuri muzicale la ştiri, de la talk-show-uri la telenovele. Avea de asemenea un lanţ de magazine alimentare şi reviste pentru femei. Bărbatul mai în vârstă, un american cu un nas de patrician şi un smoc de păr alb, se numea Douglas Ambrey, vicepreşedinte de marketing la Amber USA.

— Îmi pare bine.

Am dat mâna. M-a privit de sus, cu ochi căprui, inexpresivi. Apoi, s-a uitat nerăbdător afară, la drum.

Ultimul din grup, un american chipeş, s-a prezentat ca fiind Ray MacArthur, responsabilul cu relaţiile publice.

I-am zâmbit, dar nu mi-a răspuns. Şi-a consultat în schimb ceasul.

— Suntem gata cu toţii?

Marc s-a întors în foaier şi ne-a îndemnat să mergem la taxiurile care ne aşteptau.

L-a ajutat pe domnul Ambrey să se urce într-unul din taxiuri. Responsabilul cu relaţii publice s-a grăbit să se arunce pe locul din faţă. După ce s-a urcat lângă bărbatul în vârstă, Marc s-a grăbit să-mi spună să îi urmez spre Talbeys în Place Clichy, în cel de-al doilea taxi, împreună cu Alfredo Castellano. În maşină, mexicanul a vorbit puţin. Dar îl simţeam holbându-se la sânii mei. Şi n-am avut cum să nu observ că îşi lipea strâns coapsele de ale mele. Mă uitam pe geam la ploaia care cădea şi priveam cum alunecă străzile pe lângă mine.

Când am ajuns în cele din urmă la restaurant, şeful de sală ne-a întâmpinat la intrare. A părut uşor surprins că mai era o

persoană în plus, dar a făcut repede semn unui chelner să așeze încă un scaun la masă. A schimbat câteva vorbe de conversație ușoară cu Marc, care venea des la restaurant ca să mănânce stridii. După câteva minute, ne-a condus la o masă goală în mijlocul restaurantului care era de altfel destul de plin. Am simțit privirile celorlalți clienți ațintite asupra noastră.

La masă, Marc a ținut neapărat să mă așeze lângă mexican. Ray Arthur a fost așezat în capătul opus al mesei. Marc, după cum am remarcat, a făcut toate manevrele necesare ca să se poată așeza lângă domnul Ambrey căruia eu i-am zâmbit peste masă:

— Vă plac fructele de mare, domnule Ambrey? am întrebat politicoasă. La Paris se servesc cele mai proaspete crustacee. Stridiile, cel puțin, sunt renumite.

— Nu, de fapt chiar nu-mi plac fructele de mare. Nu-mi place mirosul de pește, a răspuns indiferent domnul Ambrey.

Am încercat să nu par mirată, dar nu mi-a ieșit. M-am uitat apoi la Marc. Era roșu la față. Nu-i trecuse prin minte să afle ce fel de mâncare preferau oaspeții lui; s-a mulțumit să facă rezervări la restaurantul său preferat. Mi-a venit să râd. Și asta am și făcut.

Au întors cu toții capul spre mine, stânjeniți. Dar nu mă puteam opri.

— Îmi... pare a... atât de... r-rău. Am muncit prea mult în ultima vreme, m-am scuzat după ce am reușit în cele din urmă să mă potolesc. Ce păcat că nu vă plac fructele de mare, dle Ambrey. În Florida se servesc niște fructe de mare excelente, am remarcat eu, judecând după pielea lui bronzată.

— Dar eu locuiesc în Texas și acolo se preferă carnea roșie, s-a răstit și a continuat să studieze mai departe meniul.

Mă simţeam jignită. Din atenţia pe care i-o acorda Marc, am dedus că el era omul-cheie.

Am încercat din nou.

— Pentru noi, parizienii, stridiile crude cu un strop de lămâie reprezintă apogeul civilizaţiei noastre culinare, am spus cu voce tare. E una dintre cele mai rafinate plăceri — gustul suferinţei.

În jurul meu, aerul devenea dens şi rece. Dar reuşisem acum să-i stârnesc interesul lui Ambrey.

— Ar trebui să încercaţi. Unii cred că este un bun afrodiziac.

— Nu contează, s-a grăbit Marc să mi-o taie, întorcându-se spre domnul Ambrey. Mai sunt şi alte feluri în meniu. Raţa e delicioasă — *spécialité de la maison*[1].

Pesemne că l-am speriat rău de tot pe Marc de vreme ce am reuşit să-l fac să uite engleza.

M-am întors spre Ray MacArthur. Cerceta meniul, cu o figură inexpresivă. Mi-am dat seama că nu ştie să citească în franceză. Pentru o clipă, l-am compătimit, aducându-mi aminte de propriile mele bătăi de cap cu limba franceză.

Am pus o mână pe umărul lui.

— Nu vă mai chinuiţi cu meniul. Când o să vină chelnerul să ne ia comanda pentru băuturi, o să-i cer să aducă versiunea în engleză.

— Mulţumesc.

Mi-a zâmbit recunoscător.

— Servesc bere aici?

— Nu ştiu, am să-l întreb pe chelner.

— Nu contează, a zis repede, încă vizibil nervos. O să servesc la fel ca ceilalţi.

[1] Specialitatea casei (fr.).

Chelnerul nu se zărea nicăieri. Serviciul la Talbeys era încet, știam asta din experiențele anterioare. Iar încetineala îi enerva pe americani în general, iar cei de la masă nu făceau excepție. Deveneau din ce în ce mai nerăbdători.

— Și ce aduce o companie atât de însemnată la noi? l-am întrebat pe Ray.

A părut pus în încurcătură pentru o clipă. I-am surâs încurajator. S-a liniștit în mod vizibil.

— Păi, firma dumneavoastră era una dintre cele cinci de pe lista scurtă întocmită de departamentul nostru, mi-a răspuns, zâmbind la rândul său.

— Gata, ai și început să dai din casă? a intervenit vocea rece și precisă a domnului Ambrey.

Ray s-a făcut roșu la față.

— Îi spuneam doar domnișoarei Patel despre întrunirea de azi-dimineață, a îngăimat el.

— Sunt convins că dânsa are alte treburi.

Am deschis gura ca să răspund, dar șeful de sală și-a făcut apariția.

— Hai să comandăm, a sugerat răspicat Ambrey. Noi ne cam grăbim.

Am cerut mai întâi stridii și, ca fel principal, somon cu un sos cremos de muștar. Marc și cu mexicanul au comandat la fel, Ambrey și Ray au cerut salate și *canard à l'orange*[1].

Când au sosit băuturile, am încercat să-l mai descos pe Ray. Voiam să aflu de când era în legătură cu Marc și de cât timp ținea Marc acest lucru secret față de mine. Dar n-am mai reușit să scot nimic de la el.

[1] Rață cu portocale (fr.).

— Văd că arzi de nerăbdare să afli ce punem la cale, mi-a șoptit la ureche mexicanul care stătuse îmbufnat în tot acel timp, înfuriat că nu îi dădeam nici o atenție.

— Serios? l-am întrebat, aruncându-i o privire care se voia sceptică.

Dar ochii lui erau pătrunzători și nu-l trădau.

— La ce anume s-a gândit compania dumneavoastră? l-am întrebat.

— Vrem să lansăm un post de televiziune în Rusia. Și avem nevoie de cineva care să ne ajute să intrăm pe piață. Ați mai lucrat în Rusia, adevărat?

— Da, puțin, am încuviințat eu.

Își făcuseră bine temele.

— Dar de ce ne-ați ales pe noi? Suntem atât de mici.

— Mai micuț e mai drăguț.

Figura lui a căpătat o expresie de dorință animalică pe care nici nu încerca să o ascundă.

— Știi că profilul sânului tău e sublim? Desăvârșit. Sunt fascinat de frumusețea lui.

Am întors capul, scârbită. De ce să mă obosesc să fiu drăguță cu acel om?

Mi-a citit gândurile.

— Sunt mult mai influent decât crezi. Știi cum e împărțită puterea la Amber Productions? m-a întrebat încet.

— Nu, am admis, surprinsă de schimbarea expresiei chipului său căruia dorința îi înăsprise trăsăturile.

Am privit în partea cealaltă a mesei, spre Marc. Vorbea de zor cu Ambrey. Își agita mâinile de parcă ar fi vrut să împingă o minge de golf în gaură. M-am întors din nou spre mexican.

— Compania e în sistem de franciză. Eu dețin rețeaua TV de cablu din America de Sud care difuzează programele firmei Amber. Producem de asemenea și emisiuni cu specific local și în limba spaniolă pe care le vindem apoi către Amber USA sau filialelor Amber din Japonia, Australia, India, de pretutindeni, practic. În momentul de față, cel mai mare număr de programe sunt făcute în America de Sud și vândute de acolo, așa că noi suntem vaca bună de muls care pornește în aventura Rusiei.

Făceam ochii din ce în ce mai mari pe măsură ce digeram toată informația. S-a uitat la mine încrezător.

Chiar atunci a sosit și mâncarea. Chelnerul a așezat un platou oval din porțelan în fața mea. Era plin cu cristale de gheață strivite și dedesubtul lor se afla o farfurie argintie acoperită. Un abur ușor se ridica în aer din pricina căldurii din restaurant în contact cu răceala gheții. Am închis ochii — nerăbdătoare în așteptarea momentului în care chelnerul avea să ridice capacul. Între timp, îi servea pe ceilalți.

A ridicat ceremonios toate capacele. Mexicanul m-a cuprins cu brațul după talie. Mirosul stridiilor s-a ridicat în aer până a ajuns la mine. Am încremenit de spaimă.

— Așteaptă, am rostit tăios.

Ospătarul s-a oprit chiar când să ridice capacul de pe farfuria lui Marc. S-a uitat la mine.

— Stridiile astea sunt moarte.

Ospătarul a rămas cu gura căscată. Preț de câteva clipe, au rămas cu toții muți de uimire. Apoi, chelnerul s-a încumetat:

— Dar... dar, doamnă. Nu se poate.

L-am țintuit cu privirea, rece, nemișcată. A început să se uite în jur după ajutor.

Ceilalți au tras cu ochiul mai întâi la el, apoi la mine. M-am ridicat de pe scaun și am ocolit masa ca să-l înfrunt pe chelner.

— Stridiile astea sunt *moarte.*

— Dar... dar bucătarul-şef le aduce chiar dânsul în fiecare zi.

Zăpăcit de-a binelea, a scăpat din mâini capacul care a aterizat pe podea cu un zdrăngănit. A făcut câţiva paşi înapoi, căutându-l din priviri pe şeful de sală care a răsărit aproape instantaneu înaintea noastră.

— E vreo problemă, doamnă? a rostit calm.

— Stridiile dumitale sunt moarte.

A părut şocat. Apoi, s-a îndreptat băţos de spate, prototipul inocenţei insultate.

— Dar nu e cu putinţă. Servim cele mai proaspete stridii. Ne mândrim cu prospeţimea lor. Vă înşelaţi.

Pentru o secundă, am şovăit. După care, am afirmat ferm:

— *Je suis désolée.*[1] Însă eu nu mă înşel niciodată în privinţa mâncării.

— Dar nici nu v-aţi atins de ele.

— Nici nu-i nevoie. Le simt mirosul.

— *C'est impossible.*[2]

Chiar nu-i venea să creadă.

Toţi cei de la masă au răsuflat uşuraţi pentru o clipă. M-am făcut că nu bag de seamă şi mi-am concentrat în continuare atenţia asupra şefului de sală. Pe el trebuia să-l conving. Am alergat înaintea lui şi i-am tăiat calea.

— E adevărat. Am simţit mirosul şi pe mine nasul nu mă înşală.

Şeful de sală şi-a schimonosit buzele într-un rânjet şi a strâmbat din nas. S-a întors cu spatele la mine şi cu faţa spre bărbaţii de la masă. I s-a adresat lui Marc cu o politeţe exagerată:

---

[1] Îmi pare rău (fr.).

[2] Imposibil (fr.).

— *Monsieur* Despres, sunteți un *connaisseur*, vă rog să gustați stridiile și spuneți-mi ce părere aveți.

— N-are nici o părere, i-am tăiat-o. El n-are nasul meu.

— Leela, un moment. *Calme-toi!*[1]

Marc s-a ridicat încet, le-a zâmbit bărbaților care stăteau tăcuți la masă și a venit lângă noi.

— Hai, Leela, gândește-te la sentimentele lui Henri. Uite ce supărat e.

— Și cu sentimentele mele cum rămâne? Omul ăsta încearcă să mă scoată o mincinoasă, i-am răspuns pe un ton aprins, aruncându-i o căutătură aspră șefului de sală. Ne servește stridii moarte și după aceea minte. Drept cine mă ia? Drept o străină?

M-am întors spre Marc.

— Spune-i, Marc, spune-i cine sunt eu.

— Leela. *Détends-toi!*[2]

Marc m-a luat de umeri și a început să mă îndepărteze ușor din dreptul mesei.

— Hai să mergem afară și să vorbim rațional.

Mă împingea spre ieșire.

— Rațional? Eu sunt foarte rațională, am izbucnit. El este irațional dacă-și închipuie că o să scape basma curată.

I-am aruncat o privire cruntă șefului de sală care venea protestând în urma noastră.

— Bine, în regulă. Dar nu e cazul să faci o scenă, mi-a șoptit Marc. Toată lumea se uită la tine.

Am privit de jur împrejur și am văzut că toate capetele erau întoarse spre mine. Am trăit un moment de satisfacție. Să vadă

[1] Liniștește-te! (fr.)

[2] Potolește-te! (fr.)

cu toții ce simț extraordinar am eu. Dar sentimentul a pierit imediat cum mi-am dat seama că sunt condusă în mod inexorabil spre ușă.

M-am oprit și m-am întors.

— Minți, am șuierat eu. Erau atât de stătute că puțeau. Eu știu cel mai bine. Am cel mai fin nas din lume.

Marc m-a smucit atât de tare încât aproape că mi-a dislocat umărul.

Eram, în sfârșit, afară.

— Îmi pare rău, Leela, mi-a zis Marc de cum am rămas singuri, dar trebuia să te scot de-acolo. Făceai scandal.

Dar eu nu mă uitam la el. Mă uitam mirată spre cer. Era senin și însorit. Ploaia se oprise. Terasa Val Nombreuse din apropiere era plină până la refuz. Străzile erau înțesate de oameni.

— Nu sunt un copil, să știi, i-am zis într-un sfârșit. Îmi dau foarte bine seama că făceam scandal. Stridiile lui nu erau bune. Merita să-i facă cineva scandal.

Am făcut o pauză de respirație, după care am reluat, înainte ca el să apuce să deschidă gura, cu tonul lui controlat:

— Protejam afacerea. Crezi că ar mai veni la noi dacă li s-ar face rău după ce i-am scos în oraș? Și să știi că nu vorbeai cu cine trebuie. Mexicanul e omul de bază și îl am la degetul mic.

M-am uitat victorioasă la Marc. Dar pesemne că nu a înțeles ce i-am spus, fiindcă n-a avut nici o reacție.

— Marc, spune ceva. Nu-i așa că sunt deșteaptă?

Parcă tot nu auzea ce îi spuneam. Mă privea ciudat.

— Te simți bine? m-a întrebat în cele din urmă.

— Normal că mă simt bine. De ce să nu mă simt? Tu auzi ce-ți zic? Pe mexican trebuie să-l fermecăm, nu pe Ambrey. El e cel cu fondurile pentru proiectul cu Rusia.

Marc priveşte strada cu ochi goi.

— Ce s-a întâmplat, Marc? La ce te uiţi?

L-am apucat de braţ.

— De ce nu mă asculţi?

Apoi am observat că nările i se mişcau, adulmecau, după care i s-au strâns de parcă ar fi căutat aer curat. O teamă cumplită a pus stăpânire pe mine. Am început să transpir. Marc mi-a dat mâna la o parte de pe umărul lui şi a plecat de lângă mine, adăpostindu-se în faţa intrării în restaurant. L-am privit cum se îndepărta, înfrânt. Stridii şi parfum. Doar la asta mă puteam gândi, la mirosul stridiilor şi al parfumului. Le-am adunat în jurul meu şi le-am ţinut acolo. Aveam un miros excelent, nu era nimic în neregulă cu el. Mi-am dat deodată seama că Marc vorbea cu mine şi aburii ceţii care mă înconjura s-au ridicat uşor.

— Dar trebuie neapărat să te linişteşti, zicea el. Purtarea ta... pune în pericol firma. Ai fost mult prea agresivă în ultima vreme.

A mai adulmecat o dată aerul şi apoi a încetat.

Era mirosul meu. Asta încerca să îmi spună. Revenise. Numai că de data asta, eu nu îl simţeam. M-a cuprins spaima. Am început să tremur.

— E totul în regulă? La Olivier mă refer.

— Fireşte. Ce ţi-a venit? m-am răstit eu.

De ce nu-mi spunea în faţă că miroseam urât şi de aceea voia să plec? De ce trebuia să se ascundă în spatele unor vorbe de curtoazie?

— Bine. Nu e treaba mea, a zis el cu convingere. Dar îmi fac griji pentru tine. Aş vrea să te ajut.

— Şi eu încerc să te ajut pe tine — cu toate că încerci să scapi de mine.

M-a privit încurcat. Aşteptam să cadă securea.

Apoi, ca din senin, mi-a zis:

— Te rog să mă ierţi că te-ntreb aşa direct, dar eşti cumva însărcinată?

Atunci am răbufnit.

— Nu eşti în toate minţile, Marc? Crezi că aş face acum aşa o prostie?

Eram sigură că îl simţise. Se ştia că femeile însărcinate sunt supuse transpiraţiilor neobişnuite, fierbinţelilor, mirosul corpului lor se schimbă. Altfel de ce ar crede că sunt însărcinată?

— Sst, nu mai ţipa.

S-a uitat în jur, stânjenit.

— Ba o să ţip dacă mai continui să spui prostii.

M-am hotărât să mă port ca o neruşinată, să mă prefac că nu se întâmplase nimic.

— Hai să mergem înăuntru.

Am dat să intru în interiorul întunecat al restaurantului.

— Nu, m-a oprit Marc. Nu te mai poţi întoarce. Te-ai făcut de ruşine.

Am rămas pe loc. Tonul lui hotărât mi s-a părut aproape o uşurare.

— Atunci ştii despre ce e vorba? am întrebat cu glas răguşit, implorându-l din priviri. Nu era din cauza stridiilor...

— Nu.

A clătinat din cap cu o tristeţe infinită.

— Nu din cauza stridiilor.

Ne uitam unul la altul, fără să scoatem un cuvânt. În ochii lui se citeau teama şi, mai rău, dezgustul.

— Cred că ai dreptate, am spus încet. M-am simţit aiurea. Mai bine mă duc acasă. Să mă odihnesc. Durerea asta de cap. Mi-am pus mâna peste ochi şi m-am uitat la el printre degete.

Părea bucuros.

— Da. Fă o pauză. Ai muncit prea mult.

— Să le transmiţi scuzele mele, l-am rugat vioaie şi m-am întors cu faţa spre stradă. Şi să-mi laşi pe robot numărul de telefon al mexicanului, de la hotelul unde stă.

— Nu e nevoie, mi-a zis Marc răspicat. Du-te acasă şi nu-ţi face griji. Odihneşte-te.

S-a întors şi a intrat în restaurant.

M-am rugat să se întoarcă. Dar nu a făcut-o.

O stare de panică a pus stăpânire pe mine când uşile s-au închis în urma lui. M-am uitat cum îşi croia drum printre mese. Spatele i s-a încovoiat când s-a aşezat. Părea vesel că scăpase de mine, că mă aruncase sub preş.

Trei

— O altă lume. De care mă separă un geam de sticlă subțire. Mă lipesc cu fața de geam. De partea cealaltă, un cuplu în vârstă se uită țintă la mine. Par înspăimântați. Îi șoptesc ceva chelnerului și arată spre mine. Acesta se întoarce și se uită și el la mine. Are ochii goi și stăruitori. Rămân nemișcată. Chelnerul ridică din umeri și trage scaunul doamnei supărate. Soțul, un bărbat firav și cu părul alb, o ia protector de braț. Îl urmează pe chelner. Restaurantul își ia ochii de la mine și rămân singură pe stradă. Mă întorc și încep să merg. Strada este scăldată de oameni. Africani, indieni, arabi, chinezi, francezi, tamilezi. Pare așa un haos, formele și culorile și contururile străinilor se bat cap în cap cu clădirile vechi și pline de grație și cu grădinile secrete. Burghezii care încă mai locuiesc acolo s-au retras în spatele porților solide, din fier forjat. Străzile aparțin acum șomerilor, flămânzilor, celor care miros urât, care le infectează cu nevoile lor nesfârșite și mute. Locul meu nu e printre ei. Locul meu este undeva înăuntru, într-un restaurant sau într-un apartament îngrijit unde totul este astfel aranjat ca să evoce dorința. Un loc liniștit cu mâncare și parfumuri, în confortul lânii și al fumului de țigară.

Dar ele nu îți vor ascunde mirosul, subliniază un glas subțire și răutăcios.

O iau aşadar grăbită pe *Rue de Clichy*. Merg cu paşi hotărâţi, păstrându-mi o expresie încruntată de preocupare pe chip. Cei din jurul meu au aceeaşi expresie, bărbaţi uscăţivi în costume jerpelite, cu serviete din imitaţie de piele sub braţ. Vin în fiecare zi la birou, cu servietele pline de CV-uri. După care intră într-un bar şi rămân până târziu în noapte. Mirosul barului îi urmează la birou şi, când pleacă, vine după ei, amestecat cu mirosul de xerox care se desprinde dintre CV-uri.

Trec de sex-shopuri unde bărbaţi cu corpuri ca nişte butoaie strigă după mine, îmi oferă bani, orice ca să le pozez, ca să-i las să mă atingă. Nu par să îmi observe costumul scump. Nu observă decât mirosul. Se întind cu disperare ca nişte dulăi care adulmecă o căţea în călduri.

O iau la fugă. Trec de Place Pigalle cu imensa roată roşie de la Moulin Rouge, trec de restaurantele pline de turişti cu feţe flămânde şi goale, strângând în mână pungi de cumpărături, trec de vitrinele adâncite în pereţi, în care atârnă hălci de carne din care se scurge apa. Trec mai departe, trec de bebeluşi şi de cărucioare, de bărbaţii şi de femeile de pe stradă, de peşti, de dealeri de droguri, de bişniţari, de informatori. Trec de ei pentru că sunt mai rapidă. Vântul îmi biciuieşte părul. Îmi străpunge hainele şi îmi răceşte pielea, preschimbându-mi oasele în sticlă. Dar mirosul mă urmăreşte în continuare, ţine pasul cu mine, îmi trădează fiecare gest.

Mă împleticesc mai departe, la dreapta, la stânga, apoi din nou la dreapta pe o altă stradă. Treptat, zgomotul bulevardului se domoleşte. Magazinele dispar. Strada e tăcută. Clădirile sunt mai înalte, mai impunătoare, cenuşii şi vechi. Conştiente că au învins timpul.

Trotuarul se îngustează. Oamenii dispar. Casele şerpuiesc înainte şi înapoi ca nişte panglici. Încetinesc din nou pasul. Privesc

în sus spre clădiri. Obloane din lemn la primul etaj. Ferestre cu draperii la al doilea. Plante la etajul cinci. Cine m-ar primi oare? În poarta neagră de oțel se ivește o crăpătură și un bărbat își face apariția. Iese prudent afară, într-o mână își ține pălăria, în cealaltă are o sacoșă. Pășește atent pe caldarâm. Îl urmăresc aprobator. Și-a ales un loc unde să nu fie mizerie de câine, gunoaie și alte complicații. Străzile sunt primejdioase, mi-o mărturisesc pantofii lui cu pingele groase. Figura lui e opacă. Apoi, când mă zărește, în priviri i se strecoară teama. Se întoarce și încuie cu grijă poarta către lumea lui. O încearcă pentru a se convinge că e bine închisă. Haina lui de piele strălucește în lumina soarelui de octombrie. Traversează cu băgare de seamă strada. Într-o clipă, a și traversat și plutește voios pe stradă cu aripi de cauciuc.

Brusc, mă simt cuprinsă de un sentiment de familiaritate. Știu că am mai fost aici. Merg înainte, cotesc. Într-una din curțile baricadate, se află o casă cu o grădină și doi copii la care trebuie să ajung. Copiii sunt ca niște sălbatici. Nu-i deranjează mirosurile puternice. Trebuie să o găsesc, casa balenelor. După care, nu mai trebuie decât să-mi amintesc codul. Voi intra pe poarta de fier și tot trecutul va fi șters.

Clădirile se turtesc și se unesc în spatele fațadelor albe și netede. Străzile arată toate la fel, dezamăgitoare prin uniformitatea lor. O dădacă trece pe lângă mine, plină de neîncredere. Nasul ei adulmecă în aer și-mi vine să intru în pământ de rușine. Mă întorc din drum și o iau în direcția opusă, mergând neîncetat. Străzile devin un simplu fundal peste care se așterne umbra mea. Nu mai știu unde mă aflu. Casele sunt mai mici și mai înghesuite.

O iau pe o stradă urâtă cu prăvălii înguste și întunecate la parterul clădirilor. Vitrinele sunt prost luminate și misterioase, ascunzând deopotrivă oamenii și lucrurile dinăuntru. Unele

dintre ele au copertine. Deasupra celorlalte atârnă frânghii subțiri de rufe pe care sunt înșirate haine viu colorate cu imprimeuri îndrăznețe. O dată la câteva minute, o adiere de aer iese pe gura de metrou și flutură rufele. Mirosul de metrou inundă aerul cu un sentiment al mișcării și cu promisiunea evadării. O singură lumină de neon roșu îmblânzește întunericul străzii. Mă îndrept spre acel loc. Trebuie să mă ascund. Am nevoie de odihnă.

Deschid ușa. Lambriurile din lemn sunt vechi și absorb lumina aurie și palidă a lămpii. Barul e aproape gol. Patru bărbați stau așezați la tejghea în semiîntuneric. Ridică privirile când intru, dar nu pot să le zăresc ochii. Nu-l văd decât pe barman care poartă un șorț alb și o vestă neagră. Șterge paharele și le așază pe raftul de deasupra. Lumina se reflectă prin pahare și se revarsă peste capul lui chel. Tăcerea e odihnitoare, străpunsă doar de zgomotul paharelor ce lovesc lemnul.

Barmanul nu se grăbește. Mai întâi, îi servește pe cei trei muncitori cu chipiuri galbene, din celălalt capăt al barului.

Vine apoi și la mine.

— Ce să-ți aduc? mă întreabă lipsit de politețe.

— Un coniac.

— E prea devreme pentru coniac, îmi spune.

Ceilalți bărbați se uită spre noi, presimțind conflictul.

— Aici te înșeli, îi răspund calmă. În lumea mea, nu e niciodată prea devreme.

— Despre ce lume e vorba — regatul maimuțelor? țipă unul dintre bărbații de la bar.

Un val de iritare.

— Taci din gură, Jules, bea-ți whisky-ul și vezi-ți de treaba ta, îi spune barmanul peste umăr.

Îmi dă coniacul.

Aburii se ridică și îmi încălzesc fața. Lichidul călduț și auriu îmi alunecă pe gât, dezinfectându-mi carnea pe măsură ce coboară.

— Mulțumesc.

Îi zâmbesc.

— *De rien.*[1]

— Nu vrei să te așezi lângă mine, să bem ceva împreună? Fac cinste.

Mă simt deodată cu chef de vorbă.

Mâna care șterge tejgheaua se oprește.

— Ți-am zis eu că-și caută un bărbat, rostește un chipiu galben către tovarășul său.

— Nu te-a ales pe tine, așa-i? a ciripit celălalt.

— *Ta gueule, tais-toi*[2], a bodogănit primul.

— Cred că sunt mulți care vin aici și te bat la cap cu poveștile lor, am dreptate? îi spun, iar el se întoarce și își încrucișează brațele la piept. Dar eu sunt altfel, să știi.

— Mai vrei? intervine el brutal.

— Ce să mai vreau?

— Să bei.

Mă uit la pahar. E gol. Pacientul necesită mai mult dezinfectant.

— Uite, bea asta, îmi zice el în timp ce-mi întinde un pahar de vin, de data asta.

Este gros și închis la culoare și miroase a medicament. Îl dau repede pe gât și mai cer unul. Barmanul îmi toarnă încă un rând. Înainte să-și ia mâna de pe pahar, mă întind și îmi așez degetele peste ale lui. Își trage grăbit mâna și vinul se varsă peste mâna mea, pe tejghea.

— Ai grijă! Vezi că altfel te dau afară.

---

[1] N-ai pentru ce (fr.).

[2] Taci odată din gură (fr.).

Mirosul a devenit mai puternic, mai stăruitor. Mi se ridică de sub fustă. Țâșnesc deodată de pe scaun.

— Mă duc la baie, anunț eu zgomotos.

Din spatele încăperii răzbat hohote de râs bărbătesc.

— Ba nu te duci nicăieri.

Barmanul ajunge în dreptul meu după ce ocolește tejgheaua.

— Mai întâi plătești.

— Dar nu plec nicăieri. Mă duc numai până la baie.

— Foarte bine, dar tot trebuie să plătești mai întâi.

— Bine.

Scotocesc prin geantă după o hârtie de o sută de franci. O găsesc în cele din urmă și i-o înmânez barmanului. Acesta o ia și numără restul în monede argintii pe care le scoate din borseta din jurul taliei.

— Păstrează restul, bombănesc eu.

— Ai nevoie de doi franci pentru toaletă, altfel va trebui să te duci la bărbați, îmi spune el și îmi întinde o monedă.

Alte hohote de râs bărbătesc mă însoțesc pe scări în jos. Durează ceva timp până urc scările înapoi. Barmanul șterge în continuare paharele cu un prosop alb. În locul băutorilor, au venit clienții pentru masa de seară. Nu sunt decât doi deocamdată și stau cu niște figuri solemne fiecare în alt capăt al tejghelei.

— Îmi mai dai, te rog, ceva de băut? îl rog pe barman în timp ce mă cocoț pe un scaun din mijloc.

Hainele mele păstrează încă izul acid de urină de la baie.

— *Dis donc, encore là?*[1] râde el. Mă gândeam să trimit pe unul dintre bravii noștri clienți să te caute.

Nu mă obosesc să-i răspund.

— Unde mi-e vinul? îl întreb deodată.

[1] Ah, deci n-ai plecat încă? (fr.)

Nici ceilalţi clienţi, nici barmanul, nu par deranjaţi de duhoarea mea de closet. Mă prăbuşesc recunoscătoare peste masă.

Barmanul caută un pahar sub tejghea. Scoate o carafă goală şi o umple cu acelaşi vin roşu, ieftin.

— Dar acum servim şi cina, aşa că va trebui să şi mănânci ceva. În plus, adaugă el, n-aş vrea să te îmbeţi prea repede.

— Aş fi putut să fiu cel mai bun bucătar-şef din lume, îi spun, aşa că ai face bine să-mi dai o mâncare bună.

Dar barmanul se îndreaptă deja spre uşa bucătăriei.

— Aşadar, eşti bucătar-şef? mă întreabă bărbatul din stânga mea.

Mă uit la el cu o privire critică. Hainele lui, de la pelerina arămie la pantofii maro din piele, sunt genul care sfidează moda. Ochii lui sunt ca nişte găuri întunecate sub o singură sprânceană joasă şi stufoasă. Părul şaten i se răreşte şi îl poartă strâns într-o coadă de cal la baza gâtului. Are riduri pronunţate ce pornesc din dreptul nasului triunghiular şi ajung până la buzele palide.

— Aş fi putut să fiu, dar nu sunt, îi răspund cu răceală în glas.

— Şi atunci cu ce te ocupi?

Zâmbeşte insinuant.

— Cu afaceri, îi dau eu replica.

— Serios? *Quelle coïncidence*, şi eu la fel. Poate facem afaceri împreună.

Se mută pe scaunul de lângă mine.

— Te superi dacă luăm cina împreună?

Ridic din umeri.

— *Ca m'est égale.*[1]

Barmanul trânteşte neglijent cele două farfurii de mâncare în faţa noastră.

[1] Mi-e indiferent (fr.).

— Ce fel de servire e asta? îl întreb furioasă.

— Nu sunt aici ca să-i servesc pe clienți.

Pleacă în cealaltă parte a barului.

Bărbatul de lângă mine se apleacă într-o parte.

— Nu-l băga în seamă.

Îmi zâmbește cu înțeles.

Îl ignor. Trebuie să-mi schimb mirosul.

Mâncăm în tăcere.

— Și ce fel de afaceri faci? mă întreabă din senin.

— Vând diverse, îi răspund scurt.

— Și eu la fel. Am propria mea afacere în Auvergne. Încălzire centrală. Pardoseli din plastic. Toată lumea vrea așa ceva.

— *Tant mieux*.[1] E plăcut să știi că ai ceva ce vor ceilalți.

— Tu ești foarte sexy, ai exact ceea ce vreau eu, îmi șoptește vânzătorul la ureche.

Mă trag înapoi imediat. Chiar nu simte mirosul?

Îl privesc uimită. Poate că el este leacul, îmi șoptește un glas firav.

Nu mai stau pe gânduri.

— Hai să mergem la hotelul tău, îi spun repede.

Se ridică de pe scaun, caută prin buzunar cu mâinile tremurânde după banii potriviți, plătește ambele consumații, și pe a lui și pe a mea.

Pe stradă, mașinile merg tăcute, ca prin vis. Burnițează din nou și ne ies la amândoi aburi pe nas. Se oprește cu fața spre mine.

— Hotelul meu e la câteva blocuri distanță. Dar, dacă vrei, putem să mergem în altă parte.

— Nu-mi pasă. E bine la hotelul tău.

Îl iau cu putere de braț. Mergem înainte pe drum.

---

[1] Cu atât mai bine (fr.).

Ploaia cade uşor pe pielea noastră. Farurile maşinilor surprind picăturile mărunte de ploaie în timp ce cad şi le suspendă parcă în lumină. Mă simt şi eu suspendată, între teamă şi speranţă. Râd şi îl ţin strâns de braţ.

— Nu vrei să-mi zici povestea ta? îl rog eu.

El se opreşte.

— Cum adică? mă întreabă prudent.

— Vreau să ştiu totul despre tine. Despre problemele tale, despre viaţa ta, chestii de genul ăsta. Sunt o bună ascultătoare. Bărbaţilor le place să-mi spună tot felul de lucruri.

Se întoarce.

— *Merde.*[1] Ce ţăcănită am mai găsit de data asta.

Schiţează un zâmbet forţat.

— Dacă aşa încerci să mă faci să plătesc mai mult, îţi zic de pe-acum că n-ai cum. N-am mai vândut un centimetru de pardoseală de ani de zile.

— Deci nu eşti vânzător de pardoseli din plastic. Poate că vinzi asigurări.

Încep să tremur de râs.

— *Putain*[2], dintre toate târfele din Paris — clatină capul, scârbit — *celle-là me rendra fou*[3].

Aud *pu* şi mă opresc cu o tresărire.

— Ce-ai zis?

Pare încurcat.

— Ai zis că put, nu-i aşa? îl învinuiesc eu.

— Bineînţeles că nu. De ce aş fi zis una ca asta?

Începe să se dea înapoi de lângă mine, cu un aer vinovat.

---

[1] La dracu' (fr.).

[2] Târfă (fr.).

[3] Asta o să mă scoată din minţi (fr.).

— Se citește pe fața ta. Crezi că miros urât.

Scutură din cap cu neîncredere.

— Tu chiar ești nebună. Norocul meu, ca de obicei.

— Cum adică, norocul tău? Norocul meu e problema. Eu am nimerit cu un psihopat care crede că put.

Mă întorc și strig la trecători.

— Sst!

Îmi pune mâna peste gură. Îl mușc și îi gust sângele. El mă împinge și o ia la fugă.

Alerg după el.

— Stai.

Îl prind de mână și îl pun să-mi atingă sânul.

— Uite. Îmi pare rău. Eu... lasă-mă să vin cu tine. Am să încerc să nu mai miros... și.. și după un timp, n-ai să mai simți, îți promit.

Alerg încercând să țin pasul cu el.

— Nu. Lasă-mă. Vrăjitoare nebună ce ești.

Îmi pune piedică. Cad, dar mă agăț de brațul lui în timp ce pământul îmi fuge de sub picioare.

— Nuuu, lasă-mă să vin cu tine. Lasă-mă să vin cu tine, mă văicăresc eu.

Se oprește brusc.

— Ridică-te!

Dincolo de tonul imperativ, se citește frica. Rămân nemișcată.

— Te ridici odată? zbiară el.

— Mă lași să vin cu tine?

Încuviințează prudent.

— Hotelul meu e la doi pași, dar nu pot să te târăsc până acolo.

— Și îți place mirosul meu? Fiindcă este diferit?

— Da, fiindcă este diferit.

Se apleacă înainte ca să mă tragă sus.

— Şi chiar puţin exotic?

— Cu siguranţă exotic, se învoieşte el.

Sunt în genunchi.

— Irezistibil, stărui eu, râzând spre el.

— Fireşte.

Mă ridică şi, în sfârşit, sunt în picioare şi mă uit fericită la el. Apoi, chipul său se umple de o plăcere sălbatică. Ridică mâna stângă şi mă loveşte cu putere peste tâmplă.

— Na, aşa-ţi trebuie, nenorocito, mârâie şi o ia la goană.

Picioarele nu mă mai ţin şi leşin.

Patru

— Încep să percep, treptat, sunetele străzii. Clipocitul răgușit al apei care curge încet printr-un șanț subteran. Zumzetul monoton și vibrațiile mașinilor de pe șosea. Murmurul aburului ce iese dintr-o țeavă de eșapament. Simt cum îmi crește un cucui în tâmpla stângă, străpungându-mi necruțător pielea. Crește cu un calm vegetal, ca orice altceva din acel mediu umed și lipicios.

Mirosul mă învelește ca un giulgiu, putred, ca o fermentație dulceagă. Trupul meu duhnește mai rău decât un camion de gunoi, mă gândesc eu. Spre deosebire de camionul ce stă sub cerul liber și în care bărbații se suie în fiecare zi, în cazul meu, mirosul rămâne ferecat înăuntru, într-un loc fără aer sau lumină, ieșindu-mi prin pori ca niște deșeuri chimice îngrozitoare pe care nimeni nu vrea să le atingă. Îi simt iuțeala în jurul meu, ridicându-se greoaie în aerul jilav. Izul de mâncare stricată devine din ce în ce mai pătrunzător în timp ce respir.

Clădirile se contopesc spre cer. N-a mai rămas decât neonul. Pâlpâie când în roșu, când în roz, umplând cerul de pete. A început iarăși să plouă. Stropii înghit lumina și se prăvălesc greoi pe asfalt. Clipesc și nuanțele se topesc într-o cortină. Culorile picură prin arterele ascunse, formând labirinturi curgătoare dedesubtul

orașului. Subteran. Îmi șoptește. Mergi în subteran. Mă împleticesc orbește înspre metrou.

În cele din urmă, ajung în subteran, sunt în siguranță, în stație. Peronul e aglomerat. Aici, însă, mirosul meu nu deranjează pe nimeni. Metroul sosește în stație, șuierând. Mulțimea înaintează, împingându-mă și pe mine în vagon. Se aude semnalul sonor, se închid ușile și metroul se pune în mișcare, din ce în ce mai repede după ce intră în tunelul întunecat.

Mă uit fix la ușa din fața mea. Abțibildul este cel obișnuit, cu iepurașul roz care și-a prins mâna în ușă. Din locul unde i s-a blocat mâna, sunt împrăștiate niște linii groase și negre care arată durerea. Însă iepurașul privește înapoi, peste umăr, cu un surâs încântător. Despărțirile sunt dureroase. Dar trebuie să zâmbești în continuare. Poate că este firesc să fii despărțit de cei pe care îi iubești atunci când viața ta e în permanentă mișcare. Poate că trebuie să alegi dacă vrei să iubești sau să fii în mișcare. Mă gândesc la Olivier. Cu siguranță că mă așteaptă nerăbdător la cină. Dar eu sunt prinsă într-un tunel al mișcării nesfârșite. Adio, Olivier, îmi spun încet, am ieșit din lumea ta. În vagon, lumina artificială surâde veșnic.

Metroul face un viraj și încetinește când se apropie de stația următoare. Un păpușar intră în vagon. Oftez și mă uit în jur. Și ceilalți au întors capul. Păpușarul nu pare să bage de seamă. Se apleacă, scoate o bucată de catifea neagră și o întinde între cele două capete ale vagonului. Apoi, scoate un aparat de filmat vechi și îl așază în mijlocul culoarului. Dispare îndărătul draperiei.

Pe deasupra acesteia, se ivește o marionetă care începe să fredoneze fals o melodie pop. Ceilalți călători încep să mormăie și să dea din picioare.

— Termină odată cu zgomotul ăsta! zbiară un bărbat.

— Patrick, doar l-ai auzit pe domnu'.

Apare o a doua marionetă și o lovește pe prima în cap.

— Cânți înfiorător.

Îmi ridic privirea, surprinsă.

— *Aloua*, Ahmed, răspunde prima. Ce să fac? N-am nimic altceva de făcut.

Restul cuvintelor se pierd în zgomotul unui metrou ce trece pe lângă noi.

— Ce se aude? întreabă a doua marionetă.

— Un metrou.

— Nu. Te înșeli. Nu e un metrou, e războiul.

— Ești un nerod, izbucnește Patrick. Nu mai e nici un război. Statele Unite ne apără.

Cineva pufnește în râs.

— Îți spun că știu zgomotul — e război în toată regula.

— Ești sigur, hm? De unde știi? Ți-a zis Dumnezeu? E prietenul tău cel mai bun?

— Știu pentru că...

Un alt metrou trece. Marioneta sare în sus, frustrată.

— *Merde, putain de train, me fait chier*[1], nu pot să gândesc.

Niște fete încep să chicotească la auzul obscenităților.

— I-auzi! Tu chiar poți să gândești?

— Normal că pot să gândesc.

— Și la ce-ți ajută? Te plătește cineva să gândești?

— Nuuuu. Dar îmi place. Mă și pricep.

— Prostule. N-ai cum să te pricepi dacă nu te plătește nimeni. Pe mine nu mă plătește nimeni ca să fac ceva.

---

[1] Fir-ar al dracu' de metrou împuțit, să-mi bag picioarele (fr.).

Peste vagon se aşterne tăcerea. Simt cum stau toţi cu urechile ciulite.

— Bine. Atunci eşti liber să câştigi bani. Vrei să câştigi bani?

Înainte ca cealaltă marionetă să apuce să răspundă, un glas masculin, puternic, mârâie în spatele meu.

— Toată lumea vrea să câştige bani — dar fără să muncească.

Mă întorc. E o gorilă imensă, cu pieptul ca un butoi şi cu părul cărunt. În spatele lui, se află un grup de şase bărbaţi, fiecare ţinând în mână chipiul galben specific meseriei.

— Ştii să câştigi bani? întreabă prima marionetă.

— Fireşte.

— Imposibil. Eşti arab.

— Ce ştii tu? Strămoşii mei au fost negustori înainte ca ai tăi să înveţe să numere.

— Pe naiba, strămoşii tăi au fost cu toţii nişte şarlatani. Şi mă rog, care-i planul?

— Planul e atât de simplu, de elegant. Trimitem o petiţie către guvern în care explicăm că, de vreme ce nu există destule slujbe, vrem să ne creăm propriile posturi de muncă, dar că avem nevoie de capital. Aşa că le propunem să ne plătească o anumită sumă pentru a ne putea începe propria afacere.

— De ce-ar face aşa ceva?

— Pentru că n-ar mai trebui să plătească asigurări sociale. Ai să vezi, vor fi atât de încântaţi că ne vor da orice le-am cere.

Hohote cinice de râs clocotesc înăuntrul meu.

— Dar mie îmi place să-mi primesc cecul lunar. Mă face să mă simt mai francez, spune prima marionetă.

Călătorii râd. Îmi este peste puteri să mă alătur lor.

— Nu te prosti. Poţi fi independent. E mai bine decât să fii francez, zice a doua marionetă.

Dar ca să fii independent, trebuie să fii francez, mă gândesc cu amărăciune. Mă uit la figurile din jurul meu. N-au de unde să știe asta.

— Imposibil, spune Patrick. Eu sunt prost. De-aia m-au dat afară și de la școală. Nu sunt în stare să mă gândesc la ceva la care să nu se mai fi gândit nimeni înainte.

Publicul râde din nou. Mă uit la ei și invidia se adaugă urii mele împotriva păpușarului.

— Nu-ți face griji, zice cu mândrie a doua marionetă. Aici te pot ajuta. Mintea mea colcăie de idei.

Se întoarce cu fața spre noi.

— *Pour toi. Lavage-à-main*[1], articulează el.

Urmează un moment de tăcere și apoi audiența izbucnește în hohote de râs. Când râsetele se mai potolesc, Patrick spune:

— O spălătorie unde se spală de mână? La ce-ar ajuta?

— Unii preferă spălatul de mână, mașinilor automate. E mai natural.

— Ești un bou. Cară-te.

Se întoarce cu fața și începe iarăși să cânte fals.

— Te înșeli, insistă Ahmed. Ai încredere în mine. Am studiat piața.

— Habar n-ai de nimic, țipă Patrick, pe punctul de a izbucni în lacrimi. Ești tot un pierde-vară, ca și mine. Știi de ce o plătesc bogătașii pe mama? Ca să le spele rufele la ei acasă.

Ahmed sare înapoi.

— De ce nu mi-ai zis cu ce se ocupă mama ta?

Se preface că se gândește, stând cu mâna sub bărbie.

— Și mama ta ce face cu rufele ei murdare după ce a terminat cu ale altora?

---

[1] Pentru tine. Spălat de mână (fr.).

— Are mașină de spălat, se împăunează Patrick.

Publicul izbucnește în râs. De data asta, fără să vreau, intru și eu în joc.

— De ce nu mi-ai zis că mama ta are mașină de spălat? întreabă Ahmed.

— Nu m-ai întrebat, se burzuluiește Patrick.

— Ai dreptate. Să nu intrăm în chestiuni personale. Folosește-te de mașina ei ca să-ți faci o spălătorie adevărată.

— Nu pot. Nu știu să folosesc mașina de spălat. Mama se ocupă de fiecare dată.

Ahmed se lovește peste coapsă, exasperat.

— Bine, atunci. S-o lăsăm baltă cu mașina de spălat. Poți să speli de mână rufele vecinilor tăi, așa cum face mama ta pentru parizienii bogați.

— Dar...

— Nici un „dar", spune hotărât Ahmed. O să-i facem pe oameni să creadă că tu te pricepi mai bine decât ei. „Mai bine și mai ieftin", așa o să scriem pe o firmă luminoasă, imensă. O să se facă și coadă la ușa ta.

— Dar oamenii din cartier mă știu. De-asta mă ascund aici, scâncește Patrick.

Toată lumea râde la unison. O femeie îmi surprinde privirea; are părul cărunt și chipul brăzdat de riduri din pricina grijilor. Ne uităm una la alta și ne zâmbim.

— Ești politician? îl întreabă Patrick pe Ahmed. Că dacă ești, ai face mai bine să pleci și să mă lași în pace. Eu nu mă duc la vot.

— Nu sunt politician. Sunt *animateur des emplois*[1].

Patrick are un aer confuz. Apoi, chicotește batjocoritor:

[1] Animator de meserii (fr.).

— Ce mai e şi asta? N-am mai auzit de aşa ceva.

Ahmed îşi păstrează figura de om încrezător în sine.

— Nu contează, spune el arogant. Sunt primul dintr-o lungă tradiţie care va dăinui în viitor.

Îşi agită braţele prin aer ca un predicator.

— Voi crea slujbe pentru toată lumea.

— Da? răcneşte cineva din public, pufnind neîncrezător. Nici măcar guvernul nu poate să facă aşa ceva, nici marile companii.

— Asta fiindcă marii directori de întreprinderi şi birocraţii sunt aşa de mari şi tari că nu s-au aplecat niciodată să privească prin crăpături.

— De teamă să nu le-o tragă cineva pe la spate, precizează unul dintre spectatori.

Ahmed se apleacă încet, îşi duce mâna la fund şi întoarce capul speriat. Tot compartimentul aplaudă frenetic.

Metroul se opreşte deodată la jumătatea tunelului. O voce anunţă că un incident neprevăzut a avut loc la staţia următoare. Marionetele discută cauzele posibile ale întârzierii. Dar eu nu mai sunt atentă. Visez la un restaurant, restaurantul meu, inundat de aromele create chiar de mine. Metroul se pune în mişcare. Sunt în bucătăria lui Olivier, bucătăria noastră, plină de aburii mâncărurilor, unde mirosul meu s-a pierdut în mireasma propriei noastre iubiri.

Cu inima îndurerată, mă întorc în prezent. Vagonul nostru s-a umplut din nou de oameni. Stau chiar şi în picioare. Mă tot zgâiesc la zidul acela de trupuri, simţind cum creşte temperatura din compartiment şi aerul capătă un miros greu. Deodată, se deschide o breşă în zidul de trupuri şi un omuleţ cocoşat îşi face apariţia. Părul grizonant şi lins îi atârnă în jos pe frunte

acoperindu-i practic fața, iar privirea lui fixează un punct invizibil cam la vreo opt centimetri deasupra solului. Își leagănă mâinile în față, iar acestea se mișcă sprintene parcă dintr-o voință proprie, stranie, distonând cu târșâitul fără direcție al picioarelor și cu apatia cu care își cântă litania de cerșetor. O umbră se coboară peste compartiment. Ceilalți se holbează la el, apoi întorc capul, cu o neplăcere și o iritare vădite. Numai grupul de muncitori rămâne indiferent. Se dau la o parte din calea lui, continuând să vorbească.

Îi invidiez pentru că sunt în stare să-l ignore pe cerșetor. Eu nu pot. Mă uit cum se apropie cu o teamă superstițioasă, știind că el este destinul meu. Acum este în fața unor tineri care se uită la el cu niște priviri goale. Unul dintre ei îi pune o monedă în mână. El merge mai departe, trece de trei tinere. Unul din brațele sale atinge din greșeală piciorul uneia dintre fete care purta ciorapi lungi. Aceasta țipă și celelalte se uită furioase la el. Dar cerșetorul se întoarce grăbit, fără să întâlnească privirea cuiva, repetând prostește „*Merci*" la nesfârșit. În zăpăceala lui, se lovește de muncitori. De data asta, aceștia îl observă.

— *Fait attention, merde*[1], răbufnește șeful echipei.

— *Vaurien*[2], adaugă un altul, încruntându-se la cerșetor.

Cel de-al treilea bărbat, cel mai scund din grup, cu o figură de șobolan, îl lovește peste mână pe cerșetor și cele câteva monede primite zboară prin aer și se rostogolesc pe podea. Cerșetorul scoate un sunet și cade în genunchi.

Șeful se uită în jos la cerșetor și apoi, din nou, la draperia neagră unde se află marionetele.

---

[1] Fii atent, ce dracu' (fr.).

[2] Derbedeule (fr.).

— De ce aduni banii? îl întreabă, aplecându-se și apucându-l pe cerșetor de păr. N-ai făcut nimic ca să-i câștigi, nu-i meriți.

Din pricina tulburării, simt o apăsare pe piept și mă abțin să nu vomit. Chipul cerșetorului se vede clar acum. Este zbârcit și obrajii parcă i-ar fi fost roși de un șobolan. Dar cel mai rău arată ochii — înfundați în orbite, cu cearcăne negre, goi și stinși. Ochii unui om nebun — pustii și tăcuți.

Șeful îl împinge pe cerșetor încet înspre păpușar.

— Priviți aici, le spune el. Acesta este un șomer. Credeți cumva că și-ar putea găsi o slujbă? Nu. Este șomer dintr-un motiv foarte clar. Pentru că este inutil. Așa că nu mai căuta scuze pentru cei ca tine. Ia-ți păpușile și cară-te.

Îmi țin răsuflarea. În compartiment este o liniște mormântală.

— Vorbiți despre mine? spune Ahmed cu o voce gâtuită. Eu nu sunt șomer. Sunt angajat în slujba șomerilor. Și dumneavoastră veți apela la serviciile mele într-o bună zi. Sunt din ce în ce mai puține slujbe pentru porci în zilele noastre.

— Ce? zbiară șeful de echipă. Mă faci porc?

Ahmed se face mic de frică. Picioarele îi tremură îngrozitor.

— Firește că nu, *monsieur*. Porcii sunt animale folositoare. Ei ne oferă hrană.

Fetele încep să râdă și apoi, toți ceilalți li se alătură. Figura șefului, din roșu aprins devine purpurie. Cu un sunet care sfârșește într-un scrâșnet din dinți, se năpustește asupra cortinei negre și-l apucă pe Ahmed de cap.

Tocmai atunci, se pune o frână bruscă. Șeful își pierde echilibrul și este proiectat peste aparatul de filmat al păpușarului și se agață de cortina neagră. Se prăbușește apoi, iar cortina și marionetele cad peste el. Păpușarul se uită la el și se apleacă să-l ajute

pe bătrân să se ridice. Dar şeful de echipă îi aruncă un scuipat. Mă uit la ceilalţi muncitori. Pe feţele lor scrie „crimă". Din pur instinct, îl apuc pe păpuşar de braţ şi încerc să-l împing într-o parte, mai la distanţă de echipa de muncitori.

Aud un urlet şi zgomotul unui obiect care se sparge, atunci când metalul se izbeşte de podea.

Mă uit în spate să văd ce se întâmplă. Muncitorii tocmai şi-au salvat şeful furios şi se răzbună acum pe aparatul de filmat care încă mai înregistrează. Se năpustesc cu patimă asupra lui, făcându-l praf cu bocancii lor grosolani.

— Ei, ce naiba, strigă păpuşarul. E aparatul meu.

— Corect. Da' să ştii că tu urmezi, zice şeful de echipă şi îl sfâşie pe Ahmed cu dinţii.

Cu un ţipăt de durere, păpuşarul se repede la el.

Uriaşul îl striveşte însă ca pe o muscă. Păpuşarul cade în genunchi. Ceilalţi îl înconjoară şi încep să-l lovească, adresându-şi unul altuia strigăte de încurajare. Îmi fac loc printre ei şi mă arunc asupra păpuşarului. Acum ne lovesc pe amândoi. Îmi cară pumni în spate, în cap, peste obraz. Păpuşarul zace nemişcat sub mine. Apoi, aud pe cineva care strigă la ei, spunându-le să se oprească, să nu lovească o femeie.

Deodată, loviturile se opresc. Un bărbat necunoscut vine la mine şi mă aşază pe jos. Ceilalţi călători stau în picioare într-un cerc protector în jurul nostru.

— Hai să te ajut, zice un glas răguşit. Cum te simţi? Să te duc la un spital?

O mână puternică mă apucă. O dau la o parte şi mă îndrept spre culoarul de trecere, trăgându-l pe păpuşar după mine. Acesta

---

[1] Stai (fr.).

mă urmează fără tragere de inimă, gemând uşor, zbătându-se şi apărându-se în continuare de lovituri imaginare.

Metroul ajunge în staţie şi uşile se deschid. Sărim amândoi afară. El tot mai geme.

— *Arrête*[1], geanta mea, păpuşile...

Mă uit în urmă prin mulţimea de pe peron. Muncitorii se foiesc în jurul uşii vagonului, nehotărâţi dacă să vină după noi sau să rămână înăuntru. Se holbează la noi pe geamurile compartimentului, făcând gesturi ameninţătoare.

— Ne mai întâlnim noi. Nici o grijă, zice unul dintre ei încet.

În cele din urmă, se aude semnalul de avertizare, se închid uşile şi metroul se pune în mişcare, lăsându-ne în urmă pe peron, cu ochii aţintiţi spre vagoanele ce trec zgomotos pe lângă noi.

În sfârşit, se face linişte în jurul nostru şi rămânem singuri, agăţaţi unul de celălalt. Mă doare tot corpul.

Păpuşarul se uită în depărtare prin tunel, la metroul care se îndepărtează.

— Aparatul meu de filmat!

Mă uit la faţa lui.

— Măcar ai scăpat!

— Şi geanta şi toate păpuşile. S-au dus pe apa sâmbetei.

— Mai e una totuşi, zic eu, arătând spre Patrick pe care îl ţinea încă strâns la piept.

— Ce să fac doar cu una?

— Dacă ţii cu tot dinadinsul să spui poveşti care îi scot pe toţi din sărite, normal că aşa se întâmplă, îi spun nervoasă. De ce nu spui poveşti vesele?

Râde, plin de amărăciune.

— Poveşti vesele. Şi a mea era o poveste veselă. Sau poate nu ţi-ai dat seama?

Normal că nu, îmi vine să țip. Cum era să-mi dau seama? Mirosul se ridică în aer și mă învăluie. Îl văd pe cerșetor cum stă în fața mea, cu ochii lui goi care mă roagă să vin lângă el.

— E numai vina ta. De ce faci niște eroi din șomeri? Șomerii sunt niște ratați, oameni care și-au pierdut respectul de sine, îi zic eu.

Fața i se crispează. Și el simte mirosul, mă gândesc eu. O să plece chiar înainte să mi-o spună.

Sunt singură în disperarea mea.

Apoi, îl aud zicând, cu o voce înăbușită și absentă:

— Poate îmi spui tu o poveste mai frumoasă?

Ridic din umeri.

— Poți să le spui povestea mea. La sfârșit, e vorba chiar despre un cerșetor adevărat.

— Ce vrei să spui?

Il privesc furioasă și mă apropii de el.

— Poți să găsești o slujbă pentru cineva care miroase așa de urât cum miros eu?

Se dă un pas înapoi, în priviri i se citește uimirea.

Mă apropii și mai mult, provocându-l să se retragă din nou.

În cele din urmă, buzele i se mișcă.

— Nu miroși, spune el.

— Ce?

Mă simt scârbită.

— Nu miroși.

— Ce să știe un șobolan de metrou ca tine despre mirosuri? Trăiești înconjurat de ele, îi spun cu răutate, dorind să plece odată de lângă mine.

Nu-mi răspunde.

— Pleacă. Lasă-mă.

Mă întorc și îmi strâng mai bine haina pe mine.

Cu multă blândețe, păpușarul mă întoarce cu fața spre el. Mă ia de bărbie și mă obligă să mă uit în ochii lui.

— Miroși la fel ca toată lumea.

Rămân neclintită.

— Tu nu mă cunoști, e posibil să nu-l fi simțit încă, îi spun cu mâhnire.

Mă ia protector de după umeri și mă așază ușor pe o bancă.

— Acum povestește-mi despre tine. Nu plec nicăieri.

Încet, încet, cu glas șovăielnic, încep să-i povestesc despre miros. Dar, spre surprinderea mea, încep cu moartea tatălui meu. La sfârșit, îi povestesc despre stridii și cum mi-am dat seama că mirosul revenise.

— De asta te ascundeai astăzi la metrou? mă întrerupe cu blândețe.

Îl privesc, uluită.

— Cum de-ai știut?

El zâmbește ștrengărește.

— Și mie îmi place mirosul metroului, îmi mărturisește el. E anonim — poți să te pierzi în el fără să fii totuși singură. Pentru mine, este mirosul casei.

Mă uit la el, fără grai.

El fixează cu privirea șinele, pierdut în visare.

— Tu nu miroși, îmi zice până la urmă. E glasul fricii pe care o porți în tine. Vrei să crezi că miroși pentru că atunci nu mai trebuie să lupți. În felul acesta, nimeni nu te va mai putea răni, pentru că tu deja te-ai respins singură, ai renunțat la orice urmă de respect de sine.

— De unde știi? îl întreb, sfâșiată între îndoială și speranță.

— Așa mi-a zis mama, răspunde el, simplu.

— Așa ți-a zis mama?

— Da. Dar e o poveste lungă. Și tu ar trebui să ajungi acasă.

— Îmi plac poveștile lungi, îi spun, agățându-mă de brațul său.

— Nu, durează prea mult. Am trecut prin atâtea în seara asta.

MÂNĂ ÎN MÂNĂ, ieșim de la metrou și mergem agale pe bulevardul aglomerat. La capătul lui, o facem la stânga și ajungem pe o altă stradă scăldată de lumini. Îmi place să stau aproape de el, ca o umbră. Mirosul lui iute mă învăluie și mă simt în siguranță. Observ cum îl privesc oamenii și se dau la o parte din calea lui. Ne plimbăm, în tăcere.

Drumul începe să urce. Trotuarul se îngustează și asfaltul denivelat ne îngreunează pașii. Clădirile de pe fiecare parte a străzii sunt niște construcții vechi și dărăpănate, cu două etaje. Dar felinarele palide și zidurile pictate în toate culorile le dau o frumusețe stranie. În cele din urmă, ajungem la o cafenea micuță, la capătul unei fundături abrupte. Se numește „À Go-go". Pe trotuarul din față sunt așezate două mese micuțe din plastic. Păpușarul își trage un scaun și mă invită să mă așez.

— Aici? îl întreb ca să-l tachinez. Mi-e teamă să nu cădem de pe trotuar.

Râde.

— Nu putem să intrăm așa cum arătăm acum. Am speria toți clienții.

Chiar atunci, cineva iese pe ușă și se îndreaptă spre noi. Silueta se oprește în lumină și se vede cum corpul i se revarsă din rochie pe la șolduri și coapse, iar în mijlocul acelei mase uriașe de carne, pieptul se mișcă delicat și mlădios. Se apropie în viteză de noi și ne strigă:

— E închis. N-aveți voie să mai stați aici.

Când ne vede, se oprește și sprâncenele dese și negre i se împreunează.

— Voi, ăștia, arătați de parcă ați fi mișunat prin canalele Parisului. Ce s-a întâmplat?

Are o figură ciudată — tânără și bătrânicioasă deopotrivă, hotărâtă și reținută în același timp. Ochii mici, închiși la culoare, sunt accentuați de creionul dermatograf și de-abia se zăresc printre șuvițele de păr blond, nespălat, strâns la nimereală în creștetul capului.

— L-au distrus pe Ahmed.

— Cum? Iarăși?

Chipul îi scânteiază de furie.

— Păpușile astea sunt greu de făcut, nu reușesc în ritmul ăsta. Și uneori nu găsesc nici materiale, mai ales lâna pentru părul lui Ahmed.

— Ba da, știu că poți, Laure, îi spune el, după care adaugă, doar tu poți să faci așa ceva.

O privesc cu emoție. Ea este creatoarea păpușilor.

— Crezi că asta e tot ce am eu de făcut în viață? Păpuși? bombăne ea, dar glasul i-a devenit deja mai prietenos.

— Și ești bună să ne aduci și nouă ceva de băut cât stăm și așteptăm? o tachinează el.

Femeia izbucnește într-un râs sănătos, pornit parcă din stomac.

— Aha, bine! Cere și ți se va da. Așa crezi tu?

— Da, bineînțeles. Dar mai întâi, dă-mi un pupic, îi zice, trăgând-o spre el.

Când se apleacă spre el, îi zăresc pentru o clipă chipul. Părea mai frumos, ca și cum s-ar fi aprins o lumină de undeva din interiorul ei.

Se întoarce la bar. Bărbații o întâmpină cu hohote de râs. Se năpustesc asupra ei ca nişte lilieci uriaşi. Ea îşi îndreaptă un deget spre faţa unuia dintre ei, care era mai aproape şi spune ceva.

— Cum... cum ai reuşit?

— Ce?

— Să o faci să fie frumoasă.

Nu pare că înţelege.

— Tu eşti frumoasă, zice el.

— Eu? Nu. Nu acum.

Chipul i se înduioşează şi îngenunchează în faţa mea.

— Sărmană Leela. Mirosul îţi era singura apărare, revolta împotriva neputinţei. Dar el nu este real. Nu este mai real decât lipsa ta de apărare.

Rămân tăcută mult timp. Apoi, îi spun:

— Şi şobolanilor le place la metrou. Am văzut odată unul care aduna chiştoace de ţigări pe care le strângea în grămăjoare. Era aşa de elegant şi avea nişte lăbuţe atât de delicate. Îşi dădea seama că-l urmăresc şi mă privea mândru. De multe ori îl invidiam.

El începe să râdă. Îl privesc nesigură.

În cele din urmă, se opreşte.

— *Genus Rattus, Rattus Norvegicus*, îmi spune. Cunoscuţi şi sub numele de şobolani de canal. Cea mai de succes specie de emigranţi, foarte adaptabilă. Se simt oriunde ca acasă. Au venit din India, nimeni nu ştie precis când, poate acum cinci sute de ani. Sunt nişte luptători neîntrecuţi pentru că ştiu cum să se folosească de mediul în care trăiesc. Dar, din nefericire, suferă de agorafobie şi trebuie să rămână în spaţii închise. De asta le place la metrou.

Dă din cap ca pentru sine.

— Oh, da, îi cunosc bine.

STĂM DE VORBĂ toată noaptea sub privirile atente ale lui Laure. Din când în când, vine la masa noastră și umple carafa. Cerul începe să devină tot mai palid, căpătând nuanțe din ce în ce mai deschise de cenușiu. Pe trotuarul de vizavi, un canal deschis își scuipă afară apa murdară, învăluită în spumă. Genul de spumă care se formează în mașinile de spălat. Mă uit la apa care-și urmează drumul peste pietrele din caldarâm, făcându-le să sclipească, alunecând printre crăpături și curgând la vale, spre zona de trafic, din ce în ce mai repede.

Deodată, păpușarul privește spre cer.

— E târziu. Trebuie să mă întorc și să încerc să fac rost de niște bani.

Mă uit la el cu disperare.

— Poate ne mai vedem? Ca să luăm masa împreună, ce zici?

Nu-mi răspunde.

— Unde, unde pot să dau de tine? îl întreb, cu răsuflarea tăiată.

— Știi deja unde.

— Ce vrei să spui? Aici?

— Nu. La metrou.

— La metrou? repet eu prostește.

Încuviințează din cap.

— Dar cum te voi găsi?

— După miros, îmi spune râzând.

Râd și eu; nu mă simt deloc tristă.

Se ridică în picioare.

— Noi doi o să ne mai întâlnim, dar acum e timpul să te întorci acasă.

Plecăm împreună de la bar. Pe stradă, se apleacă spre mine și mă sărută pe obraz.

— *Au revoir.*

Apoi pleacă. Rămân pe loc, nehotărâtă încotro s-o apuc. Pe stradă e liniște. Mă uit la clădirile din jur. La una dintre ferestre, este un panou cu un anunț pentru o garsonieră de vânzare. Îl citesc și zâmbesc, cu gândul la zilele în care stăteam la familia Baleine și hoinăream prin oraș uitându-mă cu jind la anunțurile cu vânzări de garsoniere. Îmi aduc aminte de Olivier. Mă așteaptă. Sufletul meu e plin de iubire, nu mai este loc pentru temeri. Cerul se luminează tot mai mult, devine bleu, iar din casele de peste drum răzbate zgomotul pe care-l fac oamenii care se trezesc. Merg pe urmele lui. Mă îndrept spre casă.